

کار با برنامه حقوق بشر سازمان ملل متحد کتابی برای راهنمایی جامعه مدنی

پیشگفتار

نوشتن پیشگفتار برای این راهنما یکی از نخستین اقدامات من به عنوان کمیسر عالی جدید حقوق بشر است. تصور می‌کنم این اقدامی شایسته است و فرصتی به هنگام به من می‌دهد تا در مقام جدیدم بر آنچه که اعتقادی راسخ در تمام عمرم بوده، یعنی اعتماد به توانایی دگرگون کننده جامعه مدنی، تأکید کنم. واقعیت این است که هیچ کس نمی‌تواند اهمیت مساعدتی را نادیده بگیرد که جامعه مدنی در زمینه ایجاد و توسعه ضوابط بین‌المللی حقوق بشر، حمایت از آنها و انجام وظایف ساز و کارهای حقوق بشر، که در این نشریه مورد بحث قرار می‌گیرد، انجام داده است. امروز دیدگاه‌ها، دانش و تخصص عملی جامعه مدنی برای جنبش حقوق بشر در زمینه تحقق عدالت و برابری برای همه مانند همیشه حیاتی است. در واقع، همکاری دفتر من با جامعه مدنی اولویتهای راهبردی است که هدف‌های مشترک ما را تقویت می‌کند، در زمینه رسیدگی به نگرانی‌های مشترک ما کمک می‌کند، و از مأموریت و ابتکارهای دفتر من در مرکز و در مناطق حمایت به عمل می‌آورد.

مساعدت فعالان جامعه مدنی فعالیت کارشناسان مستقلی را که به سایر ساز و کارهای دیرینه حقوق بشر تعلق دارند، مانند نهادهای معاهده‌ای و رویه‌های ویژه حقوق بشر، نیز توسعه داده‌است. اعتبار و دانش آنها بر فعالیت‌های شورای حقوق بشر، نهاد بین‌دولتی جدیدی که در ژوئن 2006 جای کمیسیون حقوق بشر را گرفت، نیز تأثیری حیاتی گذاشته است. مدافعان حقوق بشر، سازمان‌های غیردولتی و همه سایر عوامل ذینفع جامعه مدنی کار حقوق بشر خود را به شیوه‌هایی گوناگون انجام می‌دهند: آنها اطلاعات خود را در میان می‌گذارند؛ از اجرای حقوق بشر حمایت و به آن رسیدگی می‌کنند؛ موارد نقض حقوق بشر را گزارش می‌دهند و به قربانیان کمک می‌کنند؛ و برای ایجاد ضوابط جدید حقوق بشر تلاش می‌نمایند. آنها این فعالیت‌ها را با آگاهی از جوامع و مخاطبان خود انجام می‌دهند. آنها صدای مظلومان را به مکان‌هایی می‌رسانند که بدون کمک آنها ممکن است در دسترس قربانیان نباشند مانند مجامع و ساز و کارهای بین‌المللی حقوق بشر. مسلماً این نیاز وجود دارد که فعالان جامعه مدنی عمیقاً شیوه‌های کار نهادهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی حقوق بشر را درک کنند و بر آنها تسلط داشته باشند. هدف این کتاب راهنما تسهیل چنین تلاش توانفرسایی است. در نهایت، اجازه بدهید تأکید کنم انتشار این کتاب راهنما با بزرگداشت شصتمین سالگرد صدور اعلامیه حقوق بشر همزمان است. وعده‌های عدالت، منزلت و حقوق بشر برای همه مندرج در اعلامیه حقوق بشر، هنوز به طور کامل تحقق نیافته است.

در تلاش‌های خود برای تحقق اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر در جوامع گوناگونی که به آنها خدمت می‌کنیم باید مصر باشیم. امید من این است که از این کتاب برای تسهیل درک فعالان حقوق بشر از نظام حقوق بشر سازمان ملل و دسترسی به آنها استفاده شود. این منبعی نه چندان بزرگ اما مهم در کوشش مشترک ما برای تحقق حقوق بشر، منزلت و برابری به عنوان یک واقعیت جهانی است.

Navanethem Pillay

کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

مندرجات

پیشگفتار

اختصار سرواژه‌ها و واژه‌ها ...

مقدمه

اول - معرفی دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل....

دوم - بورسیه تحصیلی و برنامه‌های آموزشی کمیساریا

سوم - انتشارات و مطالب منبع کمیساریا

چهارم - نهادهای معاهده حقوق بشر

پنجم - شورای حقوق بشر

ششم - رویه‌های ویژه

هفتم - بررسی ادواری جهانی

هشتم - تسلیم شکایت درباره نقض ظاهری حقوق بشر

نهم - صندوق‌ها و کمک‌های بلاعوض

اختصار سر واژه‌ها و واژه‌ها

طرح «کمک کردن جوامع به یکدیگر» ACT

کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز CAT

کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان CEDAW

کنوانسیون حقوق کودک CRC

شورای اقتصادی و اجتماعی ECOSOC

میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ICCPR
کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی ICERD
میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ICESCR
کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان ICRMW
کشورهای کمتر توسعه یافته LDC
سازمان غیر دولتی NGO
نهاد ملی حقوق بشر NHRI
دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد OHCHR
پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیر آمیز OPCAT
صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد UNDEF
برنامه توسعه ملل متحد UNDP
سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد UNESCO
موسسه آموزش و پژوهش سازمان ملل متحد UNITATR
بررسی ادواری جهانی UPR

مقدمه

درباره این کتاب راهنما

کار با برنامه حقوق بشر سازمان ملل: کتاب راهنمای جامعه مدنی، خطاب به فعالان جامعه مدنی است، که هر روز در همه جای جهان به ترویج، حمایت و اعتلای حقوق بشر کمک می‌کنند. این کتاب چاپ دوم کاملاً به روز و تجدید نظر شده از چاپ اول کتاب راهنما با عنوان "کار با دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل: کتاب راهنما برای سازمان‌های غیردولتی" (2006) بود که پس از نظر خواهی از استفاده کنندگان چاپ اول تهیه شد و به بررسی نهادها و سازوکارهای حقوق بشر سازمان ملل می‌پردازد. این کتاب راهنما خطاب به همه فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی، اما نه فقط آنها، توضیح می‌دهد چگونه جامعه مدنی می‌تواند با نهادها و سازوکارهای گوناگون حقوق بشر سازمان ملل همکاری کند. دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل (OHCHR) امیدوار است این کتاب مردم بیشتری را قادر سازد از طریق این نهادها و سازوکارها خواهان حقوق بشر خود شده و از آنها برخوردار شوند.

فعالان جامعه مدنی چه کسانی هستند؟

برای مقاصد این کتاب، فعالان جامعه مدنی افرادی هستند که داوطلبانه در شکل‌های مشارکت و اقدام عمومی بر محور منافع، مقاصد یا ارزش‌های مشترکی کار می‌کنند که با آرمان‌های سازمان ملل متحد سازگار است. این کتاب خطاب به فعالان جامعه مدنی است که به ترویج و حمایت از حقوق بشر همگانی می‌پردازند، برای مثال:

- مدافعان حقوق بشر؛
- سازمان‌های حقوق بشر (سازمان‌های غیر دولتی، انجمن‌ها، گروه‌های قربانی)؛
- سازمان‌های متکی بر مسائل مربوطه؛
- ائتلاف‌ها و شبکه‌ها (حقوق زنان، حقوق کودکان، حقوق مربوط به محیط زیست)؛
- اشخاص دارای معلولیت و سازمان‌های نماینده آنان؛
- گروه‌های متکی بر جامعه (مردمان بومی، اقلیت‌ها)؛
- گروه‌های متکی بر دین (کلیساها، گروه‌های دینی)؛
- اتحادیه‌ها (اتحادیه‌های کارگری و صنفی، انجمن‌های حرفه‌ای مانند انجمن‌های روزنامه نگاران، انجمن‌های وکلای دادگستری، انجمن‌های قضات، اتحادیه‌های دانش‌آموزی و دانشجویی)؛
- جنبش‌های اجتماعی (جنبش‌های صلح، جنبش‌های دانش‌آموزی و دانشجویی، جنبش‌های طرفدار مردم سالاری)؛
- افراد حرفه‌ای که به طور مستقیم به برخورداری از حقوق بشر کمک می‌کنند (امدادگران امور بشر دوستانه، وکلای دادگستری، پزشکان و امدادگران پزشکی)؛
- اقوام قربانیان؛ و
- موسسات عمومی که فعالیت‌هایی به منظور ترویج حقوق بشر انجام می‌دهند (مدارس، دانشگاه‌ها، و نهادهای پژوهشی).

یک جامعه مدنی نیرومند و مستقل، که بتواند آزادانه فعالیت کند، و در زمینه حقوق بشر مطلع و ماهر باشد، عنصری اساسی در تضمین حمایت پایدار از حقوق بشر در سطح ملی است. بنابراین فعالان جامعه مدنی شرکای اساسی در نظام حقوق بشر سازمان ملل هستند.

در این کتاب درباره نهادهای ملی حقوق بشر (NHRIs)، با این که مساعدت کنندگان مهم در امر ترویج و حمایت از حقوق بشر هستند، بحث نشده است. اطلاعات و منابع مورد نیاز درباره این نهادها در وب سایت OHCHR موجود است. از خوانندگان همچنان دعوت می‌شود با واحد نهادهای ملی OHCHR در (niu@ohchr.org) تماس بگیرند.

محتویات کتاب راهنما

کتاب راهنما با معرفی OHCHR (فصل اول)، بوردیه و برنامه‌های آموزشی آن (فصل دوم)، و انتشارات و مطالب منبع آن (فصل سوم) شروع می‌شود و سپس به نهادها و ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل و این که چگونه می‌توان از آنها استفاده کرد، می‌پردازد.

- این نهادها و ساز و کارها عبارتند از:
- نهادهای معاهده حقوق بشر (فصل چهارم)؛
 - شورای حقوق بشر و ساز و کارهای آن، از جمله کمیته مشورتی، مجمع اجتماعی، مجمع مربوط به مسائل بومیان، ساز و کار کارشناسی در زمینه حقوق مردمان بومی، گروه کاری نامحدود در زمینه حق توسعه، و تعدادی از ساز و کارهای مربوط به اعلامیه و برنامه اقدام دوربان (فصل پنجم)؛
 - روبه‌های ویژه (فصل ششم)؛
 - بررسی ادواری جهانی (فصل هفتم)؛ و
 - تسلیم شکایت‌ها درباره موارد ادعا شده نقض حقوق بشر (فصل هشتم).
- فصل آخر (نهم)، اطلاعات درباره صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض ارائه می‌دهد، که بعضی از آنها به وسیله OHCHR اداره می‌شوند.
- برای آسان‌تر شدن دسترسی خوانندگان به اطلاعات، هر فصل چنان نوشته شده که می‌تواند مستقل از بقیه کتاب مورد استفاده قرار گیرد. تمامی کتاب یا هر فصل از آن را می‌توان به تنهایی از وب سایت OHCHR دانلود کرد.
- یادآوری این نکته مهم است که این کتاب یک راهنمای مجزا یا انعطاف ناپذیر نیست. برای تضمین این که خوانندگان به اطلاعات روز دسترسی داشته باشند هر جا ممکن بوده، به وب سایت OHCHR و سایر منابع اشاره شده است. خوانندگان راهنمایی شده‌اند از این منابع تکمیلی سود برند.

ساختار

- فصل‌ها عموماً به سه بخش تقسیم شده‌اند:
- نهاد و ساز کار مربوطه چیست؛
 - چگونه کار می‌کند؛ و
 - فعالان جامعه مدنی چگونه می‌توانند به آن دسترسی پیدا و با آن کار کنند.
- هر فصل همچنین فهرست رابط‌های اصلی در OHCHR را دارد و شامل لینک‌ها به منابع دیگر است.

اظهار نظر شما

این کتاب راهنمایی پویا و متغیر است. واحد جامعه مدنی OHCHR از اظهار نظر خوانندگان استقبال می‌کند. خواهشمند است اظهار نظرها و پیشنهادهای خود را به نشانی زیر ارسال دارید:

واحد جامعه مدنی
دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

Civil Society Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
E-mail: CivilSocietyUnit@ohchr.org

اول - معرفی دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

الف - برنامه حقوق بشر سازمان ملل

برنامه حقوق بشر سازمان ملل برای ترویج و حمایت از حقوق بشر همه مردم در همه جا فعالیت می‌کند. این فعالیت به وسیله موسسات و کارگزاری‌های گوناگون حقوق بشر سازمان انجام می‌شود، و شامل نهادها و ساز و کارهای مختلفی است که در این کتاب به آنها پرداخته شده، که همگی دارای هدف مشترک ترویج و حمایت از حقوق بشر مورد توافق بین‌المللی - مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی - هستند یعنی حقوقی که بیش از 60 سال پیش در اعلامیه جهانی حقوق بشر اعلام شد.

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) به عنوان نهاد جهانی در زمینه حقوق بشر مسئول رهبری برنامه حقوق بشر ملل متحد و ترویج و حمایت از همه حقوق بشر تعیین شده بر اساس منشور ملل متحد و قانون بین‌المللی حقوق بشر است.

آرمان دفتر، جهانی است که در آن همه از حقوق بشر برخوردار باشند و به این حقوق به طور کامل احترام گذاشته شود. OHCHR می‌کوشد حمایت از همه حقوق بشر همه مردم را محقق سازد، مردم را توانمند کند تا حقوق خود را بشناسند و به آن تحقق بخشند و به کسانی که مسئول حمایت از چنین حقوقی هستند در زمینه تضمین اجرای آنها یاری دهد.

ب - دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

OHCHR بخشی از دبیرخانه سازمان ملل است و به وسیله کمیسر عالی حقوق بشر، منصوبی که در 1993 به وجود آمد، رهبری می‌شود.¹ این دفتر با طیفی از عوامل که پیوسته در حال گسترش است، از جمله دولت‌ها، نهادهای ملی حقوق

بشر (NHRIs)، سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی همکاری می‌کند تا تعهد نسبت به حقوق بشر را تا حد امکان تقویت کند و گسترش دهد.

کمیسیون عالی به عنوان مقام اصلی حقوق بشر سازمان ملل به منزله مرجعی اخلاقی و صدایی برای قربانیان عمل می‌کند. کمیسیون عالی مأموریت و ارزش‌های دفتر را هدایت می‌کند، اولویت‌های آن را شناسایی و تعیین می‌نماید، و فعالیت‌های آن را به پیش می‌برد. کمیسیون عالی درباره موقعیت و بحران‌های حقوق بشر در خواست‌ها و بیانیه‌های عمومی می‌دهد؛ با دولت‌ها برای تقویت حمایت از حقوق بشر ملی وارد گفتگو می‌شود؛ و مدام سفر می‌کند تا از انتشار پیام‌های حقوق بشر در همه جای جهان اطمینان حاصل کند، حرف‌های کسانی را که حقوق آنان نقض شده بشنود و با افراد و سازمان‌های فعال در زمینه حقوق بشر ارتباط برقرار کند.

کمیسیون عالی می‌کوشد ضوابط حقوق بشر را در همه برنامه‌های سازمان ملل بگنجانند تا تضمین شود صلح و امنیت، توسعه، و حقوق بشر - سه ستون اساسی نظام ملل متحد - پیوند متقابل داشته و یکدیگر را تقویت کنند، و حقوق بشر اساس همه فعالیت‌های سازمان ملل را تشکیل دهد.

با توجه به این که کمیسیون عالی به طور علنی و آشکار درباره موقعیت جهانی حقوق بشر سخن می‌گوید و با مسئولان دانستن دولت‌ها برای انجام و عدم انجام بعضی از فعالیت‌ها با معافیت از مجازات خاطیان مبارزه می‌کند؛ باید انتظار داشت که کمیسیون عالی و دفتر کمیساریا گاهی هدف انتقاد محافل گوناگون قرار گیرند. بنابراین بسیار مهم است هنگام طرح دیدگاه‌ها و نگرش‌های حقوق بشر در گفتگوها، که معمولاً در فضای سیاست زده انجام می‌شود، اساس کار دفتر بر بی‌طرفی، دقت و همگانیت و فراگیری حقوق بشر استوار باشد.

خانم Navanethem Pillay کمیسیون عالی کنونی در سپتامبر 2008 به این مقام منصوب شد. پیش از وی خانم Louise Arbour (2004 - 2008)، Sergio Vieira de Mello (2002 - 2003)، Mary Robinson (1997 - 2002) و Jose Ayala Lasso (1997 - 1994) عهده‌دار این مقام بودند. Bertrand G. Racharan از 2003 تا 2004 کفیل کمیسیون عالی بود. مقر OHCHR در Palais Wilson در ژنو، سوئیس است و دفتری در مقر سازمان ملل در نیویورک دارد. حضور این نهاد با بیش از 900 کارمند، که بیش از نیمی از آنان در مناطق کار می‌کنند، شامل تیم‌ها و دفاتر کشوری، دفاتر منطقه‌ای، مشاوران حقوق بشر، و واحدهای حقوق بشر در هیات‌های صلح سازمان ملل است.

مأموریت کمیسیون عالی حقوق بشر

مأموریت کمیسیون عالی بر اساس قطعنامه 48/141 مجمع عمومی :

- ترویج و حمایت از همه حقوق بشر برای همه؛
- دادن توصیه به نهادهای ذیصلاح نظام ملل متحد برای بهبود ترویج و حمایت از همه حقوق بشر؛
- ترویج و حمایت از حق توسعه؛
- ارائه کمک فنی برای فعالیت‌های حقوق بشر؛
- هماهنگ کردن برنامه‌های سازمان ملل در زمینه آموزش و اطلاعات همگانی مربوط به حقوق بشر؛
- ایفای نقشی فعالانه در حذف موانع در مسیر تحقق حقوق بشر؛
- ایفای نقشی فعالانه در پیشگیری از ادامه نقض حقوق بشر؛
- گفتگو با دولت‌ها به منظور تضمین احترام به همه حقوق بشر؛
- تقویت همکاری بین‌المللی؛
- هماهنگ کردن فعالیت‌های مربوط به ترویج و حمایت از حقوق بشر در کل نظام ملل متحد؛ و
- بهینه سازی، وفق دادن، تقویت و افزایش کارایی تشکیلات حقوق بشر سازمان ملل متحد.

ج - کار و فعالیت‌های OHCHR

OHCHR می‌کوشد ضوابط حقوق بشر در زندگی روزمره همه مردم در همه جا به اجرا در آید. دفتر به این منظور با دولت‌ها، پارلمان‌ها، نهادهای قضایی، پلیس و مقامات زندان، نهادهای ملی حقوق بشر، سازمان‌های غیردولتی و طیفی گسترده از سایر فعالان حقوق بشر، علاوه بر شرکای سازمان ملل همکاری می‌کند تا نسبت به حقوق بشر آگاهی و احترام به وجود آورد. OHCHR افراد را توانمند می‌سازد تا مدعی حقوق خود شوند و به کشورها در اجرای تعهدات حقوق بشر آنها کمک می‌کند.

سازمان‌های غیردولتی محلی، ملی و بین‌المللی حقوق بشر بخشی حیاتی از جنبش بین‌المللی حقوق بشر و شریکی بنیادی برای OHCHR هستند. آنها در مورد نقض حقوق بشر به جهان هشدار می‌دهند، از قربانیان دفاع می‌کنند، به وسیله آموزش، و تلاش برای بهبود و اعتلا از این حقوق حمایت و آن‌ها را ترویج می‌کنند. رابطه بین OHCHR و جامعه مدنی رابطه‌ای پویا و مبتنی بر همکاری است که در تمام بخش‌های OHCHR جریان دارد. حوزه‌های فعالیت OHCHR طیف کامل حقوق بشر را در بر می‌گیرد. هر فعالیتی تکمیل کننده و مرتبط با فعالیت‌های دیگر آن است و جزئی لازم از مأموریت آن را تشکیل می‌دهد.

کار موضوعی آن کاستی‌ها در نظام حقوق بشر موجود را شناسایی و هدف می‌گیرد، حمایت و پژوهش و رسیدگی به مسائل معاصر، مانند تغییر آب و هوا و خشونت مبتنی بر جنسیت را در چارچوب حقوق بشر رهبری می‌کند.

OHCHR در فعالیت خود در زمینه تعیین ضوابط، به ایجاد ضابطه‌های بین‌المللی جدید برای پیشبرد حمایت و استحقاق و برخورداری از حقوق بشر مساعدت می‌کند.

هدف فعالیت آن در زمینه نظارت، حصول اطمینان از این امر است که این ضابطه‌ها چنان که باید اجرا شوند و به این ترتیب

به تبدیل شدن حقوق بشر به واقعیت کمک می کند. OHCHR از طریق کار خود در زمینه اجرا در محل، به دنبال نشانه‌های هشدار اولیه از بحران‌ها و خرابی وضعیت حقوق بشر است، به دولت‌ها پیشنهاد کمک فنی می‌دهد و آماده اعزام پرسنل و منابع هنگام بروز بحران‌ها است. OHCHR همچنین برای افزایش آموزش حقوق بشر و آگاهی درباره آن فعالیت می‌کند و می‌کوشد مردم را قادر سازد به حقوق خود دسترسی پیدا کنند و با استفاده موثر از نهادها و ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل، خود عامل و موجب تغییر شوند، هدفی که الهام بخش نگارش و تدوین این کتاب بود. بودجه فعالیت‌های OHCHR از بودجه عادی سازمان ملل و از کمک‌های داوطلبانه کشورهای عضو، سازمان‌های بین دولتی، بنیادها و افراد تامین می‌شود.

حوزه‌های کار موضوعی

OHCHR حوزه‌های جدید حمایت و تعیین ضوابط حقوق بشر را بر محور مجموعه‌ای گسترده از موضوعات و مسائل بررسی می‌کند. در زمینه‌های حقوقی و سیاستگذاری مشورت می‌دهد، پژوهش و تحقیقات بنیادی به عمل می‌آورد، بحث‌ها و مشاوره‌ها درباره مسائل و گرایش‌ها در حال ظهور را تسهیل می‌کند، و به دنبال مشارکت‌ها در مسائل موضوعی با طیفی از عوامل ذینفع در حقوق بشر است و بهترین شیوه‌ها را ترویج می‌کند.

حوزه‌های کار موضوعی آن شامل موارد زیر است:

- عدم وضوح با تبعیض
- کودکان
- تغییر آب و هوا و محیط زیست
- حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، از جمله حقوق بهداشت، مسکن، غذا و آب
- - اچ آی وی / ایدز
- ارزیابی و برنامه‌ریزی کشوری حقوق بشر
- حقوق بشر و کسب و کار
- حقوق بشر و ضدیت با تروریسم
- حقوق بشر و معلولیت
- آموزش و تعلیم حقوق بشر
- تبدیل اصول حقوق بشر به صورت اموری رایج در جوامع
- تحقیقات و نظارت درباره حقوق بشر
- حقوق بشر در عملیات صلح
- مردمان بومی و اقلیت‌ها
- آرمان‌های توسعه هزاره و حق توسعه، از جمله کاهش فقر
- نژادپرستی
- حکومت قانون و مردم سالاری، از جمله اعمال و برقراری عدالت، حکومت مطلوب، پاسخگویی و مسئولیت پذیری، ابتکارهایی برای پیشگیری از مصونیت خاطیان از مجازات و مبارزه با فساد
- سیاستگذاری‌های امنیتی
- تجارت و جهانی شدن
- قاچاق
- اجرای موقت عدالت
- حقوق بشر زنان و جنسیت

این برنامه‌ها می‌کوشند نظر کارشناسانه و تفکر جدیدی در موضوعات مرتبط و همه جانبه منتخبی تزیق (وارد) کنند که برای برنامه حقوق بشر سازمان ملل همچون برابری و عدم تبعیض دارای اهمیت ویژه هستند، آنها به گروه‌ها و مسائلی می‌پردازند که شایسته توجه ویژه هستند مانند قربانیان تبعیض نژادی، اقلیت‌ها و مردمان بومی، حقوق زنان و جنسیت، معلولیت، قاچاق و مردم تحت تاثیر اچ آی وی / ایدز

همکاری در زمینه پیشگیری از مصونیت خاطیان از مجازات و حکومت قانون

مجموعه به روز شده اصول برای مبارزه با مصونیت از مجازات خاطیان و اصول و رهنمودهای اساسی در زمینه حق دادخواهی و جبران خسارت در سال 2005 نهایی شدند. پس از آماده کردن متون اولیه، OHCHR جلسات مشورتی برای گفتگو و اظهار نظر ترتیب داد. چند سازمان غیردولتی بین‌المللی در این جلسات شرکت کردند از جمله کمیسیون بین‌المللی حقوقدانان، عفو بین‌الملل، دیده‌بان حقوق بشر، و مرکز بین‌المللی تامین موقت عدالت. سازمان‌های غیردولتی دیدگاه‌های بین‌المللی و ملی کارگزاری‌های شریک را ارائه و امکان گنجاندن نیازها و تجربه‌های میدانی (محل) و منطقه‌ای در پیشنویس‌ها را فراهم کردند. مجمع عمومی اصول اساسی و رهنمودها درباره حق دادخواهی و جبران خسارت را در 2005 تصویب کرد. کمیسیون حقوق بشر سابق نیز در 2005 به مجموعه به روز شده اصول مبارزه با مصونیت خاطیان رسیدگی کرد. OHCHR برای انتشار اطلاعات درباره این دو مجموعه اصول و بحث درباره راهبردها برای اجرای ملی آنها چند دوره (کارگاه) آموزشی تشکیل داد. علاوه بر پرسنل از دفاتر منطقه‌ای OHCHR و هیات‌های صلح سازمان ملل، تعدادی از

سازمان‌های غیردولتی از کشورهای رها شده از مناقشه، فعالانه در این دوره‌های آموزشی شرکت کردند. این سازمان‌های غیردولتی محلی در زمینه اشاعه و انتشار این اصول و حصول اطمینان از اجرای آن‌ها اهمیت اساسی دارند. کار با دولت‌ها برای حصول اطمینان از تحقق و اجرای این ضوابط نقش مهمی است که سازمان‌های غیردولتی به اجرای آن ادامه می‌دهند تا تضمین کنند حقوق تعیین شده در این اسناد تحقق یابند. برای اطلاعات بیشتر، نگاه کنید به:

- **مجموعه اصول به روز شده برای حمایت و ترویج حقوق بشر از طریق اقدام برای مبارزه با مصونیت خاطیان** (E/CN.4/2005/102/Add.1)؛ و
- اصول و رهنمودهای اساسی درباره حق دادخواهی و جبران خسارت برای قربانیان نقض‌های شدید قانون بین‌المللی حقوق بشر و نقض‌های جدی قانون بین‌المللی حقوق بشر (قطعنامه 60/147 مجمع عمومی).

تعیین ضابطه و نظارت

- OHCHR می‌کوشد پژوهش، نظر کارشناسی، مشورت و خدمات اداری با عالی‌ترین کیفیت به نهادها و ساز و کارهای اصلی حقوق بشر سازمان ملل در شرایطی ارائه دهد که آنها وظایف خود را در زمینه تعیین ضابطه و نظارت، مساعدت به ایجاد و تدوین قانون و حقوق بین‌المللی حقوق بشر و تضمین اجرای ضابطه‌های مورد توافق حقوق بشر انجام می‌دهند. این نهادها و ساز و کارها عبارتند از:
- شورای حقوق بشر و ساز و کارهای آن، برای مثال، رویه‌های ویژه، ساز و کار رسیدگی ادواری جهانی، رویه شکایت، کمیته مشورتی، مجمع ویژه، مجمع مسائل اقلیت‌ها، و ساز و کار کارشناسی در زمینه حقوق مردمان بومی؛ و
 - نهادهای معاهده‌ای حقوق بشر.
- OHCHR به تقویت توانایی جامعه مدنی برای استفاده موثر از برنامه حقوق بشر سازمان ملل متعهد است. در فصل‌های بعد شیوه‌های گوناگون که جامعه مدنی می‌تواند با نهادها و ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل از طریق OHCHR مشارکت و به آنها کمک کند، بررسی شده است:
- فصل چهارم به نهادهای معاهده حقوق بشر می‌پردازد؛
 - فصل پنجم به شورای حقوق بشر و ساز و کارهای آن، از جمله کمیته مشورتی، مجمع اجتماعی، مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها، ساز و کار کارشناسی درباره حقوق مردمان بومی، گروه کاری نا محدود مربوط به حق توسعه و تعدادی از ساز و کارهای مربوط به اعلامیه و برنامه اقدام دوربان رسیدگی می‌کند؛
 - فصل ششم به رویه‌های ویژه می‌پردازد؛
 - فصل هفتم به بررسی ادواری جهانی اختصاص دارد؛ و
 - فصل هشتم چگونگی تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر را شرح می‌دهد.
- برای تازه‌ترین اطلاعات درباره کار OHCHR در زمینه تعیین ضابطه و نظارت لطفاً به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

عملی کردن و اجرای حقوق بشر

- ضابطه‌های حقوق بشر اگر اجرا نشوند ارزش چندانی ندارند. کشورهای در دوره پس از مناقشه یا فاقد منابع یا مهارت برای اجرای تعهدات خود در زمینه حقوق بشر نیاز به کمک دارند. بنابراین OHCHR منابع قابل توجهی را برای پشتیبانی از تلاش‌های ملی برای حمایت از حقوق بشر اختصاص می‌دهد OHCHR با مشارکت کشورها می‌کوشد کمبودها و خلاها در زمینه اجرای حقوق بشر، از جمله خلاهای مربوط به دانش و اطلاعات، ظرفیت، تعهد و امنیت را پر کند.
- OHCHR از طریق کار اجرایی در محل، می‌کوشد اطمینان حاصل کند که:
- مسئولان ملی از ضابطه‌های بین‌المللی حقوق بشر و طرز تبدیل آنها به قانون، مقررات و سیاست‌ها اطلاع داشته باشند؛
 - توانایی مقامات دولتی و جامعه مدنی برای رسیدگی به مسائل حقوق بشر بیشتر شود؛
 - مسئولان دولتی از تعهدات خود در زمینه حقوق بشر آگاه باشند و برای غلبه بر موانع تحقق حقوق بشر تدابیر موثر به عمل آورند؛
 - از دارندگان حقوق در برابر سیاست‌هایی که امنیت شخصی آنان را تهدید می‌کند، بهتر حمایت شود.
- OHCHR برای نشان دادن واکنش به نیازهای حقوق بشر در همه جا در موقعیت بهتری قرار داشته باشد. حضور و دفاتر میدانی OHCHR واکنش‌های مناسب و موثر به چالش‌های حقوق بشر را با همکاری نزدیک دولت‌ها، نظام ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی و سایر اعضای جامعه مدنی فراهم می‌سازند. برای مثال OHCHR به تلاش‌ها برای گنجاندن ضوابط بین‌المللی حقوق بشر در قوانین ملی کمک می‌کند و درباره ایجاد و انجام وظیفه نهادهای ملی حقوق بشر مستقل مشورت می‌دهد. OHCHR همچنین با قوه قضائیه، پلیس نظامی و پارلمان‌ها درباره ضوابط بین‌المللی مربوط به کار آنها همکاری می‌کند و به آنها در زمینه حقوق بشر آموزش می‌دهد، درباره نهاد معاهده و گزارش دهی بررسی ادواری جهانی توصیه می‌دهد، و برنامه‌هایی برای آموزش حقوق بشر تدوین می‌کند.
- جامعه مدنی همکاری حیاتی در همه فعالیت‌های میدانی OHCHR است. در اینجا به نمونه‌هایی از مشارکت و همکاری جامعه مدنی با OHCHR در همه جا اشاره می‌شود:
- آگاه کردن OHCHR نسبت به وخامت وضعیت حقوق بشر و گرایش‌های در حال ظهور؛
 - ارائه اطلاعات به OHCHR درباره وضعیت‌های حقوق بشر، تحولات و سوء استفاده‌های ادعایی در سطح محلی و ملی؛
 - فعالیت در مشارکت با OHCHR در زمینه سمینارها و کارگاه‌های آموزشی حقوق بشر، برنامه‌های آموزش حقوق بشر، و در زمینه طرح‌های ملی و منطقه‌ای برای افزایش آگاهی از حقوق بشر؛ و

• کار کردن با OHCHR برای حمایت از تصویب معاهدات حقوق بشر و اجرای آنها.
حضورهای میدانی OHCHR شامل دفاتر کشوری، دفاتر منطقه‌ای، واحدهای حقوق بشر هیات‌های صلح سازمان ملل، مشاوران حقوق بشر در گروه‌های کشوری سازمان ملل و واکنش سریع به بحران‌های در حال ظهور حقوق بشر است.

1 - دفاتر کشوری

OHCHR تعداد زیادی دفتر کشوری تاسیس کرده است. فعالیت‌های آنها شامل نظارت بر رعایت حقوق بشر، گزارش دهی عمومی، ارائه کمک فنی، و کمک به دولت‌ها در تدوین سیاست‌ها و هدف‌های طولانی مدت و پایدار حقوق بشر می‌شود.

کار کردن با دفتر کشوری OHCHR در اوگاندا برای حمایت و پشتیبانی بهتر از حقوق معلولان

دفتر کشوری OHCHR در اوگاندا با انجمن‌های معلولان کار می‌کند تا درک معلولیت به عنوان یک موضوع حقوق بشر را ترویج کند، آگاهی درباره ضابطه‌های مربوط به حقوق بشر را بالا ببرد و از مطابقت کامل این ضابطه‌ها با قوانین، سیاست‌ها و برنامه‌های داخلی حمایت کند. دفتر اوگاندا به شیوه‌های زیر با سازمان‌های غیردولتی همکاری کرده است:

- مشاوره فنی درباره مطابقت قوانین و سیاست‌های داخلی مربوط به معلولان با ضابطه‌های حقوق بشر؛
- فعالیت‌های نظارتی و بحث‌های متمرکز گروهی درباره وضعیت معلولان، حمایت فعالانه از مشارکت سازمان‌های غیردولتی معلولان در ساز و کارهای هماهنگی حقوق بشر.
- حمایت از اتحادیه ملی معلولان در جمع‌آوری امضا برای درخواستی از دولت برای تصویب کنوانسیون مربوط به حقوق معلولان. گرفتن بیش از هزار امضا به مناسبت روز بین‌المللی حقوق بشر 2007؛
- کمک مالی برای شیب‌دار کردن مجموعه ساختمان‌های اداری در ناحیه سوروتی تا دسترسی فیزیکی معلولان به ساختمان‌های عمومی آسان‌تر شود. حمایت مداوم سازمان‌های غیردولتی به شیب‌دار کردن ساختمان‌های بیشتر در شهر منجر شد؛ و
- آموزش ضابطه‌های بین‌المللی حقوق بشر و قوانین و سیاست‌های محلی مربوطه به معلولان، به خط بریل (الفبای نابینایان - روشن دلان).

2- دفاتر منطقه‌ای

OHCHR می‌کوشد مسائل حقوق بشر را شناسایی کند که برای کشورهای داخل یک منطقه مهم هستند. OHCHR سپس می‌تواند به منطقه و به کشورهای آن با حمایت از شریک شدن و انتشار تجربه‌ها و بهترین روش‌ها پیشنهاد کمک بدهد. دفاتر منطقه‌ای OHCHR همچنین منبعی از تخصص موضوعی هستند و از نزدیک با نهادهای منطقه‌ای و دولتی، گروه‌های کشوری سازمان ملل، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، نهادهای ملی حقوق بشر و جامعه مدنی همکاری می‌کنند.

3- واحدهای حقوق بشر هیات‌های صلح سازمان ملل متحد

OHCHR در حفظ صلح و نهادینه سازی صلح سازمان ملل مشارکت دارد و نقشی مهم در واحدهای حقوق بشر عملیات میدانی و منطقه‌ای پیچیده ایفا می‌کند که به وسیله ادارات عملیات حفظ صلح و امور سیاسی سازمان ملل اداره می‌شوند. OHCHR به کار شورای امنیت سازمان ملل نیز کمک می‌کند که مسئول صلح و امنیت بین‌المللی است. این نقش‌ها جایگاه محوری را نشان می‌دهند که حقوق بشر در همه جنبه‌های کار سازمان ملل دارد.

OHCHR چهار اولویت را شناسایی کرده است که می‌کوشد در کار هیات‌های صلح بگنجانند:

- تضمین عدالت و پاسخگویی در فرآیندهای صلح؛
- پیشگیری و رفع موارد نقض حقوق بشر؛
- ایجاد ظرفیت‌ها و تقویت نهادهای ملی؛ و
- گنجاندن حقوق بشر در همه برنامه‌های سازمان ملل.

کار با هیات سازمان ملل در سودان درباره حقوق زنان

دفتر حقوق بشر هیات سازمان ملل در سودان (UNMIS) از مارس 2008 با همکاری گروه طرفدار زنان در مالاکال و رادیو مالاکال، برنامه‌ای رادیویی تهیه کرده تا آگاهی درباره حقوق زنان، به ویژه حق آنان برای برخورداری از زندگی عاری از خشونت ناشی از جنسیت را بالا ببرد. اعضای مجمع قانونگذاری و فعالان جامعه مدنی ایالت علیای نیل در این برنامه شرکت کرده‌اند. این اقدام تشکیل دوره‌های آموزشی برای جوامع محلی همراه بوده است.

4- مشاوران حقوق بشر در گروه‌های کشوری سازمان ملل

مشاوران حقوق بشر کارشناسانی هستند که به وسیله OHCHR مستقر می‌شوند تا از گروه‌های کشوری سازمان ملل به درخواست هماهنگ کنندگان مقیم پشتیبانی کنند. آنان درباره راهکارها برای ایجاد یا تقویت ظرفیت‌ها و نهادهای یک کشور برای ترویج و حمایت از حقوق بشر مشورت می‌دهند. مشاوران حقوق بشر درباره چگونگی ترویج و اجرای موثر ضابطه‌های حقوق بشر با فعالان ملی (دولت و جامعه مدنی) نیز همکاری می‌کنند.

5- واکنش سریع به بحران‌های در حال پدید حقوق بشر

واحد واکنش سریع OHCHR، علاوه بر مشارکت با کشورها از طریق حضورهای منطقه‌ای و میدانی، پرسنل آموزش دیده را برای کمک به پیشگیری یا واکنش به وضعیت‌های بحرانی حقوق بشر در سراسر جهان مستقر می‌کند. OHCHR می‌تواند از هیات‌های حقیقت‌یاب و کمیسیون‌های تحقیق برای تفحص درباره ادعاهای نقض جدی حقوق بشر حمایت کند یا چنین ماموریت‌هایی انجام دهد.

این واحد همچنین به عنوان کانون اصلی برای مشارکت OHCHR با واحدهای حقوق بشر هیات‌های صلح خدمت می‌کند که OHCHR با ارائه کمک با استخدام، انتصاب و آموزش، همچنین مشورت اساسی برنامه‌ای و سیاستگذاری پشتیبانی به عمل می‌آورد.

برنامه‌های بورس تحصیلی و آموزش OHCHR

OHCHR برای کمک به افزایش نقش و مشارکت جامعه مدنی در ساز و کارهای حقوق بشر برنامه‌های آموزشی و بورس تحصیلی ایجاد کرده است. این برنامه‌ها عبارتند از:

- برنامه بورس تحصیلی بومیان
 - برنامه بورس تحصیلی اقلیت‌ها
 - برنامه بورس تحصیلی حقوق بشر کشورهای کمتر توسعه یافته
 - بورس تحصیلی برای کارکنان نهادهای ملی حقوق بشر
- برای اطلاعات بیشتر درباره بورس تحصیلی و برنامه‌های آموزشی OHCHR لطفاً به فصل دوم همین کتاب نگاه کنید.

نشریات و مطالب منبع OHCHR

OHCHR نشریات فراوانی در زمینه حقوق بشر تولید می‌کند که اطلاعات مورد علاقه دولت‌ها، نهادهای حقوق بشر، جامعه مدنی، مردم و رسانه‌ها را ارائه می‌دهند. نشریات و منابع بسیاری برای دانلود در وب سایت OHCHR موجود است یا می‌توان آنها را از OHCHR Publications and Information Desk درخواست کرد. برای اطلاعات بیشتر درباره نشریات و مطالب منبع دفتر کمیساریای عالی لطفاً به فصل سوم این کتاب مراجعه کنید. publications@ohchr.org و library@ohchr.org ویا

تماس بگیرید.

صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض

صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض سازمان ملل، که بعضی از آنها به وسیله OHCHR اداره می‌شود، مستقیماً به سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های مردمی، انجمن‌های حرفه‌ای و سایر فعالان جامعه مدنی می‌رسد. صندوق‌ها و کمک‌های بلاعوض تحت مدیریت OHCHR عبارتند از:

- صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه؛
- صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی؛
- صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی؛ و
- طرح «کمک‌جوامع به یکدیگر» (ACT).

برای اطلاعات بیشتر درباره صندوق‌ها و کمک‌های بلاعوض لطفاً به فصل نهم این کتاب مراجعه کنید.

د - ساختار دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

- OHCHR به وسیله کمیسر عالی و معاون کمیسر عالی رهبری می‌شود. دفتر اجرایی، که بخشی از شاخه مدیریت و سرپرستی OHCHR است، از این دو در کارشان پشتیبانی می‌کند. شاخه مدیریت و سرپرستی اجرایی همچنین شامل بخش‌های زیر است:
- **دفتر نیویورک**، که برای حصول اطمینان از این امر فعالیت می‌کند که حقوق بشر به طور کامل در دستور کار سازمان ملل برای توسعه و امنیت گنجانده شود، و در زمینه مسائل حقوق بشر حمایت بنیادی به مجمع عمومی، شورای اقتصادی و اجتماعی، شورای امنیت و سایر نهادهای بین‌دولتی ارائه می‌دهد؛
 - **بخش سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی**، که برای حصول اطمینان از این که دیدگاه استراتژیک این دفتر به اولویت‌های عینی و طرح‌های عملیاتی تبدیل، و تأثیر آن به گونه‌ای مؤثر نظارت و ارزیابی شود، با کارکنان OHCHR کار می‌کند؛
 - **بخش ارتباطات**، که برنامه‌هایی به منظور بهبود اطلاعات و آگاهی عموم مردم از حقوق بشر تدوین و اجرا می‌کند و درباره تحولات حقوق بشر و فعالیت OHCHR به جامعه بین‌المللی اطلاع رسانی می‌کند؛
 - **بخش کمک‌دهندگان و روابط خارجی**، که برای حصول اطمینان از این که کشورهای عضو به طور کامل در جریان برنامه‌ها، اولویت‌ها و نیازهای مالی OHCHR قرار گیرند فعالیت و منابع را برای حمایت از اجرای برنامه‌های OHCHR بسیج می‌کند؛
 - **بخش ایمنی و حراست میدانی**، که با هماهنگی اداره ایمنی و حراست سازمان ملل مسئول حصول اطمینان از امنیت همه کارکنان و ادارات OHCHR است.

قسمت تازه تاسیس **واحد جامعه مدنی** نیز بخشی از شاخه مدیریت و سرپرستی اجرایی است که نقطه ورودی اصلی برای فعالان جامعه مدنی است که می‌خواهند با OHCHR تماس بگیرند. واحد جامعه مدنی درباره مسائلی

گوناگون اطلاعات و نظر مشورتی می‌دهد، در زمینه سیاست‌ها و برنامه‌ها برای افزایش همکاری مشورت می‌کند، و برای کمک به جامعه مدنی جهت مشارکت با نهادها و ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل، که این کتاب نمونه اولیه آن است، امکانات و ابزارهایی فراهم می‌سازد.

خدمات پشتیبانی و مدیریت برنامه OHCHR، در تنظیم بودجه و مدیریت مالی؛ استخدام و منابع انسانی؛ تهیه، مدیریت دارایی و پشتیبانی تدارکاتی کلی برای فعالیتهای میدانی؛ فن‌آوری اطلاعات؛ و توسعه و آموزش کارکنان حمایت به عمل می‌آورد.

علاوه بر شاخه مدیریت و رهبری اجرایی، و خدمات مدیریت و حمایت برنامه، OHCHR از چهار قسمت اساسی زیر تشکیل شده است:

- **شورای حقوق بشر و بخش معاهدات**، که انجام درست وظایف شورای حقوق بشر و تعدادی از ساز و کارهای آن، و نهادهای معاهده حقوق بشر را تضمین می‌کند. این شورا همچنین از فعالیتهای انجام شده از طریق صندوق داوطلبانه برای قربانیان شکنجه حمایت و همه اسناد رسمی آماده شده برای استفاده نهادهای بین دولتی را هماهنگ می‌کند؛
- **بخش رویه‌های ویژه**، که با ارائه نظر کارشناسی موضوعی، حقیقت‌یابی و حقوقی، پژوهش و تحلیل، و کمک اداری و تدارکاتی از کار رویه‌های ویژه حمایت می‌کند. این بخش همچنین همکاری و جلسات بین دارندگان ماموریت، و عوامل ذینفع، از جمله جامعه مدنی را تسهیل می‌کند؛
- **بخش عملیات میدانی و همکاری فنی**، که توسعه و اجرای برنامه‌های مشارکت کشوری OHCHR را هماهنگ، برنامه همکاری فنی آن را اداره و به عنوان یک نقطه ورودی برای دفتر میدانی OHCHR خدمت می‌کند؛
- و
- **بخش پژوهش و حق توسعه**، که پژوهش موضوعی OHCHR را در زمینه حقوق بشر، از جمله با ارائه حمایت فنی به دفتر میدانی انجام می‌دهد. این بخش مرکز گردآوری اسناد و برنامه انتشارات OHCHR را نیز اداره، و مجموعه‌ای از ابزارهای روش شناسی و بسته‌های آموزشی برای استفاده در کشورها و در مقر برای ایجاد ظرفیت نهادهای ملی، جامعه مدنی و سایر شرکا تولید می‌کند.

ه - منابع OHCHR

وب سایت OHCHR

به فعالان جامعه مدنی توصیه می‌شود برای به روز شدن و دریافت اطلاعات درباره کار و فعالیتهای OHCHR، از جمله اطلاعات درباره ساز و کارهای گوناگون حقوق بشر به وب سایت OHCHR مراجعه کنند. **گزارش‌های سالانه درباره فعالیت و نتایج OHCHR و طرح مدیریت استراتژیک کمیساری عالی** نیز در وب سایت OHCHR قابل دسترسی است.

از وب سایت OHCHR : <http://www.ohchr.org> دیدن کنید.

این کتاب در فورمت دیجیتال در وب سایت OHCHR به نشانی زیر موجود است:

<http://www.ohchr.org/civilsocietyhandbook/>

در آنجا فصل‌های این کتاب برای دانلود و لینک‌ها به همه مراجع موجود در نشریه وجود دارد.

و- چگونه با OHCHR تماس بگیرید
نشانی‌ها:

Palais Wilson:
52 rue des Pâquis
CH-1201 Geneva, Switzerland

ساختمان موتا

Motta Building:
48 avenue Giuseppe Motta
CH-1202 Geneva, Switzerland

نشانی پستی: دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Postal address
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10
Phone: +41 (0)22 917 90 00
E-mail: InfoDesk@ohchr.org (general enquiries)
Website: <http://www.ohchr.org>

دوم - برنامه‌های آموزشی و بورس تحصیلی دفتر کمیساریای عالی

برنامه‌های آموزشی و بورس تحصیلی که در این فصل درباره آنها بحث می‌شود به وسیله دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل (OHCHR) ایجاد شده تا نقش و مشارکت جامعه مدنی را در سازوکارهای حقوق بشر بیشتر کند. مساعادت و مشارکت فعالانه جامعه مدنی به تحقق نیرومندتر حقوق بشر کمک می‌کند. این فصل اطلاعات اصلی را که فعالان جامعه مدنی برای مشارکت در برنامه‌های بورس تحصیلی و کارگاه‌های آموزشی OHCHR به آنها نیاز دارند، ارائه می‌دهد.

داشتن موقعیت مشورتی یا شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل (ECOSOC) شرط مشارکت سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی در برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی مورد بحث در این فصل یا دسترسی آنها به این برنامه‌ها نیست.

الف - برنامه‌های بورسیه

برنامه‌های بورسیه به افراد منتخب فرصت فشرده آموزشی درباره ساز و کارها و نهادهای بین‌المللی حقوق بشر می‌دهد.

OHCHR چهار برنامه بورسیه دارد. هدف این برنامه‌ها تقویت ظرفیت و توانایی گروه‌ها یا افراد ویژه در کار حقوق بشر است:

- **برنامه بورسیه بومیان** از اعضای گروه‌های بومی برای مشارکت در برنامه‌های آموزشی حقوق بشر حمایت می‌کند؛
- **برنامه بورسیه اقلیت‌ها** از اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی، قومی، دینی یا زبانی برای مشارکت در برنامه آموزشی حقوق بشر حمایت می‌نماید؛
- **برنامه بورسیه حقوق بشر کشورهای کمتر توسعه یافته** از دانشجویان فارغ‌التحصیل کشورهای کمتر توسعه یافته برای مشارکت در آموزش درباره سازمان ملل و حقوق بشر حمایت می‌کند؛ و
- **برنامه بورسیه برای کارکنان نهادهای ملی حقوق بشر** از کارکنان عضو این نهادها برای شرکت در برنامه آموزشی درباره حقوق بشر بین‌المللی و کار OHCHR با نهادهای ملی حقوق بشر حمایت می‌کند.

جزئیات تماس برای بورسیه

برنامه بورسیه بومیان

واحد مردمان بومی و اقلیت‌ها

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 08 or +41 (0)22 928 90 66

E-mail: fellowship@ohchr.org

برنامه بورسیه اقلیت‌ها

واحد مردمان بومی و اقلیت‌ها

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 08 or +41 (0)22 928 90 66

E-mail: fellowship@ohchr.org

بورسیه برای دانشجویان کشورهای کمتر توسعه یافته

موسسه آموزش و تحقیقات سازمان ملل متحد (UNITAR)

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 86 40
Fax: +41 (0)22 917 80 47
Website: <http://www.ohchr.org> or <http://www.unitar.org/diplomacy>

بورسیه برای کارکنان نهادهای ملی حقوق بشر واحد نهادهای ملی دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10- Switzerland
Phone: + 41 (0)22 928 92 83 or + 41 (0)22 928 96 63
Fax: + 41 (0)22 928 90 18
E-mail: niu@ohchr.org

1 - برنامه بورسیه بومیان

برنامه بورسیه بومیان در 1997 به عنوان ابتکاری از OHCHR برای اجرای هدف‌های دهه بین‌المللی مردم بومی جهان (2004 - 1995) با هدف اولیه توانمندسازی نمایندگان بومی و جوامع آنان با تقویت دانش و ظرفیت آنان برای دسترسی به نظام حقوق بشر سازمان ملل شروع شد.

هدف این برنامه دادن فرصت کسب دانش درباره حقوق بشر بین‌المللی به طوراعم و حقوق بومیان به طورخاص به زنان و مردان بومی است تا به سازمان‌ها و جوامع خود برای حفظ و ترویج بهتر حقوق‌شان کمک کنند. در پایان برنامه شرکت کنندگان باید بتوانند حقوق بشر بین‌المللی را به طوراعم و حقوق بشر مردمان بومی را به طورخاص در جوامع و سازمان‌های خود تعلیم دهند و بتوانند اطلاعات و دانشی را که در طول دوره یاد گرفته‌اند به دیگران انتقال دهند. هدف برنامه متمرکز بودن افراد برای خود، برای سازمان‌هایشان، و مهم‌تر از همه برای جوامع خویش است. برنامه بورسیه بومیان به چهار زبان موجود است: **انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی**. هر سال تقریباً پنج نفر برای هر یک از این زبان‌ها انتخاب می‌شوند:

- برنامه مستقر در ژنو (به انگلیسی)؛
- برنامه مستقر در Deusto (به اسپانیایی)؛
- برنامه مستقر در Dijon (به فرانسه)؛
- برنامه مستقر در مسکو (به روسی)

برنامه مستقر در ژنو را OHCHR در ژنو اجرا می‌کند. این دوره که در مه هر سال شروع می‌شود و معمولاً چهار ماه طول می‌کشد دوره‌ای فشرده درباره ساز و کارها و نهادهای حقوق بشر است. این برنامه تعاملی و شامل فن‌شده‌ای از موضوعات گوناگون و تکالیف فردی و گروهی است.

برنامه Deusto ابتکاری مشترک از دانشگاه Deusto در بیلباو، اسپانیا، و OHCHR است. دوره آن معمولاً چهار ماه و شامل دو بخش است: ترم اول در دانشگاه Deusto و ترم دوم در OHCHR در ژنو برگزار می‌شود. ساختار آن مشابه برنامه مستقر در ژنو است در عین حال می‌کوشد مبادله بین هم‌دوره‌ای‌ها و سایر سازمان‌های شرکت کننده، مانند سازمان‌های غیردولتی باسک و دولت باسک را تشویق کند.

برنامه Dijon ابتکاری مشترک از دانشگاه Bourgogne در Dijon، فرانسه و OHCHR و ویژه بومیانی است که فرانسوی زبان اول یا دوم آنان است. این برنامه 10 هفته طول می‌کشد (4 هفته در دانشگاه Dijon، 4 هفته در OHCHR در ژنو و 2 هفته در سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی سازمان ملل (یونسکو) در پاریس).

برنامه مسکو ابتکاری مشترک از انجمن مردمان بومی شمال روسیه (RAIPON) در مسکو و OHCHR است. ترم مسکو شامل چهار هفته آموزش با RAIPON، دفتر OHCHR در مسکو و سایر دفاتر سازمان ملل در مسکو و سپس چهار هفته در OHCHR در ژنو است.

همه برنامه‌های بورسیه کمک خرج ماهانه‌ای مناسب هزینه‌های جا، سفر، بیمه درمانی، و سایر هزینه‌های زندگی عادی می‌پردازند.

ضوابط داوطلبان برای برخورداری از بورسیه تحصیلی

- داوطلبان باید عضو یک گروه بومی بوده و از حمایت جوامع یا سازمان‌های بومی خود برخوردار باشند؛
- اگر چه محدودیت سنی وجود ندارد داوطلبان در سنین بین 25 تا 35 سال اولویت دارند؛
- با توجه به موانع اجتماعی - اقتصادی موجود برای برخورداری بسیاری از مردمان بومی از تحصیلات رسمی، داشتن این تحصیلات از شرایط شرکت در بورسیه نیست؛
- داوطلبان باید توانایی و تمایل آموزش دادن به دیگر اشخاص بومی را پس از بازگشت به جوامع / سازمان‌های خود داشته باشند؛

- بهتر است سازمان حامی مالی، اعضا یا موکلان قابل توجهی داشته باشد؛
- گزینش داوطلبان از نظر جنسیت و منطقه باید تعادل داشته باشد؛ و
- داوطلبان باید زبان برنامه بورسیه را به خوبی درک کنند.

چهار برنامه بورسیه فوق هر سال تشکیل می‌شود و تاریخ انقضای درخواست شرکت در آنها متفاوت است. فقط به تقاضاهای کامل رسیدگی خواهد شد. تقاضاها باید از طریق فکس یا پست عادی فرستاده شود. به تقاضاهای ارسالی از طریق ای میل رسیدگی نخواهد شد مگر این که قسمت‌های اول و دوم تقاضا امضا و اسکن شده باشند.

نشانی ارسال تقاضای بورسیه

برنامه بورسیه بومیان

واحد بومیان و اقلیت‌ها

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 08 or +41 (0)22 928 90 66

E-mail: fellowship@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره برنامه بورسیه و دریافت فرم‌های تقاضانامه به هر چهار زبان به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

2 - برنامه بورسیه اقلیت‌ها

OHCHR در نظر دارد از طریق برنامه بورسیه اقلیت‌ها فرصتی برای دستیابی به دانش حقوق بشر بین‌المللی به طور اعم و حقوق اقلیت‌ها به طور اخص در اختیار اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی، دینی و زبانی، به ویژه زنان و مردان جوان، قرار دهد. این انتظار وجود دارد که شرکت کنندگان در بورسیه در پایان دوره، دانش و اطلاعات کلی درباره ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل که به مسائل بومیان مربوط می‌شوند، داشته باشند و بتوانند اطلاعات و دانشی را که در طول دوره بورسیه کسب کرده‌اند به افراد جوامع و سازمان‌های خود آموزش دهند.

آموزش افراد جامعه از سوی یک عضو اقلیت سابق در بلغارستان

OHCHR از طرحی حمایت کرد که به وسیله شخص اقلیتی از جامعه Roma در بلغارستان تسلیم شد که پیشتر در برنامه بورسیه شرکت کرده بود تا یک دوره آموزشی در شهر پولسکی ترامیش در دسامبر 2006 تشکیل دهد. این طرح سازمان او، RomaTogether را قادر ساخت یک دوره آموزشی فشرده تشکیل دهد تا جامعه محلی Roma را برای اجرای «دهه گنجاندن Roma 2015 - 2005»، آماده و مجهز کند که به وسیله 9 کشور در مرکز و جنوب شرقی اروپا طراحی شده بود. شرکت کنندگان در این دوره طرحی ابداع کردند تا مشارکت مردم Roma را در تصمیم‌گیری رسمی، به ویژه در زمینه‌هایی بیشتر کنند که بیشتر بر زندگی روزمره و حقوق آنان تأثیر می‌گذاشت. آنان پیشنهاد کردند شورای شهر مجموعه‌ای دائمی از نمایندگان اقلیت محلی تشکیل دهد تا اطلاعاتی در زمینه سیاست‌گذاری در مسائل اقلیت‌ها ارائه دهد و شهردار و رئیس شورای شهر این نظر را پذیرفتند.

OHCHR در حال حاضر دو برنامه بورسیه اقلیت‌ها را اداره می‌کند، یکی به انگلیسی و دیگری به عربی. برنامه به زبان انگلیسی هر آوریل برای سه ماه با حدود پنج شرکت کننده تشکیل می‌شود. برنامه آزمایشی به زبان عربی برای نخستین بار در 2007 با حضور چهار شرکت کننده در برنامه آموزشی برای یک ماه در OHCHR در ژنو تشکیل شد. برنامه‌های بورسیه برای هزینه‌های مسکن و سایر هزینه‌های زندگی، هزینه رفت و برگشت از ژنو و بیمه درمانی ماهانه مبلغی به شرکت کنندگان می‌پردازند.

ضوابط داوطلبان برای برخورداری از بورسیه تحصیلی

- داوطلبان باید متعلق به اقلیت ملی، قومی، دینی یا زبانی باشند؛
- اگر چه محدودیت سنی وجود ندارد اولویت با داوطلبان 25 تا 35 ساله است؛
- اگر داوطلبان تجربه مناسبی داشته باشند نداشتن تحصیلات رسمی مانع شرکت در برنامه بورسیه اقلیت‌ها نیست؛
- بهتر است سازمان یا انجمن حامی مالی برنامه بورسیه، در زمینه مسائل بومیان فعالیت داشته و از اشخاص متعلق به بومیان تشکیل شده باشد؛
- داوطلبان باید توانایی و علاقه به آموزش سایر اشخاص متعلق به اقلیت‌ها را پس از بازگشت به جوامع یا سازمان‌های خود داشته باشند؛
- داوطلبان باید حمایت کتبی جوامع یا سازمان‌های خود را داشته باشند؛
- داوطلبان باید به زبانی که برنامه بورسیه به آن اجرا می‌شود (عربی یا انگلیسی) مسلط باشند.

فقط به تقاضاهای بورسیه کاملا تکمیل شده رسیدگی خواهد شد. تقاضا نامه‌ها باید با فکس یا پست عادی فرستاده شوند. به تقاضاهای ارسالی با ای میل فقط در صورتی رسیدگی خواهد شد که امضا و اسکن شده باشند.

محل تسلیم تقاضا نامه

برنامه بورسیه اقلیت‌ها

واحد بومیان و اقلیت‌ها

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Minorities Fellowship Programme
Indigenous and Minorities Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 98 45
Fax: +41 (0)22 928 90 10
E-mail: minorities@ohchr.org

برای کسب اطلاعات بیشتر در باره برنامه بورسیه و دریافت فرم تقاضا نامه به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

3 - برنامه بورسیه حقوق بشر کشورهای کمتر توسعه یافته

برنامه بورسیه حقوق بشر برای دانشجویان کشورهای کمتر توسعه یافته (LDSC) ، را که نخستین بار در 2007 اجرا شد، OHCHR و موسسه آموزش و تحقیقات سازمان ملل متحد (UNITAR) به طور مشترک اداره می‌کنند. هدف این برنامه افزایش درک مردم کشورهای کمتر توسعه یافته از مسائل جاری حقوق بشر در سطح بین‌المللی و آشنا کردن آنان با کار سازمان ملل و OHCHR ، همچنین معرفی ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل و OHCHR با مساعدت و کمک دانشجویان یا فارغ‌التحصیلان برجسته کشورهای کمتر توسعه یافته است. این برنامه که در مرکز OHCHR در ژنو به زبان انگلیسی برگزار می‌شود شامل آموزش و آشنایی عملی با کار OHCHR به صورت سمینارها و تمرین مهارت‌های عملی است و با انجام ماموریتی در شعبه ای از OHCHR پایان می‌یابد. ادامه این برنامه بورسیه در سال‌های آتی به تامين بودجه آن بستگی دارد. برنامه بورسیه حقوق بشر ویژه داوطلبان کشورهای کمتر توسعه یافته است. 3 داوطلبان باید دانشجوی دوره لیسانس یا دارای مدرک لیسانس در رشته‌ای مرتبط با کار سازمان ملل (مثلا حقوق بین‌الملل، علوم سیاسی، علوم اجتماعی یا تاریخ) باشند و سن آنان هنگام تقاضا کمتر از 30 سال باشد. هزینه‌های سفر انتخاب شدگان به عهده برنامه است و به آنان برای تامین مخارج زندگی در ژنو مقرری پرداخت می‌شود. ترتیبات مربوط به رواید، هزینه مسکن، بیمه درمان و حوادث آنان نیز تامین می‌شود. چون ادامه این برنامه به دریافت بودجه کافی بستگی دارد، به افراد علاقه‌مند توصیه می‌شود برای اطلاع، پیوسته به وب سایت‌های OHCHR و UNITAR مراجعه کنند.

چگونه با برنامه بورسیه حقوق بشر کشورهای کمتر توسعه یافته تماس بگیرد

موسسه آموزش و تحقیقات سازمان ملل متحد (UNITAR)

United Nations Institute for Training and Research (UNITAR)
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 86 40
Fax: +41 (0)22 917 80 47

4 - برنامه بورسیه برای کارکنان نهادهای ملی حقوق بشر

بررسیه برای کارکنان نهادهای ملی حقوق بشر، که نخستین دوره آن در 2008 تشکیل شد، به وسیله واحد نهادهای ملی OHCHR اداره می‌شود و هدف آن دادن امکانات کسب اطلاعات درباره نظام حقوق بشر سازمان ملل و تجربه عملی با آن، کار OHCHR با نهادهای ملی حقوق بشر و برای آنها، و مسائل فنی و اساسی مربوط به نهادهای

ملی حقوق بشر است. این انتظار وجود دارد که شرکت کنندگان به نهادهای ملی حقوق بشر خود برگردند و در نتیجه ظرفیت و توانایی سازمان خود را در زمینه حقوق بشر بین‌المللی تقویت کنند.

این برنامه در OHCHR در ژنو برگزار می‌شود. دو داوطلب برای یک دوره شش ماهه انتخاب می‌شوند که یکی در ژانویه و دیگری در ژوئیه شروع می‌شود. شرکت کنندگان به صورت دوره‌ای در جریان کار نظام حقوق بشر و مسائل موضوعی مربوطه قرار داده می‌شوند، و مأموریت‌هایی را انجام می‌دهند و در طرح‌هایی شرکت می‌کنند.

داوطلبان باید تجربه حداقل سه سال کارمستقیم در یک نهاد حقوق بشر ملی داشته باشند که واجد ضوابط تصویب شده بین‌المللی - اصول پاریس 4، و تجربه فراوان کار در مسائل مربوط به نهادهای ملی حقوق بشر، در سطح ملی، منطقه‌ای و ترجیحاً، بین‌المللی باشد.

داوطلبان باید حمایت نام‌های از نهادهای ملی حقوق بشر خود داشته و به انتقال دانش و تجربه اکتسابی در طول دوره بورسیه به همکاران در نهادهای ملی حقوق بشر خود پس از بازگشت متعهد باشند. به علاوه آنان باید به زبان انگلیسی یا فرانسوی مسلط باشند. OHCHR از آنان در طول بورسیه با پرداخت مقرری ماهانه حمایت مالی به عمل می‌آورد.

داوطلبان باید تقاضا نام‌های خود را (همراه با نام‌های در توصیف انگیزه، سوابق تحصیلی، حمایت نام‌ها از نهاد ملی حقوق بشر خود) به طور مستقیم به OHCHR ارسال دارند. واحد نهادهای ملی با مشورت دفتر کمیته هماهنگی بین‌المللی نهادهای ملی برای ترویج و حمایت از حقوق بشر (ICC) داوطلبان را انتخاب می‌کند.

تقاضانامه به کجا باید ارسال شود واحد نهادهای ملی

National Institutions Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: + 41 (0)22 928 92 83 or + 41 (0)22 928 96 63
Fax: + 41 (0)22 928 90 18
E-mail: niu@ohchr.org

برای اطلاعات جدید درباره برنامه بورسیه تحصیلی نهادهای ملی حقوق بشر به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

برنامه های بورسیه و آموزشی OHCHR

ب - دوره‌های آموزشی فشرده

دوره‌های آموزشی فشرده (کارگاه‌های آموزشی) به فعالان جامعه مدنی امکان می‌دهند چگونه درباره ساز و کارهای ویژه حقوق بشر اطلاعات به دست آورند و همکاری خود را با آنها تقویت کنند.

دوره‌های آموزشی فشرده درباره پیگیری توصیه‌های نهاد معاهده حقوق بشر

دوره‌های آموزشی فشرده درباره پیگیری توصیه‌های نهاد معاهده برای فعالان جامعه مدنی ملی است و هدف آن ایجاد ظرفیت در آنان برای همکاری با نهادهای معاهده است.

OHCHR برای فعالان ملی در کشورهای خود دوره‌های آموزشی فشرده و سمینارهایی تشکیل می‌دهد تا ظرفیت آنان را برای کمک به فرآیند گزارش دهی معاهده و پیگیری توصیه‌های نهادهای معاهده تقویت کند. OHCHR با نهادهای ملی حقوق بشر، سازمان‌های غیردولتی و نمایندگان رسانه‌ها در سطح ملی در این دوره‌های آموزشی فشرده همکاری می‌کند تا ظرفیت به وجود آورد و ایجاد شبکه‌های فعالان ملی را برای حمایت از اجرای توصیه‌های مربوط به نهاد معاهده حقوق بشر تشویق و ترغیب کند.

OHCHR از 2003 دوره‌های آموزشی فشرده در زمینه پیگیری در هر منطقه جهان تشکیل داده است. برنامه‌های آموزشی به عنوان مبنایی برای ایجاد گروه‌های شبکه جامعه مدنی ملی برای پیگیری فرآیند گزارش دهی معاهده حقوق بشر و ادامه گفتگوی سازنده ملی درباره مسائل مربوط به کار نهادهای معاهده حقوق بشر خدمت می‌کنند. OHCHR همچنین با تشکیل کارگاه‌های آموزشی و سمینارها به طور مستقیم به دولت‌های علاقه‌مند آموزش می‌دهد، و جامعه مدنی را تشویق می‌کند در این فعالیت‌ها شرکت نماید.

برای اطلاعات بیشتر درباره پیگیری کارگاه‌های آموزشی با نشانی زیر تماس بگیرید:

شعبه معاهدات حقوق بشر

واحد معاهدات و پیگیری

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Human Rights Treaties Branch
Treaties and Follow-up Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations

OHCHR علاوه بر برنامه آموزشی مذکور در فوق، از طریق نمایندگی‌های منطقه‌ای فراوان خود به طور مرتب کارگاه‌های آموزشی و سمینارهای ملی آموزشی و ظرفیت سازی درباره مسائل و کارهای بین‌المللی حقوق بشر برای جامعه مدنی برگزار می‌کند.
برای دریافت اطلاعات مشروح درباره **نهادهای معاهده حقوق بشر لظفا به فصل چهارم (نهادهای معاهده حقوق بشر) همین کتاب مراجعه کنید.**

سوم - نشریات و مطالب مرجع دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) الف - نشریات دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR)

برنامه انتشارات دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) می‌خواهد آگاهی جهانیان را درباره حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی افزایش دهد و راه‌های ترویج و حمایت از آنها را به مردم بشناساند. OHCHR همچنین بحث درباره مسائل حقوق بشر را که در نهادهای سازمان ملل تحت بررسی است، تشویق می‌کند. این نهاد پنج گروه عمده نشریه دارد:

- 1 - **برگه اطلاعات**، درباره طیفی گسترده از مسائل حقوق بشر اطلاعات ارائه می‌دهد؛
- 2 - **اسناد موضوعات ویژه**، به مسائل منتخب با عمق بیشتر می‌پردازد؛
- 3 - **مطالب آموزشی و تربیتی** OHCHR، شامل اوراق و کتابچه‌های راهنما برای مردمان بومی، اقلیت‌ها، گروه‌های حرفه‌ای و موسسات آموزشی است؛
- 4 - **مطالب مرجع**، مصوبات و قوانین مهم مربوط به حقوق بشر را در اختیار فعالان و دست اندرکاران حقوق بشر قرار می‌دهد؛ و
- 5 - **اصول و مبانی حقوق بشر**، مردم عادی و افکار عمومی را در جریان فعالیت سازمان ملل در زمینه حقوق بشر قرار می‌دهد.

1 - برگه اطلاعات

برگه‌های اطلاعات OHCHR درباره حقوق بشر بنیادی اطلاعات می‌دهند. بعضی از برگه‌های اطلاعات درباره مسائل یا گروه‌های ویژه است؛ دیگران نهادهای حقوق بشر سازمان ملل و رویه‌های آنها را شرح می‌دهند. برگه‌های اطلاعات همچنین راهنمایی عملی درباره طرز کار با برنامه حقوق بشر سازمان ملل ارائه می‌دهند.

2 - اسناد موضوعات ویژه

اسناد موضوعات ویژه مسائل منتخب را با عمق بیشتر شرح می‌دهند. این موضوعات به علت برجسته بودن، فوریت و تازگی تحولات انتخاب می‌شوند. بعضی از اسناد موضوعات ویژه اخیر عبارتند از: روش‌های حکومت مطلوب برای حمایت از حقوق بشر، اعلام آرمان‌های توسعه هزاره: رویکرد و نگرشی حقوق بشری؛ ابزارهای حکومت قانون برای کشورهای پس از مناقشه؛ ارزیابی موثر بودن نهادهای ملی حقوق بشر (نشریه مشترک با شورای بین‌المللی درباره سیاست حقوق بشر)؛ و حقوق غیر شهروندان.

3 - مطالب آموزشی و تربیتی

مطالب آموزشی و تربیتی OHCHR نمایي گسترده از نظام حقوق بشر سازمان ملل، همچنین ابزاری عملی برای برنامه‌های آموزشی و تربیتی جهت مخاطبان متفاوت، مانند پلیس، مسئولان زندان، قضات، اعضای پارلمان‌ها، ناظران حقوق بشر، ناظران انتخابات، و مددکاران اجتماعی، یا گروه‌ها یا افراد ویژه ارائه می‌دهند.

مجموعه‌های آموزشی حرفه‌ای شامل کتاب‌های راهنما و جزواتی برای افزایش آگاهی از معیارهای بین‌المللی و خطاب به مخاطبانی است که توانایی تأثیر بر شرایط حقوق بشر ملی را دارند. این نشریات گرچه در وهله اول طراحی شده‌اند تا از فعالیت‌های آموزشی OHCHR حمایت کنند، به عنوان ابزارهای عملی برای سازمان‌هایی مفید واقع می‌شوند که به گروه‌های حرفه‌ای مطالب حقوق بشر را تعلیم می‌دهند. کتاب‌ها و جزوات آموزشی قابل تطبیق با نیازها و تجربه، با ملأک‌های فرهنگی، آموزشی و تاریخی، طیفی از مخاطبان در داخل گروه هدف هستند. هر جا مناسب باشد، اطلاعاتی درباره فنون آموزشی در این نشریات گنجانده شده تا به مربیان در استفاده از آنها یاری دهند.

مجموعه آموزشی حقوق بشر محتوی مطالبی برای حمایت از تلاش‌های آموزش کلی حقوق بشر به وسیله تمامی شرکا و عوامل است. این مجموعه شامل اطلاعاتی درباره برنامه جهانی برای آموزش حقوق بشر، مطالعه‌ای درباره آموزش حقوق بشر و معاهدات حقوق بشر، مجموعه‌ای از مطالب مصوبات بین‌المللی و منطقه‌ای مربوط به آموزش

حقوق بشر و کتابچه‌ای است که توصیه‌های عملی به مربیان و معلمان مدارس ارائه می‌دهد. در نهایت، مجموعه راهنما شامل مجموعه‌های اطلاعات برای گروه‌ها یا افراد ویژه، درباره طرز محافظت از حقوق خود از طریق رویه‌های گوناگون بین‌المللی و منطقه‌ای است. این مجموعه شامل راهنمای سازمان ملل برای مردمان بومی و راهنمای سازمان ملل برای اقلیت‌ها، مشتمل بر 14 جزوه است درباره این که چگونه اقلیت‌ها می‌توانند از رویه‌ها و ساز و کارهای منطقه‌ای حقوق بشر سازمان ملل متحد استفاده کنند.

4 - مطالب مرجع

مطالب مرجع به پژوهشگران و دست‌اندرکاران قانون حقوق بشر امکان دسترسی به اسناد و مصوبات و سایر اطلاعات اساسی مربوط به حقوق بشر را می‌دهد. نمونه‌ها شامل گردآوری مصوبات و اسناد حقوق بشر، مانند معاهدات اصلی جدید حقوق بشر بین‌المللی، و مجموعه آرا و تصمیمات قضایی از نهادهای معاهده حقوق بشر، همچون تصمیمات منتخب کمیته حقوق بشر بر اساس پروتکل اختیاری یا تصمیم‌های منتخب کمیته ضد شکنجه است.

5 - اصول و مبانی حقوق بشر

هدف این مطالب، از جمله پوسترها درباره موضوعات حقوق بشر، آگاهی دادن به افکار عمومی درباره فعالیت سازمان ملل در زمینه حقوق بشر و دادن پاسخ به سئوال‌هایی است که اغلب درباره برنامه حقوق بشر سازمان ملل مطرح می‌شود.

نشریات OHCHR را چگونه تهیه کنیم

OHCHR به طور مرتب فهرست نشریات خود را به روز می‌کند. بیشتر نشریات OHCHR به هر شش زبان رسمی سازمان ملل: عربی (A)، چینی (C)، انگلیسی (E)، فرانسوی (F)، روسی (R)، و اسپانیایی (S) منتشر می‌شوند. نشریات دارای علامت (W) قابل دانلود رایگان از وب سایت OHCHR است. نشریاتی که عنوان آنها با (*) مشخص شده نشریات فروشی سازمان ملل است که می‌توان آنها را از کتابفروشی‌ها و توزیع کنندگان درسراسرجهان خریداری کرد.

برای اطلاعات بیشتر به وب سایت کتابفروشی سازمان ملل در نیویورک (مراجعه در آسیا و اقیانوس آرام، آمریکای لاتین و آمریکای شمالی) یا در ژنو (مراجعه در آفریقا، اروپا و خاور میانه) نگاه کنید.

برای اطلاعات جدید درباره نشریات OHCHR لطفاً از صفحه وب انتشارات OHCHR دیدن کنید.

فعالان جامعه مدنی که مایل هستند از انتشار نشریات جدید OHCHR با ای میل آگاه شوند می‌توانند با publications@ohchr.org مکاتبه کنند.

بیشتر نشریات OHCHR آنلاین در دسترس قرار دارند: علاوه بر این نسخه‌های معدودی از آنها به صورت چاپی برای اطلاعات ویژه و فعالیت‌های آموزشی را می‌توان به نشانی زیر سفارش داد:

Publications and Information Desk
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10
Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 92 24
Fax: +41 (0)22 928 90 10
E-mail: publications@ohchr.org

هنگام سفارش نشریه‌ای به OHCHR باید موارد زیر را کاملاً مشخص کنید:

- برای چه منظوری می‌خواهید از آن استفاده کنید. خواهشمند است درباره دوره آموزشی، هدف‌ها، تاریخ‌ها، شرکت کنندگان و غیره اطلاعات ارائه دهید. همچنین از شما درخواست می‌شود پس از برگزاری دوره آموزشی یا رویداد اطلاع رسانی، نتایج حاصله را با پست یا ای میل به ما اطلاع دهید.
- تعداد نسخه‌های درخواستی از هر نشریه
- نام شخص رابط
- نام سازمان (در صورت امکان)
- نشانی پستی
- شماره تلفن
- شماره فکس
- ای میل

برای دانلود فرم دستور ارسال نشریات، لطفاً به صفحه وب نشریات OHCHR مراجعه کنید. در صورت موجود بودن نشریات درخواستی، تعداد مورد نظر برای تحویل به درخواست کننده در صورت امکان به یک دفتر نزدیک سازمان ملل ارسال خواهد شد. خواهشمند است توجه داشته باشید تعداد نسخه‌های چاپی محدود است و فهرست نشریات موجود نیز موید محدود بودن موجودی آنها است.

ناشرانی که می‌خواهند مطالب نشریات OHCHR را تجدید چاپ یا دوباره تولید کنند باید تقاضاهای خود را به بخش فروش دفتر سازمان ملل در ژنو ارسال دارند.

United Nations Office at Geneva, Sales Section, Palais
des Nations, 8-14, avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland, e-mail:
unpubli@unog.ch.

ب - کتابخانه OHCHR

کتابخانه OHCHR در ژنو خدمات جامعی در زمینه مراجع و اطلاعات به شرکا و همکاران OHCHR، ساز و کارها و کارشناسان حقوق بشر سازمان ملل، و کارکنان OHCHR ارائه می‌دهد. کتابخانه دارای مجموعه‌ای منحصر به فرد از اسناد و مصوبات، نشریات و سایر مطالب مربوط به حقوق بشر به صورت‌های چاپی و الکترونیکی است. این کتابخانه که یک مجموعه منابع در زمینه آموزش و تعلیم حقوق بشر نیز دارد، با کتابخانه سازمان ملل و سایر کتابخانه‌ها و موسسات پژوهشی بزرگ سراسر جهان ارتباط دارد و به کاربران خدمات جستجو و مرجع آنلاین ارائه می‌دهد.

کتابخانه OHCHR به جامعه بین‌المللی خدمت می‌کند اما به روی افراد حرفه‌ای علاقه‌مند در خارج از سازمان ملل نیز باز است. سازمان‌های غیردولتی مستقر در ژنو و دارای اجازه قبلی از دفتر سازمان ملل در ژنو از امکان دسترسی آسان به کتابخانه برخوردارند. سایر سازمان‌های غیردولتی عضو و فعالان حقوق بشر می‌توانند اجازه دسترسی موقت دریافت کنند.

کتابخانه دوشنبه تا جمعه صبح‌ها از 9/30 تا 12/30 و بعدازظهرها از 14 تا 17 باز است. مراجعان باید کارت شناسایی عکس‌دار معتبر (از سازمان ملل، گذرنامه، کارت شناسایی یا گواهینامه رانندگی) داشته باشند. کتاب‌های مرجع به عموم امانت داده نمی‌شود و باید در کتابخانه از آنها استفاده کرد. استفاده از کتابخانه مشروط به رعایت مقررات و ضوابط OHCHR است. OHCHR از این که افراد صغیر بدون همراه را نمی‌پذیرد متأسف است.

چگونه با کتابخانه OHCHR تماس بگیریم

کتابخانه OHCHR در طبقه همکف ساختمان Giuseppe Motta قرار دارد.
(48, Avenue Giuseppe Motta, Geneva).

کتابخانه روزهای دوشنبه تا جمعه صبح‌ها از 9/30 تا 12/30 و بعد از ظهرها از 2 تا 5 باز است مراجعه کنندگان باید کارت شناسایی معتبر عکس‌دار (کارت سازمان ملل، گذرنامه، کارت شناسایی یا گواهینامه رانندگی) ارائه دهند.

Phone: +41 (0)22 928 97 90

Fax: +41 (0)22 928 90 65

E-mail: library@ohchr.org

سایر مطالب مرجع OHCHR

وب سایت OHCHR منبعی مفید برای دسترسی به نشریات، مطالب مرجع، و سایر اسناد مربوط به ساز و کارهای حقوق بشر بین‌المللی و فعالیت‌های OHCHR است. قسمت جستجو در صفحه اصلی وب سایت OHCHR، اطلاعات مربوط به حقوق بشر، از جمله اسناد رسمی را به تفکیک کشورها بر اساس موضوع یا علائق حرفه‌ای در اختیار کاربران قرار می‌دهد.

به همه اسناد رسمی سازمان ملل نیز می‌توان آنلاین از طریق

Official Document System of the United Nations

دست یافت.

مرکز رسانه‌ها

به بیانیه‌ها و اطلاعیه‌های مطبوعاتی مربوط به فعالیت‌های OHCHR و ساز و کارهای حقوق بشر سازمان ملل می‌توان آنلاین از طریق مرکز رسانه‌ها دسترسی یافت. خبرهای جدید، تقویم جلسات و رویدادها، اعلامیه‌های کمیساری عالی حقوق بشر، و اطلاعیه‌های مطبوعاتی بایگانی شده قبلی در وب سایت OHCHR موجود است. اعضای رسانه‌ها که خواهان اطلاعات، مصاحبه، یا اظهارنظر هستند می‌توانند با بخش ارتباطات به نشانی زیر تماس بگیرند.

E-mail: press-info@ohchr.org

Phone: +41 (0)22 917 97 67 (OHCHR Spokesperson)

برای اطلاعات درباره منابع اختصاصی نهادها و ساز و کارهای ویژه حقوق بشر سازمان ملل خواهشمند است به فصل(های) مربوطه این مجموعه نگاه کنید.

چهارم - نهادهای معاهده حقوق بشر

نهادهای معاهده حقوق بشر در يك نگاه نهادهای معاهده حقوق بشر چیست؟

نهادهای معاهده حقوق بشر کمیته‌هایی از کارشناسان مستقل هستند که بر اجرای معاهدات حقوق بشر سازمان ملل از سوی کشورهای طرف نظارت می‌کنند. آنها این کار را با رسیدگی به گزارش‌های ارائه شده به وسیله کشورهای طرف در مورد اقدامات به عمل آمده برای اجرای مفاد معاهده انجام می‌دهند. بیشتر نهادهای معاهده حقوق بشر برای دریافت و بررسی شکایتهای فردی، صلاحیت دارند در حالی که تعدادی از آنها می‌توانند اقدام به تحقیق کنند. یکی از آنها، یعنی **کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه**، مأموریت دارد از امکانی که ممکن است اشخاص در آنجا از آزادی خود محروم شده باشند به منظور پیشگیری از شکنجه دیدن کند.

آنها چگونه کار می‌کنند؟

هر کشور طرف علاوه بر تعهد به اجرای مفاد اساسی معاهداتی که طرف آن است، موظف است درباره این که چگونه مفاد معاهده را اجرا کرده، گزارش‌های منظم ارائه دهد. نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه این گزارش‌ها را در حضور هیاتی از آن کشور طرف و با در نظر گرفتن همه اطلاعات، از جمله اطلاعات کتبی بیشتر عرضه شده از سوی کشور طرف، و اطلاعات شفاهی ارائه شده در جریان رسیدگی به گزارش، بررسی می‌کند. کمیته‌ها از کارگزاری‌های سازمان ملل، نهادهای ملی حقوق بشر و فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی، اتحادیه‌های حرفه‌ای و موسسات دانشگاهی نیز اطلاعات دریافت می‌کنند.

نهادهای معاهده حقوق بشر بر مبنای این فرآیند چیزی را می‌پذیرند که معمولاً به عنوان «اظهار نظرهای نهایی» معروف است، که به جنبه‌های مثبت اجرای معاهده به وسیله يك کشور اشاره دارد و زمینه‌هایی که نهاد معاهده به کشور فوق توصیه می‌کند در آن زمینه‌ها اقدامات بیشتر به عمل آورد.

نهادهای معاهده علاوه بر بررسی گزارش‌های کشورهای طرف وظایف دیگری را برای تقویت اجرای معاهدات انجام می‌دهند:

- **کمیته حقوق بشر، کمیته حذف تبعیض نژادی، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته حمایت از حقوق همه کارکنان مهاجر و اعضای خانواده های آنان، کمیته حقوق معلولان** ، و کمیته ناپدید شدن‌های اجباری (تا سپتامبر 2008 هنوز تشکیل نشده بود)، می‌توانند به شکایتهای یا مراسلات و مکاتبات از افراد (یا گروه‌های افراد در مورد کمیته حذف تبعیض نژادی، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته حقوق معلولان) که ادعا می‌کنند حقوق آنان به وسیله يك کشور طرف نقض شده، رسیدگی کنند. پروتکل اختیاری **میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی** وقتی به اجرا در آید نیز امکان طرح شکایتهای فردی را فراهم می‌سازد. نهادهای معاهده در چارچوب این ساز و کارهای شکایت می‌توانند در موارد اضطراری تدابیری موقتی برای حفظ موقعیتی به عمل آورند تا بتوانند تصمیمی نهایی درباره آن موضوع بگیرند.
 - کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته حقوق معلولان، و کمیته ناپدید شدن‌های اجباری اگر اطلاعات موثق درباره نشانه‌های مستند از موارد نقض جدی، شدید یا نظام‌مند این معاهدات در يك کشور طرف دریافت کرده باشند، می‌توانند اقدام به تحقیق کنند.
 - کمیته حذف تبعیض نژادی، کمیته حقوق بشر، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته کارگران مهاجر روش‌هایی برای رسیدگی به شکایتهای یا اختلافات بین کشورها دارند؛
 - کمیته حذف تبعیض نژادی روش‌هایی مربوط به تدابیر هشدار اولیه و اقدام فوری تدوین کرده است.
- نهادهای معاهده حقوق بشر برای ارائه رهنمود اساسی درباره اجرای معاهده، تفسیر و نظریه کلی ارائه و درباره مسائل ویژه بحث‌های موضوعی برگزار می‌کنند.

چگونگی دسترسی و کار با نهادهای معاهده حقوق بشر

کار با نهادهای معاهده حقوق بشر روشی موثر برای جامعه مدنی بوده تا به تحقق حقوق بشر و تدوین تدابیر و مقررات حقوق بشر کمک شود.

چند راه وجود دارد که جامعه مدنی می‌تواند با استفاده از آنها با مجموعه نظام نهادهای معاهده حقوق بشر مشارکت و همکاری، و در عین حال ترتیبات ویژه هر نهاد معاهده را رعایت کند، برای مثال:

- حمایت از تصویب يك معاهده؛
- نظارت بر متابعت کشورهای طرف از تعهدات خود در زمینه دادن گزارش؛
- تسلیم اطلاعات و مطالب مکتوب به نهادهای معاهده حقوق بشر، از جمله از طریق گزارش‌های کتبی؛

- مشارکت در جلسات نهاد معاهده حقوق بشر به عنوان ناظر یا از طریق ارائه نظرات شفاهی، با توجه به مقررات هر نهاد معاهده حقوق بشر؛
- پیگیری اظهارنظرهای نهایی نهادهای معاهده حقوق بشر؛
- تسلیم شکایت فردی به نهادهای معاهده حقوق بشر (کمیته حقوق بشر، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض نژادی، و کمیته کارگران مهاجر)؛
- ارائه اطلاعات برای تهیه سوالهای محرمانه (کمیته ضد شکنجه و کمیته حذف تبعیض علیه زنان)؛
- ارائه اطلاعات برای هشدار زود هنگام و رویه‌های فوری (کمیته حذف تبعیض نژادی)؛ و
- دادن گزارش‌هایی به کمیته‌های مشترک سالانه نهادهای معاهده حقوق بشر.

تماس با نهادهای معاهده حقوق بشر

با همه کمیته‌ها می‌توان از طریق دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل در ژنو تماس گرفت.
[نام کمیته]

[Name of the committee]
c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29

الف - کار نهادهای معاهده حقوق بشر چیست؟

9 معاهده بین‌المللی حقوق بشر که نهادهای معاهده حقوق بشر بر آنها نظارت می‌کنند برای کشورهای تعهدات حقوقی به وجود می‌آورند تا حقوق بشر را ترویج و حمایت کنند. وقتی کشوری يك معاهده حقوق بشر را از طریق تصویب 5 یا پیوستن 6 به آن می‌پذیرد، کشور طرف آن معاهده می‌شود و تعهدات حقوقی مربوط به اجرای حقوق تعیین شده در آن را بر عهده می‌گیرد. این معاهدات ایجاد **کمیته‌های بین‌المللی از کارشناسان مستقل** (نهادهای معاهده حقوق بشر) را برای نظارت بر اجرای مفاد آنها در آن کشورها که آنها را تصویب کرده یا به آنها پیوسته‌اند، پیش‌بینی کرده‌اند. 8 نظام نهاد معاهده حقوق بشر سازمان ملل نقشی محوری در تقویت حمایت از حقوق بشر در سطح ملی ایفا می‌کند. وظیفه اصلی، که در همه نهادهای معاهده حقوق بشر مشترک است، **نظارت بر اجرای معاهده مربوطه** با بررسی گزارش‌های ادواری تسلیم شده از سوی کشورهای طرف است.

تا سپتامبر 2008، 9 نهاد معاهده حقوق بشر وجود داشت:

- **کمیته حقوق بشر**، که بر اجرای **میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی** (1966) و پروتکل‌های اختیاری آن نظارت می‌کند؛
- **کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی**، که بر اجرای **میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی** (1966) نظارت می‌کند؛
- **کمیته حذف تبعیض نژادی**، که بر اجرای **کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی** (1965) نظارت می‌کند؛
- **کمیته حذف تبعیض علیه زنان**، که بر اجرای **کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان** نظارت می‌کند (1979)؛
- **کمیته ضد شکنجه**، که بر اجرای **کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز** نظارت می‌کند. (1984)؛
- **کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه**، که به وسیله **پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز** (2002) ایجاد شد؛
- **کمیته حقوق کودکان**، که بر اجرای **کنوانسیون حقوق کودکان** (1989) و پروتکل‌های اختیاری آن نظارت می‌کند؛
- **کمیته کارگران مهاجر**، که بر اجرای **کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجرواعضای خانواده‌های آنان** (1990) نظارت می‌کند؛
- کمیته حقوق اشخاص دارای معلولیت، که بر اجرای **کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت** (2006) نظارت می‌کند. 9

دهمین نهاد معاهده حقوق بشر، یعنی **کمیته ناپدید شدن‌های اجباری**، هنگامی که **کنوانسیون بین‌المللی برای حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن‌های اجباری** (2006) به اجرا در آید، ایجاد خواهد شد. 10 همچنان که در بالا اشاره شد بعضی از معاهدات با **پروتکل‌های اختیاری** تکمیل می‌شوند، که کشورهای طرف معاهده می‌توانند آنها را تصویب کنند. 11 پروتکل‌های اختیاری، حقوق اساسی بیشتری را پیش‌بینی می‌کنند یا رویه‌های نظارت بیشتری ارائه می‌دهند. هفت پروتکل اختیاری برای معاهده‌های بین‌المللی حقوق بشر وجود دارد:

- پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی؛
- دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، به منظور حذف مجازات مرگ؛

- پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف تبعیض علیه زنان؛
- پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان درباره شرکت کودکان در مناقشه مسلحانه؛
- پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان درباره فروش کودکان، فحشا و پورنوگرافی کودکان؛
- پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز؛ و
- پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق معلولان 12

شورای حقوق بشر پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را در 18 ژوئن 2008 تصویب کرد. 13

کمیته‌ها از 10 تا 23 کارشناس مستقل با صلاحیت شناخته شده در زمینه حقوق بشر تشکیل شده‌اند. این کارشناسان را کشورهای طرف برای دوره‌های ثابت و قابل تمدید چهار ساله نامزد و انتخاب می‌کنند. معاهده‌های جدیدتر تعداد دوره‌هایی را که یک عضو نهاد معاهده می‌تواند خدمت کند به دو دوره محدود می‌کنند.

واحد معاهدات و پیگیری شعبه معاهدات حقوق بشر دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل OHCHR با دریافت مطالب تسلیم شده، گزارش‌ها و نامه‌ها برای نهادهای معاهدات، آماده کردن گزارش‌ها، انجام تحقیق و پژوهش، تأمین و ارائه همکاری فنی، راهنمایی و مشورت به کشورهای طرف، ترتیب دادن دیدارها و جلسات و انجام هر اقدام تدارکاتی مورد نیاز نهادهای معاهده، به همه نهادهای معاهده حقوق بشر خدمت می‌کند.

جلسات همه نهادهای معاهده در ژنو یا نیویورک 14 تشکیل می‌شود (در ژنو معمولاً در ساختمان اصلی OHCHR یعنی Palais Wilson اما به مناسبت‌هایی نیز در Palais des Nations). OHCHR می‌کوشد اتاق‌های ویژه تشکیل جلسات، اسناد و فن‌آوری خود را برای تشکیل این جلسات در اختیار بگذارد تا کارشناسان، هیات‌ها، و نمایندگان معلول جامعه مدنی بتوانند در فعالیت نهادهای معاهده شرکت کنند.

نظام نهاد معاهده حقوق بشر

نهاد معاهده حقوق بشر	معاهده بنیانگذار	پروتکل(های) اختیاری معاهده بنیانگذار
کمیته حقوق بشر، تأسیس 1977	میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)، مصوب 1966	پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (که امکان شکایت‌های فردی را فراهم می‌کند)، مصوب 1966 پروتکل اختیاری دوم میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، به منظور لغو مجازات مرگ، مصوب 1989
کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تأسیس 1985	میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR)، مصوب 1966	پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را شورای حقوق بشر در ژوئن 2008 تصویب کرد. این پروتکل اختیاری، که انتظار می‌رفت در 2008 به تصویب مجمع عمومی برسد، از شروع اجرا امکان طرح شکایت‌های فردی را فراهم خواهد ساخت.
کمیته حذف تبعیض نژادی، تأسیس 1970	کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی (ICERD)، مصوب 1965	بدون پروتکل اختیاری
کمیته حذف تبعیض علیه زنان، تأسیس 1982	کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان (CEDAW)، مصوب 1979	پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان (که امکان شکایت‌ها و تحقیقات فردی را فراهم می‌کند)، مصوب 1999
کمیته ضد شکنجه تأسیس 1987	کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز (CAT)، مصوب 1984	جدول بعدی را ببینید
کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه، تأسیس 2006	پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز (OPCAT) (که سازوکارهای نظارت ملی و بین‌المللی به وجود می‌آورد)، مصوب 2002	
کمیته حقوق کودکان، تأسیس 1991	کنوانسیون حقوق کودکان (CRC)،	پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق

<p>کودکان مربوط به شرکت کودکان در مناقشه مسلحانه، مصوب سال 2000 پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان مربوط به فروش کودکان، فحشا و پورنوگرافی کودکان، مصوب سال 2000</p>	<p>مصوب 1989</p>	
<p>بدون پروتکل اختیاری</p>	<p>کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان (ICRMW)، مصوب 1990</p>	<p>حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان، تاسیس 2004</p>
<p>پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق معلولان (که امکان شکایت‌های فردی را فراهم می‌سازد)، مصوب 2006</p>	<p>کنوانسیون حقوق معلولان، مصوب 2006</p>	<p>کمیته حقوق معلولان، تاسیس 2008</p>
<p>بدون پروتکل اختیاری</p>	<p>کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری، مصوب 2006 (تا سپتامبر 2008 هنوز رسمیت نیافته بود)</p>	<p>کمیته ناپدیدشدن‌های اجباری (که تا سپتامبر 2008 هنوز ایجاد نشده بود)</p>

اطلاعات OHCHR درباره نهادهای معاهده حقوق بشر

اطلاعات بیشتر درباره معاهدات بین‌المللی حقوق بشر و نهادهای معاهده حقوق بشر در وب سایت OHCHR و در برگه‌های اطلاعات زیر در دسترس است:

- شماره 10 (تجدید نظر شده 1): حقوق کودکان
 - شماره 12: کمیته حذف تبعیض نژادی
 - شماره 15 (تجدید نظر شده 1): حقوق مدنی و سیاسی: کمیته حقوق بشر
 - شماره 16 (تجدید نظر شده 1): کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 - شماره 17: کمیته ضد شکنجه
 - شماره 22: تبعیض علیه زنان: کنوانسیون و کمیته
 - شماره 24 (تجدید نظر شده 1): کنوانسیون بین‌المللی کارگران مهاجر و کمیته آن
 - شماره 30: نظام معاهده حقوق بشر سازمان ملل متحد: آشنایی با معاهدات و نهادهای معاهده اصلی حقوق بشر؛ و
 - شماره 7 (تجدید نظر شده 1): رویه های شکایت
- برای فهرست برگه‌های اطلاعات کنونی OHCHR خواهشمند است به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

برای آگاهی بیشتر درباره گزارش‌های کشورهای طرف، به گزارش‌های شيوه‌های کار نهادهای معاهده حقوق بشر مربوط به فرآیند گزارش‌های کشورهای طرف به (HRI/MC/2008/4) نگاه کنید.

ب - نهادهای معاهده حقوق بشر چگونه کار می‌کنند؟

نهادهای معاهده حقوق بشر اقداماتی برای نظارت بر این که کشورهای طرف چگونه معاهدات را به اجرا در می‌آورند انجام می‌دهند. آنها اگر چه فعالیت‌های خود را هماهنگ می‌کنند رویه‌ها و طرز کارشان متفاوت است. بعضی از تفاوت‌های اصلی مربوط به کار جامعه مدنی در پیوست‌های همین فصل شرح داده شده است.

1- تعهدات کشور طرف در زمینه گزارش‌دهی

هنگامی که کشوری معاهده‌ای را تصویب کرده یا به آن پیوسته، علاوه بر تعهد به اجرای مفاد اصلی آن معاهده، تعهد می‌کند درباره اقدامات انجام شده برای اجرای آن گزارش‌های ادواری به کمیته مربوطه بدهد. این گزارش‌ها باید تدابیر قانونی، اداری، قضایی، و سایر تدابیری را که آن کشور برای اجرای مفاد معاهده انجام داده و تصویب کرده و دشواری‌هایی را که با آنها مواجه شده شرح دهد. کمیته مربوطه این گزارش‌ها را در نهایت در حضور هیاتی به نمایندگی از آن کشور بررسی می‌کند.

یک تا دو سال پس از شروع اجرای معاهده‌ای در کشور مربوطه معمولاً یک گزارش ابتدایی لازم است. فاصله گزارش‌های بعدی، بسته به مفاد معاهده و تصمیم‌های گرفته شده از سوی کمیته‌ها، از دو تا پنج سال متفاوت است. بعضی از کمیته‌ها گزارش‌های ترکیبی را می‌پذیرند یعنی این که کشور طرف می‌تواند دو یا چند گزارش ادواری خود به یک کمیته مفروض را در یک گزارش ترکیبی تسلیم کند. بیشتر نهادهای معاهده زمان تسلیم گزارش بعدی را در اظهار نظر نهایی خود تعیین می‌کنند.

کشورهای طرف تشویق می‌شوند به تهیه گزارش‌های خود برای نهادهای معاهده نه فقط به عنوان وفا کردن به یک تعهد بین‌المللی بلکه به منزله فرصتی برای ارزیابی موقعیت حمایت از حقوق بشر در داخل کشورهای خود به منظور برنامه‌ریزی سیاست‌ها بنگرند.

2- رسیدگی به گزارش‌های کشورهای طرف از سوی نهادهای معاهده

فهرست‌های مسائل

پیش از تشکیل جلسه‌ای که در آن کمیته‌ای به گزارش (های) يك کشور طرف رسیدگی خواهد کرد، کمیته فهرستی از مسائل و سؤاها تهیه می‌کند که برای کشور طرف مربوطه ارسال می‌شود. کشور طرف معمولاً به این فهرست پاسخ کتبی می‌دهد؛ این پاسخ‌ها در وب سایت OHCHR نقل می‌شوند.

پاسخ‌های کتبی به فهرست‌های مسائل، مکمل گزارش کشور طرف بوده و هنگامی که بین تسلیم گزارش ادواری و رسیدگی به آن فاصله طولانی وجود داشته، به ویژه اهمیت دارند.

کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و کمیته حقوق کودکان هر کدام پیش از جلسات يك گروه کاری يك هفته‌ای تشکیل می‌دهند تا فهرست‌های مسائل و سؤاها را با توجه به گزارش‌های کشورهای طرفی که قرار است به آنها رسیدگی کنند، آماده سازند. کمیته حقوق بشر انجام این کار را به نیروهای ضربت گزارش‌کشوری خود محول می‌کند که در جریان جلسه پیش از اجلاس که قرار است در آن به گزارش کشور مفروض رسیدگی شود، دیدار می‌کنند. 15

بیشتر کمیته‌ها یکی از اعضای خود را به عنوان **گزارشگر کشوری** منصوب می‌کنند تا در تنظیم فهرست مسائل برای کشوری خاص رهبری را به عهده گیرد.

دیگر منابع اطلاعات

نهادهای معاهده حقوق بشر علاوه بر گزارش کشور طرف می‌توانند درباره اجرای مفاد معاهده از کارگزاری‌ها، صندوق‌ها، و برنامه‌های سازمان ملل و سایر سازمان‌های بین‌دولتی، نهادهای ملی حقوق بشر، و جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی (ملی و بین‌المللی)، اتحادیه‌های حرفه‌ای و موسسات دانشگاهی اطلاعات دریافت کنند.

رسیدگی به گزارش‌های کشورهای طرف

از کشورهای طرف برای حضور در جلسه کمیته دعوت می‌شود تا گزارش‌های خود را عرضه کنند، به سؤا‌های اعضای کمیته پاسخ دهند، و اطلاعات تکمیلی به کمیته ارائه نمایند. کمیته، با توجه به همه اطلاعات موجود، گزارش را به اتفاق نمایندگان دولت فوق بررسی می‌کند. هدف، شرکت در گفتگویی سازنده به منظور کمک به کشورها در تلاش‌های آنها برای اجرای هر چه کامل‌تر و موثرتر معاهدات است. نهادهای معاهده نهادهای قضایی نیستند، آنها برای اجرای معاهدات نظارت و به کشورها مشورت و توصیه داده و آنها را ترغیب می‌کنند.

اطلاعات مرتباً به روز شده درباره جلسات آینده نهاد معاهده حقوق بشر و کشورهای پی‌کننده قرار است در آن جلسات حاضر شوند، در قسمت نهادهای معاهده حقوق بشر وب سایت OHCHR در دسترس است.

اظهار نظرهای نهایی و توصیه‌ها

نهادهای معاهده حقوق بشر بر اساس گفتگویی خود با يك کشور، و هر اطلاعات دیگری که دریافت کرده‌اند، آنچه را که معمولاً به عنوان **اظهار نظر نهایی** 16 خوانده می‌شوند و به جنبه‌های مثبت اجرای يك معاهده و زمینه‌هایی که نهاد معاهده به آن کشور توصیه می‌کند اقدامات بیشتری انجام دهد، اشاره می‌کند، تصویب می‌کنند. برای کشور طرف مهم است در گزارش‌های ادواری بعدی درباره اقدامات انجام شده برای اجرای این توصیه‌ها، و مفاد معاهده، دوباره به کمیته گزارش دهد.

پیگیری توصیه‌ها

نهادهای معاهده حقوق بشر به منظور کمک به کشورها در اجرای توصیه‌های خود شروع به معرفی رویه‌هایی برای تضمین پیگیری موثر اظهار نظرهای نهایی خود کرده‌اند. بعضی از کمیته‌ها در اظهار نظرهای نهایی خود تقاضا می‌کنند کشورها در يك چارچوب زمانی توافق شده، درباره اقدامات انجام شده در پاسخ به توصیه‌های مشخص یا «مسائل اولویتی» دوباره

به گزارشگر کشوری یا پیگیری گزارش دهند. گزارشگر سپس به کمیته گزارش می‌دهد. بعضی از اعضای نهادهای معاهده به دعوت کشورهای طرف دیدارهایی از این کشورها به عمل آورده‌اند تا درباره گزارش و اجرای اظهار نظر پایانی پیگیری کنند.

3- رسیدگی به شکایتهای از افرادی که ادعا می‌کنند حقوق آنان از سوی يك کشور طرف نقض شده است

هفت نهاد معاهده حقوق بشر می‌توانند، اگر شرایطی خاص تحقق یافته باشد، به شکایتهای یا ارتباطات از افراد مدعی این که حقوق آنان از سوی يك کشور طرف نقض شده، رسیدگی کنند. این کمیته‌ها عبارتند از: کمیته حذف تبعیض نژادی، کمیته حقوق بشر، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته کارگران مهاجر، کمیته حقوق معلولان و کمیته ناپدید شدن‌های اجباری. **تا سپتامبر 2008 ساز و کار شکایتهای کمیته کارگران مهاجر هنوز به اجرا در نیامده و ساز و کار شکایتهای ناپدید شدن‌های اجباری هنوز ایجاد نشده بود.** پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیز به محض به اجرا در آمدن امکان شکایت افراد را فراهم می‌سازد.

يك نهاد معاهده نمی‌تواند به شکایتهای مربوط به يك کشور طرف رسیدگی کند مگر این که آن کشور صراحتاً صلاحیت آن را برای انجام این کار، چه با صدور **اعلامیه‌ای** بر اساس ماده معاهده مربوطه یا با پذیرفتن پروتکل اختیاری مربوطه، به رسمیت شناخته باشد.

برای اطلاعات بیشتر درباره **شکایتهای فردی لطفاً به فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره ادعای نقض حقوق بشر)** همین کتاب مراجعه کنید. اطلاعات مشروح درباره شکایتهای فردی به نهادهای معاهده (همچنین به نام دادخواست، عرضحال)، از جمله توصیه و دستورالعمل‌هایی درباره طرز تسلیم شکایت، نیز در بخش نهادهای معاهده حقوق بشر وب سایت OHCHR وجود دارد.

4- شکایتهای و اختلاف‌های بین کشوری

چند معاهده حقوق بشر شامل مفادی است که به کشورهای طرف امکان می‌دهد درباره نقض‌های ادعا شده معاهده‌ای به وسیله کشور طرف دیگر به نهاد معاهده مربوطه شکایت کنند. **تا سپتامبر 2008 از این رویه‌ها هرگز استفاده نشده بود.**

5 - تحقیقات

چهار نهاد معاهده - کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته حقوق معلولان و کمیته ناپدید شدن‌های اجباری (پس از ایجاد) می‌توانند اگر اطلاعات موثقی دال بر وجود نشانه‌های موجه از نقض جدی، شدید یا نظام‌مند کنوانسیون‌های مربوطه خود در يك کشور طرف دریافت کنند به تحقیقات محرمانه دست بزنند. تحقیقات درباره کشورهای طرفی که از این رویه خارج شده، ویراین اساس با صراحت صلاحیت کمیته مربوطه را برای انجام تحقیقات رد کرده‌اند، نمی‌تواند انجام شود. 17 تحقیقات هر جا که با اجازه و موافقت کشور طرفی انجام می‌شود، می‌تواند شامل دیداری از آن کشور نیز باشد. کمیته پس از بررسی یافته‌های چنین تحقیقاتی، آنها را همراه با اظهار نظرها و توصیه‌هایی برای کشور طرف مربوطه می‌فرستد. رویه تحقیق محرمانه است و همکاری کشور طرف باید در سراسر جریان اقدام جلب شود.

اطلاعات به روز درباره تحقیقات را می‌توان در برگه اطلاعات شماره 30 نظام معاهده حقوق بشر سازمان ملل به دست آورد.

6 - رویه‌های هشدار زود هنگام و اقدام فوری

کمیته حذف تبعیض نژادی از 1993 رویه‌هایی مربوط به هشدار زود هنگام و اقدام فوری 18

به وجود آورده است. هدف رویه‌های هشدار زود هنگام پیشگیری از تبدیل مشکلات موجود در کشورهای طرف به مناقشات جدید یا پیشگیری از تکرار مناقشات است. هدف رویه‌های اقدام فوری این است که نسبت به مسائلی واکنش نشان داده شود که نیازمند توجه آتی برای پیشگیری یا محدود کردن مقیاس یا تعداد موارد نقض جدی کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی است. از این رویه‌ها در عمل به صورت همزمان استفاده می‌شود. خود کمیته یا طرف‌های ذینفع و علاقه‌مند، از جمله فعالان جامعه مدنی، مانند گروه‌های بومی می‌توانند به آنها متوسل شوند و کمک بخواهند.

7 - اظهارنظرهای کلی

هر يك از نهادهای معاهده حقوق بشر تفسیر خود را از مفاد معاهده حقوق بشر که بر آن نظارت می‌کند به صورت اظهارنظرهای کلی (کمیته حذف تبعیض نژادی و کمیته حذف تبعیض علیه زنان از عبارت «توصیه‌های کلی» استفاده می‌کنند) منتشر می‌سازد.

اظهارنظرهای کلی درباره اجرای يك کنوانسیون رهنمود ارائه می‌دهند. آنها مسائلی گوناگون از تفسیر جامع مفاد اساسی تا رهنمودهای کلی درباره اطلاعات در زمینه مفاد مشخص معاهده‌ای را پوشش می‌دهند که کشورها باید در گزارش‌های خود تسلیم کنند.

اظهارنظرهای کلی و توصیه‌های کلی مصوب نهادهای معاهده حقوق بشر سالانه گردآوری و تدوین می‌شوند. برای دسترسی به آنها و اطلاعات درباره **روزهای تصمیم** آینده از بخش نهادهای معاهده حقوق بشر وب سایت OHCHR دیدن کنید.

8 - روزهای بحث‌های کلی / گفتگوهای موضوعی

تعدادی از نهادهای معاهده حقوق بشر روزهای بحث کلی درباره يك موضوع یا مساله ویژه مورد علاقه برگزار می‌کنند. این بحث‌های موضوعی معمولاً به روی شرکت کنندگان از بیرون، مانند شرکای سازمان ملل، هیات‌هایی از کشورهای طرف و فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی، موسسات و نهادهای دانشگاهی، انجمن‌ها و اتحادیه‌های حرفه‌ای و صنفی و افراد کارشناس باز است حاصل این بحث‌ها و گفتگوها می‌تواند به نهاد معاهده حقوق بشر در تدوین متن اظهارنظر کلی جدید کمک کند. همچنین می‌تواند به کشورها و سایر عوامل ذینفع به درک مقتضیات معاهده یاری دهد.

9 - دیدار سالانه روسای نهادهای معاهده حقوق بشر و جلسه بین کمیته‌ها

دیدار سالانه روسای نهادهای معاهده حقوق بشر در ژنو صورت می‌گیرد و مجمعی برای اعضای نهادهای معاهده حقوق بشر است تا درباره کار خود بحث و روش‌های مؤثرتر کردن کل نظام نهاد معاهده را بررسی کنند. مسائل بررسی شده در این جلسات شامل کارآمدتر کردن و بهبود کلی رویه‌های گزارش دهی حقوق بشر، هماهنگ کردن روش‌های کار کمیته‌ها، پیگیری کنفرانس‌های جهانی و مسائل مالی بوده است. مشورت‌های غیر رسمی با کشورهای طرف و شرکای سازمان ملل و سازمان‌های غیردولتی نیز از ویژگی‌های دیدارهای روسا بوده است.

دیدارهای بین کمیته‌ها شامل روسای هر يك از نهادهای معاهده حقوق بشر و دو عضو دیگر از هر کمیته است. حضور نمایندگان بیشتر در جلسات بین کمیته‌ها امکان بحث مشروح‌تر درباره توصیه‌ها در زمینه مسائل مربوط به روش‌های کار و سایر مسائل را نسبت به جلسات سالانه روسای کمیته‌ها فراهم می‌سازد.

برای اطلاعات به روز درباره **جلسات سالانه روسای نهادهای معاهده حقوق بشر و جلسات بین کمیته‌ها** به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

10 - اصلاح نهاد معاهده

رویه‌ها و روش‌های کار نهادهای معاهده حقوق بشر به عنوان بخشی از اصلاحات در سطح کل نظام ملل متحد که سازمان در سال‌های اخیر انجام داده مورد بحث بوده است. 19

اصلاح نهاد معاهده حقوق بشر تاکنون بر هماهنگی و سازگاری روش‌های کار، از جمله در پیش گرفتن «بهترین روش‌ها» و کارآمدتر کردن ساز و کارهای گزارش‌دهی کشور طرف از طریق استفاده از **سند اصلی مشترک**، و گزارش‌های هدفمند ویژه معاهده متمرکز بوده است. 20

به علاوه، نهادهای معاهده حقوق بشر مشغول فعالیت هستند تا بین خود و **شورای حقوق بشر**، به ویژه با توجه به **بررسی ادواری جهانی** همکاری موثر به وجود آورند، و روش‌هایی برای تعامل بیشتر با ماموریت داران رویه‌های ویژه ایجاد کنند. 21 با توجه به تکثیر و ازدیاد نهادها و رویه‌های معاهده حقوق بشر، درباره اصلاحات ساختاری بیشتر از جمله، چنان که در 2005 از سوی خانم لونی‌آربور کمیسر عالی حقوق بشر وقت پیشنهاد شد، ایجاد نهاد معاهده دائمی متحد نیز بحث شده است.

ج - چگونه به نهادهای معاهده حقوق بشر دسترسی یافته و با آنها کار کنیم

کار با نهادهای معاهده حقوق بشر روشی بسیار موثر برای جامعه مدنی به منظور مساعدت به تحقق حقوق بشر و ایجاد رهنمودهای عینی و ملموس بوده است. جامعه مدنی در سطح ملی نقشی حیاتی از طریق فعالیت‌های نظارتی، حمایتی و پیگیری مربوط به کار نهادهای معاهده ایفا می‌کند. فعالیت نهادهای معاهده حقوق بشر از مشارکت فعالانه عوامل و فعالان جامعه مدنی در مراحل گوناگون چرخه گزارش‌دهی و در فرآیندهایی مانند دادخواهی، تحقیقات و هشدار زود هنگام سود برده است.

سازمان‌های غیردولتی همواره فعالان اصلی جامعه مدنی بوده‌اند که با نهادهای معاهده حقوق بشر، به ویژه در جلسات نهاد معاهده، همکاری کرده‌اند. دیگر عوامل و فعالان جامعه مدنی، مانند کارشناسان و مدافعان حقوق بشر، نمایندگان موسسات دانشگاهی و پژوهشی، و اعضای گروه‌های حرفه‌ای، نیز غالباً به فرآیند گزارش‌دهی مساعدت می‌کنند. همکاری آنها، به ویژه در زمینه ارائه اطلاعات به کمیته‌ها یا شرکت در جلسات، اغلب از سوی سازمان‌های غیردولتی آشنا و فعال در ساز و کار گزارش‌دهی نهادهای معاهده حقوق بشر، تسهیل می‌شود.

کنوانسیون حقوق کودکان، کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان و کنوانسیون حقوق معلولان با صراحت نقشی را برای «دیگر نهادهای صلاحیت‌دار» در کار نهادهای معاهده مربوطه خود پیش‌بینی کرده‌اند که در مورد دو کنوانسیون نخست منظور آنها سازمان‌های غیردولتی تعبیر و تفسیر شده است. به علاوه، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و کمیته حقوق کودکان رهنمودهایی را در زمینه مشارکت جامعه مدنی در کار خود (در این موارد با تمرکز ویژه بر سازمان‌های غیردولتی) تصویب کرده‌اند.

22

روش‌ها برای تعامل فعالان جامعه مدنی از یک نهاد معاهده حقوق بشر با نهاد دیگر فرق دارد. **این تفاوت‌ها در پیوست این فصل شرح داده شده‌اند.**

1 - حمایت از تدوین اسناد بین‌المللی جدید و تصویب یا پیوستن به معاهدات موجود

جامعه مدنی می‌تواند در زمینه ایجاد و تدوین اسناد بین‌المللی جدید نقشی مهم ایفا کند. فعالان جامعه مدنی با طرفداری از ایجاد معاهده جدید و حمایت از تصویب آن به وسیله کشورها، می‌توانند به تقویت معیارها و ضوابط بین‌المللی و حمایت از حقوق بشر کمک کنند.

نقش جامعه مدني در ايجاد ضوابط حقوق بشر بين المللي جديد کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت و پروتکل اختیاری آن

مجمع عمومی در دسامبر 2006 کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت و پروتکل اختیاری آن را تصویب کرد. جامعه مدني، به ویژه اشخاص دارای معلولیت و سازمان‌های نماینده آنان، در هر مرحله از مسیر منتهی به تصویب این اسناد نقشی حیاتی ایفا کردند. نمایندگان جامعه مدني در مذاکرات متون شرکت کردند و اکنون در حمایت از تصویب آنها به وسیله کشورهای فعال هستند.

بحث درباره کنوانسیون حقوق معلولان از 2002 تا 2006 طول کشید که از نظر طول مدت مذاکره سریع‌ترین معاهده حقوق بشر بود. خانم لوتیز آربور، کمیسر عالی وقت به مناسبت تدوین آن با اشاره به همکاری بی‌سابقه بین کشورها، سازمان ملل، جامعه مدني و نهادهای ملي حقوق بشر در تهیه متن این معاهده جدید اظهار داشت:

می‌خواهم به جامعه اشخاص دارای معلولیت ادای احترام کنم که انگیزه تزلزل ناپذیر و استوار برای این فرصت تاریخی را فراهم کرد. نقش آنها سرنوشت ساز بود. سرنوشت سازتر از هر اعلامیه پایانی و سخنی، جنبش اشخاص دارای معلولیت ثابت کرد قادر است - با توجه به معنی کامل این واژه - به منظور دستیابی به آرمان مشروع خود برای برخورداری از برابری و عدالت، با کمک نیروی قانون، مبارزه کند.

کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری

فعالان جامعه مدني، به ویژه انجمن‌های خانواده‌های قربانیان ناپدید شدن اجباری، از شرکت کنندگان فعال در جلسات گروه کاری کمیسیون پیشین حقوق بشر بودند که پیشنهاد کنوانسیون را تهیه کرد. خانم مارتا اوکمپود و اسکوتز، که دخترش از قربانیان ناپدید شدن اجباری در آرژانتین بود، مدت 30 سال از خاتمه دادن به روش ناپدید شدن و تدوین سند بین‌المللی برای برخورد با این موضوع حمایت کرده و نماینده فدراسیون آمریکایی انجمن اقوام افراد بازداشت - ناپدید شده (FEDEFAM) در جلسات گروه کاری بود. خانم واسکوئز در جلسه افتتاحیه شورای حقوق بشر، در 22 ژوئن 2006، پیش از تصویب کنوانسیون، گفت:

در مه 1977 به جنبش نوپای مادران پلازادمايو پیوستم ... همراه با آن زنان دیگر فرآیندی آموزشی را شروع کردم. کم‌کم پی بردم فقط در جستجوی دختر و دامادم نیستم بلکه دنبال همه پسران و دختران ناپدید شده آرژانتین، و آمریکای لاتین، و امروز برای همه ناپدید شدگان دنیا هستیم.

مایلم بدانید که پس از بازداشت و ناپدید شدن يك عزیز، به این نتیجه دردتان رسیدیم که پاسخی نبود که بتوان پیدا کرد، هیچ کمک و حمایتی وجود نداشت، همچنان که هیچ حکم و فرمان قضایی و حقوقی معتبری در کار نبود و وقتی میان یاس و ناامیدی به سوی جامعه بین‌المللی دست دراز کردیم پی بردیم در آنجا نیز هیچ سند مناسبی موجود نیست. به این دلیل است که بار دیگر به اینجا آمده‌ایم، آقای رئیس تا از شما و نمایندگان محترم شورای حقوق بشر درخواست کنیم تا سرانجام کنوانسیون را تأیید کنید. ما راهی طولانی را پیموده‌ایم، همراه با موفقیت و سرخوردگی، اما امروز به همه شما رو می‌آوریم تا دیگر در جهان ما انسانی با ناپدید شدن اجباری قربانی این شکل از جنایت علیه بشریت نشود.

اگر کشوری هنوز به معاهده یا پروتکلی اختیاری نپیوسته یا آن را تصویب نکرده، فعالان جامعه مدني ملي می‌توانند دولت آن را تشویق کنند یا هماهنگ کردن تلاش‌های خود با نهادهای ملي حقوق بشرورسانه‌های ملي و / یا با افزایش آگاهی عمومی درباره آن، چنین کند.

برای اطلاع از وضعیت تصویب معاهدات و پروتکل‌های اختیاری حقوق بشر به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

2 - نظارت بر تعهدات گزارش‌دهی کشورهای طرف

کشورهای طرف غالباً - به دلایل متفاوت - قادر نیستند به تعهدات خود در زمینه گزارش دادن عمل کنند. جامعه مدنی می‌تواند دولت‌ها را به رعایت ضرب الاجل‌های گزارش‌دهی تشویق کرده و آگاهی عمومی را درباره تعهد یک کشور برای تسلیم گزارش در زمانی مفروض تشویق کند. فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند اطلاعات تکمیلی درباره اجرای معاهده که در جریان فعالیت‌های خود گرد آورده‌اند در اختیار کشورها قرار دهند و با همکاری کشورها در جهت اجرای معاهده کار کنند.

اگر یک کشور طرف طی مدتی طولانی گزارشی تسلیم نکرده و به درخواست‌های یک کمیته برای دادن گزارش پاسخ نداده، نهادهای معاهده حقوق بشر می‌توانند موقعیت را در آن کشور در یکی از جلسات خود بدون گزارش آن کشور طرف بررسی کنند. این اقدام به **رویه بررسی** مشهور است.

فعالان جامعه مدنی، همراه با سازمان‌های همکار سازمان ملل، می‌توانند با دادن اطلاعات به رویه بررسی کمک کنند. کمیته فوق بر مبنای این اطلاعات و گفتگو با کشور طرف مورد بحث، اظهار نظر پایانی خود را، شامل توصیه‌ها، صادر خواهد کرد.

3 - تسلیم اطلاعات کتبی

کمیته‌ها در طول چرخه گزارش‌دهی از دریافت اطلاعات بیشتر درباره همه حوزه‌های تحت پوشش معاهدات مربوط به خود استقبال می‌کنند تا به نحوی موثر بر اجرای آنها در کشورها نظارت نمایند. موثرترین روش تسلیم اطلاعات بیشتر برای فعالان جامعه مدنی، **گزارش کتبی** است. غالباً مفیدترین گزارش‌ها آنهایی است که با همکاری و هماهنگی تعداد بیشتری از فعالان جامعه مدنی تهیه شده باشند. فعالان جامعه مدنی به این دلیل تشویق می‌شوند مشترکاً اطلاعات کتبی درباره یک کشور مفروض ارائه دهند.

روش‌های تسلیم اطلاعات از یک نهاد معاهده حقوق بشر تا نهاد دیگر متفاوت است. معمولاً فعالان جامعه مدنی باید پس از تسلیم گزارش کشور طرف به نهاد معاهده و پیش از رسیدگی به آن اطلاعات و مطالب را تسلیم کنند.

کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته حقوق کودکان از اطلاعات مکتوب از سازمان‌های غیردولتی ملی و بین‌المللی، و از دیگر فعالان جامعه مدنی (به ویژه افراد کارشناس، موسسات دانشگاهی، انجمن‌های حرفه‌ای و صنفی و نمایندگان پارلمان‌ها) در گروه‌های کاری پیش از تشکیل جلسات خود برای تهیه کردن فهرست‌های مسائلی استقبال می‌کنند. کمیته حقوق کودکان انتظار دارد اطلاعات کتبی دو ماه قبل از گروه کاری پیش جلسه آن تسلیم شود. فعالان جامعه مدنی، از جمله موسسات دانشگاهی و انجمن‌های حرفه‌ای و صنفی، می‌توانند اطلاعات کتبی را به نیروهای ضربت گزارش کشوری کمیته ضد شکنجه و کمیته حقوق بشر نیز تسلیم کنند.

اطلاعات مکتوب تسلیم شده به نهادهای معاهده حقوق بشر معمولاً به عنوان اطلاعات عمومی به شمار آورده می‌شود. با این حال کمیته‌ها اگر مشخصاً درخواست شود، اطلاعات را محرمانه تلقی خواهند کرد.

گزارش‌های کتبی تسلیم شده به وسیله فعالان جامعه مدنی سند رسمی سازمان ملل محسوب نمی‌شوند، همچنان که پیرایش یا ترجمه نیز نمی‌شوند. اما برای فعالان جامعه مدنی مهم است بررسی کنند اطلاعات خود را به چه زبان(ها)ی تسلیم کنند و اطمینان حاصل نمایند مطالب تسلیم شده آنها به یکی از زبان‌های کاری کمیته(های) مربوطه باشد.

پیش از تسلیم اطلاعات مکتوب، کنترل مسائل زیر حائز اهمیت است:

- آیا کشور مربوطه به سند مورد بحث **پیوسته با آن را تصویب کرده**، و در صورت مثبت بودن جواب، شرایطی که برای مفاد آن قائل شده تا چه حد است. (معمولاً قائل شدن شرط مانع از رسیدگی فعالان جامعه مدنی به مسائل مشخص و طرح آنها در کمیته نمی‌شود)؛
- **قرار است گزارش بعدی کشور چه زمانی ارائه شود**، و جلسه بعدی کمیته مربوطه کی تشکیل شود. این زمان‌ها در فاصله کمی تا موعد آنها قابل تغییر

هستند. به این دلیل داشتن تماس منظم با دبیرخانه کمیته‌های مربوطه در دوره منتهی به تشکیل هر يك از آنها، مهم است.

- مسائل اصلي تحت بررسی کنونی یا در گذشته. برای فعالان جامعه مدني مهم است **با محتوای گزارش‌های پیشین کشورهای طرف مربوطه و اظهارنظرهای پایانی قبلی و فهرست‌های مسائل پیشین آشنا شوند؛ و**
- رهنمودهای گزارش‌دهی هر نهاد معاهده **حقوق بشر متفاوت است** (تا فعالان جامعه مدني بتوانند بر نظارت بر میزان مطابقت گزارش‌های کشورهای طرف با این رهنمودها، کمک کنند).

ارائه گزارش کتبی

مفیدترین راه فعالان جامعه مدني برای ارائه اطلاعات به نهادهای معاهده حقوق بشر تهیه گزارش کتبی در کنار گزارش رسمي کشوری است.

به فعالان جامعه مدني پیش از شروع نگارش گزارش آنها توصیه می‌شود با رهنمودهای مشخص گزارش نویسی نهاد معاهده حقوق بشر مفروض آشنا شوند و گزارش‌های کتبی را شبیه ساختار گزارش‌های رسمي کشوری ارائه دهند. هدف آنها باید تجزیه و تحلیل منظم میزان متابعت از قوانین، سیاست‌ها و روش‌های کشور طرف از اصول و ضوابط معاهده فوق باشد.

گزارش‌های کتبی باید:

- روشن و دقیق، مشخص، منصفانه و واقعی باشند؛
- آنچه را که نویسندگان آنها به عنوان مشکل در اجرا می‌بینند برجسته و مشخص کند و توصیه‌های عینی و ملموس برای بهبود وضعیت حقوق بشر در کشور مفروض ارائه دهد؛
- هر چه سریع‌تر پیش از رسیدگی به گزارش کشور مربوطه در زمان اعلام شده، تسلیم شود زیرا این کار به نهادهای معاهده حقوق بشر امکان می‌دهد هنگام آماده کردن فهرست‌های مسائل، آماده شدن برای جلسات و تهیه متن اظهار نظر پایانی، گزارش کتبی را مورد بررسی قرار دهند.

رهنمودها:

- اطلاعاتی که فعالان جامعه مدني ارائه می‌دهند باید ویژه آن کشور و مربوط به مأموریت نهاد معاهده حقوق بشر که خطاب به آن است، باشد. در صورت امکان باید با اشاره مستقیم آن ماده معاهده را که ظاهراً دارد نقض می‌شود، مشخص کند؛
- ادعای نقض حقوق بشر باید همیشه با مدرک و سند مناسب و مربوطه همراه باشد؛
- همه اطلاعات باید دارای منبع درست باشند. هنگام اشاره به سندی در سازمان ملل باید شماره‌های پاراگراف قید شود زیرا شماره صفحات از يك زبان به زبان دیگر تفاوت دارد. این امر در مورد نقل مطالب گزارش‌های کشوری نیز باید رعایت و به نسخه رسمي سازمان ملل آنها اشاره شود؛
- يك نسخه الکترونیك و چند نسخه چاپی باید به دبیرخانه نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه تحویل شود زیرا دبیرخانه امکان تولید دوباره مطالب جامعه مدني را ندارد؛
- اسناد دارای زبان توهین‌آمیز، پذیرفته نمی‌شود.

اطلاعات کتبی جامعه مدني که به جلسات ویژه نهاد معاهدات تسلیم شده **در بخش نهادهای معاهده حقوق بشر** سایت OHCHR یا، در مورد کمیته حقوق کودکان، دروب سایت **شبکه اطلاعات حقوق کودکان (گروه سازمان غیردولتی برای کنوانسیون حقوق کودکان)** در دسترس است.

لطفاً برای اطلاعات درباره تسلیم مطالب و اطلاعات کتبی ویژه هر نهاد معاهده حقوق بشر به جدول‌های انتهای همین فصل نگاه کنید.

دوره‌های فشرده (کارگاه‌های) آموزشی درباره نوشتن گزارش در زمینه اجرای میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

دفتر میدانی OHCHR در گرجستان در ژوئن 2007 برای نمایندگان 20 سازمان غیردولتی دوره آموزشی فشرده درباره تسلیم گزارش به کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در شهر تفلیس برگزار کرد. دو عضو کمیته به برگزاری این دوره کمک کردند و هدف آن:

- افزایش آگاهی از اسناد بین‌المللی حقوق بشر، ساز و کارهای نظارتی آنها و نقش ویژه سازمان‌های غیردولتی؛
- افزایش درک از اصول برابری، عدم تبعیض و مشارکت در اجرای میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی؛ و
- افزایش دانش از نقش جامعه مدنی در نظارت بر پیشرفت در اجرای این میثاق، بود.

به عنوان اقدامی برای پیگیری این برنامه آموزش ظرفیت‌سازی، چند جلسه میزگرد با سازمان‌های غیردولتی محلی طی 2007 تشکیل شد.

4 - شرکت و مساعدت به جلسات نهاد معاهده حقوق بشر

شرکت در جلسات

به گزارش‌های کشورهای طرف در جلسات علنی رسیدگی می‌شود و فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در آنها شرکت کنند. شرکت در جلسات نهاد معاهده حقوق بشر فعالان جامعه مدنی را به انجام امور زیر قادر می‌سازد:

- کل اعضای کمیته یا تک تک اعضای آن را در جریان مسائل قرار دهند
- شاهد گفتگو بین کمیته و کشور مربوطه باشند؛ و
- به اطلاعات دست اول درباره موضوعات مطرح شده و توصیه‌های کمیته دست یابند.

مقررات و روش‌های حاکم بر مشارکت جامعه مدنی در جلسات کمیته، و دوره پیش از تشکیل جلسات، بین کمیته‌ها متفاوت است.

مجوز شرکت در جلسات نهاد معاهده حقوق بشر باید از قبل از دبیرخانه مربوطه درخواست شود.

کمک به جلسات

فعالان جامعه مدنی، از جمله افراد کارشناس، دانشگاهیان و نمایندگان گروه‌های حرفه‌ای می‌توانند نقشی فعالانه در جلسات کمیته داشته باشند. آنان اگرچه در گفتگوی بین کشور طرف و کمیته شرکت نمی‌کنند، می‌توانند درباره مسائل گنجانده شده در مطالب کتبی تسلیمی خود با اعضای کمیته مشورت کنند.

بیشتر کمیته‌ها زمانی را برای مشورت شفاهی با فعالان جامعه مدنی اختصاص می‌دهند. برای اطلاعات بیشتر درباره مشورت شفاهی در جلسات کمیته و گروه‌های کاری پیش از اجلاس، به پیوست این فصل نگاه کنید.

جلسات کمیته

کمیته حقوق بشر، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته کارگران مهاجر برای مشورت‌های شفاهی در جریان جلسات گزارش‌دهی خود وقت اختصاص می‌دهند. این امر فرصتی در اختیار فعالان

جامعه مدني قرار مي‌دهد تا مسائل اساسي گنجانده شده در گزارش‌هاي کتبي خود را به کمیته‌ها عرضه کنند.

لطفاً توجه داشته باشید، به استثنای کمیته حقوق اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي و کمیته حذف تبعیض علیه زنان، که جلسات آنها علني است، اطلاع رسانی شفاهي به وسیله فعالان جامعه مدني در جلسات غیر علني صورت مي‌گیرد.

گروه‌هاي کاري پيش از تشکیل جلسات

کمیته حقوق اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته حقوق کودکان زماني مشخص را به فعالان جامعه مدني اختصاص مي‌دهند تا به گروه‌هاي کاري پيش از تشکیل جلسات کمک کنند. در حالي که کمیته‌هاي ديگر ممکن است امکان و مجرايي رسمي براي چنين مساعدتي فراهم نکنند اما امکان ترتيب ديدارهاي غيررسمي با اعضاي کمیته‌ها با تماس با دبیرخانه کمیته مربوطه وجود دارد. کمک‌هاي جامعه مدني به گروه‌هاي کاري پيش از تشکیل جلسات را مي‌توان در فهرست‌هاي موضوعات ارسالي براي کشورهای طرف گنجانده. گروه‌هاي کاري پيش از جلسات همچنین فرصتي براي فعالان جامعه مدني فراهم مي‌سازند تا اطلاعات يا گزارش‌هاي کتبي تسليم کنند. بیشتر کمیته‌ها به نمایندگان دولت‌ها اجازه نمي‌دهند در ديدارهاي پيش از جلسات حاضر باشند.

رهنمودها براي ارائه اطلاعات شفاهي در جلسات نهاد معاهده حقوق بشر و گروه‌هاي کاري پيش از جلسات

- اطلاعات شفاهي بايد مربوط به معاهده مشخصی باشد؛
- سخنان شفاهي(سخنران) بايد به محدوديت زماني تعيين شده کمیته احترام بگذارد؛
- در چنين جلساتي معمولاً امکانات ترجمه وجود دارد، و نمایندگان جامعه مدني بايد اطمینان حاصل کنند امکان ارائه متن کتبي اطلاعات شفاهي خود را به مترجمان داشته باشند؛
- هيات‌هاي کوچک به خوبي هماهنگ شده معمولاً موثرتر از گروه‌هاي بزرگ ناهماهنگ هستند؛ و
- بيان هتاکانه و تهاجمي پذيرفته نخواهد شد و کسانی که از چنين زماني استفاده کنند ممکن است از حضور در جلسه محروم شوند.

به سازمان‌هاي غيردولتي و ساير فعالان جامعه مدني یادآوری مي‌شود از قبل با دبیرخانه کمیته مربوطه تماس بگیرند تا برنامه حضور خود را رسماً به آن اطلاع دهند.

اطلاع رسانی غير رسمي

جلسات کمیته‌ها معمولاً فرصت‌هايي براي فعالان جامعه مدني فراهم مي‌سازد تا به صورت غيررسمي با اعضاي کمیته‌ها ديدار کنند. اطلاع رسانی غيررسمي را که معمولاً به وسیله سازمان‌هاي غيردولتي ترتيب داده مي‌شوند مي‌توان به عنوان رویدادهاي جانبي در حاشیه‌هاي ديدارهاي رسمي، بیشتر در فاصله فرصت ناهار(از 13 تا 15) ترتيب داد. لطفاً توجه داشته باشید فراهم کردن امکان ترجمه براي اطلاع رسانی «وقت ناهار» وجود ندارد.

تمرکز جلسات غيررسمي بايد بر مسائل و کشورهایي باشد که کمیته مربوطه در حال رسيدگي به مسائل آن است. اطلاع رسانی غيررسمي معمولاً يادريش يادرتول روزبررسی گزارش رسمي کشور مربوطه انجام مي‌شود. احتمال اين که تعداد بیشتری از اعضاي کمیته ها در جلسات اطلاع رسانی سازمان داده و هماهنگ شده تر حضور يابند و احتمال موثرتر بودن آنها از اطلاع رسانی‌هاي متعدد درباره مسائل متفاوت فراوان بیشتر است. بنابراین به فعالان جامعه مدني توصیه مي‌شود فعاليت‌هاي خود را هماهنگ

کنند.

دبیرخانه‌های کمیته‌ها در بعضی موارد می‌توانند با تامین اتاق و وسائل و یا اطلاع دادن به اعضای کمیته‌ها درباره جلسات اطلاع رسانی، انجام آنها را تسهیل کنند.

5 - پیگیری اظهارنظرهای پایانی نهادهای معاهده حقوق بشر

هنگامی که جلسه کمیته تشکیل و اظهارنظرهای پایانی تدوین شده، جامعه مدنی می‌تواند انجام فعالیت‌های پیگیری را در سطح ملی برای افزایش آگاهی درباره توصیه‌ها و تشویق کشور طرف برای اجرای اظهارنظرهای پایانی به عهده بگیرد. بنابراین مهم است که فعالان جامعه مدنی با اظهارنظرهای پایانی تدوین شده کمیته‌ها آشنا باشند.

برای دریافت **ای میل مربوط به اعلام توصیه‌های نهاد معاهده** به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

جامعه مدنی می‌تواند به روش‌های زیر برای پیگیری اظهارنظرهای پایانی نهاد معاهده حقوق بشر اقدام کند:

- **کار** به اتفاق دولت برای کمک به آن در انجام تعهدات خود؛ جامعه مدنی اغلب به عنوان رابط برای ترویج اصلاحات قضایی ملی و تدوین سیاست‌های ملی اقدام می‌کند. فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند از اظهارنظرهای پایانی کمیته‌ها به عنوان مبنایی برای گفتگو با دولت‌ها و برنامه‌های اقدام خود استفاده کنند؛
- **نظارت** بر وضعیت حقوق بشر در کشورهای ویژه و اقدامات انجام شده محلی برای اجرای اظهارنظرهای پایانی کمیته‌ها؛
- **افزایش آگاهی** درباره مذاکرات جلسات کمیته، توصیه‌هایی که کشورهای طرف لازم است اجرا کنند، و چگونه از اظهارنظرهای پایانی می‌توان برای تقویت امکان برخورداری از حقوق بشردر سطح ملی استفاده کرد. این کار را می‌توان با ترتیب بحث‌های موضوعی، میزگردها، سمینارها و دوره‌های آموزشی فشرده؛ ترجمه و انتشار اظهارنظرهای پایانی؛ یاباهمکاری با نهادهای ملی حقوق بشرو رسانه‌های ملی انجام داد.
- **کمک به کار نهادهای معاهده حقوق بشر** با قرار دادن کمیته‌ها در جریان پیشرفت دولت‌ها در اجرای توصیه‌ها و اظهارنظرهای پایانی، و دادن اطلاعات متمرکز و هدفمند به آنها.

6 - طرز تسلیم شکایت فردی به نهادهای معاهده حقوق بشر

هر فردی ادعا کند حقوقی که وی بر اساس معاهده‌ای کسب کرده از سوی یک کشور طرف آن معاهده نقض شده می‌تواند به کمیته مربوطه شکایت کند، **مشروط بر این که آن کشور صلاحیت کمیته را برای دریافت چنین شکایت‌هایی به رسمیت شناخته باشد**. شکایت‌ها را طرف‌های ثالث نیز می‌توانند مطرح کنند، از جمله فعالان جامعه مدنی، از جانب یک فرد، اگر آن فرد رضایت کتبی به این منظور داده باشد («و کالتنامه»، اجازه اقدام) یا قادر به دادن چنین رضایتی نباشد.

شکایت‌های فردی را تنها در صورتی می‌توان تسلیم کرد که دادخواهی‌های داخلی به جایی نرسیده و همه راه‌های قانونی دیگر طی شده باشد.

برای اطلاعات بیشتر درباره شکایت‌های فردی، لطفاً به پیوست این فصل و به فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب مراجعه کنید.

7 - ارائه اطلاعات برای تحقیقات محرمانه

فعالان جامعه مدني، با دادن اطلاعات به کمیته‌ها مي‌توانند بر تصميم کمیته‌اي براي انجام تحقیقات محرمانه تأثير بگذارند. تحقیقات محرمانه ساز و کارهاي مهم هستند که به فعالان جامعه مدني امکان مي‌دهند موارد نقض و وضعیت‌هاي نگران کننده را به کمیته‌ها اطلاع دهند.

عامل شروع بیشتر تحقیقات محرمانه اطلاعات ارائه شده از سوي سازمان‌هاي غيردولتي بوده است. براي مثال، هفت تحقیق محرمانه انجام شده به وسيله کمیته ضد شکنجه (در برزیل، مصر، مکزیک، پرو، صربستان، مونتنگرو، سربلانکا و ترکیه) همه بر مبنای اطلاعات دريافتي از سازمان‌هاي غيردولتي آغاز شد. کمیته حذف تبعیض علیه زنان تحقیقی را (در مکزیک) تکمیل کرده است. فعالان حقوق بشر در جریان تحقیق محرمانه نیز مي‌توانند اطلاعات بیشتر ارائه دهند.

مشارکت سازمان‌هاي غيردولتي در شروع تحقیقات محرمانه

نخستین تحقیق بر اساس ماده 8 پروتکل اختیاري کنوانسیون حذف همه شکل‌هاي تبعیض علیه زنان بر مبنای اطلاعاتي آغاز شد که سه سازمان غيردولتي - **برابري اکنون، کاسا امیگا و کمیته دفاع و حمایت از حقوق بشر مکزیک** - به کمیته حذف تبعیض علیه زنان دادند. این اطلاعات درباره کشتار و ناپدید شدن بیش از 200 زن در Ciudad Juarez در مکزیک بود. سازمان‌هاي غيردولتي فوق اطلاعات مشروح درباره ادعای آدم‌ربايي، تجاوز و قتل زنان از 1993 ارائه دادند. کمیته متوجه شد این اطلاعات موثق و حاکی از نشانه‌هاي نقض شدید و نظام‌مند حقوق تصریح شده در کنوانسیون است. در جریان تحقیقات، در اکتبر 2003، سازمان‌هاي غيردولتي فوق اطلاعات دیگری دادند و فعالان در دیدار دو عضو کمیته از مکزیک شرکت کردند. نتیجه مشارکت فعالان سازمان‌هاي غيردولتي و کشور طرف مربوطه گزارشي فراگیر بود که با تمرکز بر دلایل ریشه‌اي خشونت علیه زنان و دادن توصیه‌هاي قاطع درباره تضمین تحقق حقوق تعیین شده در کنوانسیون حذف همه شکل‌هاي تبعیض علیه زنان، به موارد نقض حقوق و پس زمینه اجتماعی- فرهنگی که این رویدادها در آن رخ دادند، رسیدگی شده بود. گزارش فوق و پاسخ دولت مکزیک به آن در **وب سایت بخش پیشبرد حقوق زنان** موجود است.

فعالان حقوق بشر که مایلند براي تحقیقات محرمانه اطلاعات بدهند آنها را به این نشانی ارسال دارند:
(نام کمیته)

[Name of Committee]

c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 29

8 - ارائه اطلاعات براي رویه‌هاي هشدار زود هنگام و اقدام فوري

اطلاعات تسلیم شده به وسيله فعالان حقوق بشر مي‌تواند به شروع رویه‌هاي هشدار زود هنگام و اقدام فوري از سوي کمیته حذف تبعیض نژادي کمک کند. در گذشته این رویه‌ها در نتیجه اطلاعات دريافتي از سازمان‌هاي غيردولتي و گروه‌هاي بومي شروع شده‌اند.

براي دریافت اطلاعات بیشتر درباره **شکایت‌هاي فردي** لطفاً به پیوست همین فصل و فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایي حقوق بشر) همین کتاب مراجعه کنید.

9 - شرکت و کمک به جلسه سالانه روسا و جلسه بین کمیته‌ای

شرکت فعالان حقوق بشر به عنوان ناظر در این جلسات آزاد است.

دستور کار جلسه بین کمیته‌ای ماده‌ای دارد که به سازمان‌های غیردولتی اجازه می‌دهد درباره موضوعات کلی مربوط به انجام وظیفه، رویه‌ها و روش‌های کار نهادهای معاهده مستقیماً با اعضای کمیته همکاری کنند.

د - منابع OHCHR

صفحات وب نهاد معاهده حقوق بشر OHCHR

اطلاعات و اسناد مربوط به نهادهای معاهده حقوق بشر در **وب سایت OHCHR** در اختیار عموم قرار دارد. هر نهاد معاهده صفحه‌ای اختصاصی در این وب دارد که اطلاعات درباره خود معاهده، تصویب‌های جدید، جلسات گذشته و آینده کمیته، روش‌های کار و اطلاعات دیگر در آن موجود است.

علاوه بر این، **پایگاه داده‌های نهادهای معاهده** در وب سایت OHCHR مجموعه‌ای از اسناد مربوط به نهادهای معاهده، از جمله گزارش‌های کشورهای طرف، شامل اظهار نظرهای پایانی، اظهارنظرهای کلی و تصمیمات درباره ارتباطات فردی ارائه می‌دهد.

برگه‌های اطلاعات OHCHR

برگه‌های اطلاعات OHCHR نیز درباره معاهدات حقوق بشر بین‌المللی و نهادهای معاهده حقوق بشر اطلاعات می‌دهند. فهرست جدید برگه‌های اطلاعات OHCHR که مرتباً به روز می‌شود در بخش نشریات وب سایت OHCHR موجود است.

DVD نهادهای معاهده OHCHR «حقوق بشر را به خانه‌ها می‌آورند»

OHCHR وسیله‌ای آموزشی درباره کار نهادهای معاهده به صورت دی‌وی دی با عنوان «نهادهای معاهده: آوردن حقوق بشر به خانه‌ها» تولید کرده است که می‌توانید آن را از OHCHR Publications and Information Desk. Contact publications@ohchr.org.

بخواهید.

اکسترانت Extranet

سه نهاد معاهده حقوق بشر صفحاتی را در OHCHR Extranet به خود اختصاص داده‌اند: کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان و کمیته کارگران مهاجر. صفحه اکسترانت در هر نهاد معاهده جزئیات گزارش‌های کشورها، گزارش‌های جامعه مدنی، اطلاعات مربوط به جلسات کمیته‌ها و اطلاعات مربوطه دیگر را ثبت می‌کند.

دسترسی به صفحه اکسترانت مستلزم داشتن واژه عبور است. در صفحه شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR فرم آنلاین را پر کنید سپس واژه عبور و نام استفاده کننده لازم با ای میل برای شما ارسال خواهد شد.

شاخص حقوق بشر جهانی

شاخص (Index) حقوق بشر جهانی ابزار اطلاعاتی آنلاینی است که در اصل برای تسهیل دسترسی به اسناد حقوق بشر طراحی شد **که نهادهای معاهده حقوق بشر سازمان ملل و رویه‌های ویژه** شورای حقوق بشر منتشر شده‌است. وب سایت جدید (که از طریق وب سایت OHCHR قابل دسترسی است) دارای همه اظهارنظرهای پایانی صادر شده نهادهای معاهده از سال 2000، و نتیجه گیری‌ها و توصیه‌های رویه‌های

ویژه شورای حقوق بشر مربوط به کشورهای معین است که از 2006 تصویب شده است. این وب سایت جدید به زودی امکان دسترسی به توصیه‌های ارائه شده در چارچوب ساز و کار بررسی ادواری جهانی شورای حقوق بشر را نیز فراهم خواهد کرد.

پیوست: تصویری کلی از نهاد معاهده حقوق بشر

در حالی که کمیته‌ها فعالیت‌ها، رویه‌ها و روش‌های مشترک دارند، هر کدام شرایط و مقررات ویژه خود را نیز دارد. اطلاعات زیر تصویری کلی از هر یک از نهادهای معاهده حقوق بشر ارائه می‌دهد.

کمیته حقوق بشر

بر (اجرای) میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) و پروتکل اختیاری آن نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

18 کارشناس مستقل که برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب شده‌اند.

جلسات

این کمیته هر سال سه بار جلسات سه هفته‌ای، معمولاً در مارس در مقر سازمان ملل در نیویورک و در ژوئیه و اکتبر / نوامبر در مرکز سازمان ملل در ژنو تشکیل می‌دهد.

زمان گزارش دهی

کشورهای طرف نخستین بار باید یک سال پس از این که طرف میثاق شدند و سپس هرگاه کمیته بخواهد (بین سه تا پنج سال) گزارش دهند. اظهارنظرهای پایانی گزارش پیشین معمولاً مشخص می‌کند گزارش بعدی چه زمانی باید ارائه شود.

تسلیم اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند موسسات دانشگاهی یا پژوهشی و انجمن‌های حرفه‌ای، می‌توانند اطلاعات یا گزارش‌های کتبی به دبیرخانه کمیته تسلیم کنند. این کار در هر زمان می‌تواند انجام شود، اما بهتر است دو هفته پیش از جلسه‌ای که در آن گزارش کشور مفروض قرار است بررسی شود و شش هفته قبل از جلسه نیروی ضربت گزارش کشوری انجام شود که فهرست مسائلی را تعیین می‌کند که باید در جلسه بعدی کمیته بررسی شود. همه اطلاعات باید به صورت الکترونیک و چاپی (حداقل 25 نسخه) به دبیرخانه کمیته در نشانی زیر تسلیم شود.

شرکت در جلسات کمیته

سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات کمیته شرکت کنند. آنها برای انجام این کار نخست لازم است از دبیرخانه به نشانی زیر تقاضای اجازه کنند. در روز نخست جلسه‌ای که گزارش کشور طرف در آن بررسی خواهد شد، کمیته برای فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی زمانی اختصاص می‌دهد تا در جلسه غیر علنی مسائل را شفاهی اعلام کنند. اطلاع رسانی تکمیلی معمولاً در زمان صرف صبحانه و ناهار ترتیب داده می‌شود تا سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی بتوانند اطلاعات جدید و ویژه آن کشور ارائه دهند. نیروی ضربت گزارش کشوری در خلال جلسات کمیته به طور خصوصی دیدار می‌کند تا فهرست مسائل مربوط به گزارش‌های کشوری را آماده کند که در جلسه بعدی کمیته بررسی خواهد شد. به این منظور فعالان جامعه مدنی می‌توانند ترتیب تشکیل جلسه اطلاع رسانی غیررسمی با اعضای کمیته را بدهند.

شکایتهای فردی

شکایتهای فردی بر اساس پروتکل اختیاری اول میثاق را می‌توان به این نشانی فرستاد:

Petitions Team
Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 22
(particularly for urgent complaints)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته حقوق بشر

c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29
Phone: +41 (0)22 917 93 32 or
+41 (0)22 917 93 95

برای کسب اطلاعات بیشتر درباره کمیته حقوق بشر به برگه اطلاعات شماره 15 (تجدید نظر 1) نگاه کنید. برای اطلاعات بیشتر درباره پروتکل اختیاری اول میثاق لظفا به بخش نهادهای معاهده وب سایت OHCHR نگاه کنید. فرم نمونه شکایت در پیوست‌های فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب وجود دارد.

کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

بر (اجرای) میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR) نظارت می کند. توجه داشته باشید که شورای حقوق بشر پروتکل اختیاری این میثاق را در ژوئن 2008 تصویب کرد. مجمع عمومی نیز قرار بود آن را در 2008 تصویب کند.

تعداد اعضا

18 کارشناس مستقل که برای دوره های 4 ساله قابل تمدید انتخاب شده اند.

جلسات

این کمیته سالی دو بار جلسات سه هفته‌ای با گروه کاری پیش جلسه‌ای يك هفته‌ای، معمولاً در مه و نوامبر در سازمان ملل در ژنو برگزار می‌کند.

زمان گزارش‌دهی

اگر چه میثاق فاصله بین گزارش‌ها را مشخص نمی‌کند معمول است که کشورهای طرف ابتدا طی دو سال نخست متعهد شدن به این میثاق و پس از آن هر پنج سال يك بار، یا به فاصله دیگری که کمیته بخواهد، گزارش می‌دهند.

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند بنیادهای پژوهشی، انجمن‌های حرفه‌ای و گروه‌های بومی، می‌توانند برای جلسات گزارش‌دهی و جلسه‌های پیش از تشکیل جلسات، اطلاعات یا گزارش‌های کتبی به دبیرخانه تسلیم کنند. اطلاعات را می‌توان در هر زمانی تسلیم کرد اما بهتر است حداقل يك هفته پیش‌تر به دو شکل الکترونیکی و چاپی به نشانی زیر تحویل شود. برای جلسات گزارش‌دهی حداقل 25 نسخه چاپی و برای گروه کاری پیش از جلسات حداقل 10 نسخه باید تسلیم شود. لظفا توجه داشته باشید دبیرخانه هر اطلاعات کتبی را که رسماً از سوی فعالان جامعه مدنی در رابطه با بررسی گزارش يك کشور طرف مشخص تسلیم شده باشد در کمترین زمان ممکن در اختیار نماینده آن کشور قرار خواهد داد، مگر این که به وضوح مشخص شده باشد که «محرمانه» است.

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل (ECOSOC) (با آنهایی که در مشارکت با يك سازمان غیردولتی هستند که چنین موقعیتی دارد) می‌توانند مطالب کتبی برای انتشار در زبان‌های کاری کمیته در جلسات گزارش‌دهی آن به دبیرخانه بفرستند

مطالب سازمان‌های غیردولتی باید مرتبط یا ماده‌های میثاق بوده، بر ضروری‌ترین مسائل از دیدگاه جامعه مدنی استوار باشد، و باید حداقل سه ماه پیش از تشکیل جلسه‌ای که قرار است در آنها مطرح شوند، به دبیرخانه برسند.

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات کمیته شرکت کنند. آنها به این منظور لازم است به نشانی زیر با دبیرخانه برای گرفتن اجازه مکاتبه کنند. سازمان‌های غیردولتی، نهادهای ملی حقوق بشر و افراد کارشناس می‌توانند در ساعات صبح نخستین روز جلسه گروه کاری مربوط به پیش از جلسه، که معمولاً از ساعت 10/30 صبح يك روز دوشنبه تا ساعت 13 برگزار می‌شود، و در جلسه غیررسمی سازمان‌های غیردولتی که در نخستین روز هر جلسه گزارش‌دهی برگزار می‌شود، از ساعت 15 تا 16 به صورت شفاهی مطالب خود را مطرح کنند. حداکثر زمان برای طرح مطالب 15 دقیقه است.

کمیته در هر جلسه يك روز، معمولاً دوشنبه هفته سوم، را به بحث موضوعی کلی از يك حق ویژه یا يك جنبه ویژه از میثاق اختصاص می‌دهد. سازمان‌های غیردولتی تخصصی و دیگر شرکت کنندگان جامعه مدنی، از جمله دانشگاهیان، پژوهشگران و اعضای گروه‌های حرفه‌ای، می‌توانند اسنادی مربوط به پیشینه مسائل تسلیم کنند یا در روز بحث عمومی شرکت نمایند.

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

Secretariat contact details
Committee on Economic, Social and
Cultural Rights
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به برگه اطلاعات شماره 16 (تجدید نظر شده 1) نگاه کنید.
برای اطلاعات بیشتر درباره همکاری جامعه مدنی با کمیته، لطفاً به قسمت نهادهای معاهده وب سایت OHCHR نگاه کنید.

کمیته حذف تبعیض نژادی

بر اجرای کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی (ICERD) نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

18 کارشناس مستقل که برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب شده‌اند.

جلسات

کمیته در سازمان ملل در ژنو در فوریه و اوت هر سال دو جلسه سه هفته‌ای تشکیل می‌دهد.

زمان گزارش‌دهی

کشورهای طرف ابتدا يك سال پس از متعهد شدن به کنوانسیون و سپس معمولاً هر دو

سال باید گزارش دهند. با این حال، آخرین پاراگراف اظهارنظر پابانی معمولاً زمان ارائه گزارش بعدی را مشخص می‌کند.

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند انجمن‌های حرفه‌ای، موسسات دانشگاهی، گروه‌های بومیان و موسسات تخصصی که در موضوع‌های مربوط به محدوده فعالیت کمیته کار می‌کنند می‌توانند به دبیرخانه اطلاعات یا گزارش‌های کتبی تسلیم کنند. این کار را در هر زمانی می‌توان انجام داد اما بهتر است دوماه قبل از تشکیل جلسه کمیته تحویل شود.

یک نسخه الکترونیکی از اطلاعات کتبی و 37 نسخه چاپی باید به دبیرخانه به نشانی زیر تسلیم شود. فعالان جامعه مدنی ملی دارای منابع مالی محدود که برای اجرای این شرایط مشکل دارند می‌توانند از Anti-Racism Information Service (ARIS)، سازمان غیردولتی بین‌المللی در ژنو، که برای دادن و گرفتن اطلاعات از کمیته کمک می‌کند، یاری بخواهند؛ ARIS این خدمت را برای سازمان‌های غیردولتی منطقه‌ای و ملی، دیگر افراد و گروه‌های حقوق بشر انجام می‌دهد.

کمیته همچنین اطلاعات کتبی را از جامعه مدنی در رابطه با بررسی، بدون گزارش، اجرای کنوانسیون از سوی کشورهای طرفی که گزارش‌های آنها حداقل پنج سال به تاخیر افتاده، و در رابطه با رویه‌های هشدار زود هنگام و اقدام فوری آن می‌پذیرد. فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی می‌توانند اطلاعات را به کمیته بفرستند و از آن درخواست کنند با وضعیتی که آنها بر اساس این رویه‌ها فوری و اضطراری تشخیص می‌دهند، برخورد کند.

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی می‌توانند فقط به عنوان ناظر در جلسات کمیته شرکت کنند. به این منظور لازم است برای کسب اجازه حضور به دبیرخانه به نشانی زیر نامه بنویسند. کمیته در طول ساعات جلسه رسمی خود با سازمان‌های غیردولتی یا دیگر فعالان جامعه مدنی دیدار نمی‌کند اما فعالان جامعه مدنی می‌توانند وقت ناهار اولین روز رسیدگی به هر گزارش (بین 13/45 تا 14/45 دقیقه) نشست اطلاع رسانی غیر رسمی برگزار و از اعضای کمیته برای حضور در آن‌ها دعوت کنند. فعالان جامعه مدنی باید از دبیرخانه بخواهند اتاقي را برای این کار اختصاص دهد. آنها همچنین می‌توانند از ARIS کمک بخواهند که این نشست‌ها را ترتیب می‌دهد.

کمیته مرتباً درباره مسائل مربوط به تبعیض نژادی و کنوانسیون آن نیز بحث‌های موضوعی برگزار می‌کند و از فعالان جامعه مدنی، مانند دانشگاهیان، افراد کارشناس، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای تخصصی دعوت می‌کند حضور یابند و نظر خود را درباره موضوع مورد بحث بیان کنند.

شکایتهای فردی

شکایتهای فردی بر اساس ماده 14 کنوانسیون را می‌توان به نشانی زیر فرستاد:

Petitions Team
Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 22
(particularly for urgent complaints)

E-mail: tb-petitions@ohchr.org

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته حذف تبعیض نژادی
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29

اطلاعات بیشتر درباره ARIS را می‌توانید در نشانی زیر پیدا کنید:
Website: <http://www.antiracism-info.org>²³
E-mail: centre-docs@antiracism-info.org
اطلاعات بیشتر درباره کمیته حذف تبعیض نژادی در **برگه اطلاعات شماره 12** موجود است.

فرم نمونه شکایت در پیوست‌های فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب موجود است.

کمیته حذف تبعیض علیه زنان

بر (اجرای) کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان (CEDAW) و پروتکل اختیاری آن نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

بیست و سه کارشناس مستقل برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب می‌شوند.
جلسات

کمیته دو تا سه بار در سال، در ژنو و نیویورک، جلسات دو هفته‌ای تشکیل می‌دهد که معمولاً با یک پیش جلسه یک هفته‌ای گروه کاری همراه است.

زمان گزارش‌دهی

کشورهای طرف باید ابتدا یک سال پس از متعهد شدن به کنوانسیون و سپس حداقل هر چهار سال و هرگاه کمیته در خواست کند، گزارش دهند

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی، مانند گروه‌های زنان، سازمان‌های دینی، کارشناسان مستقل و نمایندگان پارلمان‌ها می‌توانند اطلاعات کتبی یا گزارش‌هایی به دبیرخانه تسلیم کنند. این کار را در هر زمان می‌توان انجام داد اما بهتر است دو هفته قبل از دیدار پیش جلسه، یا دو ماه قبل از جلسه کمیته تسلیم شود. یک نسخه الکترونیکی و حداقل 35 نسخه چاپی باید به دبیرخانه به نشانی زیر تحویل داده شود. سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند موسسات دانشگاهی، می‌توانند نسخه‌های اطلاعات ارسالی خود را برای (IWRAP-AP) نیز بفرستند که یک سازمان غیردولتی تخصصی است که به مبادله اطلاعات با کمیته کمک می‌کند. 24

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات کمیته شرکت کنند. به این منظور لازم است برای گرفتن اجازه حضور به دبیرخانه به نشانی زیر نامه بنویسند. فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی می‌توانند در گروه کاری پیش از تشکیل جلسه (معمولاً صبح روز اول) اطلاعات شفاهی بدهند. گروه کاری پیش از جلسه، در پایان جلسه پیش از جلسه‌ای که در آن گزارش یک دولت مفروض بررسی خواهد شد، دیدار می‌کند. سازمان‌های غیردولتی می‌توانند به کمیته نیز در نخستین روز هر هفته جلسه آن مطالب شفاهی ارائه دهند. دیدارهای غیر رسمی با اعضای کمیته می‌تواند گاهی با تماس با دبیرخانه به نشانی زیر، ترتیب داده شود.

شکایتهای فردی

شکایتهای فردی را بر اساس پروتکل اختیاری کنوانسیون می‌توان به نشانی زیر فرستاد:

Petitions Team
Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 22
(particularly for urgent complaints)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

راهنمای ارسال شکایت بر اساس پروتکل اختیاری کنوانسیون در پیوست‌های فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب آورده شده است. فرم نمونه شکایت به همه زبان‌های سازمان ملل در وب سایت بخش پیشبرد زنان موجود است.

تحقیقات محرمانه

فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی، می‌توانند اطلاعات کتبی درباره نقض‌های جدی، شدید یا نظام‌مند کنوانسیون به دبیرخانه ارائه دهند. این اطلاعات باید موثق بوده و نشان دهد کشور طرف به صورت نظام‌مند در حال نقض حقوق ذکر شده در کنوانسیون است.

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته حذف تبعیض علیه زنان

Secretariat contact details
Committee on the Elimination of
Discrimination against Women
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29
E-mail: cedaw@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته به برگه‌های اطلاعات شماره 22 و 7 نگاه کنید. برای **راهنمای رویه‌ای** درباره تهیه گزارش‌های کتبی برای کمیته به وب سایت **IWRAW-AP** نگاه کنید.

کمیته ضد شکنجه

بر (اجرای) کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار و مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز (CAT) نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

ده کارشناس مستقل برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب شده‌اند. جلسات

کمیته در ژنو تشکیل جلسه می‌دهد و معمولاً سالی دو جلسه شامل یک جلسه عمومی (از سه هفته در مه و دو هفته در نوامبر) و یک گروه کاری پیش جلسه یک هفته‌ای برگزار می‌کند.

زمان گزارش‌دهی

کشورهای طرف باید یک سال پس از متعهد شدن به کنوانسیون و سپس هر چهار سال گزارش دهند.

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند گروه‌های قربانی، سازمان‌های دینی، نمایندگان اتحادیه‌های کارگری و صنفی و انجمن‌های حرفه‌ای، می‌توانند گزارش‌ها یا اطلاعات کتبی به دبیرخانه ارائه دهند. این کار را در هر زمانی می‌توان انجام داد. اما بهتر است شش هفته قبل از جلسه کمیته باشد. اطلاعات مربوط به فهرست‌های مطالب باید سه ماه پیش از زمانی که قرار است فهرست مفروض تکمیل شود، ارائه گردد. همه اطلاعات باید به صورت الکترونیکی و حداقل 15 نسخه چاپی به نشانی زیر به دبیرخانه ارسال گردد.

لطفا توجه داشته باشید دبیرخانه هر اطلاعات کتبی را که فعالان جامعه مدنی در رابطه با رسیدگی به گزارش يك کشور طرف مشخص رسماً به آن تسلیم کرده باشند هر چه سریع‌تر در اختیار نماینده آن کشور قرار خواهد داد مگر این که مشخصاً ذکر شده باشد «محرمانه» است.

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات کمیته شرکت کنند. به این منظور لازم است برای گرفتن اجازه حضور به نشانی زیر با دبیرخانه مکاتبه کنند. فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان های غیردولتی، می‌توانند در جریان جلسات کمیته اطلاعات شفاهی در اختیار آن قرار دهند.

سازمان های غیردولتی معمولاً باعث سهولت حضور افراد قربانی در جلسات اطلاع رسانی می‌شوند. اطلاع رسانی بر يك کشور در يك زمان متمرکز است و معمولاً از ساعت 15 تا 18 روز قبل از گفتگوی کشور طرف با کمیته انجام می‌شود.

شکایتهای فردی

شکایتهای فردی بر اساس ماده 22 کنوانسیون را می‌توان به نشانی زیر فرستاد:

Petitions Team
Office of the United Nations High
Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 22 (particularly for
urgent complaints)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

نمونه فرم شکایت در پیوست‌های فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب موجود است.

تحقیقات محرمانه

فعالان جامعه مدنی می‌توانند درباره موارد نقض جدی، شدید یا نظام‌مند کنوانسیون به دبیرخانه اطلاعات بدهند. این اطلاعات باید موثق بوده و دارای نشانه‌های مستند از شکنجه نظام‌مند در خاک کشور طرف باشد.

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته ضد شکنجه

Committee against Torture
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته به برگه اطلاعات شماره 17 نگاه کنید.

کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه

بر اجرای پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز (OPCAT) نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

ده کارشناس مستقل که برای دوره چهار ساله که یک بار قابل تمدید است، انتخاب می‌شوند. تعداد اعضا پس از تصویب یا پیوستن پنجاهمین کشور به پروتکل اختیاری به 25 نفر افزایش خواهد یافت (به ماده 5 نگاه کنید).

جلسات

کمیته فرعی سه بار در سال جلسات یک هفته‌ای در سازمان ملل در ژنو تشکیل می‌دهد. کمیته فرعی همچنین از جاهایی که مردم از آزادی خود محروم هستند دیدن می‌کند تا مانع از شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز شود.

ساز و کارهای کشورها

کشورهای طرف باید یک یا چند نهاد در سطح داخلی ایجاد، تعیین یا حفظ و نگهداری کنند تا برای پیشگیری از شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز از مکان‌های مورد نظر دیدن کنند (این نهادها می‌توانند شامل اعضای نهادهای حقوق بشر ملی، بازرسان ویژه، کمیسیون‌های پارلمانی یا سازمان‌های غیردولتی باشند). کشورهای طرف همچنین باید به کمیته فرعی و نهادهای داخلی بازدید کننده خود اجازه دهند از هر مکان تحت حوزه قضایی و کنترل خود که اشخاص در آنجا از آزادی خود محروم شده یا ممکن است شده باشند، دیدن کنند. این دیدارها به منظور تقویت، در صورت لزوم، حمایت از این اشخاص در برابر شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز انجام می‌شود.

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته فرعی پیشگیری از شکنجه از وب سایت OHCHR دیدن کنید.

کمیته حقوق کودکان

بر (اجرای) کنوانسیون حقوق کودکان (CRC) و پروتکل‌های اختیاری آن نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

18 کارشناس مستقل برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب می‌شوند.

جلسات

کمیته سه بار در سال جلسات سه هفته‌ای و سه گروه کاری پیش جلسه ای یک هفته‌ای در ژانویه، مه و سپتامبر در مرکز سازمان ملل در ژنو تشکیل می‌دهد.

زمان گزارش‌دهی

کشورهای طرف ابتدا باید دو سال پس از به اجرا درآمدن کنوانسیون و سپس هر پنج سال گزارش دهند. کشورهای طرف پروتکل‌های اختیاری این کنوانسیون نیز باید گزارش‌هایی بر اساس این اسناد، ابتدا دو سال پس از به اجرا درآمدن آنها، و سپس به پیوست گزارش‌های عادی خود به کمیته (یا هر پنج سال اگر کشور مربوطه به یک یا هر دو پروتکل اختیاری متعهد است اما به کنوانسیون متعهد نیست) تسلیم کنند.

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیر دولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند سازمان‌های کودکان، سازمان‌های دینی، انجمن‌های حرفه‌ای و سازمان‌های خدمات اجتماعی، می‌توانند گزارش‌ها یا اطلاعات کتبی به دبیرخانه تسلیم کنند. این کار را می‌توان در هر زمان انجام داد اما بهتر است حداقل دو ماه قبل از گروه کاری پیش جلسه مربوطه تسلیم شود. حداقل 20 نسخه

چاپی و یک نسخه الکترونیکی باید به دبیرخانه به نشانی زیر تحویل گردد. فعالان جامعه مدنی می‌توانند در خواست کنند اطلاعات مکتوب ارسالی آنان محرمانه تلقی شود.

سازمان های غیر دولتی که به کمیته اطلاعات می‌دهند همچنین ممکن است بخواهند با گروه سازمان های غیر دولتی برای کنوانسیون حقوق کودکان، اتحادی از سازمان های غیر دولتی بین‌المللی که برای تسهیل اجرای کنوانسیون تلاش می‌کنند، تماس بگیرند. این گروه سازمان های غیر دولتی دارای یک واحد رابط است که از مشارکت سازمان های غیر دولتی، به ویژه اتحادهای ملی، در فرآیند گزارش دهی کمیته حمایت می‌کند. فعالان جامعه مدنی غیر از سازمان های غیر دولتی تشویق می‌شوند با هماهنگی اتحاد کنوانسیون حقوق کودکان ملی خود، اگر در کشور آنها وجود دارد، در زمینه ارائه اطلاعات کمک کنند.

با گروه سازمان های غیر دولتی می‌توان با نشانی زیر تماس گرفت:

NGO Group for the Convention on the Rights of the Child Secretariat

1, rue de Varembé CH-1202 Geneva - Switzerland

Phone: +41 (0)22 740 4730

Fax : +41 (0)22 740 1145

E-mail : secretariat@childrightsnet.org

Website: <http://www.childrightsnet.org> 25

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی فقط به عنوان ناظر می‌توانند در جلسات گزارش دهی کمیته شرکت کنند. آنها به این منظور لازم است برای گرفتن اجازه حضور با دبیرخانه به نشانی زیر مکاتبه نمایند.

از فعالان جامعه مدنی نیز برای شرکت در گروه کاری پیش جلسه برای جلسه سه ساعته دعوت می‌شود که ممکن است شرکا در آن اطلاعات بیشتری ارائه دهند. افراد کارشناس و اعضای سازمان‌های جوانان مساعدت کنندگان مهمی به گروه کاری پیش جلسه این کمیته هستند. در خواست شرکت باید حداقل دو ماه قبل از شروع گروه کاری پیش جلسه مربوطه به دبیرخانه فرستاده شود. کمیته بر مبنای اطلاعات کتبی تسلیم شده دعوتی کتبی برای انتخاب فعالان جامعه مدنی، معمولاً سازمان های غیر دولتی (که اطلاعات آنها به ویژه به بررسی گزارش کشور طرف مورد بحث مربوط است) صادر می‌کند تا در گروه کاری پیش جلسه شرکت کنند گفتگوهای مقدماتی شرکت کنندگان به حداکثر 15 دقیقه برای فعالان جامعه مدنی از کشور مربوطه و 5 دقیقه برای دیگران محدود است تا زمان کافی برای گفتگوی سازنده باقی بماند.

کمیته هر سال یک روز را نیز به بحث کلی اختصاص می‌دهد که از شرکت فعالان جامعه مدنی، از جمله کودکان و کارشناسان در آن استقبال می‌شود.

جزئیات تماس با دبیرخانه کمیته حقوق کودکان

Secretariat contact details

Committee on the Rights of the Child

c/o Office of the United Nations

High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 29

برای دسترسی به راهنمایی‌های گروه سازمان های غیر دولتی در زمینه طرز گزارش دادن به کمیته حقوق کودکان لطفاً به وب سایت آن مراجعه کنید.

برای دسترسی به راهنمایی‌های کمیته جهت مشارکت سازمان‌های غیردولتی و افراد کارشناس در جلسه مقدماتی گروه کاری این کمیته به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

برای اطلاعات بیشتر درباره **کمیته حقوق کودکان** به برگه اطلاعات شماره 10 (تجدید نظر يك) نگاه کنید.

کمیته حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان

بر (اجرای) کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان (ICRMW) نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

در حال حاضر 10 کارشناس مستقل که برای دوره‌های چهار ساله قابل تمدید انتخاب می‌شوند. این تعداد پس از تصویب کنوانسیون از سوی چهل و یکمین کشور طرف آن به 14 نفر افزایش خواهد یافت. برای اطلاعات بیشتر به ماده 72 نگاه کنید.
جلسات
کمیته هر سال معمولاً در آوریل و نوامبر در ژنو جلسه تشکیل می‌دهد.

زمان گزارش دهی

کشورهای طرف باید ابتدا يك سال پس از متعهد شدن به کنوانسیون و پس از آن هر پنج سال گزارش دهند.

ارائه اطلاعات کتبی

سازمان‌های غیر دولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی، مانند سازمان‌های خدمات اجتماعی، کارشناسان، و اتحادیه‌های کارگری و صنفی، می‌توانند گزارش‌ها یا اطلاعات کتبی در هر زمان به دبیرخانه تسلیم کنند.
همه اطلاعات باید به شکل الکترونیکی و حداقل 15 نسخه چاپی به نشانی زیره دبیرخانه تحویل شود.

فعالان جامعه مدنی که به کمیته اطلاعات می‌دهند همچنین ممکن است بخواهند با **سازمان غیردولتی بین‌المللی برنامه برای کنوانسیون کارگران مهاجر** تماس بگیرند که ائتلافی از سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی است که به اتفاق کار می‌کنند تا امور مربوط به ترویج، اجرا و نظارت بر کنوانسیون را تسهیل کنند. با این برنامه می‌توان با نشانی زیر تماس گرفت:

NGO Platform
c/o December 18
Rue de Varembe 1
P.O. Box 96
CH-1211 Geneva 20 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 919 10 42
Fax: +41 (0)22 919 10 48
E-mail: ipmwc@december18.net
Website: <http://www.december18.net> 26

شرکت در جلسات کمیته

فعالان جامعه مدنی می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات عمومی کمیته شرکت کنند. آنها به این منظور لازم است برای تقاضای اجازه با دبیرخانه به نشانی زیر مکاتبه کنند.

درتدارك برای بررسی گزارش يك کشور طرف، از فعالان جامعه مدنی، به ویژه **سازمان‌های**

غیر دولتی دعوت می‌شود در جلسه‌ای خصوصی با کمیته شرکت کنند تا به صورت شفاهی درباره وضعیت کارگران مهاجر در کشور مورد بحث گزارش و به پرسش‌های اعضای آن پاسخ دهند. این دیدار در جلسه پیش از جلسه ای صورت می‌گیرد که کمیته در آن گزارش کشور طرف را بررسی می‌کند.

در جلسه‌ای که در آن گزارش کشور طرف بررسی می‌شود، به فعالان جامعه مدنی که اطلاعات کتبی تسلیم کرده‌اند فرصت داده می‌شود در یک جلسه علنی پیش از بررسی گزارش کشور مربوطه به وسیله کمیته، اطلاعات شفاهی به کمیته ارائه دهند. از **سازمان های غیردولتی**، دانشگاه‌ها و نمایندگان گروه‌های حرفه‌ای دعوت می‌شود در روزهای بحث موضوعی کلی که به صورت ادواری به وسیله کمیته برگزار می‌شود، شرکت کنند.

شکایتهای فردی

کمیته پس از آن که 10 کشور طرف این رویه را مطابق با ماده 77 کنوانسیون پذیرفته باشند قادر به رسیدگی به شکایت یا مکاتبات فردی خواهد بود.

جزئیات تماس با دبیرخانه

کمیته حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان

c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29
E-mail: cmw@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته به برگه اطلاعات شماره 24 (تجدیدنظر شده) نگاه کنید.

کمیته حقوق اشخاص دارای معلولیت

بر (اجرای) کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت و پروتکل اختیاری آن نظارت می‌کند.

تعداد اعضا

این کمیته ابتدا متشکل از 12 کارشناس مستقل خواهد بود که برای دوره چهار ساله انتخاب می‌شوند که یک بار قابل تمدید است و باید کارشناسان دارای معلولیت هم در آن عضو باشند. پس از تصویب یا پیوستن 60 کشور دیگر به کنوانسیون، اعضای کمیته به 18 نفر افزایش خواهد یافت. از کشورهای طرف دعوت می‌شود معلولان و سازمان‌های نماینده آنان را هنگام معرفی نامزدها برای انتصاب در کمیته، فعالانه شرکت دهند.

جلسات

اعضای کمیته تا سپتامبر 2008 هنوز انتخاب نشده بودند

زمان گزارش دهی

کشورهای طرف ابتدا باید طی دو سال اول پس از متعهد شدن به کنوانسیون و سپس حداقل هر چهار سال، یا هرگاه کمیته بخواهد، گزارش دهند.

شکایتهای فردی

کمیته قادر خواهد بود به پیام‌ها و اطلاعات از افراد یا گروه‌های افراد رسیدگی کند. نمونه

فرم شکایت در پیوست‌های فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعائی حقوق بشر) این کتاب در دسترس است.

تحقیقات محرمانه

فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیر دولتی، می‌توانند درباره موارد نقض جدی، شدید یا نظام‌مند کنوانسیون به دبیرخانه اطلاعات تسلیم کنند. این اطلاعات باید موثق بوده و نشان دهد کشور طرف در حال نقض نظام‌مند حقوق ذکر شده در کنوانسیون است.

ماده 33

این کنوانسیون دارای ماده‌ای منحصر به فرد درباره نقش جامعه مدنی در نظارت بر اجرای آن است. ماده 33 می‌گوید جامعه مدنی باید در فرآیند نظارت که از سوی کشورهای طرف ایجاد شده فعال و به طور کامل در آن شرکت کند و به این ترتیب به جامعه مدنی نقشی مرکزی در حمایت از اجرای این کنوانسیون می‌دهد.

جزئیات تماس با دبیرخانه

کمیته حقوق اشخاص دارای معلولیت

Committee on the Rights of Persons with
Disabilities
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29
E-mail: crpd@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره کار OHCHR در زمینه این کنوانسیون و مسائل اشخاص دارای معلولیت به طور کلی، به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.
برای اطلاعات بیشتر درباره کنوانسیون و پروتکل اختیاری آن، به نشریه
محرومیت به برابری: شناسایی (تحقق) حقوق اشخاص دارای معلولیت (HR/PUB/07/6) از
OHCHR نگاه کنید.

کمیته ناپدید شدن‌های اجباری

(تا سپتامبر 2008، هنوز تشکیل نشده بود)
بر (اجرای) کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری نظارت خواهد کرد.

تعداد اعضا

این کمیته متشکل از 10 کارشناس مستقل خواهد بود که برای دوره چهار ساله، قابل تمدید برای یک بار، انتخاب می‌شوند.

زمان گزارش‌دهی

کشورهای طرف ابتدا باید طی دو سال پس از متعهد شدن به کنوانسیون گزارش دهند.

اقدام فوری

کمیته قادر خواهد بود درخواست‌های فوری از افرادی را دریافت کند دایر بر این که شخصی

ناپدید شده باید جستجو و پیدا شود. شخص مورد بحث باید در حوزه قضایی کشور طرف کنوانسیون باشد.

شکایتهای فردی

کمیته قادر خواهد بود به پیامهای فردی مربوط به کشورهای طرفی رسیدگی کند که این رویه را بر اساس ماده 31 کنوانسیون پذیرفته‌اند.

تحقیقات

فعالان جامعه مدنی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی، قادر خواهند بود اطلاعاتی ارائه دهند که نشان می‌دهد یک کشور طرف به طور جدی در حال نقض مفاد این کنوانسیون، مطابق با ماده 33، است. علاوه بر این، کمیته توانایی دارد اطلاعاتی را که نشان می‌دهد ناپدید شدن اجباری در یک کشور طرف رایج یا نظام‌مند است در معرض توجه فوری مجمع عمومی سازمان ملل قرار دهد. برای اطلاعات بیشتر درباره ناپدید شدن‌های اجباری یا ناخواسته به برگه اطلاعات شماره 6 (تجدید نظر دوم) نگاه کنید.

بنجم - شورای حقوق بشر

شورای حقوق بشر در یک نگاه

شورا چیست؟

شورای حقوق بشر نهاد بین دولتی اصلی مسئول حقوق بشر سازمان ملل متحد است. شورا که با قطعنامه 60/251 مجمع عمومی ایجاد شد جای کمیسیون حقوق بشر را گرفت و انجام بیشتر ماموریت‌ها، ساز و کارها، وظایف و مسئولیت‌هایی را به عهده گرفت که پیشتر به کمیسیون محول شده بود. دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) دبیرخانه شورای حقوق بشر است همچنان که دبیرخانه کمیسیون حقوق بشر بود.

شورا چگونه کار می‌کند؟

شورای حقوق بشر نهادی بین دولتی متشکل از 47 کشور عضو مستقر در ژنو است. اعضای شورا هر سال حداقل 10 هفته دیدار می‌کنند که طی حداقل سه جلسه خواهد بود و می‌تواند جلسات ویژه نیز تشکیل دهد. کمیسیون رکنی وابسته به شورای اقتصادی و اجتماعی (ECOSOC) بود، اما شورای حقوق بشر وابسته به مجمع عمومی است و وظیفه آن رسیدگی به موارد نقض حقوق بشر، از جمله موارد نقض شدید و نظام‌مند، و حمایت از هماهنگی و همگرایی و تلفیق موثر حقوق بشر در نظام ملل متحد است. شورای حقوق بشر در 18 ژوئن 2007، یک سال پس از نخستین اجلاس خود، درباره مجموعه‌ای موافقت کرد که رویه‌ها، ساز و کارها و ساختارهایی را به وجود آورد تا مبنای کار آینده آن را شکل دهد. این مجموعه، که به عنوان قطعنامه 5/1 آن به تصویب رسید شامل دستور کار، برنامه کار و نظام نامه داخلی شورا بود و در نظام مشاوره کارشناسی و رویه شکایت که از کمیسیون به جا مانده بود تغییراتی به وجود آورد. قطعنامه 5/1 همچنین روش‌هایی برای فعالیت ساز و کار جدید بررسی ادواری جهانی شورا تدوین و فرآیندی برای بازبینی و بررسی، بهینه‌سازی و بهبود همه ماموریت‌های رویه‌های ویژه ایجاد کرد.

طرز دسترسی و کار با شورای حقوق بشر و ماموریت‌ها و ساز و کارهای آن

مجمع عمومی در قطعنامه 60/251 بر نقش مهم ایفا شده به وسیله سازمان‌های غیر دولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در ترویج و حمایت از حقوق بشر اذعان کرد.

مشارکت ناظران، از جمله سازمان‌های غیردولتی، در جلسات شورا بر ترتیبات و روش‌هایی استوار است که به وسیله کمیسیون سابق ایجاد شد. در حالی که شورا ملزم به تضمین «موثرترین مساعدت» ناظران است این روش‌ها و ترتیبات همچنان در حال توسعه و تکامل هستند. 27

در شرایطی که داشتن موقعیت مشورتی در رابطه با ECOSOC برای سازمان های غیردولتی ضروری است تا بتوانند اجازه حضور به عنوان ناظر در جلسات شورای حقوق بشر را به دست آورند، سازمان های غیردولتی فاقد چنین موقعیتی و دیگر فعالان جامعه مدنی می‌توانند به چند روش به فعالیت شورای حقوق بشر و ساز و کارهای آن مساعدت کنند. علاوه بر این، جریان جلسات شورا به صورت زنده و مستقیم از «Webcast» (سایت اینترنتی) OHCHR پخش می‌شود و طیفی گسترده از اسناد و اطلاعات در homepage و Extranet شورا در دسترس است. اطلاعات ویژه هر جلسه معمولاً دو هفته پیش از تشکیل هر جلسه عادی در سایت شورا قرار داده می‌شود.

رابط های اساسی مربوط به شورای حقوق بشر

شعبه شورای حقوق بشر

شعبه شورای حقوق بشر

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 92 56
Fax: +41 (0)22 917 90 11

واحد جامعه مدنی

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

واحد جامعه مدنی OHCHR

The Civil Society Unit
OHCHR Civil Society Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 90 00
E-mail: civilsocietyunit@ohchr.org

برای درخواست‌ها یا اطلاعات مربوط به داشتن موقعیت مشورتی با ECOSOC

مقر سازمان ملل متحد

بخش NGO

United Nations Department of Economic and Social Affairs Section
One UN Plaza, Room DC-1-1480
New York, NY 10017
Phone: +1 212 963 8652
Fax: +1 212 963 9248
E-mail: desangosection@un.org

دفتر سازمان ملل در ژنو (UNOG)

دفتر رابط NGO

Office of the Director-General
Office 153, Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 21 27
Fax: +41 (0)22 917 05 83
E-mail: ungeneva.ngoliaison@unog.ch

رابطه‌های اساسی برای هر يك از ساز و کارهای شوراي حقوق بشر در تمام این فصل در بخش‌های مربوطه آورده شده است.

کار شوراي حقوق بشر چیست؟

تبدیل کمیسیون حقوق بشر به شوراي حقوق بشر

شوراي حقوق بشر، که با قطعنامه 60/251 مورخ 15 مارس 2006 مجمع عمومی ایجاد شد، نهاد بین دولتی اصلی مسئول حقوق بشر سازمان ملل است. شورا جای کمیسیون حقوق بشر را گرفت که بیش از 60 سال محور و اساس نظام حقوق بشر سازمان ملل متحد بود. کمیسیون در مارس 2006 آخرین نشست خود، شصت و دومین جلسه، را برگزار کرد. دستاوردهای آن در زمینه تعیین معیارها و ضوابط، اساس کار شورا را تشکیل می‌دهد. در حالی که کمیسیون رکن وابسته به شوراي اقتصادی و اجتماعی (ECOSOC) بود، شوراي حقوق بشر وابسته به مجمع عمومی است. این ارتقا، اهمیت حقوق بشر را به عنوان یکی از سه قطب و رکن اساسی فعالیت سازمان ملل، همراه با توسعه، و صلح و امنیت تأکید می‌کند. ایجاد این شورا همچنین تعهد مجمع عمومی را به تقویت تشکیلات حقوق بشر سازمان ملل، با هدف تضمین برخورداری موثر همگان از تمامی حقوق بشر - حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، از جمله حق توسعه - تأیید می‌کند. مجمع عمومی در قطعنامه 60/251 بررسی و، هر جا ضرورت داشت، اصلاح و بهینه‌سازی همه مأموریت‌ها، ساز و کارها، وظایف و مسئولیت‌هایی را که شوراي حقوق بشر از کمیسیون تقبل کرده بود به آن محول کرد. شورا ملزم بود این وظایف را در ظرف يك سال از تشکیل نخستین اجلاس خود کامل کند. روش‌های کار شورا نیز می‌بایست دارای ویژگی‌های زیر باشد:

- شفاف، منصفانه و بی‌طرفانه؛
 - نتیجه‌گرا؛
 - گفتگوی واقعی را امکان پذیر کند؛
 - امکان بحث برای پیگیری توصیه‌های خودو اجرای آنها را به وجود آورد؛ و
 - تعامل اساسی با ساز و کارهای خود را میسر سازد.
- مجمع عمومی ظرف پنج سال وضعیت شورا را بررسی خواهد کرد. 28

مجموعه نهاد سازي شوراي حقوق بشر (قطعنامه 5/1)

شورادر 18 ژوئن 2007، يك سال پس از نخستین اجلاس خود و به دنبال يك دوره فشرده «نهاد سازي» درباره مجموعه‌ای موافقت کرد که رویه‌ها، ساز و کارها و ساختارهای آن را تعیین کرد. این مجموعه که به عنوان قطعنامه 5/1 آن در زمینه نهاد سازي شوراي حقوق بشر سازمان ملل به تصویب رسید شامل موارد زیر است: 29

- دستور کار و چارچوبی جدید برای برنامه کار؛
- روش‌های جدید کار و مقررات جدید رویه بر اساس مقررات تعیین شده برای کمیته‌های مجمع عمومی؛
- رویه شکایت (که جای رویه 1503 را گرفت)؛
- کمیته مشورتی شوراي حقوق بشر (که جای کمیسیون فرعی ترویج و حمایت از حقوق بشر را گرفت)؛
- اصول، فرآیندها و روش‌ها برای هدایت فعالیت ساز و کار جدید بررسی ادواری جهانی (UPR)؛ و
- ضوابط برای ادامه بررسی، بهینه‌سازی و بهبود مأموریت‌های رویه‌های ویژه.

شوراي حقوق بشر و ساز و کارها و نمایندگی‌های آن چگونه کار می‌کنند؟

تعداد اعضا

اعضای شورا شامل 47 کشور است که مستقیماً و تك به تك با رای مخفیانه اکثریت اعضای مجمع عمومی انتخاب می‌شوند. هنگام انتخاب کشورهای عضو، سوابق حقوق بشر و وعده‌ها و تعهدات داوطلبانه کشورهای نامزد در زمینه حقوق بشر در نظر گرفته

خواهد شد. کشورهای عضو شورا برای سه سال خدمت می‌کنند و پس از دو دوره متوالی نمی‌توانند بلافاصله برای دوره سوم نامزد شوند. اگر یک کشور عضو شورا مرتکب نقض شدید و نظام‌مند حقوق بشر شود، مجمع عمومی با رای اکثریت دو سوم اعضای حاضر و رای دهنده، می‌تواند حقوق عضویت آن را در شورا معلق سازد.

برای فهرست کشورهای عضو کنونی شورا به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

جلسات

در حالی که کمیسیون پیشین در سال فقط یک بار به مدت شش هفته جلسه داشت، شورا در سال حداقل سه جلسه عادی در Palais des Nations، در ژنو، سوئیس تشکیل می‌دهد که مدت آن کمتر از 10 هفته نخواهد بود. جلسه اصلی شورا (چهار هفته) معمولاً در مارس تشکیل می‌شود. شورا می‌تواند به تقاضای یک کشور عضو، وقتی چنین تقاضایی از حمایت حداقل یک سوم کشورهای عضو آن برخوردار باشد، نیز جلسات ویژه تشکیل دهد. 30 شورا تا سپتامبر 2008، هفت جلسه ویژه تشکیل داده بود. 31 شورا همچنین برای افزایش گفتگو و تفاهم متقابل درباره مسائل ویژه میزگرد و رویدادهای ویژه برگزار می‌کند. شورا تا سپتامبر 2008 شش مورد از این رویدادها 32 از جمله بحث‌های سالانه درباره حقوق اشخاص دارای معلولیت 33 و تلفیق دیدگاهی جنسیتی در کار خود و فعالیت ساز و کارهای خود 34 ترتیب داده بود.

ماموریت ها و ساز و کارها

الف - بررسی ادواری جهانی

بررسی ادواری جهانی (UPR) ساز و کار جدید حقوق بشر است. شورا از طریق آن به صورت ادواری اجرای تعهدات و وظایف مربوط به حقوق بشر هر یک از 192 کشور عضو سازمان ملل را بررسی می‌کند. UPR ساز و کاری مبتنی بر همکاری، بر اساس گفتگوی تعاملی با کشور تحت بررسی است. هدف آن تکمیل کار نهادهای معاهده، نه دوباره کاری است.

- به UPR باید به عنوان فرآیندی متشکل از چند مرحله طی چرخه‌ای چهار ساله نگاه کرد:
- تهیه و آماده کردن اطلاعات که بررسی‌ها بر اساس آنها استوار است (از جمله اطلاعات آماده شده به وسیله کشور تحت بررسی (گزارش‌های ملی)، گردآوری اطلاعات سازمان ملل که به وسیله **دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل** (OHCHR) تهیه شده، و خلاصه‌ای از اطلاعات تسلیم شده به وسیله عوامل ذینفع، که آنها نیز به وسیله OHCHR تهیه می‌شود؛
 - خود بررسی، که در گروه کاری UPR، متشکل از 47 کشور عضو شورا انجام می‌شود، که هر سال در سه جلسه دو هفته‌ای دیدار می‌کنند؛ 35
 - رسیدگی و تصویب سندهای نتیجه بررسی به وسیله شورا در جلسات عادی آن؛ و
 - پیگیری اجرای نتایج UPR به وسیله کشورهای بررسی شده.

عوامل ذینفع مربوطه، از جمله سازمان‌های غیر دولتی (NGO)، مدافعان حقوق بشر، نهادهای دانشگاهی و موسسات پژوهشی، سازمان‌های منطقه‌ای و نمایندگان جامعه مدنی، می‌توانند در بعضی از این مراحل شرکت کنند.

برای اطلاعات درباره **بررسی ادواری جهانی**، لطفاً به **فصل هفتم (بررسی ادواری جهانی)** همین کتاب نگاه کنید.

ب - کمیته مشورتی شورای حقوق بشر

کمیته مشورتی نهاد وابسته به شورای حقوق بشر است که جای کمیسیون فرعی

ترویج و حمایت از حقوق بشر کمیسیون حقوق بشر را گرفت و به عنوان مرکز مشاوران برای شورا، با تمرکز بیشتر بر مشورت مبتنی بر پژوهش و مطالعه به روش و شکلی مورد تقاضای شورا انجام وظیفه می‌کند.

کمیته مشورتی در حالی که قادر به تصویب قطعنامه‌ها یا تصمیمات نیست یا بدون اجازه شورا نمی‌تواند نهادهای وابسته به وجود آورد، می‌تواند به شورا پیشنهاد دهد:

- توانایی خود را در زمینه رویه‌ها و روال انجام کارها بیشتر کند؛ و
- در باره پیشنهادها در حوزه کار خود بیشتر پژوهش نماید.

کمیته مشورتی از 18 کارشناس تشکیل شده که به نسبتی متناسب از پنج گروه منطقه‌ای سازمان ملل (آفریقا، آسیا، اروپای شرقی، آمریکای لاتین، کارائیب و اروپای غربی و دیگران) انتخاب می‌شوند. اعضا به عنوان شخصیت‌های مستقل برای دوره سه ساله خدمت می‌کنند و فقط یک بار دیگر می‌توانند انتخاب شوند. 36 اعضای کمیته مشورتی هر سال در دو جلسه، در مجموع تا ده روز کاری گرد هم می‌آیند و می‌توانند با تأیید شورا جلسات ویژه دیگری تشکیل دهند.

برای اطلاعات جدید درباره کمیته مشورتی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

ج - رویه شکایت

رویه شکایت به الگوهای منسجم نقض‌های شدید تمامی حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی که به گونه‌ای موثق اثبات شده در هر گوشه جهان و تحت هر شرایطی رخ دهد، رسیدگی می‌کند. رویه شکایت بر اساس رویه 1503 کمیسیون پیشین استوار است که اصلاح شد تا اطمینان حاصل شود این رویه بی‌طرفانه، منصفانه، موثر، با گرایش به سمت قربانیان باشد و به موقع انجام شود.

رویه شکایت بر مبنای پیام‌های دریافتی از افراد، گروه‌ها یا سازمان‌هایی استوار است که ادعا می‌کنند قربانی نقض حقوق بشر هستند یا اطلاعات مستقیم، موثق از چنین نقض‌هایی دارند. دو گروه کاری مشخص یعنی: گروه کاری پیام‌ها و گروه کاری موقعیت‌ها به ترتیب مسئول رسیدگی به پیام‌ها و قرارداد الگوهای منسجم موارد نقض شدید و به گونه موثقی قابل اثبات حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی، در معرض توجه شورا است. شورا گزارش‌های گروه کاری موقعیت‌ها را محرمانه بررسی می‌کند (مگر این که تصمیمی دیگر بگیرد) و می‌تواند:

- به بررسی درباره موقعیتی، هنگامی که رسیدگی یا اقدام بیشتر موجه و ضروری نیست، خاتمه دهد؛
- موقعیتی را تحت بررسی قرار دهد و از کشور مربوطه بخواهد طی زمانی معقول اطلاعات بیشتر ارائه دهد؛
- موقعیتی را تحت بررسی قرار دهد و کارشناسی مستقل و کاملاً واجد شرایط را برای نظارت بر اوضاع و دادن گزارش به شورا منصوب کند؛ یا
- توصیه نماید OHCHR به کشور مربوطه همکاری فنی، خدمات مشورتی یا کمک در زمینه ظرفیت‌سازی ارائه دهد.

برای اطلاعات بیشتر در زمینه رویه شکایت لطفاً به فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب مراجعه کنید.

د - رویه‌های ویژه

«رویه‌های ویژه» نام کلی ساز و کارهایی است که به وسیله کمیسیون پیشین ایجاد شد و شورا انجام آنها را تقبل کرد تا به وضعیت حقوق بشر در کشورها یا سرزمین‌های معین (ماموریت‌های کشوری)، یا پدیده‌های مهم نقض حقوق بشر در جهان (ماموریت‌های موضوعی) نظارت کند، و در باره آن‌ها توصیه و راهنمایی و گزارش علنی دهد.

شورا از ژوئن 2007 فرآیندی را برای بررسی، بهینه سازی و بهبود هر يك از ماموریت‌های رویه ویژه که به ارث برد، آغاز کرده است. شورا ادامه بعضی از ماموریت‌ها را متوقف و اصلاح کرده، ماموریت‌های جدید به وجود آورده، فرآیندهای گزینش و انتصاب جدید برای ماموریت داران ایجاد کرده، و آئین نامه رفتار برای ماموریت داران رویه‌های ویژه تنظیم کرده است (قطعنامه 5/2).

ماموریت داران (گزارشگران ویژه، نمایندگان ویژه، نمایندگان، کارشناسان مستقل و اعضای گروه کاری) به عنوان شخصیت‌های مستقل خدمت می‌کنند. فعالیت‌های آنان می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- دریافت، در میان گذاشتن و تجزیه و تحلیل اطلاعات درباره وضعیت‌های حقوق بشر؛
- پاسخ به شکایت‌های فردی؛
- مطالعه و بررسی؛
- ارسال تقاضا یا ادعا نامه‌های فوری برای دولت‌ها
- دیدار از کشورها به دعوت دولت‌ها و ارائه یافته‌ها و توصیه‌ها بر اساس این دیدارها؛
- مشاوره درباره همکاری فنی در سطح کشور؛ و
- شرکت در ترویج و حمایت کلی.

OHCHR به ماموریت داران رویه‌های ویژه از نظر پرسنل، تدارکات و پژوهش کمک می‌دهد تا از ماموریت آنان حمایت کند.

برای اطلاعات بیشتر درباره رویه‌های ویژه لطفاً به فصل ششم (رویه‌های ویژه) این کتاب مراجعه کنید.

ه - گروه‌های کاری شورای حقوق بشر

گروه کاری نامحدود در زمینه حق توسعه

گروه کاری نامحدود در زمینه حق توسعه را کمیسیون حقوق بشر ایجاد کرد. 37 شورای حقوق بشر مارس 2007 ماموریت آن را برای دو سال (قطعنامه 4/4) تمدید کرد.

- گروه کاری سالانه يك جلسه در پنج روز کاری برگزار می‌کند. ماموریت آن عبارت است از:
- نظارت و بررسی پیشرفت حاصله در زمینه حمایت و اجرای حق توسعه؛
 - بررسی گزارش‌ها و دیگر اطلاعات تسلیم شده دولت‌ها، کارگزاری‌های سازمان ملل و سایر سازمان‌ها و سازمان‌های غیر دولتی بین‌المللی مربوطه؛ و
 - ارائه گزارشی جلسه‌ای درباره مشورت‌های خود، از جمله مشورت با OHCHR در زمینه اجرای حق توسعه، و پیشنهاد برنامه‌های کمک فنی احتمالی به تقاضای کشورهای علاقه‌مند، برای رسیدگی شورا.

شورا در همین قطعنامه ماموریت نیروی ضربت عالی‌رتبه مربوط به اجرای حق توسعه، را که در چارچوب گروه کاری حق توسعه ایجاد شد، نیز برای دو سال تمدید کرد. هدف نیروی ضربت ارائه نظر کارشناسی لازم به گروه کاری است تا آن را قادر سازد توصیه‌های مناسب به فعالان گوناگون درباره مسائل شناسایی شده برای اجرای حق توسعه ارائه دهد. این نیروی ضربت از پنج کارشناس تشکیل شده که به وسیله رئیس گروه کاری حق توسعه پس از مشورت با هر يك از گروه‌های منطقه‌ای سازمان ملل و دیگر اعضای نهادی، از جمله نمایندگان از موسسات تجاری، مالی و توسعه‌ای شناسایی شده بین‌المللی نامزد شده‌اند. نیروی ضربت جلسات هفت روزه سالانه تشکیل می‌دهد و گزارش‌های خود را به گروه کاری تسلیم می‌کند.

و - مجمع اجتماعی

شورای حقوق بشر در 2007 ماموریت **مجمع اجتماعی** را تمدید و آن را به عنوان "مرکزی منحصر به فرد برای گفتگوی تعاملی بین تشکیلات حقوق بشر سازمان ملل و عوامل

ذینفع گوناگون، از جمله سازمان‌های مردمی، حفظ کرد و بر اهمیت تلاش‌های هماهنگ در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی برای ترویج و حمایت از انسجام اجتماعی بر مبنای اصول عدالت، برابری و همبستگی اجتماعی، همچنین رسیدگی به بعد اجتماعی و چالش‌های فرآیند جهانی شدن کنونی تاکید کرد. " (قطعه‌نامه 6/13) .

مجمع اجتماعی 38 ابتکار کمیته فرعی پیشین بود که به عنوان مجمعی دو روزه به صورت جلسه مقدماتی درباره حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شکل گرفت و پیش از جلسات سالانه کمیسیون فرعی تشکیل می‌شد. در حالی که مجمع اجتماعی قبلاً زیر مجموعه کمیسیون فرعی بود، حالا ساز و کار مستقل شورای حقوق بشر است.

مجمع اجتماعی هر سال سه روز کاری تشکیل می‌شود تا بر مسائل موضوعی معین تمرکز کند که از سوی شورا به آن محول شده است. مجمع در سپتامبر 2008 نخستین بار به عنوان ساز و کار شورا تشکیل شد و، به درخواست شورا، بعضی از ماموریت داران رویه‌های موضوعی در آن شرکت کردند. از مجمع اجتماعی در خواست شد مطالب و توصیه‌هایی را تنظیم کند تا از طریق شورا به نهادهای مربوطه ارائه شود و بر مسائل زیر تمرکز کرد:

- پرسش‌هایی مربوط به ریشه کنی فقر در زمینه حقوق بشر؛
 - در پیش گرفتن بهترین روش‌ها در مبارزه علیه فقر با توجه به ارائه نظرات مردمی به مجمع اجتماعی؛ و
 - بعد اجتماعی فرآیند جهانی شدن.
- ریاست مجمع جهانی به عهده گزارشگری است که هر سال از بین نامزدهای معرفی شده از سوی گروه‌های منطقه‌ای به وسیله رئیس شورا منصوب می‌شود

برای اطلاعات جدید درباره **مجمع اجتماعی** به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

ز - مجمع مسائل اقلیت‌ها

مجمع مسائل اقلیت‌ها 39 جای گروه کاری مسائل اقلیت‌های کمیسیون فرعی سابق را گرفت. این مجمع محیطی برای ترویج و حمایت از گفتگو و همکاری درباره مسائل مربوط به اقلیت‌های ملی یا قومی، دینی و زبانی بر محور زیر فراهم می‌سازد:

- دادن کمک‌ها و نظریات کارشناسی برای ماموریت کارشناس مستقل مسائل بومیان؛ و
- شناسایی و تجزیه و تحلیل بهترین روش‌ها، چالش‌ها، فرصت‌ها و ابتکارها برای اجرای بهتر اعلامیه حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌های ملی یا قومی، دینی و زبانی.

این مجمع هر سال برای بحث‌های موضوعی دو روز کاری در ژنو تشکیل جلسه می‌دهد و انتظار می‌رود به تلاش‌های دفتر کمیساری عالی برای بهبود همکاری بین ساز و کارها، نهادها و کارگزاری‌های تخصصی، و صندوق‌ها و برنامه‌های سازمان ملل در زمینه فعالیت‌های مربوط به ترویج و حمایت از حقوق اشخاص متعلق به اقلیت‌ها، از جمله در سطح منطقه‌ای مساعدت کند. 40

در حالی که رئیس مجمع (که هر سال بر اساس سهمیه و نوبت منطقه‌ای از سوی رئیس شورا منصوب می‌شود) مسئول آماده کردن خلاصه‌ای از بحث‌های مجمع است، کارشناس مستقل مسائل اقلیت‌ها کار آن را هدایت و جلسات سالانه آن را آماده می‌کند. از کارشناس مستقل نیز دعوت می‌شود توصیه‌های مجمع و پیشنهادها برای مسائل موضوعی آینده را برای بررسی شورا در گزارش خود درج کند.

شورا قرار است کار مجمع را پس از چهار سال، یعنی در 2012، بررسی کند.

برای اطلاعات جدید درباره مجمع مسائل اقلیت‌ها، و کارشناس مستقل مسائل اقلیت‌ها به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

ج - ساز و کار کارشناسی درباره حقوق مردمان بومی

سازوکار کارشناسی درباره حقوق مردمان بومی 41 جانشین گروه کاری کمیته فرعی پیشین در زمینه جمعیت‌های بومی است. ساز و کار کارشناسی که وابسته به شورای حقوق بشر است، به آن نظر کارشناسانه موضوعی درباره حقوق مردمان بومی به شکل و روش درخواستی آن می‌دهد. ساز و کار کارشناسی، سالانه به شورا گزارش می‌دهد، بیشتر بر توصیه‌های مبتنی بر پژوهش و مطالعه تمرکز می‌کند، و می‌تواند، در محدوده و حوزه کار خود، پیشنهادهایی به شورا برای رسیدگی و تصویب بدهد. ساز و کار کارشناسی از پنج کارشناس مستقل تشکیل شده که هر یک برای سه سال با احتمال انتخاب دوباره برای دوره‌ای دیگر خدمت می‌کنند. ساز و کار کارشناسی می‌تواند هر سال تا پنج روز در ترکیبی از دیدارهای خصوصی و علنی تشکیل جلسه دهد و در تصمیم‌گیری برای روش‌های کار خود آزاد است اگر چه قادر به تصویب قطعنامه‌ها یا تصمیم‌ها و احکامی نیست. گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشرو آزادی‌های بنیادی مردم بومی و یک عضو مجمع دائمی مسائل بومیان نیز در جلسات سالانه سازوکار کارشناسی شرکت و به آن مساعدت می‌کنند.

برای اطلاعات جدید درباره ساز و کار کارشناسی، و درباره گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی مردم بومی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

ت - اعلامیه و برنامه اقدام دوربان

کنفرانس جهانی ضد نژاد پرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌هراسی و تعصب‌های مربوطه 2001 در دوربان، آفریقای جنوبی تشکیل شد. اعلامیه و برنامه اقدام دوربان، مصوب این کنفرانس، تعهدی از سوی کشورها است که برای ریشه‌کنی نژاد پرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌هراسی و تعصب‌های مربوط به آن همکاری کنند. این یک نقشه راه جامع و عمل‌گرا است که رویکرد عملی مشترکی برای تحقق اصول برابری و عدم تبعیض ارائه می‌دهد.

مجمع عمومی سازمان ملل در 2006 تصمیم گرفت در 2009 کنفرانسی برای بررسی اجرای اعلامیه و برنامه اقدام دوربان تشکیل دهد. مجمع از شورای حقوق بشر خواست مقدمات این رویداد را با استفاده از سه ساز و کار پیگیری موجود و آتی فراهم کند، 42 برنامه‌ای مشخص تدوین نماید و از 2007 درباره این موضوع گزارش و اطلاعات تازه ارائه دهد. 43 کمیته تدارکاتی شورا برای کنفرانس بررسی تصمیم گرفت کنفرانس بررسی در آوریل 2009 در ژنو تشکیل شود.

1 - گروه کاری بین دولتی در زمینه اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان

گروه کاری بین دولتی در زمینه اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان را کمیسیون حقوق بشر (قطعنامه 2002/68) به وجود آورد. شورای حقوق بشر در ژوئن 2006 ماموریت آن را سه سال دیگر (قطعنامه 5/1) تمدید کرد. این گروه کاری بین‌المللی ماموریت دارد:

- به امید اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان توصیه و پیشنهاد دهد؛ و
- برای تقویت و به روز کردن اسناد بین‌المللی ضد نژادپرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌هراسی و تعصب‌های مربوطه در همه جنبه‌های آنها ضوابط و معیارهای بین‌المللی تکمیلی آماده کند.

برای اطلاعات بیشتر درباره گروه کاری بین دولتی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

2 - گروه کارشناسان مستقل برجسته در زمینه اجرای اعلامیه و برنامه اقدام

دوربان

کنفرانس جهانی از دفتر کمیساری عالی خواست با پنج کارشناس برجسته مستقل برای پیگیری اجرای مفاد اعلامیه و برنامه اقدام دوربان همکاری کند. 44

کارشناسان برجسته مستقل (بک نفر از هر گروه منطقه‌ای) در 2003 از سوی آقای کوفی‌عنان، دبیرکل وقت سازمان ملل، از میان نامزدهای پیشنهادی رئیس کمیسیون حقوق بشر پس از مشورت با گروه‌های منطقه‌ای، منصوب شدند.

ماموریت آنان: 45

- پیگیری اجرای مفاد اعلامیه و برنامه اقدام دوربین با همکاری دفتر کمیساری عالی؛
- و
- کمک به کمیسر عالی در تهیه گزارش سالانه او از پیشرفت به شورا و مجمع عمومی بر مبنای اطلاعات و نظرات عرضه شده از سوی کشورهای، نهادهای مربوطه معاهده حقوق بشر، رویه‌های ویژه و دیگر ساز و کارهای شورا، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای ملی حقوق بشر.

برای اطلاعات بیشتر درباره کارشناسان برجسته مستقل و اطلاعات جدید درباره گروه کاری کارشناسان درباره مردم آفریقایی تبار به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

3 - گروه کاری کارشناسان درباره مردم آفریقایی تبار

گروه کاری کارشناسان درباره مردم آفریقایی تبار رویه‌ای ویژه از شورا است. این گروه را کمیسیون به درخواست کنفرانس جهانی ایجاد کرد. گروه کاری متشکل از پنج کارشناس مستقل منصوب بر اساس برابری محدوده جغرافیایی است. گروه هر سال یک جلسه پنج روزه تشکیل می‌دهد و به دعوت دولت‌ها به کشورهای سفر می‌کند تا درک عمیق از وضعیت مردم آفریقایی تبار در مناطق گوناگون جهان را تسهیل کند. گروه همچنین سالانه به شورای حقوق بشر گزارش می‌دهد.

ماموریت آن عبارت است از: 46

- مطالعه درباره مشکلات تبعیض نژادی که مردم آفریقایی تبار آواره با آن مواجه‌اند و به این منظور جمع‌آوری تمامی اطلاعات مربوطه از دولت‌ها، سازمان‌های غیر دولتی و سایر منابع مربوطه، از جمله از طریق تشکیل جلسات عمومی؛
- پیشنهاد تدابیری برای تضمین دسترسی کامل و موثر مردم آفریقایی تبار به نظام قضایی؛
- دادن توصیه‌هایی درباره طراحی، اجرا و اعمال تدابیر موثر برای حذف اشاره به نژاد مردم آفریقایی تبار در سوابق و زندگی نامه آنان؛
- تدوین پیشنهادهای کوتاه، متوسط و طولانی‌مدت برای حذف تبعیض نژادی علیه مردم آفریقایی تبار؛
- ارائه پیشنهادهایی درباره حذف تبعیض نژادی علیه آفریقاییان و مردم آفریقایی تبار در همه جای جهان؛ و
- رسیدگی به همه مسائل مربوط به رفاه آفریقاییان و مردم آفریقایی تبار مندرج در اعلامیه و برنامه اقدام دوربین.

4 - کمیته ویژه درباره تدوین معیارهای تکمیلی

شورای حقوق بشر کمیته ویژه تدوین معیارهای تکمیلی را در دسامبر 2006 ایجاد کرد. ماموریت آن تدوین، به عنوان موضوعی ضروری و دارای اولویت، معیارهای تکمیلی به شکل کنوانسیون یا پروتکل (های) اضافی به کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی است. هدف این معیارهای تکمیلی: 47

- بر طرف کردن نواقص موجود در کنوانسیون؛ و
 - ارائه ضوابط قانونی جدید به منظور مبارزه با همه شکل‌های نژادپرستی معاصر، از جمله برانگیختن نفرت نژادی و دینی.
- کمیته ویژه هر سال یک جلسه 10 روزه کاری تشکیل می‌دهد تا اسناد حقوقی لازم را تدوین کند. کمیته جلسه افتتاحیه خود را در فوریه 2008 تشکیل داد و باید پیشرفت خود را مرتب به شورا گزارش دهد.

5 - کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان و گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود بین دولتی جهت پیگیری کار کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان

شورای حقوق بشر در 2007، در اجرای ماموریتی که مجمع عمومی به آن محول کرده بود، 48 کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان ایجاد کرد. 49 کمیته تدارکاتی در اوت 2007 نشست‌های سازمانی و پس از آن دو اجلاس بنیادی طی 10 روز کاری در آوریل و اکتبر 2008 تشکیل داد تا درباره همه روش‌های مربوطه برای کنفرانس بررسی دوربان تصمیم بگیرد، مانند:

- هدف‌های آن؛
- ساختار سند نتیجه آن؛
- سطحی که در آن منعقد خواهد شد؛
- نشست‌های تدارکاتی منطقه‌ای و ابتکارهای دیگر از جمله در سطح ملی؛ و
- تاریخ و محل آن.

گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود بین دولتی برای پیگیری کار کمیته تدارکاتی

برای کنفرانس بررسی دوربان را شورای حقوق بشر در نخستین جلسه بنیادی کمیته تدارکاتی در آوریل 2008 ایجاد کرد. ماموریت آن عبارت است از: 50

- پیگیری کار کمیته تدارکاتی، از جمله از طریق بررسی مقاله‌ها و از طریق شروع مذاکرات درباره متن پیش‌نویس سند نتیجه؛ و
- بررسی مقاله‌های کتبی تکمیلی و دادن گزارش بر اساس آن به کمیته تدارکاتی.

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان و گروه کاری نامحدود بین دولتی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

طرز دسترسی و کار با شورای حقوق بشر و ماموریت‌ها و سازوکارهای آن

ترتیبات و روش‌هایی برای مشارکت سازمان‌های غیردولتی در جلسات شورای حقوق بشر

«... مشارکت و مشورت با ناظران، از جمله کشورهای بی‌طرفی که عضو شورا نیستند، کارگزاری‌های تخصصی، دیگر سازمان‌های بین دولتی و نهادهای ملی حقوق بشر، و سازمان‌های غیردولتی باید بر مبنای ترتیباتی، از جمله قطعنامه 1996/31 مورخ 25 ژوئیه 1996 شورای اقتصادی و اجتماعی، و روش‌هایی باشد که کمیسیون حقوق بشر رعایت می‌کند، و در همان حال جلب موثرترین مساعدت این نهادها را تضمین کند». 51

مجمع عمومی در قطعنامه 60/251 بر نقش مهم ایفا شده از سوی سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در ترویج و حمایت از حقوق بشر اذعان و تصریح کرد مشارکت سازمان‌های غیردولتی در شورای حقوق بشر باید:

- بر مبنای ترتیبات و روش‌های رعایت شده به وسیله کمیسیون (از جمله قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی) باشد؛ و
- موثرترین مساعدت سازمان‌های غیر دولتی و سایر ناظران را تضمین کند.

ترتیبات و روش‌های مشارکت سازمان‌های غیر دولتی که کمیسیون حقوق بشر رعایت می‌کرد با موفقیت به شورای حقوق بشر منتقل شده است. توسعه و تکامل این ترتیبات و روش‌ها که با تعهد شورای حقوق بشر برای تضمین «موثرترین مساعدت» ناظران هماهنگ است. ادامه دارد.

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی که به عنوان ناظر در جلسات شورای حقوق بشر شرکت می‌کنند

نقش سازمان‌های غیردولتی برای ترویج و حمایت از همه حقوق بشر در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی ضروری است. مشارکت سازمان‌های غیردولتی در دو سال نخست حیات شورای حقوق بشر عنصری اساسی در ارتقای اعتبار سازمان ملل بوده است. سازمان‌های غیردولتی به حد چشمگیری به نهاد سازی شورای حقوق بشر با اطلاعات ارزشمند و ضروری، و در بحث‌های اساسی آن به هنگام رسیدگی به همه مفاد دستور کار شورا، کمک کردند.

به علاوه، به نظر می‌رسد کار تکمیلی سازمان‌های غیردولتی در حوزه حقوق بشر به حد فزاینده‌ای در حال تغییر از سیاست‌های سنتی « معرفی و رسوا کردن» به سمت مشارکت مبتنی بر همکاری بیشتر با دولت‌ها و سایر عوامل ذینفع است. هدف چنین مشارکت مسئولانه‌ای اصلاح وضعیت حقوق بشر در جهان است. بنابراین، مشارکت و اطلاعات سازمان‌های غیردولتی محلی ضروری است، به ویژه اکنون که شورا جلسات بیشتری تشکیل می‌دهد و بررسی ادواری جهانی فعال شده است. به طور خلاصه، چالش اصلی در مقابل شورای حقوق بشر و جامعه سازمان‌های غیردولتی این است که فراتر از مشارکت جامعه مدنی در کار شورا به مشارکت واقعی بین کشورهای عضو و جامعه مدنی دست یابند.

سفیر لوئیس آلفونسو دالبا از مکزیک

نخستین رئیس شورای حقوق بشر (2007 – 2006)

سازمان‌های غیردولتی از سطحی از مشارکت در شورای حقوق بشر، که از کمیسیون باقی مانده، برخوردارند که در نظام ملل متحد منحصر به فرد است. از سوی دیگر شورای حقوق بشر به عنوان یک نهاد بین دولتی با دانش و نظر کارشناسی، نقش گواهی دادن، و بستگی و رابطه مردمی که سازمان‌های غیردولتی به کار شورا می‌آورند، به شدت غنی می‌شود.

سازمان‌های غیردولتی از نخستین جلسه در ژوئن 2006 از مشارکت ارزشمند و فراگیر در شورای حقوق بشر برخوردار بوده‌اند. 180 سازمان غیردولتی در هفتمین جلسه عادی در مارس 2008، نود و هشت مورد اطلاعات کتبی، 224 مورد اطلاعات شفاهی دادند و میزبانی 69 رویداد موازی را به عهده گرفتند. دبیرخانه و ریاست شورای حقوق بشر کوشیده‌اند به روش‌ها و ترتیبات رعایت شده به وسیله کمیسیون و بهترین شیوه‌ها ادامه دهند و در همان حال توجه داشته باشند که شورای حقوق بشر و ساز و کارهای آن در تمام طول سال در تعدادی از مجامع و جلسات به طور مرتب شرکت کنند. فقط سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی می‌توانند اجازه شرکت در جلسات شورای حقوق بشر را به عنوان ناظر دریافت کنند. این امتیاز ویژه آنها است که تصمیم بگیرند نمایندگان آنها چه کسانی باشند. سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی که به عنوان ناظر پذیرفته شوند، از ترتیبات و مزایایی در شورای حقوق بشر برخوردار می‌شوند. آنها می‌توانند:

- پیش از تشکیل جلسه‌ای مفروض بیانیه‌های کتبی به شورای حقوق بشر تسلیم کنند؛
- در جریان طرح همه مفاد اساسی دستور کار شورای حقوق بشر اظهار نظر شفاهی به عمل آورند؛
- در بحث‌ها، گفتگوهای تعاملی و میزگردها شرکت کنند؛ و
- درباره مسائل مربوط به کار شورای حقوق بشر «رویدادهای موازی» ترتیب دهند.

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی همچنین مسئولیت دارند همواره خود را با اصول حاکم بر تشکیلات و ماهیت این رابطه مشورتی

هماهنگ کنند. قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی، به ویژه، تصریح می‌کند سازمان غیردولتی را می‌توان از شرکت در جلسات سازمان ملل معلق یا اخراج کرد یا موقعیت مشورتی آن را پس گرفت، در شرایطی که، از جمله، آن سازمان (از جمله وابسته‌ها و نمایندگان) که از جانب آن عمل می‌کنند (آشکارا از موقعیت مشورتی آن با شرکت در اقدامات مخالف با هدف‌ها و اصول منشور ملل متحد سوء استفاده کنند.

گرفتن مجوز

نمایندگان سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی برای حضور در جلسات شورای حقوق بشر که مایل به شرکت در آنها هستند باید اجازه بگیرند.

تقاضا نامه‌های گرفتن مجوز باید:

- روی کاغذ نشاندار رسمی سازمان متقاضی نوشته شده باشد؛
- به روشنی به عنوان و زمان برگزاری جلسه‌ای که سازمان می‌خواهد در آن شرکت کند اشاره نماید؛
- رئیس یا نماینده اصلی سازمان در ژنو آن را امضا کرده باشد؛ و
- نام (نام‌های) شخص (یا اشخاص) را که به نمایندگی از آن سازمان در جلسه شورای حقوق بشر شرکت می‌کنند قید کرده باشد. توجه داشته باشید اسامی اشخاص باید دقیقاً همان باشد که در اسناد شناسایی آنان نوشته شده و اسامی خانوادگی باید با حروف بزرگ نوشته شده باشد.

سازمان‌های دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی برای دریافت مجوز باید درخواست خود را به 229179011 (0) 41 + فکس کنند.

بیانیه‌های مکتوب

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی پیش از یک جلسه مفروض شورای حقوق بشر می‌توانند به تنهایی یا مشترکاً با سایر سازمان‌های غیردولتی بیانیه‌های کتبی را که مربوط به کار شورای حقوق بشر باشد به شورای حقوق بشر تسلیم کنند. مطالب این بیانیه‌ها باید درباره موضوعاتی باشد که سازمان غیردولتی مورد بحث در آن صلاحیت ویژه داشته باشد. بیانیه‌های کتبی سازمان‌های غیردولتی پس از دریافت دبیرخانه شورای حقوق بشر و بررسی آن بخشی از اسناد رسمی جلسات شورای حقوق بشر خواهد شد.

لطفاً توجه داشته باشید:

- متن بیانیه‌های کتبی سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی کلی با شورای اقتصادی و اجتماعی نباید از 2000 کلمه بیشتر باشد؛ و
- بیانیه‌های کتبی سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی ویژه با شورای اقتصادی و اجتماعی یا در فهرست، نباید از 1500 کلمه بیشتر باشد.

به سازمان‌های غیردولتی توصیه می‌شود یادداشت مربوط به اطلاعات کلی را که در قسمت شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR موجود است، مطالعه کنند.

hrcngo@ohchr.org بیانیه‌های کتبی باید به دبیرخانه شورای حقوق بشر در تسلیم شود.

بیانیه‌های شفاهی

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی می‌توانند در جریان طرح همه مطالب اساسی، هم در بحث‌های کلی و هم در گفتگوهای تعاملی

در جلسات شورای حقوق بشر مطالبی اظهار کنند. روش‌های طرح شفاهی نظرات سازمان‌های غیردولتی را، که با در نظر گرفتن تداوم تشکیل جلسات شورای حقوق بشر در تمام طول سال تکامل می‌یابد، می‌توان در Extranet شورای حقوق بشر با عنوان صفحه اطلاعات رابط سازمان‌های غیردولتی پیدا کرد. Human Rights Council's Extranet under the NGO Liaison information page

نمایندگان سازمان‌های غیردولتی که می‌خواهند به طور شفاهی اظهار نظر کنند باید شخصا در قسمت «فهرست سخنگویان» در اتاق جلسه (عمومی) ثبت نام کنند. فرم‌های ثبت نام برای سخنان فردی و مشترک را می‌توان از صفحه اول (homepage) شورای حقوق بشر دانلود کرد و هنگام ثبت نام شخصا به قسمت ثبت نام ارائه داد. لطفا توجه داشته باشید سازمان‌های غیردولتی مجاز نیستند اسناد، جزوه‌ها یا هیچ وسیله دیگری را در اتاق عمومی توزیع کنند. با این حال، متن سخنان شفاهی ابراد شده سازمان‌های غیردولتی را می‌توان روی میز قرار داد که به این منظور پشت در اتاق عمومی گذاشته شده است. همه اسناد دیگر سازمان‌های غیردولتی را می‌توان روی میزهای اختصاص داده شده به سازمان‌های غیردولتی بیرون از اتاق عمومی گذاشت.

رویدادهای موازی

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی پس از دریافت مجوز شرکت در جلسه شورای حقوق بشر می‌توانند رویدادهای عمومی برگزار کنند که با کار شورای حقوق بشر مربوط است. این رویدادها، «رویدادهای موازی» هستند و در حاشیه جلسه مربوطه، معمولا هنگام تنفس نهار، برگزار می‌شوند. رویدادهای موازی که معمولا بحث گروهی را با بحث آزاد ترکیب می‌کنند، به سازمان‌های غیردولتی امکان می‌دهند تجربه‌های خود را با دیگران در میان بگذارند و با سایر سازمان‌های غیردولتی، کشورها، و دیگر عوامل ذینفع (از جمله ماموریت داران روبه‌های ویژه) درباره مسائل حقوق بشر و موقعیت‌های مربوط و مهم برای شورای حقوق بشر به گفتگو بپردازند.

اتاق‌ها به رایگان برای میزبانی رویدادهای موازی در اختیار گذاشته می‌شود و هر سازمانی که زودتر مراجعه کند از آن‌ها برخوردار می‌شود. سازمان‌های غیردولتی که می‌خواهند رویدادی موازی را به اتفاق تامین مالی کنند باید فرم «تامین مالی مشترک» را تکمیل کنند.⁵²

سازمان‌های غیردولتی که یک رویداد موازی را برگزار می‌کنند می‌توانند از اشخاصی که مجاز به حضور در جلسه شورای حقوق بشر نیستند دعوت نمایند در رویداد موازی شرکت کنند. فهرستی کامل از مدعوین باید 48 ساعت پیش از رویداد به دبیرخانه شورای حقوق بشر و به دفتر حراست ارسال شود تا برای دعوت شدگان مجوز صادر گردد. برای مدعوین فقط اجازه شرکت در رویداد موازی صادر خواهد شد.

سازمان‌های غیردولتی برگزار کننده یک رویداد موازی مسئول محتوای آن و رفتار شرکت کنندگان در رویداد هستند. لطفا همچنین توجه داشته باشید:

- دبیرخانه برای رویدادهای موازی سازمان‌های غیردولتی مترجم ندارد. سازمان‌های غیردولتی اگر بخواهند می‌توانند مترجمان خود را بیاورند و باید موضوع را پیش از موعد به دبیرخانه اطلاع دهند؛ و
- استفاده از دوربین عکاسی و ضبط صوت در رویدادهای موازی توصیه نمی‌شود، مگر به وسیله خبرنگاران و عکاسانی که از دفتر سازمان ملل در ژنو (UNOG) اجازه گرفته باشند.

درخواست ذخیره (رزرو) اتاق برای میزبانی رویدادهای موازی باید به: 229179011 (0) 41 فکس شود.

برای اطلاعات جدید درباره گرفتن مجوز، بیانیه‌های کتبی، بیانیه‌های شفاهی و رویدادهای موازی به صفحه اطلاعات رابط سازمان‌های غیردولتی در اکسترانت شورای حقوق بشر

نگاه کنید.

مشارکت در ماموریت‌ها و ساز و کارهای شورای حقوق بشرو همکاری با آنها

الف - بررسی ادواری جهانی

برای اطلاعات مشروح درباره چگونگی دسترسی و همکاری با بررسی ادواری جهانی، لطفاً به فصل هفتم (بررسی ادواری جهانی) این کتاب نگاه کنید.

ب - کمیته مشورتی شورای حقوق بشر

مشارکت در کار کمیته مشورتی و مساعدت به آن.

کمیته مشورتی کمیسیون فرعی پیشین، از مشارکت سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی، به شدت سود می‌برد. در حالی که کمیته مشورتی تا سپتامبر 2008 همچنان مشغول تدوین روش‌های کار و نظام نامه داخلی خود بود. شورای حقوق بشر از آن خواسته بود، در اجرای ماموریت خود، با سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی همکاری کند. کشورها همچنین تشویق می‌شوند پیش از معرفی نامزدها برای انتصاب در کمیته مشورتی با فعالان جامعه مدنی مشورت کنند.

سازمان‌های غیردولتی حق دارند در عین تضمین موثرترین مساعدت آنها، در کار کمیته اجرایی بر مبنای ترتیبات و روش‌های رعایت شده از سوی کمیسیون حقوق بشر و شورای حقوق بشر، از جمله قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی مشارکت کنند.

سازمان‌های غیردولتی علاقه مند به شرکت به عنوان ناظر در جلسات کمیته مشورتی باید با دبیرخانه تماس بگیرند.

برای اطلاعات بیشتر درباره چگونگی مساعدت به کار کمیته مشورتی لطفاً با HRCAdvisoryCommittee@ohchr.org.

تماس بگیرید.

ج - رویه شکایت

برای اطلاعات مشروح درباره چگونگی دادن اطلاعات به رویه شکایت لطفاً به فصل هشتم (تسلیم شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب مراجعه، و با CP@ohchr.org تماس بگیرید.

د - رویه‌های ویژه

برای اطلاعات مشروح درباره چگونگی دسترسی و همکاری با رویه‌های ویژه، لطفاً به فصل ششم (رویه‌های ویژه) همین کتاب مراجعه کنید

ه - گروه‌های کاری شورای حقوق بشر

گروه کاری نامحدود در زمینه حق توسعه شرکت در جلسات گروه کاری

چون گروه کاری نامحدود است، سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی می‌توانند در بخش‌های عمومی جلسات آن شرکت کنند.

سازمان‌های شرکت کننده در جلسات نیروی ضربت عالی‌رتبه مربوط به اجرای حق توسعه امکان ایراد بیانیه‌های افتتاحیه دارند.

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی علاقه‌مند به شرکت در گروه کاری یا در نیروی ضربت عالی‌رتبه، باید فرم ثبت نام را (که در صفحه اختصاص یافته در وب سایت OHCHR موجود است) پر کرده، همراه با درخواست امضا شده خود برای دریافت مجوز به نشانی زیر ارسال دارند:

The Accreditation Officer
Fax: +41 (0)22 928 9010
Tel: +41 (0)22 928 9829

کمک به کار گروه کاری

یکی از وظایف اصلی محول شده به گروه کاری، بررسی گزارش‌ها و هر اطلاعات دیگر تسلیم شده از سوی سازمان‌های غیردولتی درباره رابطه بین فعالیت‌های این سازمان‌ها و حق توسعه است. گروه کاری از کمک‌های سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی استقبال می‌کند. بخشی از این امر با کار نیروی ضربت عالی‌رتبه تسهیل می‌شود که جلسات عمومی آن به روی شرکت کنندگان طیفی گسترده از فعالان جامعه مدنی و سازمان‌های غیردولتی باز است.

سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی تشویق می‌شوند بیانیه‌هایی ارائه دهند و با نیروی ضربت در اجرای فعالیت‌های آن، برنامه کار و اجرای توصیه‌های گروه کاری همکاری کنند.

و - مجمع اجتماعی

شرکت در جلسات مجمع اجتماعی

مجمع اجتماعی به روی شرکت عوامل ذینفع علاقه‌مند از جمله عوامل زیر باز است: 53

- سازمان‌های بین دولتی؛
- عناصر مختلف نظام ملل متحد، به ویژه ماموریت داران رویه‌های موضوعی و ساز و کارهای تشکیلات حقوق بشر؛
- کمیسیون‌های اقتصادی منطقه‌ای؛
- کارگزارهای تخصصی و سازمان‌ها، به ویژه برنامه توسعه ملل متحد، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و سازمان تجارت جهانی؛
- نمایندگان تعیین شده از سوی نهادهای ملی حقوق بشر، و سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی یا شورای اقتصادی و اجتماعی؛ و
- دیگر سازمان‌های غیردولتی، به ویژه فعالان به تازگی در حال پدید آمدن گروه‌های کوچک و انجمن‌های شهری و روستایی از شمال و جنوب، گروه‌های ضد فقر، سازمان‌های کشاورزان و روستاییان و انجمن‌های ملی و بین‌المللی آنان، سازمان‌های داوطلب، انجمن‌های جوانان، سازمان‌های محلی و اجتماعی، اتحادیه‌های کارگری و صنفی و انجمن‌های کارگران، همچنین نمایندگان بخش خصوصی، بانک‌های منطقه‌ای و سایر موسسات مالی و کارگزارهای بین‌المللی توسعه.

شرکت فعالان جامعه مدنی در مجمع اجتماعی بر مبنای ترتیباتی، از جمله قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی، و روش‌های رعایت شده از سوی کمیسیون حقوق بشر استوار است و در همان حال موثرترین کمک‌های نهادی فهرست شده بالا را تضمین می‌کند. شورای حقوق بشر همچنین از OHCHR خواسته است در صد یافتن راه‌های موثر تضمین مشورت و گسترده‌ترین مشارکت ممکن نمایندگان از هر منطقه، به ویژه نمایندگان کشورهای در حال توسعه، در مجمع اجتماعی، از جمله با ایجاد

مشارکت‌ها با سازمان‌های غیردولتی، بخش خصوصی و سازمان‌های بین‌المللی باشد.

54

فعالان جامعه مدنی علاقه‌مند به شرکت در مجمع اجتماعی با دبیرخانه آن تماس بگیرند.
برای اطلاعات بیشتر لطفاً با

socialforum@ohchr.org.

تماس بگیرید.

ز - مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها

شرکت در جلسات مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها

مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها به روی مشارکت سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی، و سایر سازمان‌های غیردولتی باز است که اهداف و مقاصد آنها با روح، اهداف و اصول منشور ملل متحد سازگار است. دیگر فعالان جامعه مدنی، از جمله دانشجویان و کارشناسان مسائل اقلیت‌ها نیز می‌توانند شرکت کنند.

فعالان جامعه مدنی علاقه‌مند به شرکت یا کمک به کار مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها با دبیرخانه آن تماس بگیرند.

برای اطلاعات بیشتر لطفاً با

minorityforum@ohchr.org.

تماس بگیرید.

تعیین نامزدهای انتخاب رئیس مجمع

بر اساس قطعنامه 5/1 شورای حقوق بشر، سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی و سایر ناظران شورای حقوق بشر، همراه با کشورهای عضو آن، نیز می‌توانند نامزدها را برای انتخاب به عنوان رئیس مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها پیشنهاد دهند.

ح - ساز و کار کارشناسی مربوط به حقوق مردمان بومی

شرکت در جلسات ساز و کار کارشناسی

جلسه سالانه ساز و کار کارشناسی به روی شرکت فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی و سازمان‌های مردمان بومی باز است.

صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی

فعالان جامعه مدنی همچنین باید از وجود صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی آگاه باشند که برای یاری مالی به نمایندگان جامعه‌ها و سازمان‌های بومی ایجاد شد تا در ساز و کار کارشناسی و مجمع دائمی مربوط به مسائل بومیان شرکت کنند. فعالان جامعه مدنی علاقه‌مند به شرکت در فعالیت سازوکار کارشناسی یا کمک به آن با دبیرخانه آن تماس بگیرند:

expertmechanism@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی، از جمله ضوابط انتخاب افراد ذینفع، لطفاً به فصل نهم (صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض) همین کتاب مراجعه کنید.

معرفی نامزدها برای انتخاب در ساز و کار کارشناسی

سازمان‌های غیردولتی و دیگر سازمان‌های حقوق بشر، مطابق با قطعنامه 5/1 شورای

حقوق بشر می‌توانند افراد را برای انتخاب به عنوان کارشناس مستقل در ساز و کار کارشناسی نامزد کنند. افراد نیز می‌توانند نامزد شوند. معیارهای انتخاب به عنوان کارشناس مستقل: داشتن تجربه در زمینه مأموریت، استقلال، بی‌طرفی، واقع‌بینی و صداقت شخصی. رعایت تعادل از نظر جنسیت، برابری در سهمیه جغرافیایی و سهمیه مناسب نظام‌های حقوقی مختلف نیز در معیارهای انتخاب در نظر گرفته می‌شوند.

برای اطلاعات بیشتر درباره چگونگی معرفی نامزدها و چگونگی فرآیند انتخاب با دبیرخانه شورای حقوق بشر تماس بگیرید.

E-mail: hrce xpertmechanism@ohchr.org

Fax: +41 (0)22 917 9011

Tel: +41 (0)22 917 9223

و - اعلامیه و برنامه اقدام دوربان

برای اطلاعات درباره چگونگی شرکت و کمک به فعالیت ساز و کارهای مربوط به کنفرانس جهانی دوربان شورای حقوق بشر لطفاً با نشانی زیر تماس بگیرید:

Anti-Discrimination Unit

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10, Switzerland

E-mail: adusecretariat@ohchr.org

Tel: +41 (0)22 928 92 08

Fax: +41 (0)22 928 90 50

1 - گروه کاری بین دولتی در زمینه اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان

چون گروه کاری نامحدود است، سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی و آن تعداد از سازمان‌های غیردولتی که جواز حضور در کنفرانس جهانی را داشتند می‌توانند در جلسات عمومی آن شرکت کنند. سازمان‌های غیردولتی شرکت کننده در جلسات امکان ابراز بیانات شفاهی دارند و می‌توانند مطالب کتبی ارائه دهند.

2 - گروه کارشناسان برجسته مستقل

سازمان‌های غیردولتی علاقه‌مند به ارائه گزارش‌ها به گروه کارشناسان برجسته با واحد ضد تبعیض OHCHR تماس بگیرند.

3 - گروه کاری کارشناسان درباره مردم آفریقای تبار

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی و سازمان‌های غیردولتی که مجوز شرکت در کنفرانس جهانی را داشتند می‌توانند در جلسات گروه کاری شرکت کنند. سازمان‌های غیردولتی شرکت کننده در جلسات آن امکان دارند اعلامیه‌های کتبی ارائه دهند و سخنان شفاهی ایراد کنند.

برای اطلاعات جدید درباره شرکت در گروه کاری از وب سایت OHCHR دیدن کنید.

از سازمان‌های غیردولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی دعوت می‌شود همچنین اطلاعات و گزارش‌هایی در اختیار گروه کاری قرار دهند تا آن را قادر سازد مأموریت خود را انجام دهد. سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند هنگامی که گروه کاری به دیدار از محل‌های مورد نظر می‌رود با ارائه اطلاعات در محل اصلی خود و ایجاد

امکان گفتگوی مردم با اعضای آن به گروه کاری کمک کنند.

4 - کمیته ویژه تدوین معیارهای تکمیلی

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی که مجوز شرکت در کنفرانس جهانی را داشتند می‌توانند در جلسات عمومی گروه کاری شرکت کنند، و امکان ابراز نظر شفاهی دارند.

از فعالان جامعه مدنی دعوت می‌شود با ارائه اطلاعات و بررسی و مطالعه به کمیته ویژه کمک کنند. فعالان جامعه مدنی علاقه‌مند به این اقدام می‌توانند با واحد ضد تبعیض OHCHR تماس بگیرند.

5 - کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان و گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود بین دولتی برای پیگیری کار کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان

کمیته تدارکاتی و گروه کاری نامحدود بین دولتی در تدارک برای کنفرانس بررسی تشکیل شد. ضوابط و ترتیبات زیر با مشارکت سازمان‌های غیردولتی در جلسات کمیته تدارکاتی صدق می‌کند. سازمان‌های غیردولتی دارای مجوز شرکت در این جلسات می‌توانند در جلسات گروه کاری نامحدود بین دولتی نیز شرکت کنند.

- از سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی دعوت می‌شود به پیروی از قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی به طور کامل در همه جلسات کمیته تدارکاتی شرکت کنند؛
- از سازمان‌های غیردولتی فاقد چنین موقعیتی که مجوز شرکت در کنفرانس جهانی و ساز و کارهای پیگیری آن را به دست آوردند دعوت می‌شود به طور کامل در جلسات شرکت کنند، مگر این که دولتی درباره مجاز بودن آنها ابراز تردید کند. اگر درباره مجاز بودن يك سازمان غیردولتی تردیدهایی مطرح شود، به آن سازمان فرصت پاسخ داده می‌شود و کمیته تدارکاتی بر اساس فرآیند رایج که در قطعنامه 1996/31 تعیین شد، تصمیم نهایی خواهد گرفت؛
- سازمان‌های غیردولتی فاقد موقعیت مشورتی که مجوز شرکت در کنفرانس جهانی و ساز و کارهای پیگیری آن را به دست نیاوردند می‌توانند برای شرکت در جلسات کمیته تدارکاتی از دبیرخانه آن درخواست کنند. دبیرخانه همه درخواست‌های رسیده را بررسی می‌کند تا اطمینان یابد واجد شرایط تعیین شده در قطعنامه 1996/31 باشند؛ و
- به نمایندگان مجاز مردمان بومی براساس قطعنامه 1995/32 شورای اقتصادی و اجتماعی که برای شرکت در جلسات کمیته تدارکاتی ابراز تمایل کنند اجازه داده خواهد شد. سایر نمایندگان مردم بومی علاقه‌مند به شرکت نیز می‌توانند به پیروی از رویه‌های رایج تعیین شده بر اساس قطعنامه 1996/31 اجازه بگیرند.

سازمان‌های غیردولتی شرکت کننده در جلسات کمیته تدارکاتی و گروه کاری نامحدود بین دولتی امکان ابراز نظرات شفاهی دارند و می‌توانند بیانیه‌های کتبی ارائه دهند.

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی و سازمان‌هایی که مجوز شرکت در کنفرانس جهانی و ساز و کارهای پیگیری آن را داشتند، از جمله کمیته تدارکاتی، نیز می‌توانند در کنفرانس بررسی شرکت کنند. 55

از سازمان‌های غیردولتی فاقد چنین موقعیتی که اجازه شرکت در کنفرانس جهانی و ساز و کارهای پیگیری آن را به دست نیاوردند دعوت به عمل آمد تا برای شرکت در کنفرانس بررسی تقاضا کنند.

منابع OHCHR

وب پیج شورای حقوق بشر

فعالان جامعه مدنی برای جدیدترین مطالب و اطلاعات درباره شرکت در جلسات شورای حقوق بشر باید مرتباً به وب سایت آن نگاه کنند. اطلاعات ویژه هر جلسه عادی معمولاً دو هفته پیش از تشکیل آن جلسه در وب سایت گذاشته می‌شود.

اکسترانت Extranet

اکسترانت به صفحه اصلی شورای حقوق بشر وصل و دارای مطالب زیراست:

- متن پیشنهادی قطعنامه ها و تصمیمات شورای حقوق بشر؛
- مقالات کتبی غیر رسمی کشورهای و سایر عوامل ذینفع؛ و
- بیانیه های شفاهی ایرادشده کشورهای عضو، کشورهای ناظر، سازمان های غیردولتی و دیگر شرکت کنندگان درجلسات عادی و ویژه و دیدارهای سازمانی شورای حقوق بشر.

Extranet يك صفحه اطلاعات رابط سازمان‌هاي غيردولتي با اطلاعات مرتباً به روز شده ویژه هر جلسه‌اي نیز دارد.

برای دسترسی به صفحه Extranet که اسم رمز ویژه دارد فرم آنلاین موجود در صفحه شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR را تکمیل کنید. سپس اسم رمز و نام کاربر با ای میل برای شما فرستاده می‌شود.

وب کست Webcast

جلسات عمومی شورای حقوق بشر و بعضی از ساز و کارهای آن به صورت همزمان ازوب کست آن پخش می شود. سایت وب کست فیلم‌های جلسات قبلی آن را نیز در بایگانی خود دارد. برای دیدن وب کست لازم است نرم‌افزار مناسب دانلود شود. سرویس وب کست در صفحه شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR قابل دسترسی است.

شورای حقوق بشر

- 1 - بررسی ادواری جهانی گروه کاری بررسی ادواری جهانی
- 2 - کمیته مشورتی شورای حقوق بشر
- 3 - رویه شکایت گروه کاری مربوط به ارتباطات گروه کاری مربوط به موقعیت‌ها
- 4 - رویه‌های ویژه ماموریت‌های کشوری ماموریت‌های موضوعی
- 5 - گروه‌های کاری گروه کاری نامحدود مربوط به حق توسعه
- 6 - مجمع اجتماعی
- 7 - مجمع مربوط به مسائل اقلیت‌ها
- 8 - ساز و کار کارشناسی مربوط به حقوق مردمان بومی
- 9 - ساز و کارهای مربوط به اعلامیه و برنامه اقدام دوربین

پیوست: دسترسی و کار با شورای حقوق بشر و ماموریت‌ها و ساز و کارهای آن

جلسه / سازوکار	فعالان جامعه مدنی که می‌توانند در جلسات این سازوکار شرکت کنند	چگونگی فعالیت این فعالان در جلساتی که حضور می‌یابند	کدام يك از فعالان می‌توانند به کار این سازوکار (غیر از شرکت در جلسات) کمک کنند	این کمک‌ها به چه شکل‌هایی می‌تواند انجام شود؟
جلسات ویژه و عادی شورای حقوق بشر	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC، پس از گرفتن مجوز	• ارائه بیانیه‌های کتبی • بیانیه‌های شفاهی • میزبانی • رویدادهای موازی	فقط سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC می‌توانند بیانیه‌های کتبی در جلسات عادی / ویژه ارائه دهند.	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC به رهنمودها برای بیانیه‌های کتبی مراجعه کنند
بررسی ادواری جهانی	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC، پس از گرفتن مجوز	• میزبانی جلسات اطلاع‌رسانی • اظهارنظرهای کلی مختصر قبل از تصویب اسناد نتیجه در جلسات عادی شورای حقوق بشر	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • کار با دولت‌ها در جهت تهیه گزارش‌های ملی • کمک به ارائه اطلاعات عوامل ذینفع برای گنجاندن احتمالی در گزارش فشرده OHCHR • کار در زمینه پیگیری نتایج بررسی ادواری جهانی (نتیجه‌گیری‌ها، توصیه‌ها، وعده‌ها/تعهدات داوطلبانه)
کمیته مشورتی شورای حقوق بشر	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC، پس از گرفتن مجوز	• ارائه بیانیه‌های کتبی • بیانیه‌های شفاهی	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • معرفی نامزدها برای انتخاب در کمیته مشورتی
رویه شکایت	فعالان جامعه مدنی	فعالان جامعه مدنی	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • ارائه شکایت‌ها براساس رویه شکایت
رویه‌های ویژه	سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی می‌توانند ترتیب دیدار با ماموریت‌داران را در طول بخش‌های منتخب دیدار سالانه رویه‌های ویژه بدهند	<ul style="list-style-type: none"> • گفتگوی تعاملی با ماموریت‌داران در طول بخش‌های منتخب دیدار سالانه رویه‌های ویژه • سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC می‌توانند در گفتگوهای تعاملی با ماموریت‌داران در جلسات عادی شورای حقوق بشر شرکت کنند 	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • ارائه درخواست‌ها و موارد فردی فوری • حمایت از دیدارهای کشوری • کار برای دفاع، انتشار، پیگیری و اجرای کار رویه‌های ویژه • ملاقات با ماموریت‌داران • معرفی نامزدها به عنوان ماموریت‌داران

این کمک‌ها به چه شکل‌هایی می‌تواند انجام شود؟	کدام يك از فعالان می‌توانند به کار این سازوکار(غیر از شرکت در جلسات) کمک کنند	چگونگی فعالیت این فعالان در جلساتی که حضور می‌یابند	فعالان جامعه مدنی که می‌توانند در جلسات این سازوکار شرکت کنند	جلسه / سازوکار
<ul style="list-style-type: none"> • ارائه بیانیه‌ها به گروه کاری • همکاری با نیروی ضربت • کار برای اجرای توصیه‌های گروه کاری 	فعالان جامعه مدنی مربوطه	<ul style="list-style-type: none"> • سازمان‌های غیردولتی شرکت‌کننده در جلسات نیروی ضربت عالی‌رتبه امکان اعلام بیانیه‌های افتتاحیه را دارند. اما این فرصت شامل جلسات گروه کاری نمی‌شود. 	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC، پس از گرفتن مجوز، می‌توانند در بخش‌های عمومی جلسات گروه کاری شرکت کنند. طیفی گسترده از فعالان جامعه مدنی می‌توانند در جلسات عمومی نیروی ضربت عالی‌رتبه شرکت کنند	گروه کاری نامحدود مربوط به حق توسعه
ارائه اطلاعات به مجمع اجتماعی	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • ارائه اطلاعات درباره کار حقوق بشر سازوکارهای بین‌المللی در جلسات • مبادله بهترین روش‌ها در جلسات • ارائه نظرات مردمی در جلسات 	طیفی گسترده از فعالان جامعه مدنی می‌توانند در جلسات شرکت کنند	مجمع اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> • ارائه اطلاعات به مجمع • سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC می‌توانند نامزدهایی برای انتخاب به عنوان رئیس مجمع معرفی کنند 	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • اظهارات و بیانیه‌های شفاهی • بیانیه‌های کتبی 	طیفی گسترده از فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی، دانشگاهیان و کارشناسان مسائل اقلیت‌ها	مجمع مسائل اقلیت‌ها
<ul style="list-style-type: none"> • ارائه اطلاعات به سازوکار کارشناسی • معرفی نامزدها برای انتخاب به عنوان کارشناسان مستقل 	فعالان مربوطه جامعه مدنی	<ul style="list-style-type: none"> • اظهارات و بیانیه‌های شفاهی • بیانیه‌های کتبی 	طیفی گسترده از فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی و مردمان و سازمان‌های بومی	سازوکار کارشناسی مربوط به حقوق مردمان بومی
ارائه اطلاعات به گروه کاری	فقط فعالان جامعه مدنی که در چارچوب گروه‌های ارائه شده در چپ قرار می‌گیرند می‌توانند به گروه کاری بین دولتی اطلاعات بدهند	<ul style="list-style-type: none"> • اظهارات شفاهی • بیانیه‌های کتبی 	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC سازمان‌های غیردولتی مجاز به شرکت در کنفرانس جهانی دوربان	گروه کاری بین دولتی مربوط به اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان

گروه کارشناسان برجسته مستقل	جلسات ، دراصل غیردولتی است با این حال این گروه می‌تواند از فعالان جامعه مدنی برای مبادله دیدگاه‌ها با آنها، دعوت به عمل آورد	• مبادله دیدگاه‌ها به دعوت گروه	فعالان مربوطه جامعه مدنی	• ارائه اطلاعات به گروه
جلسه / سازوکار	فعالان جامعه مدنی که می‌توانند در جلسات این سازوکار شرکت کنند	چگونگی فعالیت این فعالان در جلسات که حضور می‌یابند	کدام يك از فعالان می‌توانند به کار این سازوکار(غیر از شرکت در جلسات) کمک کنند	این کمک‌ها به چه شکل‌هایی می‌تواند انجام شود؟
گروه کاری کارشناسان مربوط به مردم آفریقایی‌تبار	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC سازمان‌های غیردولتی مجاز به شرکت در کنفرانس جهانی دوربان	• اظهارات شفاهی • ارائه بیانیه‌های کتبی	فعالان جامعه مدنی مربوطه	• ارائه اطلاعات به گروه کاری • ارائه اطلاعات در محل اصلی در جریان ماموریت‌های کشوری گروه کاری • ملاقات با اعضای آن در جریان دیدارهای کشوری
کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود بین دولتی برای پیگیری کار کمیته تدارکاتی برای کنفرانس بررسی دوربان	• سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC • سازمان‌های غیردولتی مجاز به شرکت در کنفرانس دوربان • سازمان‌های غیردولتی (بدون موقعیت مشورتی و آنهایی که در کنفرانس جهانی شرکت نکردند) می‌توانند برای شرکت درخواست کنند • نمایندگان مردمان بومی	• بیانیه‌های شفاهی • ارائه بیانیه‌های کتبی	فقط فعالان جامعه مدنی که در چارچوب گروه‌های ارائه شده در چپ قرار می‌گیرند می‌توانند از نظر اطلاعات به کمیته تدارکاتی و گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود کمک کنند	• ارائه بیانیه‌های کتبی به کمیته تدارکاتی و گروه کاری بین جلسه‌ای نامحدود
کمیته ویژه مربوط به تدوین ضوابط تکمیلی	سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با ECOSOC سازمان‌های غیردولتی مجاز به شرکت در کنفرانس جهانی دوربان	• اظهارات شفاهی • ارائه بیانیه‌های کتبی	فعالان جامعه مدنی مربوطه	• ارائه اطلاعات و بررسی‌ها و مطالعات به کمیته ویژه

ششم - رویه‌های ویژه

رویه‌های ویژه در يك نگاه

رویه‌های ویژه چیست؟

«رویه‌های ویژه» نام کلی ساز و کارهایی است که از سوی کمیسیون حقوق بشر ایجاد شد و شورای حقوق بشر ادامه آنها را به عهده گرفت تا به وضعیت حقوق بشر در کشورها یا سرزمین‌های معین (ماموریت‌های کشوری)، یا پدیده‌های مهم موارد نقض حقوق بشر در جهان (ماموریت‌های موضوعی) رسیدگی، نظارت و مشورت کرده، درباره آن‌ها گزارش‌های علنی بدهد.

تا سپتامبر 2008، سی و هشت رویه ویژه (30 ماموریت موضوعی و 8 ماموریت کشوری) در دست بررسی بود.

اشخاص انتخاب شده برای رویه‌های ویژه کارشناسان مستقل (ماموریت داران) هستند و به گزارشگر ویژه، نماینده، نماینده ویژه، کارشناس مستقل یا اعضای گروه‌های کاری موسوم هستند.

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل (OHCHR) از نظر پرسنل، تدارکات و پژوهش کمک می‌کند تا در ماموریت‌هایشان از آنان پشتیبانی کند.

آنها چگونه کار می‌کنند؟

رویه‌های ویژه:

- روزانه و مدام با قربانیان واقعی و بالقوه نقض‌های حقوق بشر همکاری و از حمایت از حقوق آنان دفاع می‌کنند؛
- درباره مسائل حقوق بشر چه در موارد فردی یا درباره مسائل کلی‌تر از طریق ارتباطات مستقیم با دولت‌ها اقدام می‌نمایند؛
- ماموریت‌هایی برای پی بردن به حقیقت در کشورها انجام و گزارش‌هایی همراه با توصیه و پیشنهاد ارائه می‌دهند؛
- مطالعات و بررسی‌های موضوعی آماده می‌کنند که به عنوان راهنما در زمینه معیارها و ضوابط مفید واقع می‌شوند؛ و
- آگاهی عمومی را درباره مسائل مربوط به ماموریت خود از طریق رسانه‌ها افزایش می‌دهند.
- رویه‌های ویژه را، بر خلاف نهادهای معاهده سازمان ملل، می‌توان حتی در کشوری که سند یا معاهده مربوطه را تأیید نکرده، فعال کرد، و برای دسترسی به رویه‌های ویژه توسل قبلی به دادخواهی‌های داخلی ضرورت ندارد.

طرز دسترسی و کار با رویه‌های ویژه

فعالان جامعه مدنی، به صورت فردی یا دسته جمعی، می‌توانند به رویه‌های ویژه دسترسی یافته و با آنها همکاری کنند. آنها می‌توانند به شیوه‌های زیر این کار را انجام دهند:

- تسلیم پرونده‌ها و موارد فردی به رویه‌های ویژه،
- ارائه اطلاعات و تحلیل‌ها درباره مسائل ویژه حقوق بشر؛
- حمایت از دیدارهای کشوری رویه‌های ویژه؛
- تلاش در سطح محلی یا ملی برای دفاع، انتشار، پیگیری و اجرای کار رویه‌های ویژه؛
- دعوت از ماموریت داران رویه‌های ویژه برای شرکت در ابتکارهای آنها؛ و
- دیدار با افراد دارای ماموریت در تمام طول سال و شرکت در جلسه سالانه ماموریت داران رویه‌های ویژه.

فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند نامزدهایی را به عنوان ماموریت داران رویه‌های ویژه معرفی کنند.

تماس با ماموریت داران رویه‌های ویژه

E-mail: SPDInfo@ohchr.org (for general inquiries and information)
urgent-action@ohchr.org (for individual cases/complaints only)

Fax: +41 (0)22 917 90 06

Post: Quick Response Desk

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 – Switzerland

فعلان جامعه مدني بايد در خط (Subject - موضوع) اي ميل يا دورنگار يا روي پاكٲ رويه(هاي) ويژه‌اي را كه مي‌خواهند با آن تماس بگيرند، مشخص كنند.

چون نشاني تماس براي همه رويه‌هاي ويژه يكي است، اشاره مشخص به موضوع يا هدف مكاتبه، امكان دادن پاسخ به موقع را فراهم مي‌سازد.

همچنين ضروري است مشخص شود هدف ارائه اطلاعات گسترده، شكايٲ فردي، يا تقاضاي ديگري (مثلا دعوت به شركت در يك كنفرانس، درخواست ديدار با ماموريت داران و / يا كمك آنان) است.

رويه‌هاي ويژه چيست؟

معرفي رويه‌هاي ويژه

«رويه‌هاي ويژه» نام كلي ساز و كارهايي است كه از سوي كميسيون حقوق بشر ايجادشد و شوراي حقوق بشر ادامه آنها را به عهده گرفت تا به وضعيت‌هاي ويژه كشوري يا مسائل موضوعي حقوق بشر در همه جاي جهان رسيدگي كند. ويژگي اساسي رويه‌هاي ويژه توانايي آنها به نشان دادن واكنش سريع به ادعاهاي نقض حقوق بشر در حال وقوع در هر زمان در همه جاي جهان است.

ماموريت‌هاي رويه‌هاي ويژه معمولاً ماموريت داران را موظف مي‌سازد بر وضعيت حقوق بشر در كشورها يا سرزمين‌هاي ويژه (ماموريت‌هاي كشوري)، يا بر پديده‌هاي عمده نقض حقوق بشر در جهان (ماموريت‌هاي موضوعي) نظارت كنند، ودر باره آنها مشورت و توصيه و گزارش علني ارائه دهند. ماموريت هر رويه ويژه در قطعنامه‌اي كه آن را به وجود آورد، تعريف شده است. ماموريت‌هاي موضوعي هر سه سال و ماموريت‌هاي كشوري هر سال تمديد مي‌شوند مگر اين كه شوراي حقوق بشر تصميم ديگري بگيرد. 56 تا سپتامبر 2008، سي و هشت رويه ويژه در دست اجرا بود: 30 ماموريت موضوعي و 8 ماموريت كشوري (به پيوست همين فصل نگاه كنيد).

ماموريت داران رويه‌هاي ويژه يا يك فرد (گزارشگر ويژه، نماينده ويژه دبيركل، نماينده دبير كل، يا كارشناس مستقل) يا گروه‌ي از افراد (گروه كاري) است. 57 ماموريت داران به عنوان شخصيت‌هاي مستقل براي حداكثر شش سال خدمت مي‌كنند و براي كار خود حقوق يا هيچ مزايای مالي نمي‌گيرند. استقلال ماموريت داران براي اجراي بي‌طرفانه وظيفات آنان اهميت حياتي دارد.

دفتر كميساري عالي حقوق بشر سازمان ملل متحد (OHCHR) از نظر پرسنل، تداركات و پژوهش به ماموريت داران رويه‌هاي ويژه كمك مي‌كند تا از آنان در ماموريت‌هايشان پشتيباني نمايد.

ماموريت داران رويه‌هاي ويژه:

- درباره وضعيت حقوق بشر از منابع گوناگون بر مبناي جاري و مداوم اطلاعات دريافت و تجزيه و تحليل مي‌كنند؛
- با شركا، اعم از دولتي و غيردولتي در داخل و خارج سازمان ملل اطلاعات رامبادله و

- مطرح می‌کنند.
- از دولت‌ها - غالباً فوری - خواهان توضیح درباره نقض‌های ادعایی می‌شوند و در صورت ضرورت، از دولت‌ها می‌خواهند تدابیر حمایتی لازم را برای تضمین یا اعاده برخورداری مردم از حقوق بشر به اجرا در آورند؛
- آگاهی درباره وضعیت‌ها و پدیده‌ها و تهدیدها نسبت به حقوق بشر و نقض‌های معین را افزایش می‌دهند؛
- هنگامی که شرایط ویژه ایجاب کند نگرانی‌های خود را از طریق رسانه‌ها یا بیانیه‌های عمومی ابلاغ و اعلام می‌کنند؛
- برای ارزیابی وضعیت حقوق بشر مربوط به ماموریت‌های خود از کشورها دیدن کرده، و به منظور بهبود آن وضعیت‌ها به دولت‌ها پیشنهاد و توصیه می‌دهند؛
- درباره: فعالیت‌های عادی بر اساس ماموریت‌های خود؛ دیدار از کشورها؛ و پدیده‌ها و روندهای موضوعی معین به شورای حقوق بشر و، در صورت ارتباط با ماموریت‌های خود، به مجمع عمومی (و در بعضی موارد به شورای امنیت) گزارش و توصیه و پیشنهاد می‌دهند؛
- از نظر مطالعات و بررسی‌های موضوعی برای تدوین معیارها و ضوابط مقتدرانه برای حوزه موضوعی ماموریت خود مساعدت می‌کنند، و می‌توانند درباره مسائل ویژه نظر کارشناسی حقوقی ارائه دهند.

بررسی، بهینه‌سازی و بهبود نظام رویه‌های ویژه

مجمع عمومی در قطعنامه 60/251 خود شورای حقوق بشر را ملزم کرد نظام رویه‌های ویژه را بررسی، و هر جا ضروری است، اصلاح و بهینه‌سازی کند. شورا در قطعنامه 5/1 درباره نهاد سازی شورای حقوق بشر سازمان ملل، برای ماموریت داران رویه‌های ویژه رویه‌های جدیدی برای گزینش و انتخاب تدوین کرد، و فرآیندی برای بررسی، بهینه‌سازی و اصلاح ماموریت‌های رویه‌های ویژه به وجود آورد. شورا قطعنامه 5/2 رانیز تصویب و آئین نامه رفتار برای ماموریت داران رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر تدوین کرد. دو ماموریت کشوری (بلا روس و کوبا) به محض تصویب قطعنامه 5/1 متوقف شد. شورا تا پایان نهمین جلسه عادی خود دو ماموریت موضوعی جدید (گزارشگر ویژه در زمینه شکل‌های معاصر بردگی، از جمله دلایل و پیامدهای آن، و کارشناس مستقل در زمینه مساله تعهدات حقوق بشر مربوط به دسترسی به آب آشامیدنی سالم و دفع بهداشتی فاضلاب) به وجود آورده و دو ماموریت کشوری دیگر (جمهوری دموکراتیک کنگو و لیبیا) را قطع کرده بود.

برای اطلاعات بیشتر درباره شورای حقوق بشر، لطفاً به فصل پنجم (شورای حقوق بشر) همین کتاب مراجعه کنید.

گزینش و انتخاب ماموریت داران

ضوابط کلی انتخاب:

ضوابط کلی زیر به پیروی از قطعنامه 5/1 برای نامزدی، گزینش و انتخاب ماموریت داران اعمال می‌شود.

- تخصص؛
- تجربه در زمینه ماموریت؛
- استقلال؛
- بی‌طرفی؛
- صداقت شخصی؛ و
- انصاف

در انتخاب ماموریت داران به تعادل جنسیتی و برابری سهمیه‌ها از نظر جغرافیایی، و عرضه نظام‌های قضایی گوناگون نیز توجه می‌شود.

چه کسی واجد شرایط انتخاب است؟

افراد واجد شرایط، با صلاحیت محرز شده، تخصص در زمینه مربوطه، تجربه حرفه‌ای گسترده در حوزه حقوق بشر و انعطاف پذیری و در دسترس بودن در هر زمانی، نامزدهای مناسب برای انتخاب به عنوان ماموریت داران به شمار می‌روند. 58

افراد دارای مشاغل در سطح تصمیم‌گیری در دولت‌ها یا در هر سازمان یا نهاد دیگر (از جمله سازمان‌های غیردولتی، نهادهای ملی حقوق بشر و سایر سازمان‌های حقوق بشر) که ممکن است منافع شغلی آنان با مسئولیت‌های ذاتی ماموریت مربوطه تضاد داشته باشد، نمی‌توانند به عنوان ماموریت دار انتخاب شوند.

اصل عدم اشتغال چند پست مربوط به حقوق بشر به وسیله یک نفر نیز هنگام انتصاب ماموریت داران رعایت می‌شود. به این ترتیب افراد نباید همزمان انجام چند ماموریت حقوق بشر سازمان ملل را بر عهده داشته باشند.

چه کسانی می‌توانند افراد را به عنوان ماموریت‌دار رویه‌های ویژه نامزد کنند؟

افراد و نهادهای زیر می‌توانند اشخاص را برای انتخاب به عنوان ماموریت‌دار رویه‌های ویژه نامزد کنند:

- دولت‌ها؛
- گروه‌های منطقه‌ای که در نظام حقوق بشر سازمان ملل فعالیت می‌کنند؛
- سازمان‌های بین‌المللی یا دفاتر آنها (مثلاً OHCHR)؛
- سازمان‌های غیردولتی؛
- دیگر نهادهای حقوق بشر؛ و
- افراد.

فهرست عمومی نامزدها و فهرست مشاغل بدون متصدی

OHCHR بر مبنای اسامی دریافتی نامزدها فهرست عمومی نامزدهای واجد شرایط را آماده، نگهداری و به صورت ادواری به روز می‌کند. این فهرست شامل اطلاعات شخصی مربوط به نامزدها، زمینه‌های تجربه تخصصی و کارشناسی آنان است. OHCHR درباره همه مشاغل بدون متصدی ماموریت‌های آینده نیز اطلاع رسانی می‌کند. فهرست عمومی نامزدها در بخش رویه‌های ویژه Extranet شورا موجود است.

گروه مشورتی

گروه مشورتی، با یک عضو از هر یک از پنج گروه منطقه‌ای، که به عنوان شخصیت‌های مستقل خدمت می‌کنند، فهرست عمومی OHCHR را بررسی می‌کند و فهرست نامزدهای مورد نظر خود را برای رسیدگی رئیس شورای حقوق بشر پیشنهاد می‌دهد، توصیه‌های گروه باید علنی و مستند باشد.

گروه مشورتی هنگام تعیین تخصص، تجربه، مهارت‌ها و دیگر شرایط مربوطه برای هر پست خالی، در صورت مناسب بودن، دیدگاه‌های عوامل ذینفع، از جمله ماموریت داران کنونی یا نزدیک به پایان دوره را مورد توجه قرار می‌دهد. OHCHR به گروه مشورتی کمک می‌کند.

انتخاب ماموریت داران

رئیس شورا بر اساس توصیه‌های گروه مشورتی و پس از مشورت‌های فراوان فهرست خود را تهیه می‌کند که یک نامزد مناسب برای هر شغل بی متصدی معرفی می‌کند. این فهرست حداقل دو هفته پیش از تشکیل جلسه به کشورهای عضو و ناظر شورا عرضه می‌شود و، در صورت لزوم، رئیس برای تضمین این که نامزدهای پیشنهادی او تأیید شوند

مشورت‌های بیشتری به عمل خواهد آورد. روند انتخاب با تصویب فهرست رئیس به وسیله شورا تکمیل می‌شود.

فهرست های نامزدهای گروه مشورتی و رئیس در بخش رویه‌های ویژه اکسترانت شورا در دسترس است.

جلسه سالانه و کمیته هماهنگی رویه‌های ویژه

جلسات سالانه ماموریت داران رویه‌های ویژه، که در ژنو تشکیل می‌شود، از سال 1994 به عنوان پیگیری کنفرانس جهانی حقوق بشر وین، ترتیب داده شده است. اعلامیه و برنامه اقدام وین، مصوب کنفرانس جهانی، بر اهمیت حفظ و تقویت نظام رویه‌های ویژه تأکید و تصریح کرد که به رویه‌های ویژه باید توانایی داده شود تا کار خود را از طریق جلسات ادواری هماهنگ و بهینه سازی کنند.

جلسه سالانه همچنین فرصتی برای ماموریت داران است تا با کشورهای عضو، دفتر شورای حقوق بشر، نهادهای معاهده حقوق بشر، سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی، و نمایندگان دبیرخانه سازمان ملل و کارگزاران و برنامه‌ها دیدار و درباره مسائلی مانند پیگیری دیدارها از کشورهای آنها و توصیه‌ها تبادل نظر کنند.

برای اطلاعات جدید درباره جلسه سالانه رویه‌های ویژه به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

کمیته هماهنگی رویه‌های ویژه در دوازدهمین جلسه سالانه ماموریت داران رویه‌های ویژه در سال 2005 ایجاد شد. این کمیته هماهنگی بین دارندگان ماموریت را تسهیل و به عنوان پلی بین رویه‌های ویژه و OHCHR، نظام گسترده‌تر حقوق بشر سازمان ملل، و فعالان جامعه مدنی عمل می‌کند.

کمیته هماهنگی از شش ماموریت‌دار تشکیل شده که برای دوره يك ساله انتخاب شده‌اند و یکی از آنان ریاست آن را به عهده دارد. 59 انتخاب اعضای آن در جلسه سالانه با توجه به نیاز به رعایت تعادل منطقه‌ای و جنسیتی، و حضور متعادل ماموریت داران رویه‌های ویژه موضوعی و کشوری انجام می‌شود. بخش رویه‌های ویژه OHCHR از کمیته هماهنگی در کار آن حمایت می‌کند.

برای اطلاعات جدید درباره کمیته هماهنگی رویه‌های ویژه به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

رویه‌های ویژه چگونه کار می‌کنند؟

ماموریت داران رویه‌های ویژه برای تحقق شرایط ماموریت‌های خود ابزارهایی در اختیار دارند، از جمله:

- فرستادن پیام‌ها و مراسلات؛
- دیدار از کشورها؛
- انتشار گزارش‌ها؛
- تدارک مطالعات و بررسی‌های موضوعی؛ و
- صدور اطلاعیه‌های رسانه‌ای.

ماموریت داران برای انجام کار خود از کتابچه راهنمای رویه‌های ویژه و **نظام نامه رفتار** ماموریت داران رویه‌های ویژه نیز استفاده می‌کنند.

الف - نظام نامه رفتار و کتابچه راهنمای رویه‌های ویژه

نظام نامه رفتار برای ماموریت داران رویه‌های ویژه

نظام نامه رفتار برای دارندگان ماموریت رویه‌های ویژه را شورای حقوق بشر در 2007

تصویب کرد. هدف آن این است که با تعیین معیارهای رفتار اخلاقی و کردار حرفه‌ای که ماموریت داران نهادهای ویژه باید هنگام اجرای ماموریت‌های خود رعایت کنند، نظام رویه‌های ویژه را موثرتر کند.

کتابچه راهنمای رویه‌های ویژه

هدف کتابچه راهنمای رویه‌های ویژه، که به وسیله ماموریت داران تهیه شده، راهنمایی ماموریت داران در انجام وظایف خویش است. همچنین می‌کوشد درک بهتر کار آنان را به وسیله همه عوامل ذینفع دیگر تسهیل کند. کتابچه راهنما می‌کوشد روش‌های خوب را نشان دهد و به ماموریت داران در تلاش‌های آنان برای ترویج و حمایت از حقوق بشر یاری رساند.

کتابچه راهنما ابتدا در ششمین جلسه سالانه ماموریت داران رویه‌های ویژه در 1999 به تصویب رسید و از آن زمان در آن تجدید نظر شده تا ساختار متغیر تشکیلات حقوق بشر سازمان ملل، تحولات جدید در رابطه با ماموریت‌ها و روش‌های کاری در حال تکامل ماموریت داران را نشان دهد. برای جدیدترین نسخه آن از دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی و سایر عوامل ذینفع اطلاعات گرفته شد. کتابچه راهنما در معرض بررسی ادواری قرار دارد و با توجه به مطالب نظام نامه رفتار تنظیم می‌شود.

برای اطلاعات بیشتر درباره کتابچه راهنمای رویه‌های ویژه، به صفحه آن در اکسترانت رویه‌های ویژه مراجعه کنید.

ب - پیام‌ها

یکی از فعالیت‌های اصلی ماموریت داران رویه‌های ویژه اقدام در زمینه موارد و پرونده‌های فردی، بر مبنای اطلاعاتی است که آنان از منابع مربوطه و موثق (بیشتر از فعالان جامعه مدنی) دریافت می‌کنند.

اقدامات آنان معمولاً شامل فرستادن نامه‌ای به یک دولت (نامه ادعا - ادعا نامه) برای تقاضای اطلاعات درباره و پاسخ‌ها به ادعاها و، هرگاه ضروری باشد، در خواست از آن دولت برای انجام اقدامات پیشگیرانه یا تحقیقی (درخواست فوری) است. این اقدامات به روند «پیام‌ها» موسوم است.

پیام‌های سال 2007

در 2007 مجموعاً 1003 پیام فرستاده شد.

49 درصد پیام‌ها مشترک بود

2294 مورد فردی بود؛ 13 درصد آنها به زنان مربوط می‌شد. دولت‌ها به 52 درصد پیام‌ها پاسخ دادند. در مجموع 128 کشور از این پیام‌ها دریافت کردند.

درخواست‌های فوری هنگامی فرستاده می‌شوند که نقش زمان در نقض‌های ادعا شده از این لحاظ که به از دست رفتن زندگی، موقعیت‌های تهدید کننده زندگی یا خسارت قریب‌الوقوع یا جاری با ماهیت بسیار شدید برای قربانیان مربوط می‌شوند، مهم است. نامه‌های ادعا زمانی ارسال می‌شوند که رویه درخواست فوری کاربردی ندارد، تا اطلاعات را ابلاغ کرده و خواهان توضیح درباره موارد نقض ادعایی حقوق بشر شوند.

دارندگان ماموریت می‌توانند هنگامی که پرونده یا موردی در حوزه بیش از یک ماموریت قرار می‌گیرد پیام مشترک بفرستند. تصمیم به ارسال پیام برای یک دولت به نظر ماموریت داران رویه ویژه و به ضوابط تعیین شده از سوی آنان و ضوابط موجود در نظام نامه رفتار بستگی دارد. ماموریت داران همچنین ملزم هستند، به روشی فراگیر و به موقع، اطلاعات ارائه شده از سوی کشور مربوطه درباره وضعیت مربوط به ماموریت خود را در نظر بگیرند.

ماموریت داران در فعالیتهای خود در زمینه گردآوری اطلاعات باید:

- از اصول احتیاط، شفافیت، بیطرفی و انصاف پیروی کنند؛
- محرمانه بودن منابع شهادتها را، اگر افشای آنها باعث ایجاد مشکل برای افراد درگیر شود، رعایت کنند؛
- به واقعیات بیطرفانه و قابل اتکا مبتنی بر ضوابط آشکار و بدیهی متکی باشند که با ویژگی غیر قضایی گزارشها و نتیجه گیریهایی که آنان ملزم به نوشتن آنها هستند، مناسب باشد؛ و
- به نمایندگان کشور مربوطه امکان اظهارنظر درباره ارزیابیهای خود و پاسخ دادن به اتهامات ایراد شده علیه آن کشور بدهند. خلاصه پاسخهای کتبی آن کشور نیز باید به گزارش (های) ماموریت داران پیوست شود.

ج - دیدارهای کشوری

دیدارهای کشوری یا دیدارهای میدانی (یا ماموریتهای کشف واقعیت) ابزاری مهم در اختیار ماموریت داران رویه‌های ویژه است. ماموریت داران معمولاً با ارسال نامه‌ای برای یک دولت در خواست دیدار از کشور آن را می‌کنند و، اگر دولت موافقت کند دعوت نامه‌ای بفرستد. بعضی از کشورها «دعوت‌های دائمی» صادر کرده‌اند، که به این معنی است که آنها اساساً آماده پذیرفتن هر ماموریت‌دار رویه‌های ویژه هستند. دیدار از کشورها بر اساس مفاد قید شده در نظام نامه کرداری و حیطة کار و اختیار هیات‌های کشف واقعیات به وسیله رویه‌های ویژه است. 60 تا سپتامبر 2008 بیش از 60 کشور دعوت نامه‌های دائمی صادر کرده بودند.

برای مشاهده فهرست کنونی کشورهایی که برای رویه‌های ویژه دعوت نامه‌های دائمی صادر کرده‌اند به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

دیدار از کشورها به ماموریت‌داران امکان می‌دهد وضعیت کلی حقوق بشر یا وضعیت ویژه نهادی، حقوقی، قضایی و اداری را در یک کشور مفروض، بر اساس ماموریت‌های مربوطه خود ارزیابی کنند. آنان در جریان این سفرها با مسئولان ملی، نمایندگان جامعه مدنی، قربانیان نقض‌های حقوق بشر، گروه کشوری سازمان ملل، دانشگاهیان، جامعه دیپلماتیک و رسانه‌ها دیدار می‌کنند.

آنان بر مبنای یافته‌های خود توصیه‌هایی در گزارش‌های عمومی می‌دهند. این گزارش‌ها به شورای حقوق بشر تسلیم می‌شوند. بعضی از ماموریت داران نیز کنفرانس‌های مطبوعاتی ترتیب می‌دهند و در پایان سفر به کشوری یافته‌های مقدماتی خود را منتشر می‌کنند. موفقیت سفر به کشورها، با تعهد دولت‌ها و شرکت فعالان جامعه مدنی، قبل، در جریان و پس از سفر، برای حمایت از کار ماموریت داران به شدت افزایش می‌یابد.

د - گزارش دهی و مساعدت به شورای حقوق بشر

شورای حقوق بشر از ماموریت داران رویه‌های ویژه می‌خواهد گزارش‌های سالانه ارائه و در آن فعالیتهای سال قبل خود را شرح دهند. شورا در بعضی شرایط نیز ممکن است از یک ماموریت‌دار بخواهد درباره موضوعی ویژه یا موضوع مورد علاقه آن گزارش دهد. گزارش‌ها علنی است و نشان دهنده ابزاری قدرتمند برای پیگیری یا دفاع در حوزه ماموریت است.

گزارش‌های سالانه حاوی اطلاعاتی درباره روش‌های کار، تحلیل نظری، گرایش‌های کلی، و تحولات مربوط به ماموریت است و می‌تواند حاوی توصیه‌ها و پیشنهادهایی کلی باشد. گزارش‌ها می‌توانند دارای چکیده پیام‌های ارسالی برای دولت‌ها و پاسخ‌های دریافتی باشند. گزارش‌ها درباره دیدار از کشورها معمولاً به عنوان پیوست و ضمیمه گزارش‌های سالانه ارائه می‌شوند. از بعضی از سازوکارها درخواست می‌شود به مجمع عمومی سازمان ملل، که از سپتامبر تا دسامبر هر سال در نیویورک تشکیل جلسه می‌دهد، گزارش دهند.

ماموریت داران رویه‌های ویژه همچنین با ارائه نظر کارشناسی به سایر جنبه‌های کار شورای حقوق بشر یاری می‌دهند.

برای دستیابی به گزارش‌های رویه‌های ویژه به شورا به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

اجلاس ویژه درباره بحران جهانی غذا

گزارشگر ویژه در زمینه حق برخورداری از غذا، آقای الیورد شوتر در مه 2008 از شورای حقوق بشر خواست اجلاسی ویژه درباره بحران جهانی غذا تشکیل دهد. شورا در پاسخ در 22 مه 2008 اجلاسی ویژه در باره «تأثیر منفی بر تحقق حق برخورداری از غذا ناشی از بدتر شدن بحران جهانی غذا، از جمله به علت قیمت فزاینده مواد غذایی» برگزار کرد. گزارشگر ویژه مربوط به حق غذا در این اجلاس ویژه شرکت و فعالانه با آن همکاری کرد که نخستین اجلاس درباره مساله ای موضوعی بود.

ه - مطالعات و بررسی‌های موضوعی

ماموریت داران رویه‌های ویژه همچنین می‌توانند بررسی‌های موضوعی انجام دهند که ابزارهایی مفید برای راهنمایی دولت‌ها، و جامعه مدنی، درباره محتوای قانونی و اجرای ضوابط و معیارهای حقوق بشر هستند. ماموریت‌داران همچنین جلسات کارشناسی درباره مسائل موضوعی حقوق بشر برگزار و در آنها شرکت می‌کنند.

کارگاه آموزشی کارشناسی - تقویت حمایت از زنان از شکنجه

در سپتامبر 2007 يك کارگاه آموزشی کارشناسی درباره «تقویت حمایت از زنان از شکنجه» به وسیله OHCHR از جانب گزارشگر ویژه مربوط به شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز برگزار شد به این امید که اجرای نظام‌مندتر چارچوب بین‌المللی درباره شکنجه به کاهش نگرانی‌های زنان و تقویت حمایت از آنان کمک کند. بیست و پنج کارشناس از مناطق مختلف و از طیفی گسترده از سازمان‌های غیردولتی و بین‌دولتی (از جمله ساز و کارهای ضد شکنجه منطقه‌ای و سازمان ملل) در بحث‌ها شرکت کردند.

و - اطلاعیه‌های مطبوعاتی

رویه‌های ویژه می‌توانند - به صورت فردی یا دسته جمعی - با انتشار اطلاعیه‌های مطبوعاتی وضعیت‌های ویژه یا معیارهای بین‌المللی را که کشورها باید به آنها احترام بگذارند مطرح کنند و برجسته سازند.

نسخه‌های همه اطلاعیه‌های مطبوعاتی، بیانیه‌ها و سایر پیام‌های منتشر شده از سوی رویه‌های ویژه در بخش رویه‌های ویژه وب سایت OHCHR در دسترس است.

چگونه به رویه‌های ویژه دسترسی یافته با آنها کار کنیم

«جامعه مدنی به طور عام و سازمان‌های بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی به طور ویژه به نظام رویه‌های ویژه حمایت ارزشمند ارائه می‌دهند. آنها اطلاعات و تجزیه و تحلیل فراهم می‌سازند، به انتشار یافته‌های رویه‌های ویژه، کمک می‌کنند، و به فعالیت‌های پیگیری یاری می‌دهند، و به این ترتیب به تنظیم و اجرای برنامه‌ها و سیاست‌های ملی مربوطه برای آموزش حقوق بشر به منظور بهبود وضعیت‌های مسائل تحت رویه‌های ویژه یاری می‌رسانند. دیدارها با نمایندگان آنان از نظر همه جنبه‌های کار رویه‌های ویژه از جمله در فعالیت‌های آنان در ژنو و نیویورک، در ماموریت‌های میدانی، و کلی‌تر مفید است. بنابراین برای دارندگان ماموریت مفید است به دعوت‌های سازمان‌های غیردولتی و موسسات دانشگاهی برای شرکت در فعالیت‌هایی مانند کنفرانس‌ها، گفتگوها، سمینارها و مشورت‌های منطقه‌ای به موقع و به دقت رسیدگی کنند. OHCHR معمولاً باید در جریان

فعالیت‌های مربوطه مأموریت داران که به جامعه مدنی مربوط می‌شوند، قرار داده شود.»

کتابچه راهنمای فعالیت‌های رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر (پاراگراف 133)

رویه‌های ویژه طی سال‌ها با فعالان مختلف جامعه مدنی رابطه برقرار و همکاری کرده‌اند. رویه‌های ویژه برای حمایت از قربانیان عملی یا احتمالی به فعالان کمک و به توانمند شدن آنها مساعدت کرده‌اند. مأموریت‌های گوناگون شکل‌های گوناگون مشارکت و همکاری ایجاد کرده‌اند.

تاثیر و کارایی نظام رویه‌های ویژه در حمایت از حقوق بشرو از طرف دیگر پیشگیری از نقض آنها نیز بر مشارکت فعالانه سایر فعالان حقوق بشر، از جمله جامعه مدنی، وابسته است. سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی و دیگر فعالان جامعه مدنی شرکت کنندگان ضروری در نظام رویه‌های ویژه هستند. علاوه بر این، جامعه مدنی از مدت‌ها پیش در صف مقدم تعیین ضابطه برای حقوق بشر و طرفداری از ایجاد مأموریت‌های جدید قرار داشته است.

گروه‌های فعالان جامعه مدنی که با رویه‌های ویژه همکاری می‌کنند، عبارتند از:

- سازمان‌های حقوق بشر (سازمان‌های غیردولتی، انجمن‌ها، گروه‌های قربانیان)؛
- مدافعان حقوق بشر؛
- سازمان‌های متکی بر مسائل مربوطه
- اشخاص دارای معلولیت و سازمان‌های نماینده آنان؛
- ائتلاف‌ها و شبکه‌ها (حقوق زنان، حقوق کودکان، حقوق اقلیت‌ها، حقوق محیط زیست)؛
-
- گروه‌های متکی بر جامعه (مردمان بومی، اقلیت‌ها)؛
- گروه‌های متکی بر دین (کلیساها، گروه‌های دینی)؛
- اتحادیه‌ها (اتحادیه‌های کارگری و صنفی و انجمن‌های حرفه‌ای مانند انجمن‌های روزنامه نگاران، انجمن‌های وکلا، انجمن‌های قضات، اتحادیه‌های دانشجویی)؛
- جنبش‌های اجتماعی (جنبش‌های صلح، جنبش‌های دانشجویی، جنبش‌های طرفدار مردم سالاری)؛
- حرفه‌ای‌هایی که مستقیماً به برخورداری از حقوق بشر کمک می‌کنند (امدادگران امور بشر دوستانه، وکلا، پزشکان و کادر پزشکی)؛
- اقوام قربانیان؛ و
- نهادهای عمومی با فعالیت‌هایی به منظور ترویج و حمایت از حقوق بشر (مدرسه‌ها، دانشگاه‌ها، نهادهای پژوهشی).

همکاری رویه‌های ویژه با فعالان جامعه مدنی در سال 2007 (درصد)

سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی ملی، دانشگاه‌ها، قربانیان، انجمن‌های حرفه‌ای، مدافعان حقوق بشر، گروه‌های مردمی، نمایندگان دینی، رهبران جوامع، سازمان‌های جوانان، بنیادها، گروه‌های مصرف کننده (نمودار صفحه کتاب 120)

فعالان جامعه مدنی، به صورت فردی یا گروهی می‌توانند به رویه‌های ویژه دسترسی یافته و با آنها همکاری کنند، بر خلاف نهادهای معاهده سازمان ملل، رویه‌های ویژه را می‌توان حتی در کشوری که سند یا معاهده مربوطه را تأیید نکرده فعال نمود ضمن این که برای دسترسی به رویه‌های ویژه لازم نیست قبلاً همه دادخواهی‌های داخلی را آزموده باشند. بنابراین از رویه‌های ویژه می‌توان برای هر کشوری یا هر موضوع حقوق بشر، در چارچوب ضابطه‌های مأموریت‌های موجود استفاده کرد.

- فعالان جامعه مدني مي‌توانند به كار رويه‌هاي ويژه كمك كنند با:
- ارائه ادعاهاي فردي از نقض حقوق بشر به ماموريت داران رويه‌هاي ويژه مربوطه؛
 - حمايت از ديدار از كشورها و دادن اطلاعات و اخبار درباره نقض حقوق بشر به ماموريت داران مختلف رويه‌هاي ويژه؛
 - ايفاي نقش پيشگيرانه با ارائه اطلاعات به رويه‌هاي ويژه درباره تهيه قوانين جديد كه ممكن است به نقض حقوق بشر منجر شود؛
 - كار در سطح محلي و ملي در زمينه پيگيري توصيه‌هاي رويه‌هاي ويژه.
- در سطحي گسترده‌تر، جامعه مدني مي‌تواند از انتشارخبركارويافته‌هاي دارندگان ماموريت رويه‌هاي ويژه درحوزه‌هاي فعاليت خود حمايت كند.

رابطه حياتي بين رويه‌هاي ويژه و جامعه مدني در ماموريت **وضعيت مدافعان حقوق بشر** نشان داده شده است.

گزارشگر ويژه وضعيت مدافعان حقوق بشر گزارشگر ويژه وضعيت مدافعان حقوق بشر كيست؟

- ماموريت گزارشگر ويژه وضعيت مدافعان حقوق بشر (سابقاً: نمايندگان ويژه دبيركل درباره وضعيت مدافعان حقوق بشر) به عنوان ساز و كار رويه‌هاي ويژه در سال 2000 با قطعنامه 2000/61 كميسيون حقوق بشر ايجاد شد. تاسيس آن، نقش حياتي، واغلب خطرناك، مدافعان حقوق بشر را در سراسر جهان به رسميت مي‌شناسد. "حمايت" از مدافعان حقوق بشر نگراني اصلي رويه‌هاي ويژه است؛ توجه به تامين حمايت از مدافعان و حمايت از حق دفاع از حقوق بشر امري قابل درك است. نقش‌هاي اصلي گزارشگران ويژه اين است كه:
- دنبال اطلاعات درباره وضعيت و حقوق همگان باشند، آنها را دريافت كنند، بررسي نمايند و پاسخ دهند، با اقدام فردي يا به اتفاق ديگران از حقوق بشر و آزادي‌هاي بنيادي حمايت و آنها را ترويج كنند؛
 - با دولت‌ها و ساير فعالان علاقه‌مند در زمينه ترويج و اجراي موثر اعلاميه مربوط به حق و مسئوليت افراد، گروه‌ها و ارکان جامعه براي ترويج و حمايت از حقوق بشر و آزادي‌هاي بنيادي به رسميت شناخته شده جهاني (عموماً موسوم به «اعلاميه مدافعان حقوق بشر») همكاري و گفتگو كنند؛ و
 - تدابير موثر براي محافظت بيشتر از مدافعان حقوق بشر پيشنهاد و اجراي اين پيشنهادها را پيگيري كنند.

چه كسي مدافع حقوق بشر است؟

مدافع حقوق بشر كسي است كه انفرادي يا به اتفاق ديگران، در ترويج، حمايت و تحقق حقوق مدني و سياسي، اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي شركت داشته باشد. مدافعان حقوق بشر بايد همگاني بودن و جامعيت حقوق بشر را، چنان كه در اعلاميه جهاني حقوق بشر تعريف شده، بپذيرند. شخص نمي‌تواند بعرضي از حقوق بشر را انكار كند و با اين حال ادعا نمايد مدافع حقوق بشر است چون مدافع حقوق ديگران است.

آيا فعالان جامعه مدني مدافع حقوق بشر هستند؟

كاركنان و داوطلباني كه براي جامعه مدني و سازمان‌هاي غيردولتي، نهادها يا انجمن‌هاي ملي و بين‌المللي كار مي‌كنند كه به مسائل حقوق بشر در سراسر جهان رسيدگي مي‌كنند را مي‌توان مدافع حقوق بشر توصيف كرد.

اعلاميه درباره مدافعان حقوق بشر چيست؟

اعلاميه درباره مدافعان حقوق بشر، كه در دسامبر 1998 به تصويب مجمع عمومي رسيد «دفاع» از حقوق بشر را به عنوان حقي ذاتي تعريف و هر شخصي را كه در زمينه حقوق بشر كار مي‌كند به عنوان «مدافع حقوق بشر» به رسميت مي‌شناسد. اين اعلاميه

حمایت و محافظت از مدافعان حقوق بشر را در محدوده کار آنان پیش‌بینی کرده است. این اعلامیه حقوق جدید به وجود نمی‌آورد بلکه حقوق موجود را به روشی تدوین می‌کند که اعمال آنها را در مورد نقش و وضعیت عملی مدافعان حقوق بشر آسان‌تر می‌سازد. یک نقش اصلی گزارشگران ویژه دادن گزارش درباره وضعیت مدافعان حقوق بشر در همه جای جهان و درباره ابزارهای ممکن برای افزایش محافظت از آنان در متابعت کامل از اعلامیه است.

چگونه با گزارشگران ویژه تماس بگیریم یا ادعای خشونت علیه یک مدافع حقوق بشر را ارائه دهیم

فعالان حقوق بشر می‌توانند به نشانی زیر با گزارشگران ویژه تماس بگیرند. (توجه داشته باشید در پیام باید آشکارا به ماموریت مدافعان حقوق بشر اشاره شود):
گزارشگر ویژه مربوط به وضعیت مدافعان حقوق بشر ، دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Special Rapporteur on
the situation of human
rights defenders,
Office of the United
Nations High Commissioner
for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10
E-mail:

برای ارائه ادعای گزارش نقض حقوق بشر:

urgent-action@ohchr.org

برای تماس با دارندگان ماموریت برای مقاصد دیگر:

defenders@ohchr.org

Fax: +41 (0)22 917 90 06

Phone: +41 (0)22 917 12 34

- این شماره، شماره تلفن خانه سازمان ملل در ژنو، سوئیس است. مراجعان تلفنی باید بخواهند با کارکنان مسئول رسیدگی به رویه‌های ویژه OHCHR، مخصوصاً با کارکنان حامی ماموریت گزارشگران ویژه درباره وضعیت مدافعان حقوق بشر صحبت کنند.

زنان مدافع حقوق بشر

خانم هینا جیلانی Hina Jilani نماینده ویژه وقت دبیر کل در زمینه مدافعان حقوق بشر در سال 2002 تلاش بین‌المللی سه ساله‌ای را آغاز کرد که نقطه اوج آن کنفرانس جهانی زنان مدافع حقوق بشر بود که در سریلانکا برگزار شد و کارشناسان برجسته مسائل جنسیتی و زنان مدافع حقوق بشر بیش از 70 کشور را گرد هم آورد.

این نماینده ویژه در دوره کار خود پیوسته تأکید می‌کرد که زنان مدافع حقوق بشر بیشتر در معرض بعضی از شکل‌های خشونت و محدودیت قرار دارند و در مقابل تعصب، محرومیت و طرد اجتماعی از سوی نیروهای دولتی و فعالان اجتماعی، به ویژه هنگام مشارکت در دفاع از حقوق زنان آسیب پذیرترند. 61 این نماینده ویژه همچنین درباره 449 پرونده نقض حقوق بشر زنان مدافع حقوق بشر مربوط به 1314 مدافع در طول دوره کار خود اقدام کرد. شصت و پنج مورد از این مکاتبات مشترکاً به اتفاق **گزارشگر ویژه مربوط به خشونت علیه زنان، دلایل و پیامدهای آن**، فرستاده شد.

الف - ارائه پرونده‌های فردی به ماموریت داران رویه‌های ویژه

هر فرد می‌تواند اطلاعات موثق و قابل اعتماد درباره نقض‌های حقوق بشر به ماموریت داران رویه‌های ویژه‌ای بدهد که ماموریت یافته‌اند اطلاعات مربوط به نقض‌های حقوق بشر را دریافت کنند. ارائه شکایت‌های فردی به رویه‌های ویژه یکی از موثرترین راه‌های درخواست مداخله مستقیم در پرونده‌های فردی است. فعالان جامعه مدنی اغلب می‌توانند به عنوان رابط برای افرادی اقدام کنند که خواهان محافظت در برابر نقض‌های حقوق بشر هستند.

پیام‌های ارسالی و دریافتی معمولاً محرمانه است و محرمانه می‌ماند تا وقتی که گزارش ماموریت داران به شورای حقوق بشر علنی شود مگر این که ماموریت دار تصمیم بگیرد در مراحل زودتر بیانیه علنی صادر کند. این گزارش حاوی اطلاعاتی درباره پیام‌های ارسالی و پاسخ‌های دریافتی از دولت‌ها درباره پرونده‌های معین است. لطفاً توجه داشته باشید نام قربانیان ادعایی در گزارش‌ها ذکر می‌شود به استثنای کودکان یا گروه‌های معین دیگر قربانیان، مانند قربانیان خشونت جنسی.

با توجه به ماهیت علنی گزارش‌های ساز و کارهای رویه‌های ویژه، این مهم است که سازمان‌هایی که از جانب قربانیان نقض‌های حقوق بشر اقدام می‌کنند اطمینان حاصل نمایند قربانی آگاه باشد پرونده‌اش برای ساز و کارهای رویه‌های ویژه فرستاده می‌شود و نام او برای مسئولان فرستاده (یا حروف اول نام او) در گزارش علنی رویه ویژه ذکر خواهد شد. با این حال باید یادآوری کرد که برای طرح شکایت (مثلاً اگر قربانی به دلیل زندانی بودن یا دلایل مشابه دیگر در دسترس نباشد) همیشه اجازه قربانی لازم نیست. بعضی از ماموریت‌ها پرسش نامه‌های ویژه‌ای درست کرده‌اند که هنگام تسلیم اطلاعات درباره نقض‌های حقوق بشر از آنها استفاده می‌شود.

هر رویه ویژه شرایط متفاوتی برای ارائه اطلاعات تعیین می‌کند . با این حال،

حداقل اطلاعات زیر باید در يك پیام وجود داشته باشد تا مورد ارزیابی قرار گیرد:

- هویت قربانی(های) ادعا شده؛
- هویت مرتکبین نقض ادعا شده ؛
- هویت شخص (اشخاص) یا سازمان(های) ارائه دهنده پیام (این اطلاعات محرمانه تلقی می‌شوند)؛
- تاریخ و محل وقوع حادثه؛ و
- توصیف مشروح شرایطی که نقض ادعایی در آن رخ داد.

پرسشنامه‌های رایج برای ماموریت‌های معین بر اساس چند ماموریت برای دادن گزارش نقض‌های ادعایی در وب سایت OHCHR وجود دارد.

فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند **اطلاعاتی برای پیگیری** درباره این که آیا مساله (مسائل) / وضعیت (وضعیت‌های) مطرح شده در پیام اولیه آنان بهتر شده یا نه، به ماموریت داران ارائه دهند. اطلاعات مربوط به پیگیری برای ماموریت داران استفاده‌های فراوانی دارد. بعضی از آنان درخواست‌های خود را برای دیدار از کشورها بر روندهای شناسایی شده از طریق رویه پیام‌ها استوار می‌کنند.

اطلاعات ارائه شده به رویه‌های ویژه نباید با انگیزه‌های سیاسی، هتاکانه یا صرفاً بر مبنای گزارش‌های رسانه‌ها باشد.

موارد / شکایت‌های فردی را می‌توان به نشانی‌های زیر ارسال داشت:

E-mail: urgent-action@ohchr.org

Fax: +41 (0)22 917 90 06; or
Postal address: OHCHR-UNOG, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10,
Switzerland.

هنگام ارسال مطالب، لطفا در محل موضوع (Subject) ای میل یا فکس، یا روی پاکت نامه، ساز و کار رویه‌های ویژه مورد نظر خود را مشخص کنید.

برای اطلاعات بیشتر درباره طرز ارائه اطلاعات درباره نقض ادعایی به رویه‌های ویژه، لطفا به فصل هشتم (ارائه شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر) همین کتاب مراجعه، و با SPDInfo@ohchr.org تماس بگیرید.

ب - حمایت از دیدارهای کشوری

دیدار ماموریت‌داران رویه‌های ویژه از کشورها برای گردآوری اطلاعات دست اول ضروری است زیرا امکان مشاهده مستقیم وضعیت حقوق بشر را در کشوری خاص فراهم می‌سازد. سازمان‌های غیردولتی ملی و بین‌المللی، اعضای جامعه مدنی و جنبش‌های مردمی می‌توانند در مراحل گوناگون یک ماموریت کمک‌های مهمی ارائه دهند.

1 - پیشنهاد سفر به یک کشور

فعالان جامعه مدنی می‌توانند دولت‌ها را تشویق کنند از ماموریت‌داران برای دیدار از کشوری دعوت به عمل آورند یا دعوت دائمی از رویه‌های ویژه را تمدید کنند. آگاه کردن ماموریت‌داران از مسائل یک کشور نیز می‌تواند مشخص کند آیا یک ماموریت‌دار برای سفری ویژه درخواست کند یا نه زیرا بعضی از ماموریت‌داران مبنای درخواست‌های خود را برای دیدار از کشورها بر میزان اطلاعات (شکایت‌ها / موارد فردی) دریافتی خود استوار می‌کنند. بعضی از ماموریت‌داران نیز مشترکا به کشورها سفر کرده‌اند.

2 - هنگامی که درخواست دیدار از کشوری تایید شده است

وقتی دیدار از کشوری تایید شده (هنگامی که کشوری درخواست یک ماموریت‌دار را برای دیدار تصویب کرده و بر سر زمان دیدار توافق حاصل شده) فعالان جامعه مدنی می‌توانند آگاهی عمومی را درباره این سفرافزایش دهند.

فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند قبل از انجام سفر اطلاعات مناسب را به دارنده ماموریت بدهند و مطالب نگران‌کننده را با او در میان بگذارند. این امر می‌تواند دارنده ماموریت را قادر کند مسائل ویژه را پیش از موعد با مسئولان در میان بگذارد و در صورت نیاز ترتیباتی برای گنجاندن آن در برنامه رسمی سفر بدهد (مثلا با درخواست دسترسی به مراکز بازداشت ویژه یا اردوگاه‌های پناهندگان یا ترتیب دیدار با مسئولان ملی یا محلی خاص، یا افراد خصوصی).

هماهنگی در سطح ملی بین سازمان‌های غیردولتی برزیل

گروهی از سازمان‌های غیر دولتی برزیل (Plataforma Dhesc) نظامی برای نظارت بر حقوق بشر از روی الگوی رویه‌های ویژه به وجود آورده‌اند. شش مرکز هر کدام در زمینه یک مساله اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی - حق برخورداری از مسکن، آموزش و پرورش، محیط زیست، مواد غذایی، بهداشت یا کار مناسب فعالیت می‌کنند و درباره مسائلی که به ماموریت‌دار(ان) رویه‌های ویژه مربوطه منتقل می‌شود، گزارش‌های ملی تهیه می‌کنند. اختصاص یک موضوع ویژه به هر مرکز، استفاده از منابع و نظریات کارشناسی را به حداکثر رسانده، با کاهش دوباره کاری منجر به کمک موثرتر به کار رویه‌های ویژه شده است.

3 - در جریان دیدار از کشور

هنگام دیدار از کشوری فعالان جامعه مدنی می‌توانند از طریق تماس با دارندگان

ماموریت، یا کارمند مربوطه OHCHR در ژنو یا در کشور مربوطه با فکس، پست یا ای میل خواهان ملاقات با دارندگان ماموریت شوند.

برای گرفتن تماس با دفتر میدانی و مامور مربوطه لطفاً به وب سایت OHCHR مراجعه کنید.

4 - پس از دیدار از کشور

فعالان جامعه مدنی می‌توانند با انجام فعالیت‌های زیر نقشی مهم در پیگیری نتایج و توصیه‌های ناشی از دیدار کشوری ایفا کنند:

- انتشار توصیه‌ها بین مخاطبان محلی خود؛
- اطلاع رسانی درباره کار رویه‌های ویژه و افزایش آگاهی عمومی؛
- تدوین برنامه‌های اقدام برای ادامه کار آغاز شده با سفر کشوری؛
- کار با دولت‌ها در جهت اجرای توصیه‌های رویه‌های ویژه؛
- دادن اطلاعات برای گزارش‌های پیگیری ویژه انتشار یافته از سوی بعضی از ماموریت داران؛ و
- نظارت بر گام‌هایی که دولت‌ها برای اجرای توصیه‌ها برداشته‌اند، و قرار دادن ماموریت داران) در جریان پیشرفت کشور در جهت اجرای توصیه‌ها.

ایجاد شبکه‌ها برای کار در زمینه اجرای توصیه‌های رویه‌های ویژه

به دنبال دیدار Mr. Doudou Diène گزارشگر ویژه وقت شکل‌های معاصر نژادپرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌هراسی و تعصب مربوطه از ژاپن در سال 2005، جنبش بین‌المللی علیه همه شکل‌های نژادپرستی (IMADR) و 85 گروه اقلیت و حقوق بشر، شبکه‌ای از سازمان‌های غیردولتی برای حذف تبعیض نژادی بر مبنای گزارش ماموریت این گزارشگر ویژه ایجاد کردند. این شبکه به عنوان وسیله‌ای اساسی برای سازمان‌های غیردولتی محلی مفید واقع شد تا اطلاعات مربوط به نژادپرستی و تبعیض در ژاپن را مطرح و با ساز و کارهای بین‌المللی همکاری کنند. گزارشگر ویژه از ایجاد این شبکه و برقراری امکان گفتگوی سازنده بین مسئولان، سازمان‌های غیردولتی و اعضای جامعه‌هایی که بیشتر تحت تاثیر نژادپرستی و بیگانه‌هراسی بودند از جمله Ainu (ژاپن در سال 2008 آنان را به عنوان مردمی بومی به رسمیت شناخت)، اقلیت‌های ملی (مردم Buraku و مردم Okinawa)، اخلاف و اعقاب مردم مستعمره‌های سابق ژاپن (مردم کره و چین)، و مهاجران جدید از کشورهای دیگر آسیا، آفریقا، آمریکای جنوبی و خاور میانه استقبال کرد.

ج - ارائه اطلاعات به ماموریت داران رویه‌های ویژه

سازمان‌های غیردولتی می‌توانند درباره وضعیت ویژه حقوق بشر در کشوری خاص اطلاعات بدهند، یا قوانین و روش‌های حقوق بشر آن را مورد توجه رویه‌های ویژه قرار دهند. ماموریت داران می‌توانند گاهی درباره موضوعی در حوزه ماموریت خود اطلاعات خاصی بخواهند یا مشورت‌های ویژه‌ای با سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی، از جمله موسسات دانشگاهی و پژوهشی به عمل آورند.

همکاری جامعه مدنی با گزارشگر ویژه درباره حق آموزش در تدوین گزارش درباره حق آموزش اشخاص دارای معلولیت

آقای Vernor Muñoz Villalobos گزارشگر ویژه در زمینه حق آموزش در سال 2007 سومین گزارش سالانه خود (A/HRC/4/29) را به حق آموزش اشخاص دارای معلولیت، با توجه به این که آنان یکی از گروه‌هایی هستند که محرومیت از آموزش بیشترین تاثیر را روی ایشان می‌گذارد، اختصاص داد.

گزارش‌وی حاوی تجزیه و تحلیلی عمیق از مباحث نهادی و حقوقی درباره حق آموزش

معلولان بود و پیامدهای «آموزش فراگیر» را به عنوان جزئی ذاتی و بنیادی از حق آموزش بررسی کرد و به موانع و چالش‌های اصلی تهدید کننده تحقق حق آموزش معلولان پرداخت.

این گزارشگر ویژه برای تدوین گزارش با سازمان‌های ملی و منطقه‌ای، از جمله سازمان‌های معلولان، مشورت کرد و اطلاعات دست اول (شامل بررسی‌ها و مطالعات، آمار و دیدگاه‌ها) از سازمان‌های معتبر محلی و منطقه‌ای دریافت کرد. این اطلاعات برای شناسایی چالش‌ها و موانع موجود بر سر راه تحقق حق آموزش معلولان، و تهیه توصیه‌ها و پیشنهادهای کمک کرد.

OHCHR، با همکاری این گزارشگر ویژه، همچنین سمیناری دو روزه از کارشناسان درباره حق آموزش معلولان تشکیل داد، که در آن معلولان و اشخاص شاغل در مسائل معلولان نقشی فعال ایفا کردند. کمک‌های نمایندگان جامعه مدنی در سمینار، در گزارش گزارشگر ویژه منعکس شد، که به صورتی گسترده بین معلولان و سازمان‌های نماینده آنان، دانشگاه‌ها، کارگزاری‌های دولتی، و سایر گروه‌های جامعه مدنی انتشار یافت.

مساعادت موسسات دانشگاهی به ماموریت نماینده ویژه دبیرکل در زمینه موضوع حقوق بشر و شرکت‌های فرا ملیتی و دیگر شرکت‌های تجاری

طیفی گسترده از موسسات دانشگاهی جهان به کار نماینده ویژه دبیرکل در زمینه موضوع حقوق بشر و شرکت‌های فرا ملیتی و سایر شرکت‌های تجاری کمک کرده‌اند. این کمک‌ها به صورت پژوهش درباره موضوعات ویژه درخواستی یا توافق شده با نماینده ویژه، شرکت در جلسات مشورتی و کارشناسی تشکیل شده از طرف وی، و اظهارنظرها و دادن اطلاعات به نماینده ویژه درباره موضوع‌های گوناگون تحت پوشش ماموریت ارائه شده است. همه کمک‌های دریافتی نماینده ویژه را می‌توان در وب سایت Business & Human Rights Resource Centre

مشاهده کرد. 62

د - کار در سطح محلی، ملی یا منطقه‌ای برای حمایت، انتشار، پیگیری و انجام کار رویه‌های ویژه

کارکنونی ماموریت داران رویه‌های ویژه، از جمله گزارش‌ها و توصیه‌های آنان مطالبی ارزشمند ارائه می‌دهند که فعالان جامعه مدنی می‌توانند در کار طرفداری جاری خود ادغام کنند. این کار می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

1- اجرای توصیه‌های رویه‌های ویژه در سطح ملی

پیگیری اجرای توصیه‌های رویه‌های ویژه به دولت‌ها، به ویژه پس از دیدار کشوری، نقشی مهم است که جامعه مدنی می‌تواند برای تحقق حقوق بشر انجام دهد. فعالان جامعه مدنی می‌توانند برای نظارت بر پیشرفت دولت در اجرای توصیه‌ها، اقدام کنند، یا می‌توانند، اگر توصیه‌ها خطاب به جامعه مدنی باشد، خودخواهان اجرای آنها شوند.

2 - تعیین معیارهای ملی یا محلی

فعالان جامعه مدنی می‌توانند از معیارهای بین‌المللی، بهترین روش‌ها یا قوانین الگویی ارائه شده از سوی ماموریت داران رویه‌های ویژه برای افزایش آگاهی از یک موضوع ویژه، در تلاش برای ایجاد معیارهای ملی یا محلی بهتر، یا اقدام به عنوان مبنایی برای تفسیر قوانین ملی استفاده کنند.

فعالان جامعه مدنی همچنین می‌توانند برای توسعه روند تعیین معیار رویدادها و برنامه‌های آموزشی برگزار کنند و در جهت ایجاد ظرفیت برای سایر فعالان جامعه مدنی به منظور استفاده و همکاری با رویه‌های ویژه کار کنند. ماموریت داران اغلب به چنین فعالیت‌ها در زمینه ظرفیت سازی کمک می‌کنند.

3 - ابزارها برای تدوین رهنمودهای عملیاتی

کار ماموریت داران رویه‌های ویژه می‌تواند ارائه مطالب مشروح درباره حقوق و تعهداتی باشد که فعالان جامعه مدنی بتوانند از آنها برای تدوین رهنمودهای عملیاتی داخلی استفاده کنند.

- کار گزارشگر ویژه حق آموزش، رهنمودهای ارزشمند برای نهادهای آموزشی ارائه می‌دهد؛
- از کار گزارشگر ویژه شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز، مراکز بازداشت و زندان‌ها می‌توانند در تدوین ضوابط آموزشی و عملیاتی داخلی استفاده کنند؛ و
- کار گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان، دلایل و پیامدهای آن، می‌تواند تعاریف سودمند از خشونت علیه زنان، دلایل آنها و بهترین روش‌ها برای حذف آنها ارائه دهد. از این رهنمودها، تعاریف و رویه‌ها می‌توان در مدارس، زندان‌ها، پناهگاه‌های زنان یا دیگر سازمان‌های طالب ایجاد شرایط امن برای زنان سود برد.

ه - دیدار با ماموریت داران رویه‌های ویژه

ماموریت داران رویه‌های ویژه برای دیدار با فعالان جامعه مدنی به عنوان بخشی از مشورت‌های خود در ژنو، نیویورک (برای کسانی که در مجمع عمومی شرکت می‌کنند) و در طول دیدار آنان از کشورهای آماده‌اند. این دیدارها به ویژه برای کمک به ایجاد مشارکت مستمر بین ماموریت داران و جامعه مدنی به ویژه مهم است. با کارکنانی که در OHCHR به ماموریت داران خدمت می‌کنند می‌توان در تمامی طول سال برای ترتیب این دیدارها تماس گرفت.

منابع OHCHR

وب پیج رویه‌های ویژه

فعالان جامعه مدنی برای دریافت آخرین اطلاعات درباره رویه‌های ویژه باید مدام به بخش رویه‌های ویژه وب سایت OHCHR سر بزنند. این صفحه وب در حال حاضر به زبان‌های انگلیسی، فرانسوی، روسی، و اسپانیایی وجود دارد و نسخه‌های عربی و چینی آن نیز در حال ساخت است.

وب پیج شورای حقوق بشر

فعالان جامعه مدنی برای آگاهی از آخرین اطلاعات و مطالب درباره شرکت در جلسات شورا، و اطلاعات در زمینه ارائه گزارش‌های رویه‌های ویژه باید مرتب به بخش شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR مراجعه کنند.

اکسترانت

اطلاعات درباره جنبه‌های گوناگون نظام رویه‌های ویژه نیز در نشانی‌های زیر قابل دسترسی است.

- بخش رویه‌های ویژه اکسترانت شورای حقوق بشر؛ و
- اکسترانت رویه‌های ویژه.

بولتن رویه‌های ویژه

OHCHR فصلنامه‌ای درباره فعالیت‌های رویه‌های ویژه تهیه می‌کند که در صفحه وب رویه‌های ویژه OHCHR در دسترس است.

برای دسترسی به Human Rights Council Extranet page که اسم رمز دارد فرم آنلاین مربوطه را پر کنید و از عبور و اسم رمز با ای میل برای شما فرستاده می‌شود. برای دسترسی به صفحه رمزدار special procedures Extranet page نیز باید فرم آنلاین را پر کنید.

آمار و ارقام سالانه درباره رویه‌های ویژه

OHCHR منبعی سالانه درباره آمار و ارقام رویه‌های ویژه تهیه می‌کند که حاوی اطلاعات و آمار درباره مراسلات و پیام‌ها، دیدارهای کشوری، اطلاعیه‌های رسمی، هماهنگی و رویدادهای موضوعی است. منبع آمار و ارقام در بخش رویه‌های ویژه وب سایت OHCHR در دسترس است.

مجموعه سالانه توصیه‌های رویه‌های ویژه

OHCHR مجموعه‌ای سالانه از توصیه‌های رویه‌های ویژه، مرتب شده به وسیله کشورهای، تهیه می‌کند که در بخش رویه‌های ویژه وب سایت OHCHR موجود است.

شاخص حقوق بشر جهانی

شاخص (Index) حقوق بشر جهانی وسیله اطلاعاتی آنلاینی است که در اصل برای تسهیل دسترسی به اسناد حقوق بشر صادر شده از سوی نهادهای معاهده حقوق بشر سازمان ملل و رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر طراحی شده است. این وب سایت جدید (که از طریق وب سایت OHCHR قابل دسترسی است) شامل اظهارنظرهای پایانی که نهادهای معاهده از سال 2000 صادر کرده، و نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌های رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر مربوط به کشورهای خاص است که از سال 2006 تصویب شده است.

شاخص Index به زودی امکان دسترسی به توصیه‌های ارائه شده در چارچوب ساز و کار بررسی ادواری جهانی شورای حقوق بشر را فراهم خواهد کرد.

پیوست

تا سپتامبر 2008، سی و هشت ساز و کار رویه‌های ویژه (30 ماموریت موضوعی و 8 ماموریت کشوری) عملیاتی بودند.

برای فهرست کنونی ساز و کارهای رویه‌های ویژه، لطفاً به بخش رویه‌های ویژه وب سایت OHCHR نگاه کنید.

جدول ماموریت‌های موضوعی

عنوان / ماموریت		ایجاد کننده ماموریت		تمدید کننده ماموریت	
		سال	ایجادکننده	سال	تمدیدکننده
گزارشگرویه مسکن مناسب به عنوان بخشی از حق برخورداری از معیار زندگی مناسب	2000	2000/9	قطعهنامه کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 6/27 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گروه کاری کارشناسان مربوط به مردم آفریقایی تبار	2002	2002/68	قطعهنامه کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گروه کاری مربوط به بازداشت خود	1991	1991/42	قطعهنامه کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 6/4 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)

سرنانه				
گزارشگر ویژه در زمینه فروش کودکان، فحشا و پورنوگرافی کودکان	1990	قطعهنامه 1990/68 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 7/13 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه حق آموزش	1998	قطعهنامه 1998/33 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 8/4 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گروه کاری مربوط به ناپدید شدن‌های اجباری یا غیر داوطلبانه	1980	قطعهنامه 20 (سی و ششم) کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 7/12 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه اعدام‌های غیر قانونی، شتابزده یا خود سرنانه	1982	قطعهنامه 1982/35 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 8/3 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
کارشناس مستقل مساله حقوق بشر و فقر شدید	1998	قطعهنامه 1998/25 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 8/11 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه حق برخورداری از غذا	2000	قطعهنامه 2000/10 کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 6/2 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه ترویج و حمایت از حق آزادی عقیده و بیان	1993	قطعهنامه 1993/45 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 7/36 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه آزادی دین یا عقیده	1986	قطعهنامه 1986/20 کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 6/37 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه حق عموم برای برخورداری از عالی‌ترین معیار قابل دسترسی بهداشت	2002	قطعهنامه 2002/31 کمیسیون حقوق بشر	2007	قطعهنامه 6/29 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)

				جسمي و رواني
7/8	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 2000/61 کمیسیون حقوق بشر	2000 گزارشگر ویژه وضعیت مدافعان حقوق بشر (قبلا): نماینده ویژه دبیر کل)
8/6	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 1994/41 کمیسیون حقوق بشر	1994 گزارشگر ویژه استقلال قضات و وکلای مدافع
6/12	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2007	قطعنامه 2001/57 کمیسیون حقوق بشر	2001 گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی مردم بومی
6/32	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2007	قطعنامه 2004/55 کمیسیون حقوق بشر	2004 نماینده دبیرکل در زمینه حقوق بشر آوارگان داخلی
7/21	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 2005/2 کمیسیون حقوق بشر	2005 گروه کاری مربوط به استفاده از مزدوران به عنوان وسیله نقض حقوق بشر وممانعت از اعمال حق تعیین سرنوشت مردمان
8/10	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 1999/44 کمیسیون حقوق بشر	1999 گزارشگر ویژه حقوق بشر مهاجران
7/6	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 2005/79 کمیسیون حقوق بشر	2005 کارشناس مستقل مسائل اقلیت‌ها
7/34	قطعنامه شوراي حقوق بشر (براي 3 سال)	2008	قطعنامه 1993/20 کمیسیون حقوق بشر	1993 گزارشگر ویژه شکل‌های معاصر نژاد پرستی، تبعیض نژادی، بیگانه‌هراسی

				و تعصب های مربوطه
----	--	قطعهنامه 6/14 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)	2007	گزارشگر ویژه شکل‌های معاصر بردگی، شامل دلایل و پیامدهای آن
7/5	2008	قطعهنامه شورای حقوق بشر (برای 3 سال)	2005	کارشناس مستقل حقوق بشر و همبستگی بین‌المللی
7/4	2008	قطعهنامه شورای حقوق بشر (برای 3 سال)	2000	کارشناس مستقل آثار بدهی خارجی و سایر تعهدات مالی بین‌المللی مربوطه کشورها در زمینه برخورداری کامل از حقوق بشر به ویژه حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
		قطعهنامه 7/22 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)	2008	کارشناس مستقل موضوع تعهدات حقوق بشر در زمینه دسترسی به آب آشامیدنی سالم و دفع بهداشتی فاضلاب
6/28	2007	قطعهنامه شورای حقوق بشر (برای 3 سال)	2005	گزارشگر ویژه ترویج و حمایت از حقوق بشرهنگام مبارزه با تروریسم
8/8	2008	قطعهنامه شورای حقوق بشر (برای	1985	گزارشگر ویژه شکنجه، و سایر رفتار یا
		قطعهنامه 1985/33 کمیسیون حقوق		

مجازات بیرحمانه، غیرانسانی یا تحقیر آمیز		بشر		
گزارشگرویزه عوارض جانبی نقل و انتقال و تخلیه غیر قانونی پسماند های سمی و خطرناک بر برخور داری از حقوق بشر	1995	قطعهنامه 1995/81 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 9/1 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگرویزه جنبه های حقوق بشر قاچاق اشخاص، به ویژه زنان و کودکان	2004	قطعهنامه 2004/110 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 8/12 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
نماینده ویژه دبیر کل در زمینه حقوق بشر و شرکت های فرا ملیتی و سایر شرکت های تجاری	2005	قطعهنامه 2005/69 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 8/7 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)
گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان ، دلایل و پیامد های آن	1994	قطعهنامه 1994/45 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 7/24 شورای حقوق بشر (برای 3 سال)

کارشناس مستقل وضعیت حقوق بشر در بروندی	2004	قطعهنامه 2004/82 کمیسیون حقوق بشر (دوره ماموریت مشخص نشده)	2008	قطعهنامه 9/19 شورای حقوق بشر(دوره ماموریت مشخص نشده)
نماینده ویژه دبیرکل برای حقوق بشر در کامبوج	1993	قطعهنامه 1993/6 کمیسیون حقوق بشر	2008	قطعهنامه 9/15 شورای حقوق بشر (برای یک سال)
گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در	2004	قطعهنامه 2004/13 کمیسیون	2008	قطعهنامه 7/15 شورای حقوق بشر (برای یک سال)

		حقوق بشر		جمهوري دموکراتیک خلق کره
بیانیه A/HCR/PRST/9/1 رئیس شورای حقوق بشر (برای 2 سال)	2008	قطعنامه 1995/70 کمیسیون حقوق بشر	1995	کارشناس مستقل منصوب دبیرکل برای وضعیت حقوق بشر در هائیتی
قطعنامه شورای حقوق بشر (برای یک سال) 7/32	2008	قطعنامه 1992/58 کمیسیون حقوق بشر	1992	گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در میانمار
		قطعنامه A 1993/2 کمیسیون حقوق بشر («تاپایان اشغالگری اسرائیل»)	1993	گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در اراضی فلسطینی که از 1967 اشغال شده
قطعنامه شورای حقوق بشر (برای یک سال) 7/35	2008	قطعنامه 1993/86 کمیسیون حقوق بشر	1993	کارشناس مستقل منصوب برای وضعیت حقوق بشر در سومالی
قطعنامه شورای حقوق بشر (برای 9 ماه) 9/17	2008	قطعنامه 2005/82 کمیسیون حقوق بشر	2005	گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در سودان

هفتم - بررسی ادواری جهانی

بررسی ادواری جهانی در یک نگاه

بررسی ادواری جهانی چیست؟

بررسی ادواری جهانی (UPR) که با قطعنامه 60/251 مجمع عمومی ایجاد شد، سازو کار جدید حقوق بشر است. شورای حقوق بشر از طریق بررسی ادواری جهانی انجام تعهدات و الزامات حقوق بشر هر 192 کشور عضو سازمان ملل را بر اساس ادواری بررسی می‌کند. بررسی ادواری جهانی ساز و کاری مبتنی بر همکاری است و هدف از ایجاد آن تکمیل، نه تکرار کار، نهادهای معاهده حقوق بشر است.

بررسی ادواری جهانی چگونه کار می‌کند؟

قطعنامه 5/1 شورای حقوق بشر ادواری بودن و جریان بررسی را شرح می‌دهد. بررسی ادواری جهانی بر مبنای یک دوره چهار ساله فعالیت می‌کند و شامل چند مرحله است، برای مثال:

- آماده کردن اطلاعات که بررسی‌ها بر اساس آنها استوار است، از جمله: اطلاعات ارائه شده به وسیله کشور تحت بررسی (گزارش ملی)؛ گردآوری مجموعه‌ای از اطلاعات سازمان ملل درباره کشور تحت بررسی که از سوی دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل (OHCHR) تهیه می‌شود؛ و خلاصه‌ای از اطلاعات تسلیم

شده از سوی عوامل ذینفع دیگر (از جمله فعالان جامعه مدنی)، که آن نیز از سوی OHCHR تهیه می‌شود؛

- خود بررسی در ژنو در گروه کاری UPR، که از 47 کشور عضو شورا تشکیل شده به صورت گفتگویی تعاملی بین کشور تحت بررسی و کشورهای عضو ناظر شورا انجام می‌شود. این گروه کاری هر سال در سه جلسه دو هفته‌ای تشکیل می‌دهد و در هر جلسه 16 کشور را بررسی می‌کند که سالانه 48 کشور می‌شود؛
- گروهی از سه گزارشگر (ترویگا- سه گانه) که از اعضای شورا انتخاب شده‌اند، بررسی هر کشور را تسهیل می‌کنند؛
- تصویب سند نتیجه در پایان هر بررسی به وسیله گروه کاری؛
- رسیدگی و تصویب سند نتیجه بررسی ادواری جهانی به وسیله شورا معمولاً در جلسه عادی بعدی آن؛ و
- پیگیری از سوی کشورهای بررسی شده و سایر عوامل ذینفع، از جمله جامعه مدنی در زمینه اجرای نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌های موجود در اسناد نتیجه.

چگونه با بررسی ادواری جهانی همکاری کنیم

قطعهنامه 5/1 برای شرکت همه عوامل ذینفع مربوطه در این فرآیند پیش‌بینی‌های لازم را کرده است. بر اساس آن، شرکت سازمان‌های بین‌دولتی منطقه‌ای، نهادهای ملی حقوق بشر و نمایندگان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیر دولتی، مدافعان حقوق بشر، نهادهای دانشگاهی و موسسات پژوهشی، در مرحله‌های مناسب پیش‌بینی شده است.

داشتن موقعیت مشورتی در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل برای شرکت در جلسات گروه کاری بررسی ادواری جهانی و جلسات شورای حقوق بشر ضروری است. با این حال فعالان جامعه مدنی می‌توانند به کار بررسی ادواری جهانی، از جمله به روش‌های زیر، کمک کنند:

- شرکت در جلسات مشورتی تشکیل شده به وسیله دولت‌ها برای آماده کردن گزارش‌های ملی آنها درباره وضعیت حقوق بشر در کشورهای خود؛
- آماده کردن اطلاعات درباره وضعیت حقوق بشر در کشورهای تحت بررسی برای گنجاندن احتمالی در خلاصه اطلاعات تسلیمی عوامل ذینفع که از سوی OHCHR تهیه شده است. گروه کاری هنگام بررسی وضعیت کشورها به خلاصه OHCHR رسیدگی می‌کند؛ و
- کمک به پیگیری اجرای نتایج بررسی.

جلسات گروه کاری به طور زنده و مستقیم از یک **وب کست** OHCHR پخش می‌شود و طیفی گسترده از اسناد و اطلاعات بررسی ادواری جهانی در بخش **UPR وب سایت OHCHR** و در صفحه UPR در **اکسترانت** شورای حقوق بشر در دسترس است.

تماس‌های مهم مربوط به بررسی ادواری جهانی

شعبه شورای حقوق بشر OHCHR

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

OHCHR Human Rights Council Branch

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Phone: +41 (0)22 917 92 69

Fax: +41 (0)22 917 90 11

واحد جامعه مدني OHCHR

OHCHR Civil Society Unit
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 90 00
E-mail: civilsocietyunit@ohchr.org

بررسي ادواري جهاني چيست؟

ايجاد بررسي ادواري جهاني
بررسي ادواري جهاني (UPR)، که با قطعنامه 60/251 مورخ 15 مارس 2006 مجمع عمومي ايجاد و در قطعنامه 5/1 مورخ 18 ژوئن 2007 شوراي حقوق بشر تدوين شد ساز و کار جديد حقوق بشر است. شوراي حقوق بشر از طريق آن وظيفه دارد بر مبناي ادواري اجرائي تعهدات والزامات مربوط به حقوق بشر هر يك از 192 کشور عضو سازمان ملل را بررسي کند. UPR ساز و کاري مبتني بر همکاري و بر مبناي گفتگوي تعاملي بين هر کشور تحت بررسي و کشورهای عضو ناظر شورا استوار است. هدف آن تکميل، نه تکرار، کار **نهادهاي معاهده حقوق بشر** است.

UPR که بر مبناي دوره‌اي چهار ساله فعاليت مي‌کند از چند مرحله، از جمله آماده کردن اسنادي که بررسي‌ها بر آنها استوار است، خود بررسي، و پيگيري نتايج و توصیه‌هاي ناشي از بررسي‌ها تشکيل شده است. شرکت سازمان‌هاي بين دولتي منطقه‌اي، نهادهاي ملي حقوق بشر، و نمايندگان جامعه مدني، شامل سازمان‌هاي غيردولتي، مدافعان حقوق بشر، نهادهاي دانشگاهي و موسسات پژوهشي، در مراحل مربوط و مناسب فرآيند بررسي پيش‌بيني شده است.

در پايان دوره نخست بررسي ادواري جهاني، شوراي حقوق بشر مي‌تواند روش‌ها و ادواري بودن بررسي‌ها را بر مبناي بهترين شيوه‌ها و درس‌هاي آموخته شده، بررسي کند.

اصول و هدف‌هاي راهنماي بررسي ادواري جهاني

- چند اصل UPR را در مراحل گوناگون آن راهنمايي مي‌کنند: UPR بايد :
- از همگاني بودن، وابستگي متقابل، تقسيم ناپذيري و به هم پيوستگي تامامي حقوق بشر حمايت کند ؛
 - ساز و کاري مبتني بر همکاري بر مبناي اطلاعات بي‌طرفانه و موثق و گفتگوي تعاملي باشد؛
 - پوشش همگاني و رفتار يکسان با همه کشورها را تضمين کند ؛
 - فرآيندي بين دولتي، متکي بر اعضا سازمان ملل و عمل‌گرا باشد؛
 - کشور تحت بررسي را به طور کامل مشارکت دهد ؛
 - کار ساير ساز و کارهاي حقوق بشررا تکميل و نه تکرار ، و به اين ترتيب ارزش افزوده ايجاد کند ؛
 - به روشي بي‌طرفانه، شفاف، غير گزينشي، سازنده، بدون حالت مقابله، وعدم سياست زدگي عمل کند ؛
 - براي کشور مربوطه يا دستور کار شورا بيش از حد طاقت فرسا نباشد ؛
 - بيش از حد طولاني نباشد ؛ واقعگرا باشد و منابع زماني، انساني و مالي

- نامتناسبی را جذب نکند؛
- توانایی شورای حقوق بشر را برای نشان دادن واکنش به وضعیت‌های اضطراری حقوق بشر کاهش ندهد؛
- دیدگاه جنسیتی را به طور کامل در فعالیتش تلفیق کند؛
- سطح توسعه و محدودیت‌های کشورهای را در نظر بگیرد؛ و
- شرکت همه عوامل ذینفع مربوطه، از جمله سازمان‌های غیردولتی، را بر اساس قطعنامه 60/251 مجمع عمومی و قطعنامه 1996/31 شورای اقتصادی و اجتماعی، و (اجرای) هر تصمیمی را که شورای حقوق بشر ممکن است در این زمینه اتخاذ کند، تضمین نماید.

هدف‌های بررسی ادواری جهانی عبارتند از:

- بهبود وضعیت حقوق بشر در همه جا
- تحقق تعهدات و الزامات حقوق بشر کشورها، و ارزیابی تحولات و چالش‌های مثبتی که با آنها مواجه می‌شود؛
- افزایش ظرفیت کشور مربوطه و ارائه کمک فنی با مشورت، و رضایت کشور مربوطه؛
- در میان گذاشتن و اشتراک بهترین روش‌ها بین کشورها و دیگر عوامل ذینفع؛
- حمایت از همکاری در ترویج و پشتیبانی از حقوق بشر؛ و
- تشویق همکاری و همراهی کامل با شورای حقوق بشر، دیگر نهادهای حقوق بشر و دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل (OHCHR).

دو ساز و کار مالی، **صندوق سپرده داوطلبانه بررسی ادواری جهانی** و **صندوق داوطلبانه برای کمک مالی و فنی 63**، به ترتیب جهت تسهیل مشارکت کشورهای در حال توسعه (به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته) در ساز و کار بررسی ادواری جهانی و حمایت از پیگیری آن در سطح کشور ایجاد شده‌است.

بررسی ادواری جهانی چگونه کار می‌کند؟
الف - ادواری بودن، ترتیب و مبنای بررسی

ادواری بودن

بررسی ادواری جهانی بر مبنای دوره چهار ساله فعالیت می‌کند. شورای حقوق بشر در ششمین جلسه خود، در سپتامبر 2007، تقویمی را برای بررسی همه کشورهای عضو سازمان ملل در طول دوره اول تصویب کرد.

برای ترتیب بررسی کشورها در طول دوره اول (2008-2011) به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

ترتیب بررسی

- ترتیب بررسی کشورها بر اساس اصل‌های عمومی بودن و رفتار یکسان استوار است. قطعنامه 5/1 همچنین شرایط زیر را برای تعیین ترتیب بررسی مشخص کرده است:
- همه کشورهای عضو شورا باید در طول دوره عضویت خود بررسی شوند؛
 - کشورهای عضو اولیه شورا، به ویژه آنهایی که برای دوره‌های یک یا دو ساله انتخاب شده‌اند باید اول بررسی شوند؛
 - ترکیبی از کشورهای عضو و ناظر شورا باید بررسی شوند؛ و
 - در انتخاب کشورها برای بررسی، عادلانه بودن توزیع جغرافیایی باید رعایت شود.

مبنای بررسی

- هر کشور بر مبنای ضوابط زیر بررسی می‌شود:
- منشور ملل متحد؛

- اعلامیه جهانی حقوق بشر؛
- اسناد حقوق بشر که کشور مربوطه طرف آن است؛
- قولها و تعهدات داوطلبانه آن، از جمله (هر جا مناسب باشد) قولها و تعهداتی که هنگام نامزدی برای انتخاب در شورا داده؛ و
- قانون بشر دوستانه بین‌المللی حاکم

ب - فرآیند بررسی

1 - تهیه سند

تهیه اطلاعات برای بررسی‌ها، مرحله مقدماتی این فرآیند است. بررسی کشورها بر مبنای اطلاعات موجود در سه سند استوار است:

- اطلاعات ارائه شده از سوی کشور تحت بررسی؛
- مجموعه اطلاعات سازمان ملل که به وسیله OHCHR ارائه شده؛ و
- خلاصه‌ای از اطلاعات تسلیم شده از سوی عوامل ذینفع (ارائه شده به وسیله OHCHR).

این سه سند دیدگاه‌های متمایز و تکمیلی درباره وضعیت حقوق بشر در هر کشور تحت بررسی ارائه می‌دهند این اسناد باید حداقل شش هفته پیش از هر بررسی در دسترس بوده و در بخش بررسی ادواری جهانی وب سایت OHCHR موجود باشند.

الف - اطلاعات ارائه شده از سوی کشور تحت بررسی (گزارش ملی)

هر کشور اطلاعاتی را که درباره بررسی خود تهیه کرده، که می‌تواند به شکل گزارش ملی باشد، به صورت شفاهی یا کتبی، ارائه می‌دهد. اطلاعات کتبی نباید از 20 صفحه بیشتر باشد. به کشورها توصیه می‌شود این اطلاعات را از طریق فرآیند گسترده مشورت ملی با همه دست‌اندرکاران مربوطه، از جمله جامعه مدنی تهیه کنند.

ب) مجموعه اطلاعات سازمان ملل، آماده شده از سوی OHCHR

OHCHR مجموعه‌ای از اطلاعات موجود در گزارش‌های نهادهای معاهده حقوق بشر، رویه‌های ویژه و سایر اسناد رسمی مربوطه سازمان ملل را که از 10 صفحه بیشتر نباشد، آماده می‌کند.

ج) خلاصه اطلاعات عوامل ذینفع، که از سوی OHCHR آماده شده

OHCHR نیز خلاصه‌ای از اطلاعات ارائه شده از سوی دیگر عوامل ذینفع بررسی ادواری جهانی (از جمله نهادهای ملی حقوق بشر و سازمان‌های غیر دولتی و دیگر فعالان جامعه مدنی) که از 10 صفحه بیشتر نباشد، آماده می‌کند. به خلاصه اطلاعات عوامل ذینفع در جریان بررسی‌ها رسیدگی می‌شود.

رهنمودهای کلی به منظور آماده کردن اطلاعات برای بررسی‌ها

شورای حقوق بشر در تصمیم 6/102 رهنمودهای کلی خود را برای آماده کردن اطلاعات بر اساس بررسی ادواری جهانی تعیین کرد. این رهنمودها در مورد کشورها و دیگر عوامل ذینفع، و OHCHR، برای آماده کردن اسناد تحت مسئولیت آن صدق و تأکید می‌کنند اطلاعات ارائه شده برای بررسی‌ها باید شامل مطالب زیر باشند:

- توصیف روش‌ها و فرآیند گسترده مشورت که برای آماده کردن اطلاعات ارائه شده دنبال شوند؛
- پیشینه و مبنای (به ویژه قانونی و نهادی) برای ترویج و حمایت از حقوق بشر در کشورها، از جمله: قانون اساسی، قوانین ملی، تدابیر سیاست‌گذاری، حقوق ملی، زیرساخت‌های حقوق بشر (مثل نهادهای ملی حقوق بشر) و شمول تعهدات بین‌المللی تعیین شده در «مبنای بررسی»؛

- ترویج و حمایت از حقوق بشر در همه جا، از جمله اجرای تعهدات تعیین شده در زمینه حقوق بشر بین‌المللی در «مبنای بررسی»، قوانین ملی و تعهدات داوطلبانه، فعالیت‌های نهادهای ملی حقوق بشر، آگاهی عمومی از حقوق بشر، و همکاری با ساز و کارهای حقوق بشر؛ و
- شناسایی دستاوردها، بهترین روش‌ها، چالش‌ها، و محدودیت‌ها.

هر کشور همچنین باید موارد زیر را شناسایی و درباره آنها اطلاعات ارائه دهد:

- = ولایت‌ها، ابتکارها و تعهدات ملی اصلی که قصد دارد برای غلبه بر چالش‌ها و محدودیت‌ها بر عهده بگیرد و وضعیت حقوق بشر را در کشور بهبود بخشد؛
- انتظارات آن از حیث ظرفیت سازی و درخواست‌ها، در صورت وجود درخواستی، برای کمک فنی؛
- هر اطلاعات دیگری که مناسب و مربوط به شمار می‌آورد؛ و
- در طول بررسی‌های بعدی، پیگیری خود درباره بررسی قبلی.

2 - گروه کاری بررسی ادواری جهانی

بررسی عملی کشورها در گروه کاری بررسی ادواری جهانی انجام می‌گیرد. ریاست گروه کاری با رئیس شورای حقوق بشر بوده و از 47 کشور عضو شورا تشکیل شده است. و هر سال سه جلسه دو هفته‌ای تشکیل می‌دهد که در هر جلسه وضعیت 16 کشور - در مجموع 48 کشور در هر سال - را بررسی می‌کند. گروه کاری نخستین بار در آوریل 2008 تشکیل جلسه داد.

بین کشور تحت بررسی و کشورهای عضو و ناظر شورا گفتگوی تعاملی سه ساعته‌ای انجام می‌شود. در طول این گفتگو کشورهای عضو و ناظر شورا دو ساعت فرصت دارند از کشور تحت بررسی سؤال کنند و پیشنهاد دهند. از سوی دیگر، کشور تحت بررسی يك ساعت فرصت دارد اطلاعاتی را که درباره بررسی خود تهیه کرده به گروه کاری ارائه دهد، به سئوال‌ها و توصیه‌هایی که کشورها در طول و پیش از گفتگوی تعاملی مطرح کرده‌اند جواب دهد و در پایان بررسی اظهارنظرهای پایانی ارائه دهد. 64

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی می‌توانند در جلسات گروه کاری بررسی ادواری جهانی شرکت کنند، اما در گفتگوی تعاملی نقشی ایفا نمی‌کنند.

برای اطلاعات مرتباً به روز شده درباره جلسات گروه کاری، از جمله یادداشت‌های اطلاع رسانی برای سازمان‌های غیردولتی به بخش UPR وب سایت OHCHR نگاه کنید.

برای اطلاعات بیشتر درباره داشتن موقعیت مشورتی با ECOSOC به وب سایت اداره امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل (ECOSOC) نگاه کنید.

گروه های سه نفره

گروهی از سه گزارشگر («گروه سه نفره») کاربررسی هر کشور را تسهیل می‌کنند. برای بررسی هر کشور، گروه سه نفره متفاوتی تشکیل می‌شود که اعضای آن (از گروه‌های منطقه‌ای مختلف سازمان ملل) با قرعه از کشورهای عضو شورای حقوق بشر انتخاب می‌شوند. 65 OHCHR به اعضای گروه سه نفره در انجام وظیفه آنان کمک می‌کند.

کشورها پیش از بررسی کشوری امکان طرح سئوالات / مسائلی به صورت کتبی درباره کشور تحت بررسی دارند. 66 گروه سه نفره مسئول دریافت این سئوال‌ها / مسائل، و اگر بخواهد، دسته بندی کردن آنها است. 67 گروه سه نفره سپس سئوال‌ها / مسائل را به دبیرخانه UPR می‌فرستد، که آن نیز آنها را در فاصله‌ای که تا زمان بررسی از 10 روز

کاري کمتر نباشد براي کشور تحت بررسي مي‌فرستد. سئوال‌ها و مسائل مورد بحث، بين کشورهای عضو و ناظر شورا نيز توزيع مي‌شود.

3 - سند نتيجه گروه کاري درباره کشور تحت بررسي

گروه سه نفره تعيين شده پس از گفتگوي تعاملی درباره هر کشور در امر تهيه سند (گزارش) نتيجه درباره بررسي با کمک دبیرخانه UPR و با همکاری کامل کشور بررسي شده تسهيلا تي به وجود مي‌آورد. گروه کاري حداکثر 30 دقيقه براي رسيدگي و تصويب سند نتيجه، که زمان آن نبايد کمتر از 48 ساعت پس از بررسي باشد، وقت اختصاص مي‌دهد. گزارش‌هاي کشوري گروه کاري به شرط کسب تکليف (نماینده کشور طرف از دولت متبوع خود) تصويب مي‌شوند و کشورها دو هفته فرصت، دارند تغييرات و پرايشي در بيانيه‌هاي خود به وجود آورند.

اسناد نتيجه شامل خلاصه‌اي از مذاکرات در جريان بررسي، نتيجه‌گيري‌ها و / يا توصیه‌ها، و هر تعهد و قول داوطلبانه کشور تحت بررسي است.

به هر کشور بررسي شده فرصت داده مي‌شود نشان دهد از نتيجه گيري‌ها / توصیه‌هاي ذکر شده در سند نتيجه حمايت مي‌کند يا خير. کشور مورد بحث مي‌تواند به اين مساله:

- در طول جلسه گروه کاري؛
- بين جلسه گروه کاري و جلسه بعدي شورا؛
- در طول جلسه شورا براي تصويب سند نتيجه گروه کاري، اشاره کند.

توصيه‌هاي مورد حمايت کشور مورد بحث در سند نتيجه مشخص مي‌شوند؛ توصيه‌هاي که مورد حمايت آن نيستند همراه با نظري که ممکن است درباره آنها داشته باشد در سند نتيجه ذکر مي‌شود.

4 - تصويب اسناد نتيجه از سوي شوراي حقوق بشر

گزارش مربوط به هر کشور بررسي شده، پس از تصويب در گروه کاري بررسي ادواري جهاني به شوراي حقوق بشر منتقل مي‌شود. شورا معمولاً در جلسه عادي بعدي خود اين سندهاي نتيجه را با اختصاص حدود يك ساعت زمان به هر کدام بررسي و تصويب مي‌کند.

مطابق قطعنامه 5/1، پيش از تصويب هر سند نتيجه:

- به کشور بررسي شده فرصت داده مي‌شود ديده‌گاه‌هاي خود را درباره نتيجه‌گيري‌ها / توصیه‌ها، وعده‌ها و تعهدات داوطلبانه مطرح کند، و به سئوال‌ها يا مسائلي که در طول گفتگوي تعاملی گروه کاري به قدر کافي به آنها رسيدگي نشد جواب بدهد؛
- به کشور بررسي شده و کشورهای عضو و ناظر شورا فرصت داده مي‌شود نظر خود را درباره نتيجه ابراز کنند؛ و
- به ديگر عوامل ذينفع مربوطه (از جمله نهادهاي ملي حقوق بشر و سازمان‌هاي غيردولتي داراي موقعيت مشورتی با شوراي اقتصادي و اجتماعي) فرصت طرح مسائل کلي داده مي‌شود.

شورا هنگام تصويب اسناد نتيجه همچنين درباره ضرورت و زمان هر پيگيري خاص در زمينه بررسي تصميم مي‌گيرد.

5 - پيگيري بررسي‌ها

نتيجه‌گيري‌ها و توصیه‌هاي ذکر شده در يك سند نتيجه که از حمايت کشور بررسي شده برخوردار است مبناي پيگيري UPR به حساب مي‌آيد. در وهله اول کشور بررسي شده مسئول اجرائي نتايج UPR (از جمله نتيجه‌گيري‌ها و توصیه‌ها و تعهدات و وعده‌هاي داوطلبانه) است؛ اما قطعنامه 5/1 تصريح مي‌کند ساير عوامل ذينفع مربوطه، از جمله فعالان جامعه مدني نيز در اجرائي آنها

نقشی برای ایفا دارند. جامعه بین‌المللی به کشورها کمک می‌کند نتایج بررسی را در زمینه ظرفیت سازی و کمک فنی، با مشورت و رضایت آنها، به اجرا در آورند. دوره‌های بعدی بررسی، از جمله، بر اجرای توصیه‌ها به وسیله کشورها متمرکز خواهد بود و به این منظور شورا می‌تواند، در صورت اقتضا و پس از ناکامی همه تلاش‌ها برای تشویق کشوری جهت همکاری با ساز و کار UPR، به مساله عدم همکاری مستمر آن کشور با UPR رسیدگی کند.

فرآیند بررسی ادواری جهانی (UPR)

الف - آماده کردن اطلاعات برای بررسی‌ها شامل:

- اطلاعات کشوری، از جمله از طریق مشورت‌های گسترده (گزارش‌های ملی)
- مجموعه اطلاعات OHCHR از سازمان ملل
- خلاصه اطلاعات ارائه شده از عوامل ذینفع (تهیه شده به وسیله OHCHR).

ب - گروه کاری UPR

- + گروه کاری در سه جلسه دو هفته‌ای که هر سال در ژنو تشکیل می‌دهد 48 کشور را بررسی می‌کند (16 کشور در هر جلسه)؛
- با کشور تحت بررسی به گفتگوی تعاملی می‌پردازد؛
- گزارش دارای توصیه‌ها، نتیجه‌گیری‌ها و وعده‌های داوطلبانه را تا کسب تکلیف (به طور مشروط) تصویب می‌کند؛
- کشور بررسی شده در این مرحله یا بعد (حداکثر در جریان جلسه عادی شورا) نظر خود را درباره حمایت یا عدم حمایت از توصیه‌ها اعلام می‌کند.

ج - جلسه عادی شورای حقوق بشر

- * شورا هر سند را طی يك ساعت بررسی می‌کند
- * به کشور رسیدگی شده، کشورهای عضو ناظر شورا و دیگر عوامل ذینفع پیش از تصویب سند نتیجه فرصت اظهار نظر داده می‌شود.
- * شورا سند نتیجه را تصویب می‌کند.

د - اجرای نتایج

- * مسئولیت کشور رسیدگی شده و، در صورت اقتضا، دیگر عوامل ذینفع مربوطه
- * جامعه بین‌المللی در کمک به ظرفیت سازی و کمک فنی
- * شورای حقوق بشر، در صورت بی نتیجه ماندن همه تلاش‌های دیگر، می‌تواند به عدم همکاری مستمر با UPR رسیدگی کند.

طرز همکاری با ساز و کار بررسی ادواری جهانی

جامعه مدنی در مراحل مربوطه UPR در تهیه اطلاعات برای بررسی‌ها، در شرکت در بررسی‌ها، و از طریق کمک به پیگیری اجرای توصیه‌ها و نتیجه‌گیری‌های UPR نقشی مهم برای ایفا دارد.

الف - کار با کشورها برای آماده کردن گزارش‌های ملی

قطعه‌نامه 5/1 کشورها را ترغیب می‌کند اطلاعاتی را که برای بررسی‌های خود ارائه می‌دهند از طریق فرآیند مشورت گسترده ملی با همه عوامل ذینفع مربوطه آماده کنند. این عوامل می‌تواند شامل نهادهای ملی حقوق بشر، و نمایندگان جامعه ملی، مانند سازمان‌های غیر دولتی، مدافعان حقوق بشر، نهادهای دانشگاهی و موسسات پژوهشی باشد. تجربه UPR تا امروز نمونه‌های فراوان از «بهترین شیوه‌های» همکاری جامعه مدنی و

دولت ها را در آماده کردن گزارش‌های ملی نشان می‌دهد.

کمک به آماده سازی اطلاعات کشوری (گزارش‌های ملی)

در مرحله پیش از بررسی کشور سوئیس، در دومین جلسه گروه کاری بررسی ادواری جهانی در ماه مه 2008، اتحاد 32 سازمان غیردولتی مستقر در سوئیس برای هماهنگ کردن آماده سازی اطلاعاتی که در اختیار عوامل ذینفع بود، دیدار کردند. «اتحاد سازمان‌های غیردولتی»، که به وسیله سه سازمان غیردولتی (عفو بین‌الملل - بخش سوئیس، CODAP و Humanrights.ch) هماهنگ می‌شد متن اولیه اطلاعات خود را تهیه و به دولت سوئیس تسلیم کرد.

دولت فدرال سوئیس پیشنهادی گزارش ملی خود به UPR را با اتحاد سازمان‌های غیردولتی در میان گذاشت و از اعضای آن دعوت کرد در بحثی یک روزه با دولت شرکت کنند. اتحاد، در آن جلسه اظهارنظرهایی اساسی درباره پیشنهادی گزارش دولت و توصیه‌هایی ارائه داد. بعضی از اظهارنظرهای اتحاد در نسخه نهایی گزارش ملی تسلیمی به UPR گنجانده شد و دولت بخشی از گزارش خود را به تأیید و رسیدگی به بعضی از نگرانی‌های مهم مطرح شده از سوی اتحاد اختصاص داد.

ب - اطلاعات عوامل ذینفع

از عوامل ذینفع به تبعیت از قطعنامه 5/1 همچنین دعوت شده است درباره کشور تحت بررسی اطلاعاتی ارائه دهند که احتمال دارد در خلاصه اطلاعات عوامل ذینفع که از سوی OHCHR تهیه شده گنجانده شود. خلاصه اطلاعات OHCHR که از عوامل ذینفع دریافت می‌کند یکی از سه سندی است که بررسی‌ها بر اساس آنها استوار است. اطلاعات ارائه شده عوامل ذینفع باید اطلاعات موثق و قابل اعتماد درباره کشور تحت بررسی باشد.

OHCHR به منابع همه اطلاعات ارائه شده عوامل ذینفع که در سند خلاصه تلفیق می‌شوند، اشاره می‌کند. از این گذشته، اطلاعات ارائه شده عوامل ذینفع به همان صورتی که در ابتدا دریافت شده، در بخش UPR وب سایت OHCHR در دسترس است.

آماده کردن و ارائه اطلاعات عوامل ذینفع به OHCHR

گروه کاری حقوق بشر اندونزی (HRWG) اتحادی از سازمان‌های حقوق بشر اندونزی، به عوامل ذینفع برای تهیه اطلاعات به منظور بررسی اندونزی در نخستین جلسه گروه کاری UPR در آوریل 2008 کمک کرد.

HRWG برای آماده کردن اطلاعات خود روش از پائین به بالا را در پیش گرفت و از تعدادی از سازمان‌های غیردولتی ملی که در زمینه مسائل موضوعی کار می‌کردند دعوت به عمل آورد گرد هم آیند تا درباره ساز و کار UPR بحث، و سیاست و ساختاری برای تسلیم اطلاعات ایجاد کنند. پس از این دیدار مسئولیت تهیه اطلاعات مربوط به حوزه(های) تخصص هر سازمان غیر دولتی به آن سازمان محول شد و مسئولیت ویرایش مطالب و ارسال آن برای دبیرخانه UPR در دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل به HRWG سپرده شد.

HRWG اندونزی همچنین با موسسه حقوق بشر ملی اندونزی (Komnas HAM) همکاری کرد و با وزارت امور خارجه اندونزی برای تسلیم اطلاعات عوامل ذینفع آن وارد گفتگو شد.

شکل و روال اطلاعات

از عوامل ذینفع دعوت می‌شود در ارائه اطلاعات به دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل مسائل زیر را رعایت کنند:

- از ساختار رهنمودهای کلی برای تهیه اطلاعات بر اساس UPR، که در تصمیم 6/102 شورا تعیین شده پیروی کنند (به بخش قبلی نگاه کنید)؛
- از 5 صفحه یا، در مورد اتحاد‌های بزرگتر عوامل ذینفع، از 10 صفحه بیشتر نباشد؛
- درباره حداکثر یک دوره چهارساله باشد؛

- به زبان رسمی سازمان ملل، ترجیحاً به انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی نوشته شده باشد؛
- در يك پاراگراف کوتاه اطلاعاتي درباره هدفها و کار نهادي ارائه دهد که دارد به آن اطلاعات مي‌دهد؛
- در شکل و حروف رایج نوشته شده، پاراگراف و صفحات آن شماره داشته باشند؛
- دارای پاراگراف مقدمه باشد که نکات اصلي را خلاصه کرده باشد؛
- واژه های مهم مربوط به اطلاعات خود را مشخص کنند (مثلاً خشونت داخلی)؛
- از تکرار اظهارنظرها و توصیه‌های پایانی نهادهای معاهده حقوق بشر، یا رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر خودداری کنند، اگر چه می‌توانند به میزان اجرا اشاره کنند؛ و 68
- از نقل قول یا پیوست کردن گزارش‌های سازمان‌های دیگر اجتناب نمایند.

لطفا توجه داشته باشید:

- به اطلاعاتي که محدودیت 5 یا 10 صفحه رارعايت نکرده باشند، رسیدگی نخواهد شد؛
- به اطلاعات دریافتی به زبانی غیر از شش زبان رسمی سازمان ملل، رسیدگی نخواهد شد؛
- به اطلاعات ارائه شده پس از ضرب الاجل معین رسیدگی نخواهد شد؛ و
- به اطلاعات دارای زبان آشکارا نامناسب (مثلاً تحریک به خشونت، زبان ذاتا نژاد پرستانه) رسیدگی نخواهد شد.

به فعالان جامعه مدنی توصیه می‌شود برای آگاهی از آخرین مهلت ویژه تحویل اطلاعات به هر جلسه گروه کاری، پیوسته به بخش UPR وب سایت OHCHR مراجعه کنند. اطلاعات عوامل ذینفع معمولاً باید هفت ماه پیش از تشکیل جلسات گروه کاری به OHCHR تحویل شود.

فعالان جامعه مدنی که مایل به دادن اطلاعات برای رسیدگی و الحاق احتمالی از سوی OHCHR در مجموعه اطلاعات عوامل ذینفع هستند، باید اطلاعات خود را به

UPRsubmissions@ohchr.org

بفرستند.

در حالی که به فعالان جامعه مدنی توصیه نمی‌شود نسخه کتبی اطلاعات خود را با فکس یا پست به دبیرخانه OHCHR بفرستند، آنان می‌توانند اطلاعات خود را در صورت وجود اشکال فنی با ای میل بفرستند یا به 229179011 (0) 41 + فکس کنند. به فعالان جامعه مدنی همچنین توصیه می‌شود از رهنمودهای فنی برای ارسال اطلاعات عوامل ذینفع کمک بگیرند.

ج - شرکت در جلسات گروه کاری بررسی ادواری جهانی

سازمان‌های غیردولتی دارای رابطه مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی، پس از گرفتن مجوز، می‌توانند در جلسات گروه کاری بررسی ادواری جهانی شرکت کنند اما نمی‌توانند در جلسات آن سخن بگویند (بیانیه‌های شفاهی ابراز دارند).

برای اطلاعات بیشتر درباره چگونگی گرفتن مجوز شرکت در جلسات گروه کاری بررسی ادواری جهانی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

جاسات اطلاع رسانی

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی، پس از گرفتن مجوز شرکت در جلسه گروه کاری، می‌توانند ترتیب تشکیل جلسات اطلاع‌رسانی را در طول جلسه گروه کاری بدهند. سازمان‌های غیردولتی علاقه‌مند به تشکیل چنین جلساتی باید با دبیرخانه UPR تماس بگیرند.

د - شرکت در جلسات شورای حقوق بشر

سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی، پس از گرفتن مجوز، می‌توانند در جلسات عادی شورای حقوق بشر شرکت کنند که در آن اسناد نتیجه UPR بررسی و تصویب می‌شوند.

به سازمان‌های غیردولتی دارای موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی امکان داده می‌شود پیش از تصویب اسناد نتیجه به وسیله شورای حقوق بشر اظهارنظرهای کلی مختصر به عمل آورند.

برای اطلاعات درباره طرز گرفتن مجوز شرکت در جلسات شورای حقوق بشر، لطفاً به فصل پنجم (شورای حقوق بشر) همین کتاب نگاه کنید.

ه - کار در زمینه پیگیری نتایج بررسی

قطعه‌نامه 5/1 تصریح می‌کند در مرحله اول مسئولیت کشورها است که نتایج بررسی خود را (از جمله نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌ها، و قول‌ها و تعهدات داوطلبانه) اجرا کنند. قطعه‌نامه 5/1 همچنین می‌گوید دیگر عوامل ذینفع مربوطه، از جمله فعالان جامعه مدنی نقشی در اجرا دارند.

فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی، دانشگاه‌ها، رسانه‌ها، اتحادیه‌های کارگری و صنفی و گروه‌های حرفه‌ای می‌توانند در زمینه پیگیری نتایج UPR به چند روش کار کنند، از جمله:

- کار با نهادهای ملی (از جمله دولت، پارلمان، قوه قضائیه و نهادهای ملی حقوق بشر) به منظور کمک به کشور برای عمل به تعهدات خود؛ جامعه مدنی اغلب به عنوان عاملی برای حمایت از اصلاحات قوانین ملی و تدوین سیاست‌های ملی عمل می‌کند. جامعه مدنی همچنین می‌تواند از نتایج UPR به عنوان مبنایی برای گفتگو با نهادهای ملی و تعیین برنامه‌های اقدام خود استفاده کند؛
- نظارت بر وضعیت حقوق بشر و اقدامات محلی انجام شده برای اجرای نتایج UPR؛
- افزایش آگاهی درباره UPR، نتایجی که دولت‌ها ملزم به اجرای آنها هستند، و این که چگونه می‌توان از نتایج برای بهبود برخورداری از حقوق بشر در سطح ملی استفاده کرد. این کار را می‌توان با ترتیب دادن بحث‌های موضوعی، میزگردها، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی، ترجمه و انتشار نتایج UPR و کار با نهادهای ملی حقوق بشر و رسانه‌های ملی، و با افزایش آگاهی از نتایج UPR در میان مردم عادی و جامعه مدنی انجام داد؛
- همکاری با نهادهای ملی به منظور آماده کردن اطلاعات برای بررسی ادواری بعدی؛
- و
- همکاری با دیگر فعالان جامعه مدنی در تهیه و تسلیم اطلاعات مربوط به پیگیری به OHCHR درباره اجرای نتایج UPR.

کار در زمینه پیگیری نتایج بررسی ادواری جهانی

پیگیری گزارش مصوب گروه کاری بررسی ادواری جهانی

پس از بررسی و تصویب گزارش گروه کاری برزیل در ماه آوریل 2008، سازمان حقوق بشر برزیلی Conectas فعالیت‌های زیر را انجام داد:

- توصیه‌ها و تعهدات داوطلبانه ذکر شده در گزارش کاری را به پرتغالی ترجمه کرد؛
- مندرجات گزارش گروه کاری را تجزیه و تحلیل کرد و نتایج آن را در معرض توجه دولت برزیل قرار داد و طی سخنانی در هشتمین جلسه شورای حقوق بشر به وسیله Conectas مطرح شد.
- Conectas با همکاری اتحادی از سازمان‌های غیردولتی برزیل (Comitê Brasileiro de Direitos Humanos e Política Externa)

بختی عمومی درباره فرآیند UPR با کمیسیون حقوق بشر پارلمان برزیل ترتیب داد. بخش‌هایی از وب کست بررسی برزیل در این جلسه به نمایش گذاشته شد.

پیگیری گزارش UPR مصوب شورای حقوق بشر

از زمان تصویب گزارش نهایی برزیل به وسیله شورا، Conectas اقدامات زیر را انجام داده است:

- درباره پیگیری توصیه‌ها و تعهدات داوطلبانه UPR، با ایجاد مشارکت‌ها با سازمان‌های غیردولتی که در زمینه مسائل ویژه به منظور ارزیابی پیشرفت برزیل در اجرای نتایج UPR فعالیت می‌کنند، فعالیت کرده است؛ و
- با دولت در فرآیند مستمر برای شناسایی گام‌ها و سیاست‌های مشخص جهت اجرای توصیه‌های UPR و تحقق تعهدات داوطلبانه تلاش کرده است. Conectas همچنین تجربه‌های خود را با سازمان‌های همکار در آرژانتین، پرو، فیلیپین و آفریقای جنوبی در میان گذاشته تا به امر بررسی این کشورها کمک کند.

منابع OHCHR

وب پیج بررسی ادواری جهانی

به فعالان جامعه مدنی توصیه می‌شود برای آگاهی از آخرین مطالب و اطلاعات درباره جلسات گروه کاری مرتباً به بخش UPR در وب سایت OHCHR مراجعه کنند.

وب پیج شورای حقوق بشر

به فعالان جامعه مدنی توصیه می‌شود برای آگاهی از آخرین مطالب و اطلاعات درباره جلسات شورا مرتباً به بخش شورا در وب سایت OHCHR مراجعه کنند. اطلاعات مربوط به تشکیل جلسات معمولاً دو هفته قبل از تشکیل هر جلسه عادی در وب پیج گذاشته می‌شود.

اکسترانت (Extranet)

- اکسترانت به هوم پیج شورای حقوق بشر وصل (لینک) است و صفحه‌ای از UPR با اطلاعاتی ویژه هر جلسه گروه کاری به شرح زیر دارد:
- دولت‌هایی (که قرار است) در آن جلسه بررسی شوند؛
 - اسنادی که بررسی‌ها بر اساس آنها استوار است / بود؛
 - سئوال‌هایی که کشورهای عضو شورا پیش از بررسی‌ها به کشورهای تحت بررسی ارائه دادند؛
 - بیانیه‌های شفاهی کشورهای عضو و ناظر در بررسی‌ها؛ و
 - اسناد نتیجه مصوب گروه کاری.

برای دسترسی به صفحه اکسترانت که اسم رمز دارد پس از پر کردن فرم آنلاین موجود، اسم رمز و واژه عبور با ای میل برای شما فرستاده خواهد شد.

وب کست

جلسات گروه کاری را می‌توان همزمان در وب کست شورای حقوق بشر مشاهده کرد. سایت وب کست فیلم‌های جلسات قبلی گروه کاری را نیز دارد. برای دیدن فیلم از وب کست لازم است نرم‌افزار لازم را دانلود کند. خدمات وب کست از صفحه شورای حقوق بشر وب سایت OHCHR در دسترس است.

هشتم - ارائه شکایت درباره نقض ادعایی حقوق بشر

رویه‌های شکایت در یک نگاه
رویه‌های شکایت چیست؟

رویه‌های شکایت حقوق بشر سازوکارهایی برای جلب توجه سازمان ملل به موارد نقض ادعایی حقوق بشر است. سه ساز و کار در این زمینه وجود دارد:

- شکایتهای فردی بر اساس معاهدات بین‌المللی حقوق بشر (دادخواهی‌ها)؛
- پیامها و مراسلات فردی بر اساس رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر؛ و
- رویه شکایت شورای حقوق بشر.

این رویه‌ها چگونه کار می‌کنند؟

- هر رویه مقتضیات، مزایا و محدودیت‌های خاص خود را دارد. پیش از اخذ تصمیم درباره استفاده از هر يك از آنها لازم است به دقت بررسی شوند:
- شکایات فردی از موارد نقض حقوق بشر را می‌توان بر اساس پنج معاهده بین‌المللی اصلی حقوق بشر ارائه داد.
 - پیامها و مراسلات فردی بر اساس ماموریت‌های موضوعی و جغرافیایی رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر فعالیت می‌کنند؛ و
 - رویه شکایت شورای حقوق بشر به الگوهای مداوم و منسجم نقض‌های شدید همه حقوق بشر و تمامی آزادی‌های بنیادی که به طرز موثقی تایید و گواهی شده باشند و در هر جای جهان و تحت هر شرایطی انجام شوند، رسیدگی می‌کند.

طرز دسترسی و کار با رویه‌های ویژه

هر فعال جامعه مدنی، با توجه لازم به مقتضیات ویژه هر رویه می‌تواند بدون توجه به موقعیت خود در رابطه با سازمان ملل، به این ساز و کارها دسترسی داشته باشد. فردی که از نقض ادعایی حقوق بشر رنج کشیده یا اشخاص ثالث از جانب او، برای مثال، يك سازمان غیردولتی، می‌توانند بر اساس هر يك از این رویه‌ها شکایات را ارائه دهند. فعالان جامعه مدنی با آماده کردن، ارائه یا طرح شکایتی از جانب افرادی که خواهان اصلاح و توقف نقض حقوق بشر هستند معمولاً می‌توانند به عنوان عامل انتقال پیام آنان عمل کنند. با این حال، هر کس که شکایتی از جانب فردی ارائه می‌دهد باید اطمینان حاصل کند رضایت آن فرد را به دست آورد و فرد مورد بحث از تبعات شکایت کردن آگاه باشد. ساز و کار هر رویه‌ای باید به دقت دنبال شود تا اطمینان حاصل گردد شکایت مورد بحث قابل قبول و محکمه پسند باشد.

رابطه‌های مهم برای ساز و کارهای شکایت حقوق بشر

شکایتهای بر اساس معاهدات حقوق بشر (به کمیته حقوق بشر، کمیته ضد شکنجه، کمیته حذف تبعیض علیه زنان، کمیته حذف تبعیض نژادی یا کمیته حقوق اشخاص دارای معلولیت)

گروه دادخواهی

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 22
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

ارتباطات براساس رویه‌های ویژه
بخش رویه‌های ویژه

Special Procedures Division
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 06
E-mail: urgent-action@ohchr.org

رویه شکایت شورای حقوق بشر
شعبه شورای حقوق بشر (رویه شکایت)

Human Rights Council Branch (complaint procedure)
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 11
E-mail: CP@ohchr.org

رویه‌های شکایت چیست؟

نظام ملل متحد بیشتر بر الزام‌های کشورهای تکیه و در سطح دولت‌ها فعالیت می‌کند. اما، نظام حقوق بشر آن رویه‌های متفاوتی را نیز پیش‌بینی کرده است که به روی افراد و گروه‌هایی گشوده است که طالب اقدام سازمان ملل در زمینه وضعیت حقوق بشری هستند که باعث نگرانی آنها شده است. این‌ها، رویه‌های شکایت حقوق بشر نامیده می‌شوند.

افراد از طریق این رویه‌ها می‌توانند موضوع نقض حقوق بشر را در معرض توجه سازمان ملل قرار دهند؛ هزاران نفر در همه جای جهان هر سال چنین می‌کنند.

شکایات در زمینه حقوق بشر را می‌توان بر اساس سه ساز و کار زیر ارائه داد:

- معاهده‌های بین‌المللی حقوق بشر (دادخواهی‌ها)؛
- ساز و کارهای رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر؛ و
- رویه شکایت شورای حقوق بشر.

این رویه‌های متفاوت تحت شرایطی خاص می‌توانند مکمل یکدیگر باشند و از بیش از یکی از آنها می‌توان استفاده کرد.

رویه‌های شکایت چگونه کار می‌کنند؟

بررسی دقیق این که کدام رویه شکایت برای موردی ویژه مناسب‌تر است، اهمیت دارد. هرکدام قدرت‌ها، مقتضیات و محدودیت‌های خاص خود را دارد. آنها را باید براساس منافع قربانی (قربانیان) و فرد (افراد) یا سازمان (سازمان‌ها)ی که شکایت می‌کنند، ارزیابی کرد.

الف - شکایات‌های فردی بر اساس معاهدات بین‌المللی حقوق بشر

هفت معاهده بین‌المللی حقوق بشر امکان ارائه شکایات‌های فردی به نهادهای معاهده حقوق بشر را فراهم می‌کنند:

- میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، بر اساس پروتکل اختیاری نخست آن؛
- کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز، بر اساس ماده 22 آن؛
- کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان، بر اساس پروتکل اختیاری آن (این معاهده نیز امکان مراسله و پیام از گروه‌های افراد را فراهم می‌سازد)؛
- کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی، بر اساس ماده 14 آن (این معاهده امکان مراسله و پیام از گروه‌های افراد را نیز فراهم می‌سازد)؛
- کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان، بر اساس ماده 77 آن. اما این ماده هنگامی رسمیت خواهد یافت که 10 کشور طرف، پیوستن به آن را اعلام کرده باشند؛ 69

- کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت، بر اساس پروتکل اختیاری آن (این معاهده نیز امکان مراسله و پیام از گروه‌های افراد را فراهم می‌سازد)؛ و
 - کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری، بر اساس ماده 31 آن. این کنوانسیون تا سپتامبر 2008 هنوز به اجرا در نیامده بود.
- به محض رسمیت یافتن آن، پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی 70 نیز امکان شکایات فردی را فراهم می‌سازد.

نقاط قوت

- از مزایای مهم ارائه شکایت به یک نهاد معاهده این است که هنگامی که کشور طرفی اعلامیه مربوطه را بر اساس آن معاهده صادر کرده، باید از الزامات آن بر اساس معاهده متابعت کند، از جمله الزام به ارائه حق دادخواهی موثر برای نقض مفاد آن معاهده. نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه، از طریق شکایات‌های فردی مقتدرانه تعیین می‌کند آیا نقضی رخ داده، و کشور طرف مربوطه ملزم به ترتیب اثر دادن به یافته‌های (های) نهاد معاهده هست یا خیر؛
- نهادهای معاهده حقوق بشر در موارد اضطراری برای حفظ وضعیتی تا اخذ تصمیم نهایی درباره آن موضوع می‌توانند تدابیر موقتی وضع کنند. این تدابیر موقتی تا اخذ تصمیم بر جا خواهد ماند؛
- تصمیم‌های نهادهای معاهده حقوق بشر می‌تواند از شرایط مورد فردی فراتر رود و برای پیشگیری از وقوع نقضی مشابه در آینده رهنمودهای موثر و مبتکرانه ارائه دهد؛
- نهادهای معاهده حقوق بشر همچنین می‌توانند به شکایاتی رسیدگی کنند که پیشتر از سوی یک رویه ویژه بررسی شده یا تحت بررسی هستند.

شرایط و محدودیت‌های ویژه

- مورد شکایت باید با چارچوب یکی از معاهداتی که امکان شکایات‌های فردی را میسر می‌سازد، هماهنگ باشد؛
- کشور مورد بحث باید طرف معاهده بوده و پروتکل اختیاری مربوطه را تصویب یا صلاحیت نهاد معاهده حقوق بشر ویژه را برای قبول شکایات پذیرفته باشد.
- هنگام ارائه ادعایی به یک نهاد معاهده حقوق بشر، چند شرط، از جمله گرفتن رضایت یا اجازه قربانی باید ادا شده باشد. اگر هر یک از این شرایط ادا نشود یا وجود نداشته باشد، ممکن است به شکایت رسیدگی نشود؛
- بر اساس کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی، شکایات باید طی شش ماه از تصمیم نهایی از سوی نهادی ملی در یک مورد مفروض مطرح شوند؛
- شاکی قبل از فرستادن شکایتی به یک نهاد معاهده باید به تمام مراجع موثر دادخواهی داخلی متوسل شده باشد - دادخواهی هنگامی موثر به شمار می‌آید که امکان تحقق میزان معقولی از جبران و غرامت را برای شاکی فراهم سازد.
- اتخاذ تصمیم نهایی درباره یک شکایت، به طور متوسط دو تا سه سال طول می‌کشد؛
- ارسال شکایتی به یک نهاد معاهده حقوق بشر معمولاً ربطی به الگوی گسترده نقض حقوق بشر ندارد؛
- نهادهای معاهده حقوق بشر می‌توانند به پرونده شکایتی که رویه دادخواهی منطقه‌ای یا بین‌المللی دیگری در آن زمان مشغول رسیدگی به آن است، رسیدگی نکنند. 71

برای اطلاعات مشروح درباره نهادهای معاهده حقوق بشر، لطفاً به فصل چهارم (نهادهای معاهده حقوق بشر) همین کتاب نگاه کنید.

ب - ارسال مراسلات بر اساس رویه‌های ویژه

تعدادی از ساز و کارهای رویه‌های ویژه امکان طرح ادعاهای مربوط به موارد فردی یا الگویی عمومی‌تر نقض حقوق بشر را فراهم می‌سازند. تمامی افراد یا سایرین که از جانب یک فرد اقدام می‌کنند می‌توانند، موارد فردی را به ماموریت‌داران رویه‌های ویژه تسلیم کنند، به شرطی که ماموریت مورد بحث اجازه انجام چنین کاری را بدهد. فعالان جامعه مدنی اغلب می‌توانند از افرادی که خواهان محافظت در برابر نقض حقوق بشر هستند، حمایت به عمل آورند.

نقاط قوت

- مکاتبات فردی بر اساس رویه‌های ویژه رویه‌ای است که می‌توان از آن برای موارد فردی و برای الگویی کلی‌تر نقضها استفاده کرد؛
- آنها می‌توانند ابزاری مفید در موارد اضطراری باشند زیرا امکان اقدام فوری یا پیشگیرانه (موسوم به درخواست‌های فوری) را فراهم می‌سازند؛
- موارد را می‌توان بدون توجه به کشوری که آنها در آن رخ می‌دهند و یا به این که آن کشور هیچ یک از معاهدات حقوق بشر را تصویب کرده یا نه، مطرح ساخت؛
- ضروری نیست پیش از استفاده از رویه ویژه به همه مراجع دادرسی داخلی متوسل شده باشند؛
- لازم نیست مکاتبه به وسیله قربانی انجام شود، اگر چه فرستنده باید موثق و قابل اطمینان باشد؛ و
- شکایت یا دادخواهی را می‌توان همزمان در یک نهاد معاهده حقوق بشر و یک رویه ویژه (اگر ماموریت مربوط و مناسبی وجود داشته باشد) مطرح کرد.

محدودیت‌ها

- رویه ویژه‌ای که آن موضوع ویژه حقوق بشر یا آن کشور معین را پوشش دهد باید وجود داشته باشد (چون همه ماموریت‌داران رویه‌های ویژه نمی‌توانند در زمینه موارد فردی عمل کنند)؛
- رویه‌های ویژه ساز و کارهای از نظر حقوقی الزام آور نیستند: متابعت از توصیه‌های ماموریت‌داران رویه‌های ویژه به تشخیص و صلاحدید هر کشور بستگی دارد؛ و
- رویه‌ها، با توجه به ماموریت، متفاوت هستند.

برای اطلاعات مشروح درباره رویه‌های ویژه، لطفاً به فصل ششم (رویه‌های ویژه) همین کتاب نگاه کنید.

ج - رویه شکایت شورای حقوق بشر

هر فرد یا گروهی که ادعا می‌کند قربانی نقض حقوق بشر است می‌تواند بر اساس این رویه شکایت کند همچنان که هر فرد یا گروه دیگری با اطلاعات مستقیم و موثق از چنین نقضی می‌تواند شکایت کند. رویه شکایت شورا تنها رویه دادخواهی جهانی است که تمامی حقوق بشر و همه آزادی‌های بنیادی در همه کشورها را پوشش می‌دهد. مکاتبات بر اساس این رویه به پذیرش الزامات معاهده از سوی کشور مربوطه یا وجود ماموریت رویه‌های ویژه بستگی ندارد. رویه شکایت به دعاوی مربوط به الگوهای مداوم و منسجم از موارد نقض شدید حقوق بشر رسیدگی می‌کند. این رویه نه به قربانیان ادعایی خسارت می‌دهد نه برای موارد فردی طلب دادخواهی می‌کند.

نقاط قوت

- این رویه می‌تواند به موارد نقض همه حقوق بشر و آزادی‌های فردی رسیدگی کند؛ لازم نیست کشوری طرف معاهده‌ای باشد تا بر اساس این رویه شکایتی علیه آن ارائه شود؛
- از هر کشوری می‌توان شکایت کرد؛

- قربانی یا هر شخصی که از جانب او عمل می‌کند می‌تواند شکایت را ارائه دهد و ضرورتاً اجازه کتبی قربانی لازم نیست؛
- تصمیم‌هایی که در مراحل گوناگون اصلی این فرآیند گرفته می‌شود به شاکیان (نویسندگان مکاتبات) اطلاع داده می‌شود؛ و
- ضوابط پذیرش شکایت‌ها در این رویه معمولاً به دشواری سایر ساز و کارهای شکایت‌ها نیست.

محدودیت‌های احتمالی

- فرآیند کار می‌تواند طولانی باشد زیرا شکایت باید از چند مرحله بررسی بگذرد، و بنابراین ممکن است برای موارد اضطراری مناسب نباشد؛
 - شاکیان پیش از ارسال اطلاعات بر اساس این رویه باید به تمامی مراجع دادخواهی موجود و موثر داخلی متوسل شده باشند؛
 - برای انجام تدابیر موقت اضطراری حمایتی، هیچگونه پیش‌بینی به عمل نیامده است؛
 - در مکاتبات باید معمولاً به الگوی مداومی از موارد نقض حقوق بشر، به عبارت دیگر در مورد تعداد بیشتری از مردم، به جای موارد انفرادی، اشاره شده باشد؛
 - این رویه، به علت محرمانه بودن آن، ممکن است توجه مردم را به وضعیت حقوق بشر در کشور مفروض جلب نکند؛ و
 - مواردی که به نظر می‌رسد الگوی مداومی از نقض شدید حقوق بشر را افشا می‌کنند و در حال حاضر به وسیله یک رویه ویژه، یک نهاد معاهده یا سایر رویه‌های شکایت سازمان ملل یا رویه‌های منطقه‌ای مشابه تحت بررسی هستند بر اساس این رویه قابل پذیرش و رسیدگی نیستند.
- برای اطلاعات بیشتر درباره رویه شکایت، لطفاً به فصل پنجم (شورای حقوق بشر) همین کتاب نگاه کنید.

طرز دسترسی و کار با رویه‌های شکایت

هر فعال جامعه مدنی، با توجه لازم به ساز و کارهای هر رویه، می‌تواند به رویه‌های شکایت دسترسی پیدا کند. شکایت‌های تحت هر یک از این رویه‌ها را فردی که از نقض ادعایی حقوق بشر رنج برده یا هر شخص ثالثی از جانب آن فرد، برای مثال یک سازمان غیردولتی، می‌تواند ارائه دهد.

فعالان جامعه مدنی اغلب به عنوان عاملی برای رساندن پیام کسانی عمل می‌کنند که خواهان اصلاح نقض حقوق بشر با آماده کردن، ارائه یا تنظیم شکایت از جانب آنان هستند. با این حال، هر کس که شکایتی از جانب یک فرد ارائه می‌دهد باید اطمینان حاصل کند رضایت آن فرد را به دست آورد و اطمینان یابد که وی از پیامدهای ارائه شکایت آگاه است. برای مثال، وقتی به رویه‌های ویژه اطلاعات ارائه می‌شود مأموریت‌دار مربوطه با آن کشور درباره مورد مکاتبه می‌کند و موضوع در نهایت در یک گزارش عمومی گنجانده می‌شود. هنگامی که شکایتی به یک نهاد معاهده حقوق بشر ارائه می‌شود، هویت شاکی برای آن دولت افشا می‌شود. بنابراین برای قربانی ادعایی ضروری است با طرز کار هر یک از رویه‌های شکایت آشنا باشد.

شرایط و نیازها برای هر رویه را نیز باید به دقت پیگیری کرد تا اطمینان حاصل شود شکایت قابل قبول و محکمه پسند باشد.

الف - شکایت‌های فردی بر اساس معاهدات بین‌المللی حقوق بشر

شکایت‌ها را افراد یا نهادهای ثالث مجاز، برای مثال، وکلا، سازمان‌های غیردولتی یا گروه‌های حرفه‌ای از جانب افرادی مطرح می‌کنند که مدعی هستند قربانی نقض حقوق بشر شده‌اند. این بخش شرایط و عناصر اصلی شکایت‌های فردی را بررسی می‌کند.

شرایط

1 - تصویب کشور طرف

شکایت از نقض حقوق بشر بر اساس يك معاهده حقوق بشر مي‌تواند عليه كشوري مطرح شود اگر:

- آن کشور، طرف معاهده مورد بحث باشد، آن را تصویب کرده یا پذیرفته باشد؛ و
- کشور طرف، صلاحیت آن نهاد معاهده حقوق بشر را به رسمیت شناخته باشد که بر اساس آن معاهده تشکیل شده تا به چنین شکایاتی رسیدگی کند. بسته به معاهده، این امر کشور مورد بحث را ملزم می‌سازد طرف پروتکل اختیاری مربوطه شده یا اعلامیه لازم را بر اساس معاهده صادر کرده باشد.

این نکته باید یادآوری شود تعدادی از کشورهای طرف، شرایط یا اعلامیه‌هایی اساسی تدوین و صادر کرده‌اند که می‌تواند شمول الزامات حقوق بشر را که آنها بر اساس معاهدات تقبل می‌کنند محدود سازد. به این امر باید هنگام تعیین این موضوع رسیدگی شود که آیا می‌توان بر اساس بخشی خاص از يك معاهده شکایت کرد یا خیر. **72**

2 - نقض‌های فردی

از شکایات‌های فردی بر اساس نهادهای معاهده تنها برای موارد نقض حقوق بشر مربوط به يك یا چند فرد معین می‌توان استفاده کرد و معمولاً برای الگوهای کلی نقض‌های حقوق بشر که افراد شناسایی نمی‌شوند، مناسب نیست.

3 - دادخواهی‌های داخلی

شکایات‌های فردی بر اساس معاهده‌های حقوق بشر بین‌المللی را تنها در صورتی می‌توان تسلیم کرد که هیچ کدام از دادخواهی‌های مؤثر داخلی به نتیجه نرسیده باشد یعنی دعوی / شکایت مورد بحث مراحل گوناگون نظام دادگاهی داخلی را تکمیل کرده یا به همه امکانات اداری که قادر به دادخواهی مؤثر و معتبر در دوره زمانی معقولي هستند، مراجعه کرده باشند. این اصل، اگر مجاری دادخواهی داخلی بی‌اثر یا بیش از حد طولانی باشند، اعمال نمی‌شود. «طولانی بودن بیش از حد» را معمولاً نمی‌توان مشخص کرد و باید مورد به مورد ارزیابی شود.

4 - ارائه شکایت از جانب قربانی

شخص یا سازمانی می‌تواند از جانب شخصی دیگر شکایت کند مشروط بر این که فرد قربانی (موکل) با دادن وکالتنامه یا «اجازه اقدام» کتبا رضایت داده باشد. **73**

5 - سایر فرآیندهای شکایت

اگر پرونده‌ای به وسیله رویه‌های شکایت قضایی نهاد دیگر سازمان ملل، سازمان بین‌المللی یا منطقه‌ای در دست بررسی باشد، معمولاً نمی‌تواند در همان زمان از سوی يك نهاد معاهده سازمان ملل مورد بررسی قرار گیرد. اگر دادگاه حقوق بشر قاره آمریکا یا دادگاه حقوق بشر اروپا قبلاً شکایاتی را بررسی و رد کرده باشند، گاهی ممکن است همان شکایت واجد شرایط بررسی در يك نهاد معاهده باشد. شکایات‌های ارائه شده بر اساس مأموریت رویه‌های ویژه را نیز می‌توان به يك نهاد معاهده ارائه داد.

6 - فرم و شکل شکایت

در حالی که توصیه می‌شود برای نوشتن شکایات از فرم نمونه (در پیوست اول و دوم همین فصل) استفاده شود، در اصل هر فرم مکاتبه که دارای اطلاعات مربوطه باشد کافی است. فرم شکایت باید به یکی از زبان‌های کاری نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه باشد. **74**

شکایات‌های فردی بر اساس نهادهای معاهده باید حاوی چه اطلاعاتی باشند؟

- اطلاعات شخصی پایه‌ای مربوط به شخصی که ادعا شده حقوق بشر او نقض شده

- است (نام، ملیت، تاریخ تولد)؛
- نام کشور طرف که از آن شکایت شده؛
- اگر شکایت از طرف فرد دیگری مطرح شده، مدرک رضایت یا اجازه آن شخص ("وکالتنامه" کتبی) یا به جای آن، دلیل این که چرا رضایت یا اجازه او موجود نیست یا نمی‌تواند ارائه شود؛
- شرحی کامل از حقایق که شکایت بر اساس آنها استوار است که به ترتیب تاریخ و به روشنی عرضه شده باشد؛
- جزئیات کارهای انجام شده برای توسل به همه امکانات دادخواهی قضایی موجود و هر گونه دادخواهی موثر اداری که ممکن است در کشور مربوطه موجود باشد؛
- جزئیات اطلاعات دیگر مربوط به شکایت یا حقایق مربوط به روش‌های انجام تحقیقات یا مصالحه بین‌المللی، در صورت انجام؛
- شرح استدلال‌ها و دلایل مبنی بر این که چرا شکایت بر اساس این معاهده بخصوص انجام شده است. این کار برای شناساندن مواد معاهده مربوطه مفید است.
- تمامی اسناد مربوط به ادعاها و استدلال‌ها (احکام دادگاه و غیره)؛
- نسخه‌های قوانین ملی مربوطه، در صورتی که موجود باشد؛

به عنوان قاعده‌ای کلی، به مکاتبات دارای زبان توهین‌آمیز رسیدگی نخواهد شد.

7 - محدودیت‌های زمانی

کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی تنها معاهده حقوق بشر است که برای ارائه شکایت‌ها ضرب‌الاجل رسمی تعیین کرده است. به این دلیل، بهتر است شکایت‌ها هر چه سریع‌تر پس از وقوع نقض ادعایی و بی‌نتیجه ماندن تلاش‌ها برای دادخواهی در داخل ارائه شوند. تاخیر در ارائه شکایت ممکن است دادن پاسخ مناسب از سوی کشور طرف و ارزیابی مبتنی بر واقعیت و کامل پیشینه را برای نهاد معاهده دشوار کند. به شکایت‌های مربوط به نقض‌هایی که پیش از رسمیت یافتن ساز و کار شکایت در کشور طرف مربوطه رخ داده، رسیدگی نخواهد شد (مگر در مواردی که نقض مفاد معاهده همچنان ادامه داشته باشد). شکایت‌های تنظیم شده به علت نقض مفاد کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی باید ظرف شش ماه از حکم نهایی یک مرجع ملی درباره پرونده‌ای در این زمینه، ارائه شود.

8 - اقدام اضطراری

هر کمیته می‌تواند در صورتی که رسیدگی به پرونده‌ای به صورت عادی موجب وارد آمدن آسیب غیر قابل جبران به شاکی شود بر اساس تدابیر موقت دست به اقدام اضطراری بزند. معمولاً برای پیشگیری از انجام اقداماتی که نمی‌توان مانع از تبعات بعدی آنها شد، مثلاً اجرای حکم مرگ یا اخراج فردی که در کشور خود با خطر شکنجه مواجه است، چنین ابتکارهایی صورت می‌گیرد. به افراد یا سازمان‌هایی که از یک نهاد معاهده حقوق بشر می‌خواهند انجام تدابیر موقت را بررسی کند توصیه می‌شود به صراحت به این موضوع در شکایت خود اشاره کنند.

9 - مسائل حساس

اگر مسائل حساس دارای ماهیت خصوصی یا شخصی در شکایت به وجود می‌آید می‌توان از کمیته خواست از افشای نام قربانی در تصمیم نهایی خود امتناع کند تا هویت او آشکار نشود.

عناصر روبه‌ها

اگر شکایت دارای عناصر اساسی ذکر شده فوق باشد نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه آن را رسماً در فهرست رسیدگی (یعنی ثبت شده) قرار می‌دهد.

پرونده سپس برای کشور طرف مربوطه فرستاده می‌شود تا به آن فرصت اظهارنظر داده شود. پس از پاسخ کشور، به شاکی فرصت داده می‌شود تا درباره پاسخ دولت اظهارنظر کند. در این مرحله پرونده برای اعلام تصمیم نهاد معاهده حقوق بشر آماده است. اگر کشور پس از یک یا چند بار یادآوری جواب ندهد، نهاد معاهده حقوق بشر با قائل شدن ارزش لازم برای ادعاهای تنظیم شده شاکی تصمیم خواهد گرفت.

دو مرحله عمده فرآیند بررسی نهاد معاهده حقوق بشر به مرحله «قابلیت قبول» و مرحله «شایستگی‌ها و امتیازات» موسوم است. در مرحله قابلیت قبول، نهاد معاهده رسیدگی می‌کند که آیا شکایت واجد شرایط روبه ویژه هست یا نه. اگر تصمیم بگیرد پرونده قابل قبول است به امتیازهای شکایت رسیدگی می‌کند. اگر چه به این مراحل معمولاً با هم رسیدگی می‌شود ممکن است رسیدگی به درخواست کشور طرف در دو زمان انجام شود. اگر پرونده‌ای در مرحله پذیرش رد شود به امتیازهای آن رسیدگی نمی‌شود.

نهادهای معاهده حقوق بشر به هر پرونده در جلسات غیر علنی رسیدگی می‌کنند. وقتی یک نهاد معاهده حقوق بشر درباره پرونده‌ای تصمیمی گرفته تصمیم آن همزمان به شاکی و کشور مربوطه منتقل می‌شود. اگر یک نهاد معاهده حقوق بشر تصمیم بگیرد که یک شاکی در واقع قربانی نقض حقوق بشر از سوی یک کشور طرف بر اساس معاهده مربوطه شده، معمولاً دادخواهی و کاری را که باید برای ترمیم و جبران انجام شود اعلام و از کشور طرف دعوت می‌کند در طول دوره زمانی معینی (معمولاً شش ماه) اقداماتی را که برای پیگیری یافته‌ها و توصیه‌های نهاد معاهده مربوطه انجام داده به اطلاع آن برساند.

متن هر تصمیم نهایی درباره مزیت‌ها یا تصمیم درباره غیر قابل قبول بودن یک پرونده، به عنوان بخشی از روبه قضایی نهاد معاهده حقوق بشر مربوطه در وب سایت OHCHR گذاشته می‌شود.

شکایت فردی بر اساس معاهدات بین‌المللی حقوق بشر باید به کجا فرستاده شود

شکایت‌ها را باید به نشانی‌های زیر فرستاد:

گروه دادخواهی دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل

Petitions Team

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 22 (particularly for urgent matters, should include all relevant documents in hard copy)

E-mail: tb-petitions@ohchr.org

همیشه نهاد معاهده حقوق بشری را که با آن مکاتبه می‌کنید مشخص نمائید.

ب - مکاتبات بر اساس رویه‌های ویژه

این ساز و کار امکان انجام مکاتبه درباره شکایت‌های فردی با الگوهای عمومی‌تر نقض حقوق بشر را فراهم می‌سازد. هر فرد، گروه یا سازمان که از **جانب فرد** ی دیگر اقدام می‌کند می‌تواند شکایاتی را به مأموریت داران رویه‌های ویژه ارائه دهد.

فعالان جامعه مدنی اغلب می‌توانند به عنوان عاملی برای رساندن مکاتبات برای افرادی عمل کنند که خواهان حمایت در برابر نقض‌های حقوق بشر هستند. افراد یا سازمان‌هایی

که می‌خواهند شکایتی را بر اساس هر یک از ماموریت‌های رویه‌های ویژه ارائه دهند باید نخست اطمینان یابند آیا ماموریت موضوعی یا کشوری متناسب با شکایت آنها وجود دارد. به علاوه، آنها باید ضوابط ویژه ماموریتی را که پیش از این که نامه بتواند پذیرفته شود، باید انجام دهند، به دقت بخوانند. به ویژه، گروه کاری بازداشت خودسرانه و گروه کاری ناپدید شدن‌های اجباری یا غیر داوطلبانه ضوابطی ویژه دارند که با ضوابط سایر ماموریت‌ها فرق دارد.

پس از دریافت شکایت فردی، تصمیم به مداخله به نظر و صلاحدید ماموریت‌دار رویه ویژه بستگی دارد. تصمیم او به ضوابطی بستگی خواهد داشت که ماموریت‌دار مربوطه تعیین کرده و باید با نظام نامه رفتاری ماموریت داران رویه‌های ویژه هماهنگ باشد. این ضوابط معمولاً به عوامل زیر مربوط خواهند بود:

- قابل اطمینان بودن منبع، که نباید منحصر بر مبنای گزارش رسانه‌ها باشد؛
- اعتبار اطلاعات دریافتی، که نباید دارای انگیزه سیاسی باشد؛
- جزئیات ارائه شده؛ و
- محدوده خود ماموریت.

برای تسهیل رسیدگی به نقض‌های گزارش داده شده، پرسشنامه‌های آنلاین مربوط به چند ماموریت برای اشخاصی که می‌خواهند نقض‌های ادعا شده را گزارش دهند وجود دارد (به قسمت پائین نگاه کنید) با این حال قابل ذکر است که به مکاتبات افراد یا سایرین حتی اگر در فرم پرسشنامه نوشته نشده باشد، رسیدگی خواهد شد. به نویسندگان نامه‌ها توصیه می‌شود مدام مطالب و آخرین اطلاعات تکمیلی مربوط به اطلاعات ارائه داده خود را ارسال نمایند.

شکایت‌های فردی بر اساس رویه‌های ویژه باید دارای چه اطلاعاتی باشند؟

- هویت قربانی (قربانیان) ادعا شده؛
- هویت عاملان ادعا شده نقض‌ها؛
- هویت شخص (اشخاص) یا سازمان (سازمان‌ها) ارائه دهنده مکاتبات (این اطلاعات محرمانه نگهداری خواهند شد)؛
- تاریخ و محل وقوع حادثه؛ و
- شرح جزئیات شرایط و چگونگی نقض ادعا شده.

توجه داشته باشید:

- به عنوان قاعده کلی، به مکاتبات دارای زبان توهین‌آمیز رسیدگی نخواهد شد؛
- مکاتبات باید روشن و خلاصه باشند؛
- همیشه مشخص کنید شکایت شما خطاب به کدام ساز و کار رویه ویژه است؛
- همیشه شرایط تعیین شده هر ماموریت برای ارائه شکایت‌های فردی را مطالعه کنید؛ و
- مکاتبات می‌توانند به انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی باشند.

شکایت بر اساس رویه‌های ویژه را به کجا باید فرستاد

بخش رویه‌های ویژه

دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

Special Procedures Division

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 06

E-mail: urgent-action@ohchr.org

لطفا ساز و کار رویه ویژه‌ای را که شکایت خطاب به آن است در خط(محل) موضوع subject ای میل، یا فکس یا روی پاکت مشخص کنید. توجه داشته باشید بعضی از ماموریت‌های رویه‌های ویژه شرایط خاصی دارند که شکایت‌ها باید بر اساس آنها باشند. جزئیات این شرایط را می‌توان در قسمت مربوط به هر ماموریت در وب سایت OHCHR یافت.

ماموریت داران رویه‌های ویژه بر مبنای اطلاعات معتبر و قابل اطمینان دریافتی از قربانیان نقض‌های ادعا شده حقوق بشر می‌توانند پیام‌ها و مکاتباتی برای دولت‌ها بفرستند. این مکاتبات از طریق OHCHR فرستاده می‌شود و اگر به نظر آید نقض جدی حقوق بشر در حال وقوع است یا احتمال آن وجود دارد می‌تواند به شکل درخواست اضطراری باشد یا اگر ادعا شده حقوق بشری به تازگی نقض شده است (به صورت) نامه ادعا (ادعا نامه) باشد. ماموریت‌دار مورد بحث در این مکاتبات و پیام‌ها از دولت مربوطه خواهان توضیح درباره یک مورد ویژه یا انجام تدابیر مناسب و کافی در زمینه اصلاح و دادخواهی می‌شود. ماموریت داران همچنین می‌توانند از دولت‌ها بخواهند نتایج تحقیقات و اقدامات خود را برای آنان ارسال دارند.

آنان با توجه به پاسخ‌های دریافتی می‌توانند درباره انجام تحقیقات بیشتر یا دادن توصیه‌های ویژه تصمیم بگیرند. آنان در بعضی موارد نیز می‌توانند تصمیم به صدور بیانیه علنی درباره موضوع بگیرند.

بر اساس مقررات شورای حقوق بشر همه رویه‌های ویژه موظف هستند در جلسات سالانه شورا درباره فعالیت‌های خود گزارش دهند. پیام‌ها و مکاتبات دریافتی و ارسالی معمولاً محرمانه است و تا علنی شدن گزارش سالانه رویه ویژه مربوطه محرمانه می‌مانند مگر در شرایطی که ماموریت‌دار مربوطه تصمیم به انتشار بیانیه مطبوعاتی و رسانه‌ای بگیرد. 75

لطفا توجه داشته باشید نام قربانیان ادعا شده، جز در مورد کودکان یا در شرایط ویژه، در گزارش‌های ماموریت داران رویه‌های ویژه ذکر می‌شود. با توجه به ماهیت علنی گزارش‌های ساز و کارهای رویه‌های ویژه، مهم است که افراد یا سازمان‌هایی که از جانب قربانیان نقض‌های حقوق بشر فعالیت می‌کنند اطمینان حاصل نمایند قربانیان می‌دانند شکایت آنان در حال انتقال به ساز و کارهای رویه‌های ویژه است، ممکن است اسامی آنان برای مسئولان مربوطه فرستاده شود، و نام (یا اختصار نام آنان) ممکن است در گزارش علنی رویه ویژه مربوطه درج و منتشر شود.

پرسشنامه‌های رایج برای دادن گزارش درباره نقض‌های ادعا شده بر اساس ماموریت‌های زیر:

- گروه کاری بازداشت خودسرانه
- گروه کاری ناپدید شدن‌های اجباری یا غیر داوطلبانه
- گروه کاری استفاده از مزدوران به عنوان وسیله ممانعت از اعمال حق تعیین سرنوشت مردمان
- گزارشگر ویژه اعدام‌های غیرقانونی، شتابزده یا خودسرانه
- گزارشگر ویژه ترویج و حمایت از حق آزادی عقیده و بیان
- گزارشگر ویژه حقوق بشر مهاجران
- گزارشگر ویژه در زمینه فروش، فحشا و پورنوگرافی کودکان
- گزارشگر ویژه شکنجه و سایر رفتار با مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز

- گزارشگر ویژه قاچاق اشخاص، به ویژه زنان و کودکان
- گزارشگر ویژه خشونت علیه زنان، دلایل و پیامدهای آن، و
- گزارشگر ویژه وضعیت مدافعان حقوق بشر.

قابل ذکر است که به مکاتبات افراد و منابع دیگر، حتی اگر در پرسشنامه ویژه ارائه نشده باشد، رسیدگی خواهد شد.

ج - رویه شکایت شورای حقوق بشر

بر اساس رویه شکایت شورای حقوق بشر، هر فرد یا گروه که ادعا می‌کند قربانی نقض حقوق بشر است یا اطلاعات مستقیم و موثق از چنین نقض‌هایی دارد می‌تواند آنها را ارائه دهد. عناصر مهم این رویه در زیر تعیین شده است.

شکایت‌های براساس رویه شکایت شورای حقوق بشر باید حاوی چه اطلاعاتی باشند؟

- هویت شخص (اشخاصی) که اطلاعات می‌دهند (این اطلاعات در صورت درخواست محرمانه نگهداری می‌شوند). شکایت‌های بدون نام قابل پذیرش نیست؛
- تشریح حقایق مربوطه با حداکثر جزئیات، با ارائه اسامی قربانیان ادعا شده، تاریخ‌ها، محل‌ها و دیگر مدارک و شواهد؛
- منظور شکایت و حقوق نقض شده ادعایی؛
- توصیف این که شکایت مورد بحث چگونه می‌تواند الگوی نقض شدید، به جای نقض‌های فردی حقوق بشر را با شواهد معتبر افشا کند؛ و
- جزئیات این که چگونه توسل به ساز و کارهای دادخواهی داخلی بی‌ثمر بوده، یا توصیف این که چرا دادخواهی‌های داخلی بی‌اثر یا بیش از حد طولانی خواهد بود.

توجه:

- همه شکایت‌ها باید کتبی باشند. لطفا توجه داشته باشید اتکا به گزارش‌های رسانه‌های جمعی کافی نیست. اگر قصد دارید يك گزارش حقوق بشر را به عنوان مدرک ارائه دهید، در نامه‌ای پیوست به آن خود را معرفی کنید، شکایت مورد نظر خود را شرح دهید و بگویید می‌خواهید به شکایت بر اساس رویه شکایت شورای حقوق بشر رسیدگی شود.
- بهتر است متن شکایت را به 10 تا 15 صفحه محدود کنید. اطلاعات تکمیلی را می‌توانید در مرحله بعد ارائه دهید.
- شکایت‌ها را می‌توان به انگلیسی، فرانسوی، روسی یا اسپانیایی نوشت. اسناد به زبان‌های دیگر را باید به یکی از این زبان‌ها ترجمه یا خلاصه کرد؛ و
- به مکاتبات هتاکانه یا توهین‌آمیز رسیدگی نخواهد شد.

روش‌ها و رویه‌های این ساز و کار شکایت در قطعنامه 5/1 شورا قید شده است. اطلاعات ارائه شده در این بخش بر مبنای مواد آن قطعنامه است. انتظار می‌رود این روش‌های کار و پیش‌بینی‌های اولیه، به ویژه درباره مطرح کردن و در میان گذاشتن اطلاعات با شاکیان در مراحل گوناگون این فرآیند گسترده‌تر شود.

مراحل رویه شکایت عبارتند از:

مرحله يك: بررسی اولیه

دبیرخانه OHCHR به اتفاق رئیس گروه کاری مکاتبات، همه مکاتبات (شکایت‌ها) وارده را بر مبنای معیار پذیرش بررسی و آنهایی را که آشکارا بی‌اساس یا بدون نام هستند، کنار می‌گذارند. اگر شکایتی برای مرحله بعد رویه پذیرفته شود، کتبا به نویسنده آن اطلاع

داده شده و شکایت او به منظور دریافت پاسخ برای دولت مربوطه فرستاده می‌شود.

مرحله 2: گروه کاری مکاتبات (شکایت‌ها)

گروه کاری مکاتبات و پیام‌ها از پنج عضو منصوب کمیته مشورتی شورای حقوق بشر تشکیل شده و ماموریت دارد هر سال حداقل دو بار جلسات پنج روزه تشکیل دهد. این گروه کاری شکایت‌هایی را که از مرحله اول عبور کرده‌اند و جواب‌های دریافتی دولت‌ها را با این دید بررسی می‌کند که هر وضعیت ویژه را که به نظر می‌رسد الگوی مداومی از نقض‌های شدید و دارای شواهد معتبر حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی را افشا می‌کند در معرض توجه گروه کاری وضعیت‌ها قرار دهد.

مرحله 3: گروه کاری وضعیت‌ها

گروه کاری وضعیت‌ها از پنج عضو شورای حقوق بشر تشکیل شده که به عنوان شخصیت‌های مستقل خدمت می‌کنند، و ماموریت دارد هر سال حداقل دو جلسه پنج روزه تشکیل دهد تا به وضعیت‌هایی که از سوی گروه کاری مکاتبات به آن ارجاع شده رسیدگی کند. گروه کاری شکایت‌های ارجاع شده به خود را ارزیابی و گزارشی با توصیه‌های ویژه درباره انجام اقدامات لازم درباره هر وضعیتی که الگوی منسجمی از نقض‌های شدید را آشکار می‌کند برای شورای حقوق بشر تهیه می‌کند، همچنین می‌تواند تصمیم بگیرد وضعیتی را تحت بررسی قرار دهد یا شکایتی را نپذیرد.

برای اطلاعات بیشتر درباره کمیته مشورتی شورای حقوق بشر، لطفاً به فصل پنجم (شورای حقوق بشر) همین کتاب نگاه کنید.

مرحله 4: شورای حقوق بشر

شورای حقوق بشر، به وضعیت‌هایی که گروه کاری وضعیت‌ها مورد توجه آن قرار داده به صورت نامحدود و تا هر زمان که لازم باشد، اما حداقل سالی یک بار، رسیدگی می‌کند. شورا گزارش‌هایی را که گروه کاری وضعیت‌ها به آن ارجاع کرده به روشی محرمانه بررسی می‌کند مگر این که تصمیم دیگری بگیرد. شورا بر مبنای بررسی‌های خود از یک وضعیت می‌تواند دست به اقدام، معمولاً به شکل صدور قطعنامه یا حکم، بزند. شورا می‌تواند درباره تدابیر زیر تصمیم بگیرد:

- از بررسی وضعیت هنگامی که بررسی یا اقدام بیشتر موجه نیست دست بردارد؛
- به رسیدگی به وضعیت ادامه دهد و از دولت مربوطه بخواهد ظرف دوره زمانی معقولی اطلاعات بیشتر ارائه دهد؛
- وضعیت را تحت رسیدگی داشته باشد و یک کارشناس مستقل و واجد صلاحیت عالی را انتخاب کند تا بر اوضاع نظارت و به شورا گزارش دهد؛
- به بررسی موضوع بر اساس رویه شکایات محرمانه خاتمه دهد تا به بررسی علنی آن پردازد؛ و
- توصیه کند OHCHR به کشور مربوطه در زمینه همکاری فنی، ظرفیت‌سازی و خدمات مشورتی کمک ارائه دهد.

همه مطالبی که از سوی افراد و دولت‌ها درباره یک وضعیت تحت بررسی ارائه می‌شود، و تصمیم‌های اخذ شده در مراحل گوناگون رویه، محرمانه می‌ماند. این امر درباره وضعیت‌هایی که رسیدگی به آنها متوقف شده نیز صدق می‌کند.

شکایت بر اساس رویه شکایت شورای حقوق بشر را به کجا باید فرستاد

شعبه شورای حقوق بشر (رویه شکایت)

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

Human Rights Council Branch (complaint procedure)

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
 Palais des Nations
 8-14, avenue de la Paix
 CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
 Fax: +41 (0)22 917 90 11
 E-mail: CP@ohchr.org

پیوست يك - فرم نمونه شکایت برای مکاتبات بر اساس:

- پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
- کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز
- کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی

لطفا اشاره کنید می‌خواهید از کدام يك از رویه‌های فوق کمک بخواهید
 تاریخ -

اول - اطلاعات درباره شکای

- نام خانوادگی
- نام (نام‌های) اول
- ملیت
- تاریخ و محل تولد
- نشانی برای مکاتبات مربوط به این شکایت
- مشخص کنید این نامه را:
- از جانب خودتان می‌نویسید

- از جانب شخصی دیگر می‌نویسید.

[اگر شکایت از جانب فردی دیگر ارائه می‌شود:]

- لطفا مشخصات شخصی آن فرد دیگر را به شرح زیر ارائه دهید:
- نام خانوادگی
- نام (نام‌های) اول
- ملیت
- تاریخ و محل تولد
- نشانی یا محل کنونی

اگر با اطلاع و رضایت آن شخص اقدام می‌کنید لطفا اجازه آن شخص به شما را برای طرح این شکایت ارائه دهید

یا

اگر چنین اجازه‌ای ندارید لطفا ماهیت رابطه خود را با آن شخص شرح دهید و بگوئید چرا طرح این شکایت از جانب وی را مناسب می‌دانید.

دوم - کشور مربوطه / ماده‌های نقض شده

- نام کشوری که یا طرف پروتکل اختیاری (در مورد ارائه شکایت به کمیته حقوق بشر) است یا اعلامیه مربوطه را (در مورد ارائه شکایت به کمیته ضد شکنجه یا کمیته حذف تبعیض نژادی) صادر کرده است؛
- ماده‌های میثاق یا کنوانسیون‌هایی که ادعا شده نقض شده‌اند.

سوم - توسل به دادخواهی داخلی / استفاده از دیگر رویه‌های بین‌المللی

- اقدامات انجام شده قربانی (قربانیان) یا از جانب وی برای دادخواهی در کشور مربوطه برای نقض ادعا شده - جزئیات رویه‌های دنبال شده، از جمله توسل به

دادگاه‌ها و سایر مراجع دولتی، چه ادعاهایی کرده‌اید، در چه زمان‌ها و با چه نتایجی؛

- اگر به این دادخواهی‌ها متوسل نشده‌اید چون رسیدگی آنها بیش از حد طولانی خواهد بود، موثر نخواهد بود، در دسترس نیستند، یا به هر دلیل دیگر، لطفاً دلایل را با جزئیات شرح دهید؛
- آیا همین موضوع را برای رسیدگی تحت رویه تحقیقات یا حل و فصل بین‌المللی دیگری (برای مثال به کمیسیون حقوق بشر قاره آمریکا، دادگاه حقوق بشر اروپا - یا کمیسیون حقوق بشر و مردمان آفریقا) ارائه داده‌اید؟
- اگر جواب مثبت است، رویه(ها)ی که در آنها بررسی شده یا در دست بررسی است، ادعاهای شما، در چه زمان‌هایی، و با چه نتایجی بوده را نام ببرید.

چهارم - واقعیات شکایت

- جزئیات واقعیات و شرایط نقض‌های ادعا شده را به ترتیب زمان اعلام کنید. همه مطالبی را که ممکن است به ارزیابی و رسیدگی مورد ویژه شما مربوط باشد، بگنجانید. لطفاً شرح دهید برچه اساسی استنباط می‌کنید شرایط و واقعیات توصیف شده، حقوق بشر را نقض می‌کنند؛
- امضا شاکي، نویسنده

پنجم - اسناد و مدارك ادعا (رونوشت‌ها، نه نسخه‌های اصل، را به شکایت خود پیوست کنید)؛

- اجازه کتبی اقدام (اگر از جانب شخص دیگری شکایت می‌کنید و به عبارت دیگر نداشتن اجازه ویژه را توجیه نمی‌کنید)؛
- تصمیم‌ها و احکام دادگاه‌ها و مراجع داخلی درباره ادعای شما (نسخه حکم قضایی مربوطه نیز کافی است)؛
- شکایت‌ها به هر رویه تحقیقات یا حل و فصل بین‌المللی دیگر و تصمیم‌ها و احکام آنها؛ و
- هر سند یا مدرک مکمل و مؤید دیگری که در تائید ادعای مطرح شده خود در بخش چهارم (فوق) و دایر بر این که حقایق توصیف شده منجر به نقض حقوق شما شده است.

اگر این اطلاعات را پیوست شکایت خود نکنید و لازم شود که به ویژه از شما درخواست شود، یا اگر اسناد پیوست شده به زبان‌های کاری دبیرخانه نباشد، رسیدگی به شکایت شما ممکن است به تأخیر افتد.

پیوست دوم - راهنمای شکایت برای مکاتبه بر اساس:

- پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان

1- اطلاعات مربوط به نویسندگان مکاتبات (شکایت‌ها)

- نام خانوادگی
- نام
- تاریخ و محل تولد
- ملیت / شهروندی
- شماره گذرنامه / کارت شناسایی (در صورت موجود بودن)
- جنسیت
- وضعیت تاهل / فرزندان
- شغل
- پیشینه قومی، وابستگی دینی، گروه اجتماعی (اگر مناسب و مربوط باشد)
- نشانی کنونی

- نشانی پستی برای مکاتبه محرمانه (اگر نشانی غیر از نشانی کنونی باشد)
- فکس / تلفن / ای میل
- بنویسید شکایت را به چه عنوانی می‌دهید:
- قربانی(های) ادعایی؛ اگر گروهی ادعای قربانی بودن دارند، اطلاعات اساسی درباره هر فرد بدهید.
- از جانب قربانی(های) ادعایی؛ مدرک رضایت قربانی(ها)، یا دلایل توجیه ارائه شکایت بدون مدرک رضایت.

2 - اطلاعات مربوط به قربانی(های) ادعایی (اگر غیر از فرد شاکی است)

- * نام خانوادگی
- * نام
- * تاریخ و محل تولد
- * ملیت / شهروندی
- * شماره کارت شناسایی/ گذرنامه (در صورت موجود بودن)
- * جنسیت
- * وضعیت تاهل/ فرزندان
- * شغل
- * پیشینه قومی / وابستگی دینی، گروه اجتماعی (اگر مناسب و مربوط باشد)
- * نشانی کنونی
- * نشانی پستی برای مکاتبه محرمانه (اگر غیر از نشانی کنونی است)
- * فکس / تلفن / ای میل

3 - اطلاعات درباره کشور طرف مربوطه

- * نام کشور طرف

4 - ماهیت نقض(های) ادعا شده

برای اثبات ادعای خود اطلاعات مشروح ارائه دهید، از جمله:

- شرح نقض(های) ادعایی و مرتکب (مرتکبان) ادعا شده
- تاریخ(ها)
- مکان(ها)
- ماده های کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان که بر اساس ادعا نقض شده. اگر در شکایت به بیش از یک ماده اشاره شده، هر ماده را جداگانه شرح دهید.

5 - اقدام انجام شده برای دادخواهی در داخل کشور

اقدام انجام شده برای دادخواهی در داخل را توضیح دهید؛ مثلاً تلاش برای دستیابی به

دادخواهی حقوقی، اداری، قضایی، سیاسی یا برنامه‌ای، از جمله:

- نوع (انواع) دادخواهی‌های طلب شده
 - تاریخ(ها)
 - مکان(ها)
 - چه کسی اقدام را شروع کرد
 - به کدام مرجع با نهادی مراجعه شد
 - نام دادگاهی که به شکایت رسیدگی کرد (اگر رسیدگی شد)
 - اگر برای دادخواهی در کشور اقدامی نشده، علت آن را شرح دهید.
- توجه: رونوشت همه اسناد مربوطه را پیوست کنید.

6 - سایر رویه‌های بین‌المللی

آیا به همین مساله قبلا بر اساس رویه تحقیق یا حل و فصل بین‌المللی دیگری رسیدگی شده یا در دست بررسی هست؟ اگر جواب مثبت است، توضیح دهید:

- نوع رویه(ها)
 - تاریخ(ها)
 - مکان(ها)
 - نتایج (در صورت رسیدن به نتیجه)
- توجه: رونوشت همه اسناد مربوطه را پیوست کنید.

7 - تاریخ و امضا

تاریخ / محل:

امضا نویسنده (نویسندگان) / یا قربانی (قربانیان)

8 - فهرست اسناد پیوست (اسناد اصلی را نفرستید، تنها رونوشت‌ها)

نهم - صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض

صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوضی وجود دارد که بعضی از آنها به طور مستقیم در خدمت فعالان جامعه مدنی، از جمله سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های مردمی، انجمن‌های حرفه‌ای و افراد قرار دارند. این صندوق‌ها و امکانات می‌توانند برای فعالیت‌های جامعه مدنی در بعضی از زمینه‌های حقوق بشر حمایت مالی فراهم سازند.

صندوق‌ها برای حمایت از فعالیت‌ها در چارچوب مأموریت خود اعتبارات مالی عرضه می‌دارند. OHCHR و سایر دفاتر سازمان ملل چند صندوق و نهاد کمک بلا عوض را اداره می‌کنند تا از فعالان جامعه مدنی در شرایطی ویژه حمایت به عمل آورند. صندوق‌ها از دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی، دیگر نهادهای عمومی، و افراد کمک‌های داوطلبانه دریافت می‌کنند تا بر اساس مأموریت خود توزیع کنند.

سازمان‌های جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های مردمی، گروه‌های اجتماعی و انجمن‌های حرفه‌ای معمولا شرایط درخواست وجوه و کمک‌های بلا عوض را دارند، در بعضی موارد افراد نیز می‌توانند برای تامین مالی تقاضا کنند. فعالان جامعه مدنی که می‌خواهند درخواست کنند باید رهنمودها را به دقت بررسی و اطمینان یابند شرایط اداری و شرایط دیگر را داشته باشند.

داشتن موقعیت مشورتی با شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل از شرایط سازمان‌های دولتی و سایر فعالان جامعه مدنی برای شرکت در هیچک از این صندوق‌ها یا کمک‌های بلا عوض یا دسترسی به آنها نیست.

الف - صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض چیست؟

صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض که OHCHR آنها را اداره می‌کند، عبارتند از:

- صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه، که به فعالان جامعه مدنی که به قربانیان شکنجه و اعضای خانواده‌های آنان کمک پزشکی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، حقوقی، بشر دوستانه، یا کمک‌های دیگر می‌دهند، کمک‌های بلا عوض می‌دهد. فعالان جامعه مدنی، از جمله، به ویژه، سازمان‌های غیردولتی، مراکز تخصصی بازپروری و توانبخشی، انجمن‌های قربانیان، بنیادها و بیمارستان‌ها، و تا حدی کمتر افراد مدافع حقوق بشر، برای مثال، وکلای مدافع که از جانب قربانیان اقدام می‌کنند، واجد شرایط دریافت این کمک‌ها هستند.
- صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی، که برای تسهیل شرکت نمایندگان جوامع و سازمان‌های بومیان در جلسات مربوط به مسائل بومیان سازمان ملل، هزینه سفر می‌دهد؛
- صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی، که برای

طرح‌های کوچک به ویژه به سازمان‌های جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های اجتماعی و جوانان، اتحادیه‌های کارگری و صنفی یا انجمن‌های حرفه‌ای که به قربانیان شکل‌های معاصر بردگی کمک می‌کنند، کمک بلا عوض می‌دهد؛ و

- طرح «کمک جوامع به یکدیگر» (ACT) که برای حمایت از ابتکارهای محلی آموزش و تعلیم حقوق بشر کمک‌های بلا عوض کوچک ارائه می‌دهد.

به دو صندوق دیگر که از فعالیت‌های جامعه مدنی در مسائل مهم حمایت می‌کنند نیز در این فصل اشاره می‌شود:

- صندوق دموکراسی سازمان ملل، که برای طرح‌هایی پول می‌دهد که نهادهای دموکراتیک را ایجاد و تقویت می‌کنند، از حقوق بشر حمایت و آن را ترویج می‌نماید و مشارکت همه گروه‌ها در فرآیندهای دموکراتیک را تضمین می‌کنند؛ و
- صندوق داوطلبانه سازمان ملل در زمینه معلولیت، که برای حمایت از فعالیت‌ها به منظور ایجاد ظرفیت سازمان‌های جامعه مدنی برای شرکت در اجرای کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت کمک‌های بلا عوض کوچک ارائه می‌دهد.

این دو صندوق را سایر دفترهای سازمان ملل اداره می‌کنند و OHCHR در هر دوی آنها نقشی تعیین شده دارد.

جزئیات تماس

صندوق‌های تحت مدیریت OHCHR
صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه
دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 93 15
Fax: +41 (0)22 917 90 17
E-mail: unvft@ohchr.org

صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی

Voluntary Fund for Indigenous Populations
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 91 64 or +41 (0)22 928 91 42
Fax: +41 (0)22 928 90 66
E-mail: IndigenousFunds@ohchr.org

صندوق داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی

United Nations Voluntary Fund on Contemporary Forms of Slavery
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 93 81 or +41 (0)22 928 91 64
Fax: +41 (0)22 928 90 66
E-mail: SlaveryFund@ohchr.org

طرح "کمک جوامع به یکدیگر" (ACT)

ACT Project
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 928 90 61
E-mail: ACTProject@ohchr.org

طرح‌های تحت مدیریت سایر دفاتر سازمان ملل متحد که OHCHR در آنها نقشی تعیین شده دارد.

صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد

United Nations Democracy Fund
United Nations Democracy Fund (UNDEF)
United Nations
One UN Plaza, Room DC1-1330
New York, NY 10017
United States of America
Phone: +1 917 367 42 10 or +1 917 367 80 62
Fax: +1 212 963 14 86
E-mail: democracyfund@un.org

صندوق داوطلبانه سازمان ملل در زمینه معلولیت

United Nations Voluntary Fund on Disability
Secretariat for the Convention on the Rights of Persons with Disabilities
Department for Economic and Social Affairs
United Nations
Two UN Plaza, DC2-1372
New York, NY 10017
United States of America
Fax: +1 212 963 01 11
E-mail: enable@un.org

ب - صندوق‌ها و کمک‌های بلا عوض چگونه کار می‌کنند؟

1 - صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه

ماموریت صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه دادن کمک‌های بلا عوض طرح‌ها برای کمک بشر دوستانه (پزشکی، روانی، حقوقی، اجتماعی و مالی) به قربانیان شکنجه و اعضای خانواده‌های آنان از طریق مجاری ایجاد شده کمک، معمولاً فعالان جامعه مدنی مانند سازمان‌های غیردولتی، مراکز تخصصی بازپروری و توانبخشی، انجمن‌های قربانیان، بنیادها و بیمارستان‌ها، و درحدهی کمتر، افراد مدافع حقوق بشر، است. درخواست از نهادهای دولتی، پارلمانی یا اداری، حزب‌های سیاسی یا جنبش‌های آزادیبخش ملی پذیرفته نمی‌شود.

صندوق داوطلبانه برای قربانیان شکنجه، بزرگترین صندوق داوطلبانه تحت مدیریت OHCHR است که به طرح‌های اجرا شده به وسیله فعالان جامعه مدنی در بیش از 60 کشور کمک می‌کند. این صندوق را دبیرکل سازمان ملل با مشورت هیات امنای اداره می‌کند. هیات امنای هر سال دو بار، در فوریه درباره مسائل مربوط به خط‌مشی و در اکتبر برای اعطای کمک‌های بلا عوض تشکیل جلسه می‌دهد. هیات امنای به گزارش‌های مربوط به استفاده از کمک‌های بلا عوض قبلی رسیدگی و پیشنهاد در زمینه کمک‌های بلا عوض جدید را تصویب می‌کند و با کمک دهندگان ثابت صندوق، و سایر نهادهای کمک‌دهنده دیدار، و درباره مسائل سیاستگذاری مربوط به یاری به قربانیان شکنجه گفتگو

می‌کند.

دبیرخانه صندوق و هیات امنای در مرکز OHCHR در ژنو مستقر است. دبیرخانه ضوابط قابل قبول بودن درخواست‌ها برای کمک‌های بلا عوض طرح‌ها را تعیین می‌کند اما قضاوت درباره استحقاق و شرایط درخواست‌ها به عهده هیات امنای است. هیات در این زمینه عناصری را در نظر می‌گیرد، از جمله:

- تعداد قربانیان شکنجه و اعضای خانواده‌های آنان که از کمک‌های یک طرح استفاده می‌کنند؛
- نوع شکنجه تحمل شده و عوارض و رنج‌های بعدی؛
- نوع کمک مورد نیاز؛
- تجربه حرفه‌ای کارکنان طرح در کمک به قربانیان شکنجه؛
- بررسی‌های موردی قربانیانی که باید به آنان کمک شود؛ و
- نیاز به کمک به طرح‌های کوچک برای کمک بشر دوستانه به قربانیان شکنجه، که بیشتر آنها سرمایه‌های بسیار کمی دارند، در مناطق دارای اولویت: آفریقا، آسیا، آسیای مرکزی و اروپای شرقی.

کمک‌های بلا عوض از صندوق یک دوره 12 ماهه را پوشش می‌دهد. درخواست‌های جدید برای ادامه یک طرح می‌توان ارائه داد و هیات امنای در صورتی که گزارش‌های تفصیلی، مالی و حسابرسی رضایتبخشی درباره استفاده از کمک‌های بلا عوض قبلی دریافت کند ممکن است پرداخت کمک‌های بلا عوض جدید را توصیه نماید.

چرخه کمک‌های بلا عوض هر سال به شرح زیر است:

- ضرب‌الاجل برای دریافت درخواست‌ها و گزارش‌ها درباره استفاده از کمک‌های بلا عوض قبلی: اول آوریل؛
- بررسی درخواست‌ها به وسیله دبیرخانه، و دیدارهای مقدماتی برای بازرسی درخواست‌های قابل قبول: آوریل تا سپتامبر؛
- جلسه هیات امنای: اکتبر؛
- اطلاع‌رسانی به متقاضیان درباره توصیه هیات امنای: نوامبر؛
- پرداخت کمک‌های بلا عوض: ژانویه سال پس از درخواست.

طرز دسترسی به صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه 76

چه کسی استحقاق دریافت کمک بلا عوض دارد؟

- تنها نهادهای غیردولتی می‌توانند درخواست کنند؛ این نهادها شامل سازمان‌های غیردولتی، مراکز تخصصی توانبخشی، انجمن‌های قربانیان، بنیادها و بیمارستان‌ها و، تا حدی کمتر، افراد مدافع حقوق بشر، برای مثال وکلایی است که از جانب قربانیان اقدام می‌کنند.
- درخواست‌ها از دولت‌ها، جنبش‌های آزادیبخش ملی یا حزب‌های سیاسی پذیرفته نمی‌شود.
- کسانی که به طور مستقیم از این طرح‌ها سود می‌برند باید قربانیان شکنجه، به گونه‌ای که از ماده یک اعلامیه حمایت از همه اشخاص از قرار داشتن در معرض شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیرانسانی یا تحقیرآمیز، استنباط می‌شود، یا اعضای خانواده مستقیم آنان باشند.
- کارکنان شرکت کننده در طرح باید در زمینه کمک مستقیم به قربانیان شکنجه تجربه داشته باشند و در زمان ارائه تقاضای کمک بلا عوض، طرح باید موجود و در دست اجرا باشد.
- درخواست‌ها باید با استفاده از فرم درخواست آنلاین صندوق، که در وب سایت OHCHR وجود دارد، ارسال شود.
- درخواست‌ها باید قبل از اول آوریل هر سال به دبیرخانه صندوق داده شود.

کسانی که برای نخستین بار متقاضی کمک های بلا عوض صندوق هستند باید:

- اطلاعاتی در زمینه سابقه سازمان خود بدهند؛
- نشان دهند که کارکنان آن تجربه مناسب در ارائه کمک مستقیم به قربانیان شکنجه دارند (مدارک لازم مربوط به سوابق شغلی پیوست شود)؛
- هدفها و دلیل اجرای طرح را شرح دهند؛ و
- اساسنامه سازمان را ارائه دهند.

چه نوع طرحهایی پذیرفته می‌شوند؟

- هدف درخواست‌ها برای گرفتن کمک بلا عوض باید ارائه کمک‌های پزشکی، روانی، اجتماعی، اقتصادی، حقوقی، بشر دوستانه یا شکل‌های دیگر کمک به قربانیان شکنجه و اعضای خانواده‌های آنان باشد؛
- درخواست‌ها برای طرح‌های مربوط به تلفیق اقتصادی یا اجتماعی قربانیان شکنجه در جامعه، از جمله برای آموزش حرفه ای خود قربانیان پذیرفته می‌شود؛
- در صورت وجود پول، تعداد محدودی کمک بلا عوض نیز برای آموزش حرفه‌ای یا برای سازمان دادن کنفرانس‌ها و سمینارها با توجه ویژه بر مداوای قربانیان شکنجه داده خواهد شد؛
- درخواست‌ها برای طرح‌هایی که هدف آن‌ها مبارزه علیه شکنجه، پیشگیری از شکنجه یا ارائه کمک مالی به طرح‌های دیگر باشد، پذیرفته نخواهد شد؛
- درخواست‌ها برای طرح‌های مربوط به تحقیقات، مطالعات، پژوهش، انتشار خبرنامه‌ها یا فعالیت‌های مشابه پذیرفته نخواهد شد؛
- به عنوان یک قاعده، درخواست‌ها برای طرح‌هایی به منظور تأمین مالی ایجاد سازمان غیردولتی جدید یا دیگر سازمان‌های جامعه مدنی پذیرفته نخواهد شد؛
- سازمان‌های غیردولتی و سایر فعالان جامعه مدنی که درخواست‌هایی برای طرح‌هایی به منظور تأمین کمک حقوقی مستقیم به قربانیان شکنجه ارائه می‌دهند، باید در این مورد اطلاعات دهند که آیا قوه قضائیه می‌تواند بر اساس قوانین داخلی، برای دفاع از قربانیان کمک حقوقی رایگان ارائه دهد. فهرست قربانیانی که باید بر اساس کمک حقوقی به آنان پاری شود باید همراه با فرم تقاضا نامه ارائه شود.
- صندوق به قربانیان غرامت مالی پرداخت نمی‌کند.

کمک های بلا عوض اضطراری

فعالان جامعه مدنی استثنائاً می‌توانند بین دو جلسه هیات امنا برای طرح‌هایی کمک اضطراری بخواهند که در حال حاضر از کمک صندوق برخوردارند ولی با دشواری‌های مالی مواجه هستند. فعالان جامعه مدنی باید درخواست‌های خود را برای تأمین مالی اضطراری در فرم درخواست دبیرخانه، و شرح کامل علت نیاز به کمک مالی اضطراری را در نامه‌ای بنویسند. در خواست‌ها تنها در صورتی پذیرفته خواهند شد که بر اثر وضعیتی غیرقابل پیش‌بینی تعداد قربانیان پاری شده (مثلاً در نتیجه افزایش قربانیان شکنجه به علت یک بحران انسانی) ناگهان افزایش یافته باشد.

چگونه درخواست را به صندوق بدهیم

به عنوان یک قاعده، درخواست‌ها باید از طریق نظام مدیریت کمک های بلا عوض آنلاین تنظیم شود. در موارد استثنایی درخواست‌ها را می‌توان در کاغذ یا پست هوایی یا ای میل فرستاد. این فرم را می‌توان با درخواست از دبیرخانه دریافت کرد.

درخواست به کجا ارائه شود

صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
 Palais des Nations
 8-14, avenue de la Paix
 CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
 Phone: +41 (0)22 917 93 15
 Fax: +41 (0)22 917 90 17
 E-mail: unvft@ohchr.org

هنگام ارائه درخواست، لطفا توجه داشته باشید:

- دبیرخانه صندوق درخواست‌هایی را که در فرم درخواست صندوق نباشد، حاوی همه اطلاعات درخواستی نباشد، تاریخ و امضای رئیس طرح را نداشته باشد، یا از هر جهت دیگر با رهنمودهای صندوق هماهنگ نباشد، نمی‌پذیرد.
- درخواست می‌تواند به زبان‌های انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی باشد.

برای اطلاعات بیشتر درباره صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای قربانیان شکنجه به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

2- صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی

صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومی می‌کوشد مشارکت نمایندگان جوامع و سازمان‌های بومیان را در دو نهاد سازمان ملل تسهیل کند، که در زمینه حقوق بومیان کار می‌کنند:

- * ساز و کار کارشناسی در زمینه حقوق مردمان بومی؛ و
- * مجمع دائمی مسائل بومیان

ساز و کار کارشناسی در زمینه حقوق مردمان بومی ساز و کار جدید شورای حقوق بشر است. 77 که به جای گروه کاری جمعیت‌های بومی کمیسیون فرعی سابق در زمینه ترویج و حمایت از حقوق بشر ایجاد شد.

برای اطلاعات بیشتر درباره ساز و کار کارشناسی لطفا به فصل پنجم (شورای حقوق بشر) همین کتاب نگاه کنید.

مجمع دائمی حقوق بومیان، نهاد مشورتی شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد، نهادی عالی مستقر در نیویورک است که به همکاری بین کارگزاری در زمینه مسائل بومیان کمک می‌کند. صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومیان، تحت مدیریت OHCHR، به نمایندگان مردمان و سازمان‌های بومی که با آنها کار می‌کند کمک هزینه سفر می‌دهد تا در این نهادها شرکت کنند. به این ترتیب فعالان جامعه مدنی بومیان می‌توانند نظرات کارشناسانه خود را ارائه دهند و درس‌های آموخته شده را برای مردم جوامع خود به ارمغان برند.

این صندوق را دبیرکل سازمان ملل بر اساس قواعد و مقررات مالی سازمان ملل با راهنمایی هیات امناء، که همگی آنان در زمینه مسائل بومیان تجربه دارند، اداره می‌کند.

چگونه به صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومیان دسترسی پیدا کنیم 78

مساعادت و همکاری فعالانه فعالان جامعه مدنی محلی، ملی و بین‌المللی به طرح و پیشبرد مسائل بومیان در صحنه جهانی به حد چشمگیری کمک کرده است. نهادهای مربوط به جمعیت‌های بومی سازمان ملل ابزارهای مهم اقدام برای فعالان جامعه مدنی هستند که با مردم بومی و برای خود گروه‌های جامعه مدنی بومیان کار می‌کنند. هدف صندوق از پرداخت کمک هزینه سفر افزایش تعداد و تنوع مشارکت مردمان بومی در این

نهادهای است.

چه کسی استحقاق دریافت کمک هزینه سفر دارد؟

نمایندگان بومی سازمانها و جوامع جمعیت‌های بومیان:

- که در غیر این صورت قادر نخواهند بود در جلسات ساز و کار کارشناسی یا مجمع دائمی شرکت کنند؛ و
- که می‌توانند به آگاهی عمیق‌تر ساز و کار کارشناسی یا مجمع دائمی از مشکلات جمعیت‌های بومی مساعدت کنند، و کسانی که سهمیه جغرافیایی گسترده‌تری را تضمین خواهند کرد.

شرایط درخواست

- کمک هزینه مخصوص سفر بر مبنای فردی داده می‌شود به این دلیل که سازمان یا فرد نمی‌تواند درخواست کند فردی جای فرد دیگر را بگیرد؛
- درخواست‌ها از سوی افراد باید با توصیه نامه‌ای به امضای مدیر سازمان بومی آنان همراه باشد؛
- از هر سازمان حداکثر دو نفر می‌توانند درخواست کنند؛
- از متقاضیان درخواست می‌شود فرم‌های درخواست و توصیه نامه‌ها را به زبان‌های کاری دبیرخانه هیات (انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی) ارائه دهند؛
- از متقاضیان درخواست می‌شود به مسئولیت‌های خود در سازمان یا جامعه خود اشاره کنند؛
- توصیه هیات در حمایت از یک متقاضی برای شرکت در جلسه مجمع دائمی تضادی با توصیه دیگر برای شرکت در جلسه ساز و کار کارشناسی و برعکس ندارد.

محل ارائه درخواست

فرم‌های درخواست وام بلا عوض در وب سایت OHCHR موجود است و باید تا اول اکتبر هر سال به نشانی زیر ارائه شود:

صندوق داوطلبانه برای جمعیت‌های بومیان

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

Voluntary Fund for Indigenous Populations

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Phone: +41 (0)22 928 91 64 or +41 (0)22 928 91 42

Fax: +41 (0)22 928 90 66

E-mail: IndigenousFunds@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره فعالیت OHCHR در زمینه مردمان بومی به وب سایت OHCHR نگاه کنید.

3 - صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی

صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی کمک‌های بلاعوض کوچک برای اجرای طرح به ویژه به سازمان‌های جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های جوانان و اجتماعی، اتحادیه‌های کارگری و صنفی یا انجمن‌های حرفه‌ای، برای کمک به قربانیان شکل‌های معاصر بردگی (یعنی کار کودکان، قاچاق انسان، کار اجباری) می‌دهد. هدف کمک‌های بلاعوض طرح، افزایش کمک بشر دوستانه، حقوقی و مالی، از طریق مجاری تثبیت شده کمک دهنده، به افرادی است که حقوق بشر آنان در نتیجه شکل‌های معاصر بردگی به شدت نقض شده است. این کمک‌های

بلاعوض فرصتی برای فعالان جامعه مدنی، که اغلب در سطح مردم عادی کار می‌کنند، فراهم می‌سازند تا با کمک های بلاعوض نسبتاً اندک مستقیماً به تعداد زیادی از قربانیان کمک کنند.

طرز دسترسی به صندوق داوطلبانه سازمان ملل متحد در زمینه شکل‌های معاصر بردگی

امروز بسیاری از فعالان جامعه مدنی مشغول تلاش برای حمایت از قربانیان شکل‌های معاصر بردگی در بخش‌های گوناگون جهان هستند. روش‌های شبیه برده‌داری معمولاً پنهانی است و فعالان جامعه مدنی می‌توانند نقشی حیاتی در افشای نقض‌های پنهانی حقوق بشر مربوط به شکل‌های معاصر بردگی داشته باشند. امروز واژه «بردگی» مجموعه‌ای از نقض‌های حقوق بشر را پوشش می‌دهد. این اعمال علاوه بر برده‌داری سنتی و تجارت برده، فروش کودکان، فحشا و پورنوگرافی کودکان، سوءاستفاده از کار کودکان، ناقص کردن جنسیتی (ختنه) دختران، استفاده از کودکان در مناقشات مسلحانه، سوءاستفاده به علت بدهی، قاچاق اشخاص و فروش اعضای بدن انسان، بهره‌کشی از فحشا، و اعمالی ویژه در رژیم‌های آپارتاید و استعماری را نیز شامل می‌شود. هدف از اعطای کمک های بلاعوض برای اجرای طرح‌ها به ویژه برای سازمان‌های جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های جوانان و اجتماعی، اتحادیه‌های کارگری و صنفی یا انجمن‌های حرفه‌ای، افزایش مشارکت جامعه مدنی در حذف بردگی در جهان است.

چه کسانی استحقاق دریافت کمک های بلاعوض برای طرح‌ها را دارند؟

- سازمان‌هایی که به افرادی که حقوق بشر آنان در نتیجه شکل‌های معاصر بردگی نقض شده کمک مستقیم می‌دهند. این کمک مستقیم علت اکثر کمک های بلاعوض اعطایی است. وجوه از طریق سازمان‌های مدنی یا شبکه‌های مردمی تأیید و تثبیت شده‌ای به دریافت کنندگان منتقل می‌شود که به قربانیان، کمک‌های بشر دوستانه، حقوقی و مالی ارائه می‌دهند؛ و
- سازمان‌هایی که از طریق آموزش و تدابیر پیشگیرانه به صورت غیرمستقیم کمک می‌دهند. بسیاری از طرح‌های انتخاب شده شامل برنامه‌های آموزشی و توانبخشی است تا به قربانیان کمک شود خودکفا شده و آسیب‌پذیری آنان در برابر بهره‌کشی کاهش یابد.

شرایط درخواست

- فرم درخواست اولیه، به صورت آنلاین، باید از طریق پست هوایی ارسال شود و باید امضا و تاریخ داشته باشد. درخواست‌ها را می‌توان به انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی نوشت؛
 - هر سازمان می‌تواند حداکثر 15 هزار دلار برای هر طرح از صندوق کمک بلاعوض بخواهد؛
 - طرح‌ها از همه مناطق جغرافیایی انتخاب خواهند شد تا گسترده‌ترین دید ممکن از شکل‌های بردگی معاصر را در دنیا نشان دهند؛
 - طرح‌ها باید تعادل جنسیتی را مورد توجه قرار دهند؛
 - کمک بلا عوض برای طرح‌ها باید برای کمک مستقیم به قربانیان و به سازمان‌های محلی جامعه مدنی اختصاص داده شود.
- کمک بلا عوض را می‌توان از طریق یک سازمان غیردولتی بین‌المللی برای قربانیان فرستاد مشروط بر این که آن سازمان هیچ قسمت از آن را برای فعالیت‌های خود بر ندارد؛
- هیات امنای درخواستی که از طریق دبیرخانه خواهان اطلاعات اضافی قانع کننده درباره آن شده باشد، اما پس از دومین یادآوری دبیرخانه، آن اطلاعات را دریافت نکند، رسیدگی نخواهد کرد.

طرح‌هایی که از کمک صندوق داوطلبانه در زمینه شکل‌های معاصر برده‌داری

سود می‌برند

Mahila Seva Samithi ، هند: در 2005 طرحی کمکی به ارزش 2000 دلار آمریکا به 88 قریانی کار کودکان امکان تحصیل در مدارس ابتدایی و متوسطه و خرید دفتر و کتاب را داد. این طرح هر چهار ماه یک بار ارزیابی می‌شود تا پیشرفت کودکان مشخص شود. Jadakris ، نیجریه: به 30 قریانی قاچاق انسان 6400 دلار آمریکا برای توانبخشی و بازآموزی کمک کرد تا بتوانند معاش خود را تأمین کنند.

محل ارائه درخواست

فرم‌های درخواست دریافت کمک بلا عوض باید تا 15 سپتامبر هر سال ارائه شود به: صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی دفتر کمیساری عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

United Nations Voluntary Trust Fund on Contemporary Forms of Slavery

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Phone: +41 (0)22 928 93 81 or +41 (0)22 928 91 64

Fax: +41 (0)22 928 90 66

E-mail: SlaveryFund@ohchr.org

متقاضیان باید فرم درخواست کاملاً تکمیل شده موجود در وب سایت OHCHR را ارسال دارند.

برای اطلاعات بیشتر لطفاً همچنین به بروشور صندوق سپرده داوطلبانه سازمان ملل در زمینه شکل‌های معاصر بردگی نگاه کنید.

4 - طرح «کمک جوامع به یکدیگر»

OHCHR و برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) در 1998 طرح «کمک جوامع به یکدیگر» (ACT) را ایجاد کردند که به فعالان جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی، انجمن‌های محلی، نهادهای آموزشی و گروه‌های حرفه‌ای که در جوامع محلی در زمینه آموزش و تعلیم حقوق بشر فعالیت می‌کنند، کمک‌های بلاعوض کوچک می‌دهد. ACT در طول سال‌ها بر حمایت از فعالیت‌ها در چارچوب دهه آموزش حقوق بشر سازمان ملل (2004-1995) و برنامه جهانی آموزش حقوق بشر (2005 به بعد) تمرکز کرده است. OHCHR و UNDP از 1998 تا بیش از 800 طرح در 73 کشور حمایت کرده‌اند. مقر OHCHR اداره کلی طرح ACT را هماهنگ می‌کند. در هر کشور شرکت کننده، «نیروی ضربت ACT»، متشکل از کارکنان دفتر کشوری UNDP و حضور میدانی (نمایندگان کشوری) OHCHR (در صورت امکان) و سایر نهادهای سازمان ملل، فرم‌های درخواست را پخش می‌کند، فعالیت‌هایی را که باید کمک بلاعوض بگیرند انتخاب می‌نماید و مسئول نظارت بر اجرای فعالیت‌ها از طریق تماس‌های مستقیم با دریافت کنندگان این کمک‌ها است.

طرح ACT با تشویق اقدام در سطح جامعه، با نظری به بهبود احترام برای حقوق بشر به روش‌های عملی، مناسب با شرایط ویژه مردم، نگرشی از پایین به بالا دارد. هدف طرح ACT در اصل تقویت ظرفیت‌های محلی برای آموزش و تعلیم، و دادن اطلاعات همگانی در باره حقوق بشر است. ACT برای مثال اعتبار طرح‌های زیر را تأمین کرده است:

- کارگاه‌ها و دوره‌های آموزش حقوق بشر برای گروه‌های گوناگون از جمله، معلمان، زنان، مددکاران اجتماعی، مقامات دولتی و مردمان بومی؛
- تلاش‌ها برای افزایش آگاهی درباره حقوق بشر با برگزاری رویدادهای فرهنگی، از جمله برنامه‌های نمایشی، نمایشگاه‌های هنری و کنسرت‌های راک؛
- تهیه / ترجمه مطالب مربوط به حقوق بشر و انتشار آنها از طریق رسانه‌ها؛

- ایجاد مراکز اطلاعات برای ترویج و حمایت از حقوق بشر؛
- برنامه‌های آموزشی برای گروه‌های آسیب‌پذیر ویژه، مانند زندانیان، تن فروشان، اشخاص اچ آی وی مثبت، یتیمان، آوارگان داخلی؛ و
- فعالیت‌های آموزشی حقوق بشر برای کودکان و جوانان، مانند برگزاری مسابقاتی در مدرسه‌ها و ایجاد باشگاه‌های حقوق بشر برای جوانان.

طرز دسترسی به طرح ACT

طرح ACT از فعالان جامعه مدنی مردمی، به ویژه سازمان‌های غیردولتی، نهادهای آموزشی، گروه‌های حرفه‌ای، رسانه‌های محلی و سازمان‌های زنان که فعالیت‌های آموزشی در زمینه حقوق بشر انجام می‌دهند، حمایت مالی به عمل می‌آورد.

شرایط درخواست

- متقاضی باید سازمان یا انجمن جامعه مدنی دارای ظرفیت نهادی برای اجرای طرحی باشد که پیشنهاد داده است؛
- طرح پیشنهادی باید نوآورانه و قابل تکرار بوده و حداکثر تاثیر پایدار را در سطح محلی به وجود آورد؛
- طول مدت اجرای طرح‌ها نباید از شش ماه و حداکثر بودجه آن از 5 هزار دلار آمریکا بیشتر باشد.
- درخواست‌ها را نمایندگی ملی سازمان ملل برای طرح ACT در ضرب‌الاجل‌های ملی تعیین شده در کشورهای شرکت کننده توزیع و گردآوری می‌کند. گیرنده کمک بلاعوض با دفتر کشوری UNDP یا OHCHR قرارداد دریافت کمک بلاعوض منعقد می‌کند؛
- درخواست‌ها و گزارش‌های مربوط به طرح را می‌توان به انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی ارائه داد.

نمونه‌های تامین سرمایه طرح ACT

طرح ACT در ماداگاسکار از ابتکاری درباره حقوق کودکان معلول حمایت کرد که شامل نمایشی عروسکی و تهیه و توزیع کتابچه راهنمای آن بود. بیش از 6 هزار دانش‌آموز در 14 مدرسه از این طرح برخوردار شدند. مدیران مدرسه‌ها توصیه کرده‌اند این طرح در ابتدای هر سال تحصیلی تکرار شود.

مجمع رسانه‌های زنان جنوب در رفح، در جنوب نوار غزه، اراضی فلسطین اشغالی در 2005 برای زنان جوان، به ویژه زنانی که در رسانه‌ها کار می‌کنند، تشکیل شد. موسسان آن بر این باور بودند ایجاد مجمعی برای زنان شاغل در رسانه‌ها مهم است زیرا گردهمایی این زنان و طرح و تبادل اندیشه‌ها درباره کار برای ایشان دشوارتر از هم‌تایان مرد آنان بود و به حقوق زنان به قدرکافی در رسانه‌ها پرداخته نمی‌شد. کمک بلاعوض ACT برای آموزش حقوق بشر، با تمرکز بر حقوق زنان، برای 15 زن روزنامه نگار از جنوب نوار غزه؛ تولید نخستین شماره مجله‌ای تخصصی برای زنان در رسانه‌ها، که بر حقوق بشر متمرکز بود؛ و تشکیل پنج دوره آموزشی فشرده برای زنان از نواحی مختلف در جنوب نوار غزه حمایت کرد.

طرز تماس با طرح ACT

طرح ACT

دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

ACT Project
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 928 90 61

E-mail: ACTProject@ohchr.org

برای اطلاعات بیشتر درباره طرح ACT در وب سایت OHCHR به طرح ACT بروشور کمک جوامع به یکدیگر برای مراحل اول و دوم طرح نگاه کنید.

5 - صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد

صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد (UNDEF) به عنوان یکی از نتایج اجلاس جهانی سران سال 2005 در ژوئیه 2005 تاسیس شد. 79 هدف اولیه آن حمایت از دموکراتیک شدن در سراسر جهان با کمک به سازمان‌های دولتی، غیردولتی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، از جمله ادارات، دفاتر، صندوق‌ها، برنامه‌ها و کارگزاری‌های مربوطه سازمان ملل است. صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد طرح‌هایی را که نهادهای دموکراتیک را ایجاد و تقویت می‌کند، تامین مالی می‌کند، حقوق بشر را ترویج می‌نماید و شرکت همه گروه‌ها در فرآیندهای دموکراتیک را تضمین می‌کند. فعالیت‌های آن عبارتند از:

- گفتگوی دموکراتیک و حمایت از جریان‌های قانونی؛
- توانمندسازی جامعه مدنی؛
- آموزش مسائل مدنی، ثبت نام رای دهندگان و تقویت حزب‌های سیاسی؛
- (ایجاد امکان) دسترسی شهروندان به اطلاعات؛
- حقوق بشر و آزادی‌های بنیادی؛ و
- (ترویج) پاسخگویی و مسئولیت پذیری، شفافیت و درستکاری.

صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد را **دفتر مشارکت‌های سازمان ملل متحد**، در مقر سازمان ملل در نیویورک، اداره می‌کند. هیات مشورتی مرکب از 19 عضو ایجاد شد تا ضمن تهیه راهنمای خط مشی، پیشنهادهایی جهت تامین مالی برای تصویب دبیرکل توصیه کند. هیات مشورتی شامل کشورهای عضو، نمایندگان از سازمان‌های غیردولتی و نمایندگان شخصی دبیرکل است. آقای کوفی عنان دبیرکل وقت در 2006 در دور نخست انتخاب طرح و پرداخت وجه، 125 طرح به ارزش 36 میلیون دلار آمریکا که همه مناطق را پوشش می‌داد، تصویب کرد.

طرز دسترسی به صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد

صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد می‌تواند درخواست‌ها برای تامین مالی طرح‌ها از مجموعه‌ای گسترده از فعالان دموکراسی و حکومت مطلوب، از جمله نهادهای ملی حقوق بشر دریافت کند، اما تمرکز ویژه آن بر سازمان‌های جامعه مدنی، مانند سازمان‌های غیردولتی و بین‌المللی، موسسات پژوهشی و سیاست‌گذاری، و انجمن‌های حرفه‌ای است.

بعضی از شرایطی که طرح‌هایی که به وسیله صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد تامین مالی می‌شوند باید داشته باشند، عبارتند از:

- طرح‌ها باید عموماً طی دوره‌ای دو ساله اجرا شوند؛
- میزان کمک‌های بلا عوض در اصل برای هر طرح مفروض از 500 هزار دلار آمریکا تجاوز نمی‌کند و معمولاً حداقل 50 هزار دلار است؛
- به درخواست‌ها از همه کشورهای، و ابتکارهای منطقه‌ای و جهانی، رسیدگی می‌شود؛ و
- به متقاضیان از کشورهای و مناطقی که دشواری‌های دموکراسی در آن جا جدی‌تر و فراگیرتر است، مانند کشورهای در حال پدید آمدن مناقشات، دموکراسی‌های جدید و احیا شده، کشورهای کمتر توسعه یافته، و کشورهای دارای درآمد متوسط و کم، اولویت داده خواهد شد.

هدف صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد حمایت از طرح‌هایی است که دموکراسی را ترویج می‌کنند و حاصل طرح‌ها برای مثال، رابطه بین جامعه مدنی و نهادهای دولتی، گنجاندن و شرکت دادن بخش‌های حاشیه‌ای جامعه و گروه‌های آسیب‌پذیر را تقویت، یا همکاری جنوب - جنوب را بیشتر خواهد کرد.

طرز درخواست از صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد

سازمان‌هایی که مایل به درخواست وجه از صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد هستند باید به وب سایت آن مراجعه و فرم آنلاین آن را به انگلیسی یا فرانسوی تکمیل کنند. صندوق پیشنهادهای ارسالی با ای میل، پست عادی، فکس، تحویل دستی یا با پی‌ک یا هیچ مجرای دیگری را نمی‌پذیرد.

طرز تماس با صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد

صندوق دموکراسی سازمان ملل متحد (UNDEF)
سازمان ملل متحد

United Nations Democracy Fund (UNDEF)
United Nations
1 UN Plaza, Room DC1-1330
New York, NY 10017
United States of America
Phone: +1 917 367 42 10 or +1 917 367 80 62
Fax: +1 212 963 14 86
E-mail: democracyfund@un.org

برای اطلاعات بیشتر لطفاً به وب سایت UNDEF نگاه کنید.

6 - صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای معلولیت

صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای معلولیت بر اساس قطعنامه 32/133 مجمع عمومی، در جهت تدارک سال بین‌المللی معلولان (1981) تاسیس شد. مجمع عمومی از آن زمان تصمیم گرفته است کار صندوق باید ادامه یابد و حالا کمک‌های بلاعوض کوچک برای حمایت از فعالیت‌ها به منظور ایجاد ظرفیت سازمان‌های جامعه مدنی جهت شرکت در اجرای کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت اعطا می‌کند. صندوق برای حمایت از فعالیت‌های تغییردهنده و نوآورانه کمک‌های بلاعوض کوچک می‌دهد تا:

- آگاهی بیشتر درباره کنوانسیون و مسائل معلولان را ترویج و از اجرای کنوانسیون حمایت کند؛
- مبادله اطلاعات و تجربه، و انتشار خط‌مشی‌ها و روش‌های فراگیر و قابل دسترسی را امکان‌پذیر سازد؛
- از گنجاندن مسائل مربوط به معلولیت در دستور کار توسعه حمایت نماید؛ و
- برای عوامل ذینفع ظرفیت ایجاد کند تا معاش و رفاه معلولان را در کشورهای در حال توسعه بهبود بخشند، و کنوانسیون را اجرا کنند (عوامل ذینفع می‌تواند شامل سازمان‌های معلولان، سایر سازمان‌های جامعه مدنی، دولت‌ها، سازمان‌های بخش خصوصی و کمک‌دهندگان بین‌المللی توسعه باشند).

صندوق را اداره امور اقتصادی و اجتماعی در مقر سازمان ملل در نیویورک اداره می‌کند.

طرز دسترسی به صندوق داوطلبانه سازمان ملل متحد برای معلولیت

این صندوق از زمان تاسیس در 1981 از فعالیتهایی حمایت کرده که هدف آنها ایجاد ظرفیتهای ملی و نهادی برای بهبود معاش و رفاه معلولان در کشورهای در حال توسعه است. صندوق همچنین از افزایش آگاهی درباره کنوانسیون حقوق معلولان، مانند آموزش، پشتیبانی در زمینه ارتباطات، و فعالیتهای اطلاعات همگانی حمایت کرده است. این صندوق به سازمانهای جامعه مدنی و دولت‌ها، اما نه به افراد، پول می‌دهد. پیشنهادهایی طرح در تمامی طول سال پذیرفته می‌شود. سازمانهای جامعه مدنی که می‌خواهند پیشنهادی ارائه دهند پیش از ارائه درخواستی برای یاری به صندوق، نخست لازم است نامه‌ای مبتنی بر رضایت و عدم اعتراض از مقامات دولتی مربوطه به دست آورند. سازمانهای جامعه مدنی می‌توانند با دفتر محلی UNDP درباره رویه‌های دریافت چنین نامه‌ای مشورت کنند.

طرز درخواست از صندوق داوطلبانه سازمان ملل برای معلولیت

نمونه‌ای برای پیشنهاد طرح موجود است تا هنگام ارائه درخواست‌ها برای کمک از آن استفاده شود. پیشنهادهایی طرح به شکل‌های دیگری پذیرفته می‌شود مشروط بر این که همه اطلاعات لازم در آن گنجانده شده باشد. پیشنهادها را می‌توان به انگلیسی، فرانسوی یا اسپانیایی ارائه داد. نمونه‌های پیشنهاد طرح را می‌توان از United Nations Enable website دریافت کرد.

پیشنهادها را باید با ای میل، فکس یا پست (ای میل ارجحیت دارد) به نشانی زیر فرستاد:

دبیرخانه کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت اداره امور اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد

Secretariat for the Convention on the Rights of Persons with Disabilities
Department for Economic and Social Affairs
United Nations
Two UN Plaza, DC2-1372
New York, NY 10017
United States of America
Fax: +1 212 963 01 11
E-mail: enable@un.org

برای اطلاعات بیشتر درباره صندوق، کنوانسیون حقوق اشخاص دارای معلولیت و درباره کار سازمان ملل متحد در زمینه معلولیت، لطفاً به United Nations Enable website نگاه کنید.

زیرنویس‌ها:

1 - به قطعنامه 48/141 مورخ 20 دسامبر 1993 مجمع عمومی نگاه کنید. کار OHCHR تحت هدایت منشور ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر و مصوبات بعدی حقوق بشر، از جمله اعلامیه و برنامه اقدام 1993 وین و سند نتیجه اجلاس جهانی سران 2005 (قطعنامه 60/1 مورخ 16 سپتامبر 2005 مجمع عمومی) نیز انجام می‌شود.

2-Sergio Vieira de Mello 19 اوت 2003، هنگام خدمت به عنوان نماینده ویژه دبیر کل سازمان ملل در عراق با 21 کارمند دیگر سازمان در بغداد کشته شد.
3 - برای اطلاعات بیشتر درباره ضوابط مورد نظر سازمان ملل در تعیین کشوری به عنوان کمتر توسعه یافته به <http://www.unohrlls.org> نگاه کنید.
4 - به قطعنامه 48/134، پیوست، مجمع عمومی نگاه کنید.

- 5 - تصویب، پذیرش و تأیید همه به اقدامی اشاره دارند که بر اساس آن کشوری رضایت خود را به الزام به یک معاهده اعلام می‌کند. امضا کردن معاهده به عنوان گامی پیش از تصویب آن، نیز برای یک کشور، در دوره بین امضا و تصویب، پذیرش، یا تأیید تعهد ایجاد می‌کند تا با حسن نیت از انجام اقداماتی خودداری کند که مغایر با هدف و منظور آن معاهده مفروض است (به ماده 18 کنوانسیون قانون معاهدات وین 1969 نگاه کنید).
- 6 - پیوستن اقدامی است که به موجب آن کشوری که معاهده‌ای را امضا نکرده، رضایت خود را به منعقد شدن به آن معاهده با سپردن «سند پیوستن» نزد دبیرکل سازمان ملل ابراز می‌دارد. پیوستن تأثیر قانونی مشابه تصویب، پذیرش یا تأیید را دارد.
- 7 - به استثنای مفاد معاهده‌ای که کشور مورد نظر در مورد آن شرطی قائل شده باشد. شرط بیانیه‌ای است که از طرف کشوری صادر شده که بر اساس آن خود را از آثار و تبعات قانونی بعضی از مواد یک معاهده در اعمال آن برای آن کشور مستثنی می‌کند یا تغییر می‌دهد. شرط می‌تواند کشوری را قادر سازد در یک معاهده چند جانبه مشارکت کند که در غیر این صورت نتواند یا نخواهد در آن شرکت کند. کشورها می‌توانند هنگام امضاء، تصویب، پذیرش، تأیید یا پیوستن به معاهده‌ای شرایطی درباره آن قائل شوند. شرایط نمی‌تواند با هدف و منظور معاهده مورد نظر تضاد داشته باشد.
- 8 - میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با صراحت ایجاد یک نهاد معاهده را پیش‌بینی نمی‌کند اما به شورای اقتصادی و اجتماعی (ECOSOC) ماموریتی کلی می‌دهد تا بر اجرای آن نظارت کند. سال 1985 یک گروه کاری به وسیله ECOSOC ایجاد شد تا در رسیدگی به گزارش‌های کشورهای طرف کمک کند از روی الگوی نهادهای معاهده بازسازی و نام آن به «کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی» تغییر داده شد (قطعنامه 1985/17 ECOSOC). این کمیته، که نخستین بار در 1987 تشکیل جلسه داد، یک نهاد معاهده به شمار می‌آید.
- 9 - تصویب و پیوستن به معاهدات حقوق بشر از سوی کشورها در سال‌های اخیر به میزان چشمگیری افزایش یافته است. تا 30 سپتامبر 2008 میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی 162؛ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی 159؛ کنوانسیون بین‌المللی حذف همه شکل‌های تبعیض نژادی 173؛ کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان 185؛ کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز 145؛ کنوانسیون حقوق کودکان 193؛ کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق همه کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان 39؛ و کنوانسیون حقوق معلولان 40 کشور طرف داشت.
- 10 - تا 30 سپتامبر 2008 کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری پنج کشور طرف داشت. این معاهده پس از تصویب یا پیوستن 20 کشور به آن رسمیت خواهد یافت.
- 11 - یک کشور می‌تواند پروتکل‌های اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان را تصویب کند اگر کنوانسیون را امضا کرده باشد اما آن را تصویب نکرده یا به آن نپیوسته باشد.
- 12 - تا 30 سپتامبر 2008 پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی 111؛ دومین پروتکل اختیاری میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، با هدف لغو مجازات مرگ 68؛ پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف تبعیض علیه زنان 92؛ پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان مربوط به شرکت کودکان در مناقشه مسلحانه 123؛ پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودکان مربوط به فروش کودکان، فحشا و پورنوگرافی کودکان 129؛ پروتکل اختیاری کنوانسیون ضد شکنجه و سایر رفتار یا مجازات بی‌رحمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز 35؛ و پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق معلولان 24 کشور طرف داشتند.
- 13 - انتظار می‌رود مجمع عمومی نیز آن را در 2008 تصویب کند.
- 14 - جلسات مارس («بهار») کمیته حقوق بشر در نیویورک برگزار می‌شود.
- 15 - نیروهای ضربت گزارش کشوری از یک گزارشگر کشوری و چهار تا شش عضو دیگر کمیته که از سوی رئیس آن نامزد می‌شوند، تشکیل شده است.
- 16 - بعضی از کمیته‌ها مطابق با طرز نگارش معاهدات خود از آن به عنوان «تفسیرهای

- پایانی» نیز نام برده‌اند.
- 17 - در زمان تصویب یا پیوستن، کشورهای طرف کنوانسیون ضد شکنجه می‌توانند با صدور اعلامیه‌ای بر اساس ماده 28 از آن خارج شوند؛؟؟ کشورهای طرف پروتکل اختیاری کنوانسیون حذف همه شکل‌های تبعیض علیه زنان نیز به همین ترتیب می‌توانند صلاحیت کمیته را با صدور اعلامیه‌ای بر اساس ماده 10 رد کنند. هر کشوری که از این رویه خارج می‌شود می‌تواند در مرحله‌ای دیگر تصمیم به پذیرفتن آن بگیرد.
- 18 - به پیوست سوم A/48/18 نگاه کنید.
- 19 - کوفی عنان دبیرکل وقت سازمان ملل در گزارش 2002 خود «تقویت سازمان ملل: دستور کاری برای تغییر آینده» (A/57/387, Corr.1)، از نهادهای معاهده حقوق بشر خواست در تدوین فعالیت‌های خود نگرشی هماهنگ شده‌تر در پیش گیرند. دبیرکل در گزارش مارس 2005 خود «در آزادی بیشتر: به سمت توسعه، امنیت و حقوق بشر برای همه» خواست «رهنمودهای هماهنگ شده در زمینه گزارش دهی به همه نهادهای معاهده باید نهایی شده و اجرا شود تا این نهادها بتوانند به عنوان ساز و کاری متحد انجام وظیفه کنند (A/59/2005 پاراگراف 147).
- 20 - به «رهنمودهای هماهنگ شده درباره گزارش دهی بر اساس معاهدات بین‌المللی حقوق بشر، از جمله رهنمودهایی درباره سند اصلی مشترک و اسناد هدفمند ویژه معاهده» (HRI/MC/2005/3) نگاه کنید.
- 21 - به «اجرای موثر اسناد بین‌المللی درباره حقوق بشر، از جمله تعهدات گزارش دهی بر اساس اسناد بین‌المللی مربوط به حقوق بشر (A/62/224) نگاه کنید.
- 22 - به «مشارکت سازمان های غیردولتی در فعالیت‌های کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی» (E/C.12/2000/6) و رهنمودها برای مشارکت شرکا (سازمان‌های غیردولتی و افراد کارشناس) در گروه کاری پیش از تشکیل جلسه کمیته حقوق کودکان (CRC/C/90) ضمیمه هشتم) نگاه کنید.
- 23 - OHCHR مسئول مطالب وب سایت‌های دیگر نیست و دادن لینک به این صفحه به مفهوم موافقت یا حمایت OHCHR از محتویات و مطالب آن نیست.
- 24 - OHCHR مسئول مطالب وب سایت‌های دیگر نیست و دادن لینک به این صفحه به مفهوم موافقت یا حمایت OHCHR از محتویات و مطالب آن نیست.
- 25 - OHCHR مسئول مطالب وب سایت‌های دیگر نیست و دادن لینک به این صفحه به مفهوم موافقت یا حمایت OHCHR از محتویات و مطالب آن نیست.
- 26 - OHCHR مسئول مطالب وب سایت‌های دیگر نیست و دادن لینک به این صفحه به مفهوم موافقت یا حمایت OHCHR از محتویات آن نیست.
- 27 - به قطعنامه 60/251 مجمع عمومی و قطعنامه 5/1 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 28 - به قطعنامه 60/251 نگاه کنید که در آن مجمع عمومی همچنین شورا را ملزم می‌کند کار و عملکرد خود را پنج سال پس از ایجاد آن بررسی و نتیجه را به مجمع گزارش دهد.
- 29 - مجمع عمومی قطعنامه 5/1 را در قطعنامه 62/219 خود تأیید کرد.
- 30 - تعداد کشورهایایی که حمایت آنها برای تشکیل یک جلسه ویژه در شورا لازم است کمتر از تعدادی است که در کمیسیون لازم بود (یک سوم 47 عضو در برابر اکثریت 53 عضو). کمیسیون فقط پنج جلسه ویژه برگزار می‌کرد.
- 31 - سه جلسه درباره اراضی اشغالی فلسطین (ژوئیه و نوامبر 2006 و ژانویه 2008)، یک جلسه درباره لبنان (اوت 2006)، یک جلسه درباره دارفور (دسامبر 2006)، یک جلسه درباره میانمار (اکتبر 2007)، و یک جلسه موضوعی ویژه درباره بحران جهانی غذا (مه 2008).
- 32 - دو رویداد درباره تصویب و رسمیت یافتن کنوانسیون حقوق معلولان (مارس 2007 و ژوئن 2008)، یکی درباره متن رهنمودهای سازمان ملل برای استفاده مناسب و شرایط مراقبت جایگزین برای کودکان (ژوئن 2008)، یکی درباره گفتگوی بین فرهنگی در زمینه حقوق بشر (مارس 2008)، یکی درباره هدف‌های داوطلبانه حقوق بشر (مارس 2008) و

- یکی درباره افراد مفقود (سپتامبر 2008).
- 33 - نخستین بحث‌ها قرار است در دهمین جلسه عادی شورا، با تمرکز بر تدابیر حقوقی اساسی برای تصویب و اجرای موثر کنوانسیون حقوق معلولان انجام شود. از OHCHR خواسته شده تحقیقی موضوعی درباره این مساله با مشورت دیگران، از جمله، سازمان‌های جامعه مدنی آماده کند.
- 34 - به قطعنامه 6/30 مورخ 14 دسامبر 2007 نگاه کنید. نخستین گردهمایی درباره خشونت علیه زنان در هشتمین جلسه آن برگزار شد و شامل دو مساله بود: یکی درباره خشونت علیه زنان و دیگری درباره مرگ و میر مادران. شورا در سپتامبر 2008 میزگردی درباره گنجاندن دیدگاهی جنسیتی در کار خود تشکیل داد.
- 35 - گروه کاری UPR در هر اجلاس 16 کشور - هر سال 48 کشور - را بررسی می‌کند.
- 36 - اما قطعنامه 5/1 مقرر کرد برای دوره اول یک سوم اعضا برای یک سال و یک سوم دیگر برای دو سال خدمت کنند تا اعضا به طور متناوب و در زمان‌های متفاوت شروع به کار کنند.
- 37 - به قطعنامه 1998/72 کمیسیون و رای ECOSOC 1998/269 نگاه کنید.
- 38 - با مجمع جهانی اجتماعی اشتباه نشود.
- 39 - این مجمع براساس قطعنامه 6/15 مورخ 28 سپتامبر 2007 شورای حقوق بشر ایجاد شد.
- 40 - مجمع در جلسه افتتاحیه خود، در 15 و 16 دسامبر 2008، قرار بود به بررسی اقلیت‌ها و دسترسی به آموزش و پرورش بپردازد.
- 41 - این ساز و کار در 14 دسامبر 2007 بر اساس قطعنامه 6/36 شورای حقوق بشر ایجاد شد.
- 42 - گروه کاری بین دولتی مربوط به اجرای موثر اعلامیه و برنامه اقدام دوربان، گروه کارشناسان مستقل برجسته درباره اجرای اعلامیه و برنامه اقدام دوربان، و گروه کاری کارشناسان مربوط به مردم آفریقایی تبار.
- 43 - به قطعنامه 61/149 مجمع عمومی نگاه کنید.
- 44 - به پاراگراف (b) 191 برنامه اقدام و قطعنامه 56/266 مجمع عمومی نگاه کنید.
- 45 - به قطعنامه 2003/30 کمیسیون حقوق بشر و قطعنامه 59/177 مجمع عمومی نگاه کنید.
- 46 - به قطعنامه‌های 2002/68 و 2003/30 کمیسیون حقوق بشر نگاه کنید.
- 47 - به تصمیم 3/103 شورای حقوق بشر و قطعنامه 6/21 آن نگاه کنید.
- 48 - به قطعنامه 61/149 مجمع عمومی نگاه کنید.
- 49 - به قطعنامه‌های 3/2 و 6/23 آن نگاه کنید.
- 50 - به تصمیم PC. 2/4 نگاه کنید.
- 51 - به قطعنامه 60/251 مجمع عمومی و پیوست قطعنامه 5/1 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 52 - فرم در وب پیج شورای حقوق بشر موجود است.
- 53 - به قطعنامه 6/13 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 54 - به قطعنامه 6/13 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 55 - به «گزارش شورای حقوق بشر درباره آماده سازی برای کنفرانس بررسی دوربان: گزارش کمیته تدارکاتی درباره اولین جلسه آن» (A/62/375 حکم 66) نگاه کنید.
- 56 - به قطعنامه 5/1، پیوست، پاراگراف 60، و «شرایط کار ماموریت داران روبه‌های ویژه» (A/HRC/PRST/8/2) نگاه کنید.
- 57 - گروه‌های کاری معمولاً از پنج عضو، هر کدام از هر یک از پنج گروه منطقه‌ای سازمان ملل: آفریقا؛ آسیا؛ آمریکای لاتین و کارائیب؛ اروپای شرقی؛ و اروپای غربی و دیگران تشکیل شده است.
- 58 - همچنین به تصمیم 6/102 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 59 - رئیس قبلی یک سال دیگر به ضرورت مقام خود در کمیته می‌ماند.
- 60 - حیطه کار و اختیارات برای دیدار از کشورها در چهارمین جلسه سالانه (1997)

- رویه‌های ویژه (E/CN.4/1998/45) به تصویب رسید و می‌بایست راهنمای دولت‌ها در رابطه با این سفرها باشد.
- 61 - به E/CN.4/2002/106 پاراگراف‌های 80 تا 94 نگاه کنید.
- 62 - OHCHR مسئول محتوای سایر وب سایت‌ها نیست و دادن لینک به این صفحه به مفهوم موافقت یا حمایت OHCHR از محتویات و مطالب آنها نیست.
- 63 - به قطعنامه 6/17 شورای حقوق بشر نگاه کنید.
- 64 - به «راه‌ها و روش‌ها برای فرآیند بررسی ادواری جهانی» نگاه کنید (A/HCR/PRST/8/1).
- 65 - کشور تحت بررسی می‌تواند درخواست کند یکی از سه نفر از گروه منطقه‌ای خود آن باشد همچنین برای فقط یک مورد یک جایگزین بخواهد. یک عضو گروه سه نفره نیز می‌تواند از شرکت در بررسی خاصی معاف شود.
- 66 - این سئوال‌ها / مسائل برای گروه سه نفره فرستاده می‌شوند و بیشتر باید بر مبنای سه سند UPR استوار باشند.
- 67 - به این منظور گروه سه نفره نباید به هیچ وجه مفهوم سئوال‌ها / مسائل را تغییر دهد و باید از ارزیابی سئوال‌ها / مسائل و وضعیت حقوق بشر در کشور تحت بررسی خودداری کند.
- 68 - توصیه‌ها و اظهارنظرهای نهاد معاهده حقوق بشر و رویه‌های ویژه در مجموعه اطلاعات سازمان ملل که به وسیله OHCHR تهیه شده وجود دارد.
- 69 - تا سپتامبر 2008 فقط یک کشور چنین اعلامیه‌ای داده بود.
- 70 - شورا پروتکل اختیاری را در 18 ژوئن 2008 تصویب کرد و انتظار می‌رود مجمع عمومی کمی بعد آن را تصویب کند.
- 71 - این رویه دیگر، می‌تواند نهاد معاهده دیگر، دادگاه حقوق بشر اروپا، با دادگاه حقوق بشر قاره آمریکا باشد، اما شامل رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر نمی‌شود.
- 72 - برای اطلاعات بیشتر درباره وضعیت تصویب و اعلامیه‌ها / شرایط کشور طرف در مورد هر معاهده و پروتکل‌های اختیاری مربوطه اینجا کلیک کنید.
- 73 - اگر زمینه‌های قوی برای باور این امر وجود داشته باشد که گرفتن رضایت تحت شرایط موجود غیر ممکن است چنین رضایتی لازم نیست .
- 74 - این زبان‌ها معمولاً عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی است اما به شاکیان توصیه می‌شود برای تایید زبان‌های کاری هر نهاد به وب سایت OHCHR نگاه کنند.
- 75 - بعضی از ماموریت داران علاوه بر گزارش‌های سالانه، اسناد دیگری منتشر می‌کنند که به شرح فعالیت و دامنه ماموریت‌های آنان کمک می‌کند. به ویژه، گروه کاری بازداشت خودسرانه درباره مسائل کلی «بررسی‌ها و تأملات» و درباره شکایت‌های فردی «نظریات کارشناسی»، و گروه کاری ناپدید شدن‌های اجباری یا غیر داوطلبانه «اظهارنظرهای کلی» درباره اعلامیه حمایت از همه اشخاص از ناپدید شدن اجباری را منتشر می‌کند.
- 76 - دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی و سایر نهادهای خصوصی یا عمومی می‌توانند به صندوق کمک کنند. برای اطلاعات درباره طرز کمک لطفاً با دبیرخانه آن تماس بگیرید.
- 77 - با قطعنامه 6/36 مورخ 14 دسامبر 2007، ایجاد شد.
- 78 - دولت‌ها، سازمان‌های غیردولتی و سایر نهادهای خصوصی یا عمومی می‌توانند به صندوق کمک کنند. برای اطلاعات درباره نحوه کمک کردن لطفاً با دبیرخانه آن تماس بگیرید.
- 79 - به قطعنامه 60/1 مجمع عمومی درباره نتیجه اجلاس جهانی سران نگاه کنید.